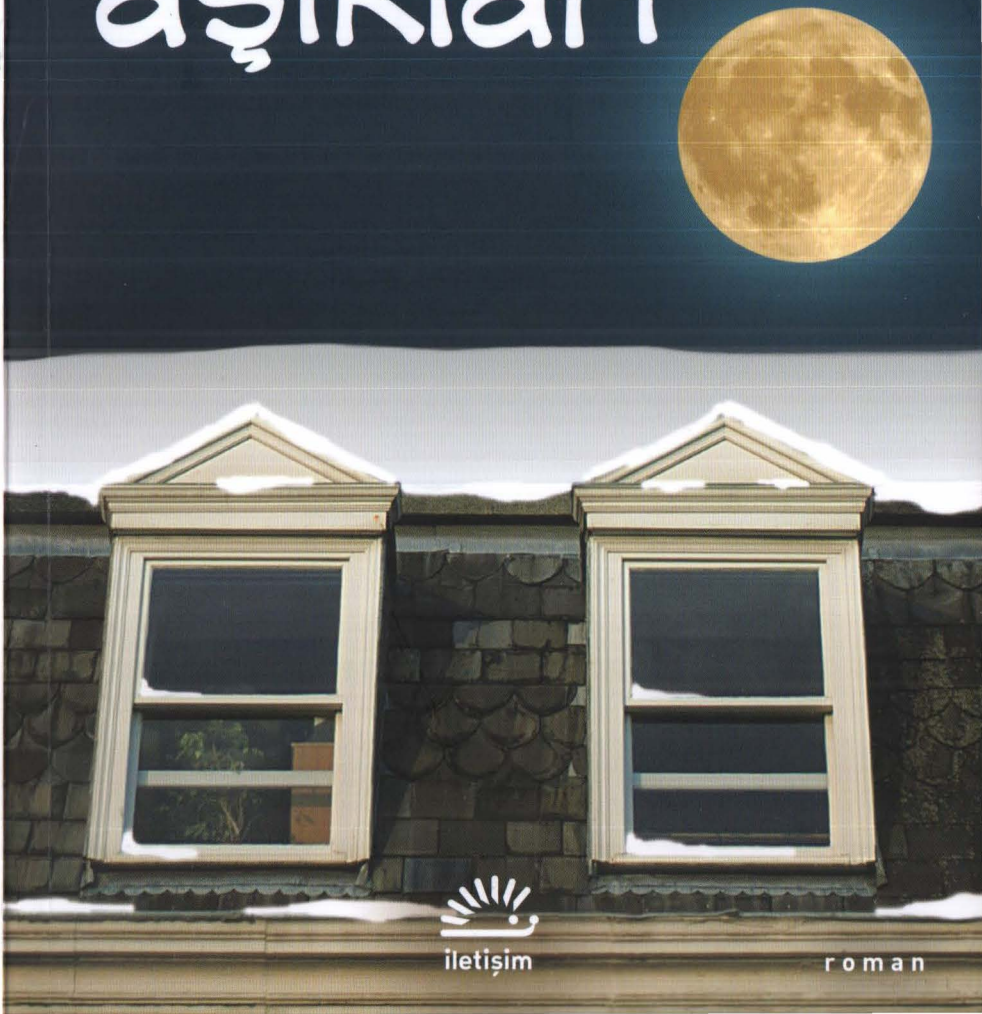
Şükran Yiğit

# Çatıkatı âşıkları



iletişim

roman

ŞÜKRAN YİĞİT Çatıkatı Âşıkları

ŞÜKRAN YİĞİT • **Çatıkatı Âşıkları**

**ŞÜKRAN YİĞİT** 1961'de İstanbul'da doğdu, Ankara'da büyüdü. ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu. *Ankara, Mon Amour!* (2003), *Bir Akdeniz Kedisinin Hatıraları* (2004), *Çatıkatı Âşıkları* (2008) ve *Burası Radyo Şarampol* (2020) adlı romanları İletişim Yayınları tarafından yayımlandı. Halen Frankfurt'ta yaşıyor.

İletişim Yayınları 1341 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 185
ISBN-13: 978-975-05-06523-9
© 2008 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1-3. Baskı 2008-2015, İstanbul
4. Baskı 2021, İstanbul

*EDİTÖR* Asuman Oktay
*KAPAK* Suat Aysu
*UYGULAMA* Hüsnü Abbas
*DÜZELTİ* Bahri Özcan
*BASKI* Sena Ofset SERTİFİKA NO. 45030
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46
*CİLT* Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Deve Kaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

**İletişim Yayınları** · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ŞÜKRAN YİĞİT

# Çatıkatı Âşıkları



# İÇİNDEKİLER


Esiiiin, Esin... Nerdesin? 7

Birinci Mektup ..... 33

Mahremiyet Bedeli ..... 48

Hatırlamanın Karşıtı... 91

Sonbahar Rüzgârları ..... 94

Feride'nin Sırrı ..... 114

Bir Yıl Daha Biterken... ..... 128

"Süreyya Gibi Ağlamak İstiyorum!" ..... 139

"Benim Adım Elvira, Ben Aslında Fransızım" ..... 151

"Gidin, Gidin ve Unutun!" ..... 171

"10 Dakika Ara" ..... 193

Işıkların Yanmasını Beklerken ..... 250

# Esiiiin, Esin... Nerdesin?

Herkesin dünyasının bir merkezi vardır, değil mi? Kant için hayatında bir gün bile ayrılmadığı Königsberg, Orhan Pamuk için İstanbul, Paul Auster için New York, Vehbi Bey için kışın içeride, havalar ısınır ısınmaz da dükkânının önüne atıp oturduğu sandalyesi, sayılarla şişirilmiş sanal dünyasından ve koltuğundan güç alan, küçük iktidarından başı dönmüş tek oğlum için otuziki katlı bir gökdelenin yirmidördüncü katı. Benim içinse... Dünyanın neresine gidersem gideyim, dünyanın neresinde yaşarsam yaşayayım, kendimi ruhsal dünyamın başkentinde hissettiğim tek bir yer var: Mutfaktaki şu masa. Hemen pencerenin yanında duran, üzerine o kırmızı, yeşil kareli masa örtüsünü örtmeyi hiç ihmal etmediğim ve neredeyse yirmi beş yıldır akşamları tek başıma oturduğum şu masa. Biliyorum tabii, en az sizin kadar ben de biliyorum: O kırmızının gerçek bir kırmızı, o yeşilinse gerçek bir yeşil olduğu yıllar çok gerilerde kaldı, giderek solgunlaştı renkleri onun da. Ama solgunlaşan renkleri değil midir, bir masa örtüsünü masa örtüsü ya da bir hayatı hayat yapan? Ve işte yaşlılık değil midir

bir insanı böyle konuşturan? Sesim genç ama... O hiç yaşlanmadı. Murat da öyle derdi, "Sesin hâlâ aynı," derdi, inanmazdı yaşlandığıma. "Ah Süreyya," derdi sonra da, "artık bu kadar seneden sonra gelsen bir türlüüüü, gelmesen bir türlü, öyle değil mi?" Ama ben gittim. Her şeyi göze alıp gittim. Hayatımı bir bavula doldurup gittim. Kimselere haber vermedim, kimselere veda etmedim, "Hakkınızı helal edin" demedim, gittim. Bilsem gider miydim?

Belki kiracılarım olsaydı, hiç olmazsa onlara veda ederdim, yok yok veda etmek değil de, haber verirdim. Ama çatıkatlarının ikisi de boştu o günlerde. Şimdi de boş, arka arkaya çıktılar kiracılar. Bugün dükkânın kapısına bir ilan yapıştırdım. "Yalnız bayan ya da baya (çocuklu olabilir) Arnavutköy'de kiralık çatıkatı. 40 metrekare, kaloriferli. Müracaat içeriye!" diye yazdım bir A4 kâğıda büyük harflerle. İlanı astığımda akşam üzeriydi, herhalde onun için bir soran olmadı bugün. Yarın sorarlar muhakkak. Evet, ruhsuz ruhsuz "bayan" ve "bay" yazdım ilana, kendimden nefret ede ede. Aklınca, kadınların cinsel hayatına dair tahminlere bir tür mesafe getiriyor bayan demek bugünlerde. Ama "yalnız hanım" yazarsam "yalnız bey" de yazmam lazım! O zaman da Vehbi Bey kiracı diye kendime uygun yaşlarda bir bey arıyorum zanneder. Hadi, siyaseten doğru olmaya gayret edip "yalnız kadın" desem, o zaman da sıradan, eften püften bir kiralık ev ilanıyla, hayatında büyük fırtınalar atlatmış da şimdilerde durulmuş insanlar arıyormuşum gibi olacak kiracı olarak. "Yalnız adam" demek hiç olmaz. Ama "Niteliksiz Adam" diyebilseydim keşke. Niye demeyeyim ki? Ne diyordu Ulrich, "*Olasılık yalnızca sinirleri zayıf kişilerin düşlerini değil, Tanrının henüz uyanmamış düşlerini de kapsar.*"

Peki kadın için ne diyeceğim? Kamelyalı Kadın mı diyeceğim? Yok diyemem öyle... Ama bir dakika... Güneyli bayan diyebilirim. Evet, evet, "Niteliksiz Adam" demişken,

bunu göze almışken "Güneyli Bayan" da diyebilirim, hem böylece de bu ilanda toplumsal bir uzlaşma... Abartma Süreyya, hemen abartma!

*"Güneyli Bayan ya da Niteliksiz Adam'a (çocuklu olabilir) Arnavutköy'de kiralık çatıkatı, 40 metrekare, kat kaloriferi. Müracaat içeriye."*

* * *

İşte tam böyle, anlattığım gibi zihnim ardımda bıraktığım günün düşünceleriyle dolu, her zaman yaptığım gibi, mutfak masasında oturup kendi kendime yarenlik ettiğim son derece olağan bir gecede başladı her şey. *Niteliksiz Adam*'ın ilk cildini daha yeni okumuş ve bütün sevdiğim romanlar gibi ondan da bir nüsha, sadece bir nüsha alıp koymuştum dükkâna. Kitapla ilgilenen olmamıştı o güne kadar, ama hayatta şuna inanırım ben: Nasıl, aşk geldiğinde hiç tereddüt etmeden bize yaklaşır ve arkamızdan seslenirse, güzel bir roman da tıpkı aşk gibi gerçek okurunu ilk bakışta gözlerinden tanır. Görür görmez "İşte o!" der içinden, "nihayet geldi!" Yüreği küt küt atarak diğer kitapların arasından, onları incitip hırpalamadan, ama gözlerindeki mağruriyetten de hiçbir şey kaybetmeden usulca uzatır başını okuruna doğru. Ona dokunmasına, onun, yaşadığı serüveni, içinde taşıdığı hayatı ellerinin arasında hissetmesine izin verir. O ilk dokunuş anında, kendisi farkında olmasa da ürkektir okurun elleri, ama gözlerinde sahici bir parıltıyla "İzninizle," der kitaba, "izninizle." Böylece kitap ve okur sessizce tanışırlar. İster eski bir kütüphanenin tozlu rafları arasında olsun, ister büyük bir kitapçının üst üste yığılmış kitapları arasında olsun, ister bir havaalanının hiç bitmeyen telaşının ortasında olsun, isterse de böyle küçük bir kırtasiyenin mütevazı kitap köşesinde olsun, o an dünyada sadece ikisi var-

dır. Okur ve kitap mucizevi bir sessizliğin ortasında baş başa kalırlar ve yeni bir hayatın eşiğinde olmanın sevinciyle tanıdıklarından selamlar iletirler birbirlerine. Sonra, kısa, ama daha da koyu bir sessizlik anı gelir, o an göz göze gelmiştir kitapla okurun hayatları ve işte o an, birbirlerinden bir daha hiç ayrılamayacaklarını anlarlar. Kitap raftaki arkadaşlarına "Olur ya, görüşürüz belki yine bir gün," der ve birlikte bana doğru gelirler. İstemeye istemeye kitabını ellerime bırakır okur, çok kısa, ancak birbirimizle vedalaşacak kadar zamanımız olur ve son bir kez bakarız kitapla birbirimize, "Çok teşekkür ederim, burada çok mutlu oldum ama..." der kitap beklediği anlayışı karşılıksız bırakmayacağımı bilerek. "Rica ederim, sizi misafir etmek benim için zevkti," diye cevap veririm ben de... Sonra ben kasayı kapatırken, ikisi birlikte yeni hayatlarına doğru yol alıp gözden kaybolurlar. Pencereden arkalarından bakarken, bir gülümseme yerleşir yüzüme ve o an gökten üç elma düşer, biri banaaa, ikisi onlara.

İşte bu sonu, bu mutlu sonu yaşayan, yaşayabilen kitap sayısı azalmıştı artık son yıllarda. Mesela *Niteliksiz Adam* daha bu mutlu sonu yaşayamamıstı, onunla daha ilgilenen olmamıştı o güne kadar ve kiralık ilanını asmadan hemen önce, onu son günlerde iyiden iyiye kavga etmeye başladıkları *Burası Radyo Hayat*'ın yanından alıp *Mutsuz Aşklar Mahallesi*'nin yanına koymuştum. Hem ikisine de biraz değişiklik olur, hem de olur ya, belki birbirlerine anlatacak şeyleri vardır diye düşünmüştüm.

Ama yine de o kiralık ilanını böyle yazmak aklıma gelmemişti. Nereden bilebilirdim ki, bir gece sakin sakin evimde otururken o kiralık ilanını değiştirmeye karar vereceğimi, sonra her şeyin buralara varacağını, kaderimi ele alacağımı ve her şeye rağmen yirmibeş yıldır olmadığım kadar mutlu olacağımı!

Sahi nasıl olmuştu da o ilanı bu şekilde yazmak, gündüz aklıma gelmemişti? Gün ışığından olsa gerek, güneşin aydınlattığı aklıbaşında, ayakları yere basan, "gerçekçi" düşüncelerden olsa gerek, gecelerin çaresizliği, çaresizliğin ise cesareti artırmasından olsa gerek.

İnsanlar geceleri verdikleri kararlardan asla vazgeçmemeliler, onlara asla ihanet etmemeliler diyerek kararımın doğruluğundan giderek daha da fazla emin ola ola keyifle içtim bir bardak ihlamurumu ve uçarak gittim yatağıma! Ve sabah, son aylarda hiç uyumadığım kadar güzel, temiz ve deliksiz bir uykudan Muhlis Sabahattin'in yıllardır gizlendiği kuytuluktan çıkıverip çocukluğumun, gençliğimin, parke taşlarının, gramofonların, pikapların, kasetlerin, şarkıların, aşkların, ayrılıkların arasından usulca sıyrılan ve sanki her günkü yolunun üzerindeymişcesine, eliyle koymuş gibi dudaklarımı buluveren o şarkısını mırıldanarak uyandım:

*"bay bayansız olamaz*
*bayan baysız olamaz*
*bu bir dünya işidir*
*kimse de mani olamaz"*

Şu zihnin, şu muhayyilenin, şu hafızanın insana ettiği oyunları insan insana edemez. "İnsan insanın kurdudur," diyeceğine Hobbes, "hafıza insanın kurdudur deseymiş yine olurmuş" diye söylene söylene fırladım yataktan, yüzümü buz gibi bir suyla yıkadım, en sevdiğim elbisemi, yeşil elbisemi giydim. Soğuğa aldırmayıp ince çorap da giydim. Sonra saçlarımı bir güzel topuz yaptım, inci kolyemi taktım, sonbahar kırmızısı rujumu sürdüm ve evin önündeki taksi durağının ziline bastım. Sokaklar dolmadan, kimse o renksiz, ruhsuz, soluksuz "KİRALIK" ilanını görmeden indirmeliydim onu ordan.

Yollar bomboştu. On dakika sonra dükkânın önüne gelmiştik bile. Kararımı değiştirme korkusu içinde telaşla taksinin parasını ödedim ve aynı korkuyla her günkü gibi ilk iş olarak çay yapmayı bir kenara bırakıp, mantomu bile çıkartmadan elime bir kâğıt kalem alıp soluk soluğa yazmaya başladım. "Güneyli bayan ya da niteliksiz adam..." İlanı içeriden kapının camına yapıştırdım. Sonra dışarı çıkıp bir de dışarıdan okudum yazdıklarımı. Sokakta tek tük de olsa insanlar belirmeye başlamıştı, yan gözle Vehbi Bey'in dükkânına baktım, kapalıydı tabii henüz, saat altıya beş vardı. Yirmi yıldır hiç bu kadar erken açmamıştım dükkânı.

Mantomu çıkardım, ayakkabılarımı değiştirdim. Dükkân henüz ısınmamıştı. Her ihtimale karşı, kaloriferlerin yanmadığı ya da yansa da ısıtmadığı soğuk günler için dükkânda bulundurduğum katalitik sobayı ortaya çekip yaktım, çayı koydum, rafların, masanın, tezgâhın tozunu aldım.

Çayımı koyup, dizlerime de bir battaniye örtüp tezgâhın arkasına oturduğumda, her yanımı, bütün benliğimi, sanki bir kez daha bir bilinmeyene doğru çıkacağım, sonu meçhul bir yolculuğun arifesindeymişim gibi muazzam bir yalnızlık ve belirsizlik duygusu kaplamıştı. Tıpkı beş yıl önce, yine böyle soğuk, yine böyle karanlık, yine böyle sokakların bomboş olduğu bir aralık sabahı çıktığım yolculuğa çıkıyormuşum gibi titredi içim.

"Nisan," diyor ya T.S. Elliot, "nisan, ayların en zalimi!" Benim için ise aralıktır ayların en zalimi. Hayatımın en eşsiz, en inatçı mutsuzluklarını yaşadığım, hiçbir dönüşü olmayan yollara çıktığım aydır aralık benim. Yılın en uzun gecesinin, gecelerin kraliçesinin sahibidir o! Sabaha hangi düşlerle, hangi kâbuslarla, hangi umutlarla, hangi hayal kırıklıklarıyla uyanır insan o en uzun geceden? İnsanın dünyayı akşam bıraktığı gibi bulabilmesi mümkün müdür o en

uzun gecenin sabahında? Yani demek istiyorum ki: Bugün 1 Aralık, ben Süreyya, kaç kış geçti o sonbaharın üzerinden? Sahi kaç kış geçti o sonbaharın üzerinden?

Ellerimde iki yanından kavrayıp ısınmaya çalıştığım çay bardağı, dizlerimde battaniye, gün iyiden iyiye aydınlanana kadar öylece oturmuşum sandalyede. Uykulu gözleriyle iki tane çizgili dosya kâğıdı isteyen sevimli bir kız çocuğunun sesiyle döndüm dünyaya:

"Yazılı mı var bugün?"

"Evet."

"Hangi dersten?"

"Türkçe."

"Hadi bakalım, iyi geçer inşallah. Allah zihin açıklığı versin dediler mi bakiim sana evden?"

"Annem başarılar diledi."

Öyle ya, artık bu dünyada bay bayan deniyor, başarılar dileniyor, ne üç tane okunmuş pirinç yutturmak kaldı ne zihin açıklığı! Yaşlandın Süreyya sen yaşlandın! Yaşlandıın yaşlandın! Ne dediğini bilmez oldun. Akranın mı ki o çocuk senin ne dediğini anlasın? Kalk, kalk! Kalk da sıcak bir çay daha iç sen!

Saat sekize kadar "İki çizgili dosya kâğıdı, bir kırmızı kalem, bir tane bir ortalı resim defteri, iki tane dört ortalı kareli harita metod defteri, üç tane beyaz karton, bir tane ayıcıklı defter kabı, bir tane tarih atlası," diye diye geçti vakit her zamanki gibi. Saat sekiz buçuğa doğru, çekilen çocukların yerini bu kez de "Bir post-it, bir Stabilo kalem, bir çakmak ya da yeni ajandalar çıktı mı?" diyen bir kalabalık aldı. O gün de her şey her zamanki gibi akıp gidiyordu.

Saat dokuzu geçiyordu sanırım. İçeri kırklı yaşların başlarında bir kadın girdi.

"Buyrun," dedim. Hiç cevap vermeden şöyle bir etrafına bakıp dükkânı inceledi önce. Sonra dönüp, sanki varlığımı

yeni algılamış gibi yüzüme baktı ve konuştu, kendine güvenli bir sesle konuştu:

"Ben ilan için gelmiştim açıkçası!"

"Buyrun," deyip oturması için tezgâhın yanındaki sandalyeyi gösterdim ve konuşmaya giriş yapmak amacıyla ekledim:

"Ev Arnavutköy'de."

"Onu yazmışsınız zaten ilanda. Kira ne kadar?"

Bir insana ilk görüşte ısınamamak diye bir şey varsa, işte bu o olmalıydı.

"Kiraya henüz karar vermedim," dedim.

"Nasıl yani? Kira istemiyor musunuz? Yoksa tek koşulunuz güneyli olmak mı?" diyerek bir kahkaha attı. Romanlarda geçen, "Sonya küçük bir kahkaha attı," dedikleri de tam böyle bir şey olmalıydı. Küstah bir şey, sevimsiz, suni bir şey!

"Yo, kira istiyorum ama gücünüzün çok üstünde bir..."

"Merak etmeyin canım, kırk metrekare bir daireyi ödeyebilecek..."

Bu kez ben kestim onun sözünü:

"Sizi kastetmemiştim zaten. Aslına bakarsanız iki daire de tutuldu gibi bir şey..."

"O zaman indirin o ilanı oradan," dedi aynı küstahr ses tonuyla.

Tam "Başüstüne!" demek üzereyken frenledim kendimi, onun yerine, "siz telefon numaranızı bırakın isterseniz, eğer..."

Omzunda asılı büyük çantasına davrandı, kartvizitini çıkardı, elime dahi uzatmaya tenezzül etmeyerek tezgâhın üzerine bıraktı, "İyi günler," deyip çıktı gitti. Kurtulmuştum. Kartvizite baktım, "Genel Yayın Yönetmeni" diyordu. İyi ki bir de kitap köşesini görmedi diye düşünüp halime şükrettim.

Gelip giden iki müşterinin ardından oldukça iri yarı, otuz yaşlarında genç bir adam girdi içeri. Temiz ve şık gi-

yinmişti, kravatlıydı, bir büroda çalıştığı her halinden belli oluyordu. Tıpkı az önce giden "Genel Yayın Yönetmeni" gibi, o da önce iyice bir süzdü dükkânı. Yalnız bu sefer gelenin bakışları yalnızca küstah değil, aynı zamanda alaycıydı da! Halinde tavrında inanılmaz bir çiğlik vardı, üstüne üstlük bakınca görünmeyen ama orada olduğunu adım gibi bildiğim, gizli bir sırıtma yüzünün bütün ifadesini yönetiyordu:

"Affedersiniz," diyerek tezgâha eğildi. "Bu güneyli bayan, niteliksiz adam... Ne iş?"

–Affetmem deyiversene şuna Süreyya!–

Ama: Beni kendime güçsüz hissettirir böyle insanlar. Kendimi ne kadar, "Densizin biri işte Süreyya ezdirme buna kendini," diye ikna etmeye çalışırsam çalışayım, sonuç olarak iki lafı doğru dürüst bir araya getiremez, kekelemeye başlarım:

"Ev... Şey... Kiralık ilanı için mi bakmıştınız?"

"Niyetim o," dedi gayet rahat, kesin bir ses tonuyla. Bunu söylerken sanki boyu daha da uzamış, hacmi daha da genişlemişti, "Her ne kadar niteliksiz olmak lüksümüz yoksa da..."

"Rica ederim," dedim belli belirsiz.

"Evi bir görsek!?"

"Maalesef... Ev tutuldu bu sabah," diye cevap verdim kararlı çıkmasına çaba gösterdiğim bir sesle, bu yolla kaybolan güvenimi biraz olsun geri kazanmak istemiştim.

"Eh canınız sağolsun. Ben zaten evi beğenirsem düşünecektim. Boğaz'da olduğundan!"

"Peki," dedim, "İyi günler," deyip gitti.

Ne yararı olmuştu ki sabahın köründe koştura koştura gelip o ilanı değiştirmenin? Sanki "bay, bayan" desen bundan farklı insanlar mı gelecekti Süreyya?

Eski bir müşterim geldi sonra: Berrin Hanım. "Teksir kâğıdı" alır yıllardır. Neden bu kadar yıldır teksir kâğıdı almak

için ta Kadıköy'den kalkıp da Beşiktaş'a gelir hiç sormadım. Şiir yazar Berrin Hanım, neler yazdığını da hiç sormadım. Bir ara, birkaç yıl önce şiir basan bütün yayınevlerine yollamıştı şiirlerini, üç ay kadar sürmüştü bu fırtına. Dosyanın gönderileceği bütün yayınevlerinin adreslerini bulmuş, sunuş mektupları hazırlamış ve sonunda beraberce paketlemiştik şiirleri. "Sanki kalbim yerinden çıkacak gibi Süreyya Hanım," demişti bir keresinde Berrin Hanım, incecik parmaklarıyla titrek titrek şiirleri bir dosyaya yerleştirirken. Galiba kendimizi bir parçacık da olsa birbirimize yakın hissettiğimiz iki andan birisi bu olmuştu, hatta o an içimden "Birkaç şiirinizi okuyabilir miyim?" diye sormak bile geçmişti. Ama "Hayır, artık basılınca okursunuz," demesinden korkup sormamıştım. Sonra da bir daha hiç sözünü etmedik bütün bunların, ne ben ona sordum ne de o bana bir şey söyledi. İkimiz de o yayınevi adresleri hiç bulunmamış, o şiirler hiç dosyalanmamış, o dosyalar hiç paketlenmemiş gibi yaptık. Galiba Berrin Hanım da tıpkı şiirleri gibi, "keşfedilmeyi bekleyen şair" olarak yaşamanın ona her şeyden daha çok yakıştığını kabullendi... sessizce... zamanla... ve tabii kırmızı mantosuyla...

Bir de... Esin'in ardından, Esin'in gidişinin ardından bir gün dükkâna gelmişti. Tam Esin'in fotoğrafını, dükkândaki masamızın üzerine koyarken gelmişti. O zaman fotoğrafı ona doğru çevirip "Görmüşsünüzdür muhakkak burada, çok yakın arkadaşımdı, hatırladınız mı?" diye sormuştum. Gözlerimdeki yaşları görmüş, hiçbir şey sormadan "Başınız sağolsun!" demişti. İşte bir de o an bir yakınlık olmuştu aramızda. Sessizce kahvelerimizi içtikten sonra gitmişti.

Berrin Hanım'ın, o sabah "oturup bir soluklanmak" istediği her halinden belliydi, üşümüştü de. İstemeye istemeye mantosunu aldım. Hemen, söndürmeyi unuttuğum sobaya doğru yaklaşıp, yaşlandıkça ufalan ellerini küçük bir çocuk gibi ısıtmaya başladı.

"Bir Türk kahvesi içer misiniz Berrin Hanım?"

"Zahmet etmeyin Süreyya Hanım, biraz soluklanıp gideceğim zaten."

"Yok, yok içeriz, şekersiz yapıyorum," diyerek arka bölmedeki küçük elektrik ocağına doğru yöneldim. Tam kahve içten içe kaynayıp köpürmeye başlamıştı ki, Berrin Hanım'ın suni bir ihtiyat tonu kattığı sesi duyuldu içeriden:

"Kapıdaki ilanı siz mi astınız Süreyya Hanım?"

Berrin Hanım'ın hayatta ve belki de şiirde yaptığı hata bu olabilir miydi acaba? Örtülü sandığı sorular sormak, örtülü sandığı şiirler yazmak. "Bu ilanı siz asmış olamazsınız, asmamalıydınız!" demek yerine, sadece "siz mi astınız?" diyen masum bir sorunun arkasına gizlenip, sesiyle, ifadesiyle gizli gizli fikrini ve yargısını beyan etmek!

Gerçi ben Berrin Hanım'ın bu hallerine yıllardır talimliydim, ama nedense o an hazırlıksız yakalanmıştım bu "soruya." Yine de çarçabuk toparladım kendimi ve kapıdan başımı uzatıp en umursamaz sesimle cevap vermeyi başardım:

"Yok canıım, bir psikoloji öğrencisi deney yapmak için astı onu dün. Benden de soran olursa izlenimlerimi not etmemi rica etti. Çok şeker bir kızdır, çocukluğunu bilirim, hayır diyemedim o yüzden. Öğleden sonra gelip kendisi de bekleyecek burada."

"Ben de zannetmiştim ki... Hani siz öyle tiyatro ilanları falan asıyorsunuz ya, bu da öyle bir şey! Ne deneyiymiş bu?"

En az ocakta kaynayan kahve kadar içimde köpüren "Sana ne? Sane ne ha, sana ne?" deme isteğini zar zor bastırdım cezveyi ocaktan alırken.

"Aman Berrin Hanım kimbilir ne deneyi? Sormadım vallahi, "Bir ilan asabilir miyim?" dedi, ben de aslını astarını sormadan "as" demiş bulundum."

Cevabım üzerine önce koyu kırmızıya boyadığı ince dudaklarını büzdü Berrin Hanım, sonra soğuktan kızarmış, in-

ce, uzun burnunu çekti, ardından rimelle iyice küçülmüş, ağırlaşmış gözlerini kırpıştırdı ve daha sonra da başını hafifçe yukarıya kaldırıp zaten gayet muntazam bir şekilde boynuna dolanmış olan atkısını nedense açıp tekrar boynuna attı. Tüm bu işlemleri bitirip de tam ellerini nereye koyacağını düşünürken, bir fincan kahveyle yetiştim imdadına. Her zamanki gibi ben tezgâhın arkasındaki o da önündeki sandalyeye oturmuş, yüzlerimizi kapıya dönmüştük. Tam hangimizin hangi boş konuşmaya neresinden gireceğini düşünüp kıvranmaya başlamıştık ki, birden yüzünü arkasında, dükkânın köşesinde duran masaya çevirdi Berrin Hanım. Bakışlarını oradan ayırmadan, yüzüme bakmadan sordu:

"Şu masaya niye hiç oturmuyoruz Süreyya Hanım? Ölenle ölünmez ki! Daha neler geliyor insanın başına hayatta! Oradaki koltuklar da daha rahat görünüyor hem, kaç yıldır da tanışıyoruz sizinle, ama beni hep burada oturtuyorsunuz."

Bilmemesi imkânsızdı, hatırlamaması imkânsızdı, acımı hissetmemiş olması imkânsızdı, neye cüret ettiğininin farkında olmaması imkânsızdı. Başımın öfkeden uyuştuğunu hissettim. Gözlerim öyle kararıyordu ki, hâlâ dudaklarının kıpırdadığını ve birşeyler söylemeye çalıştığını dünyayla arama giren öfke sisinin gerisinden zar zor seçebiliyordum.

En son, uzaktan kumandalı bir robot gibi vestiyere gidip o kırmızı mantoyu aldığımı, elinden kahve fincanını çektikten sonra Berrin Hanım'ı kolundan tutup kaldırdığımı ve mantosunu şaşkınlıkla açılmış kollarına bastırıp dişlerimin arasından fısıldadığımı hatırlıyorum:

"Gidin Berrin Hanım, gidin. Bir daha da gelmeyin sakın... Sakın! Çıkın gidin hayatımdan!"

Bunları söylememin ardından ne kadar zaman geçmiş olabilir? Bir dakika, on dakika, bir asır?

Dükkânın kapısı aralandığında masaya oturmuş hıçkıra hıçkıra ağlıyordum, beş yıldır her gün kaç kez aklımdan

geçtiğini hesaplayamadığım o sözler dökülüyordu dudaklarımdan:

"Esiiin, Esin... Nerdesin?"

Kıvırcık saçlarını at kuyruğu yapmıştı, ilk bakışta oldukça silik görünüyordu, hemen fark edilmiyordu güzelliği. Boyu uzunca sayılırdı. Rengârenk bir atkıyı iki-üç kat boynuna dolamış, çenesine kadar içine gömülmüştü. İçeri sessizce girmiş, kapıyı yavaşça kapatmış, gözleri dükkânın kuytuluklarında bir süre dolaştıktan sonra, köşedeki masanın yanındaki koltuğa yığılmış hıçkıra hıçkıra ağlayan yaşlı bir kadının gözlerini bulmuştu gözleri. Gördüğü manzara karşısında bir süre yerinde kalakalmış ve şaşkınlık içinde yüzüme baktıktan sonra, yanlış bir şey söylemekten korkarmışcasına elini ağzına götürmüş, ancak karar vermesi yine de sadece birkaç saniye sürmüştü.

Sanki yere basmadan yürür gibi; tüy gibi, bir kedi sessizliğinde sokuldu yanıma. Ürkek ama anlama, destek olmak isteği bütün tınılarına yayılmış tek bir sözcük çıktı ağzından:

"Üzüldünüz?"

Başımı salladım.

"Sizi rahatsız etmek istemem, ama şimdi sizi de böyle bırakıp..." derken parmaklarının uçlarıyla koluma dokundu belli belirsiz. Konuşması kâğıt helva gibi yumuşak bir tat bırakıyordu insanın kulaklarında. Elimde olmadan gülümsedim.

"Kıbrıslı mısınız siz?"

"Evet, çok mu belli oluyor?" diyerek o da gülümsedi.

"Oluyor, ben çok severim Kıbrıs Türkçesini"

"Böyle birdenbire... sizi öyle görüverince... yani böyle şaşırınca oldu şimdi öyle... Aslında pek öyle hemen anlamazlar konuşmamdan Kıbrıslı olduğumu, sekiz yıl oldu buraya geleli."

"Kusura bakmayın," deyip ayağa kalkmış ve mendil aran-

maya başlamıştım ki, gözlerini yüzümden hiç ayırmadan el yordamıyla bir selpak çıkarttı sırt çantasından, o haliyle gözlerini geriden, rahatsız etmeden çocuğunun üstünde tutmaya çalışan bir anne gibiydi, mendili gülümseyerek verdi elime.

"Teşekkür ederim!"

"Değmez!"

Tekrar gülümsedik birbirimize.

Dükkânda o gün tuhaf bir sessizlik vardı. Üzerlerine yılların ve hayatın tüm yükünün sindiği ahşap raflar, dolaplar ve kitaplar sanki hep birlikte bizi seyrediyorlar, sokaktaki hayat ise sadece camların ardından seyredilen, kimsenin ilgilenmediği sessiz bir film gibi akıp gidiyordu. Tezgâhın arkasına geçtim. Biraz önce aramızda yaşanan sahne, sanki hiç yaşanmamış gibi yaparak hayatı geriye sarmanın, bilinen rollerimize bürünmemizin zamanı gelmişti artık. Zaten yeterince vaktini de almıştım kızın, tam "Ne istemiştiniz?" diye sormaya hazırlanırken, aklımdan geçenleri ve tedirginliğimi sezmiş gibi atkısını gevşetti.

"Burası ne güzel sıcacıkmış, hava çok soğuk bugün dışarıda."

"Yaa, kar geliyormuş," diyerek tekrar "ne istemiştiniz?" demeye hazırlanıyordum ki, sanki yalnızlıklarımızın bizden önce dükkânın kuytuluklarında buluşup konuşmaya başladıklarını görür gibi oldum ve "ne istemiştiniz?" diye sormak yerine:

"Bir çay içer misiniz? Sizi oyaladım gerçi bayağı ama..." dedim.

Gözleri güldü:

"Aaa tabii içerim, ama siz kendiniz için yapacaksanız, yoksa zahmet etmeyin."

"Yok canım," dedim, "ne zahmeti!"

Çay koymak için tezgâhtan çıktığımda sırt çantası elinde,

şaşkın şaşkın duruyordu, Berrin Hanım'dan boşalan yeri gösterdim oturması için. Şimdi sanki Berrin Hanım o sandalyeden kalkalı bir asır geçmiş gibiydi. Sevinçle oturdu, çantasını sandalyenin arkalığına astı, atkısını çıkardı, montunun fermuarını açtı.

"Dükkânınız çok güzel, hiç böyle kırtasiyeci görmemiştim... Her şey ahşap, yerler bile... İnsan evine gelmiş gibi oluyor."

"Eskidi ama," dedim yüzüne bakmadan.

"Olsun, daha güzel, ben eskimiş eşyaları çok severim zaten," dedikten sonra bir endişe rüzgârı geçti yüzünden. Gereksiz yere konuşmuş olmanın can sıkıntısıyla gözlerini yere çevirdi. İkimiz de sustuk ama dedim ya, yalnızlıklarımız çoktan dükkânın bir köşesine çekilmiş, birbirlerine bizi gösterip gülüşüyorlardı. Eminim, ikimiz de onları gördük.

Çaydanlığı ocağa yerleştirip demliğe biraz çay atmıştım ki, dükkânın kapısı açıldı. Benim yaşlarımda bir adam girdi içeri. Dükkânın derinliklerinden çıkıp "Buyrun," dedim. Bir zarf istiyordu, mektup zarfı. Zarfın üzerini tezgâhta yazıp gitti. Adam çıktıktan sonra "Mersin'e yazmış mektubu," dedi önemli bir gerçeği açıklar gibi, ama yine sözlerinin havada asılı kalmasından bir parça korkarak. Daha cevap vermeme fırsat kalmadan, tekrar açıldı dükkânın kapısı, ufak tefek şeyler isteyen bir-iki müşteri daha art arda gelip gittiler.

Çayları getirdiğimde, özür diler gibi "Sıcak oldu," diyerek montunu çıkardı. Artık ikimiz de hazır gibiydik birbirimize. Çayından bir yudum aldıktan sonra "Şeyy.." dedi.

"Şeyy..."

"Evet?"

"Ben ilan için gelmiştim aslında..."

Öyle boş gözlerle yüzüne bakmış olmalıyım ki, gözlerini kapıya çevirip ekledi alelacele:

"Şu, kapıya astığınız ilan."

Hiç tanımadığım, hiç bana ait olmamış, bambaşka, uzak bir hayata dair bir haber almışcasına hatırladım astığım ilanı. Sabah, karanlık, taksi, ilan, Berrin Hanım, Esin... Doğru ya, pek normal olmayan bir ilan asmıştım ben kapıya ve güneyli bir bayan ya da niteliksiz bir adam arıyordum kiracı olarak.

"Saat kaç?"

"On bire geliyor."

En az bir saat o masada öylece oturmuş olmalıydım. Gelen giden olmamış mıydı peki o arada?

"Ben, demiştim ya, Kıbrıslı'yım, güneyli..."

"Evet, tabii, nasıl da düşünemedim..."

"Ev de arıyordum, tesadüfen sizin ilanınızı görünce bugün..."

Gayet ilgili ve normal bir tonla "Tabii, tabii" diyerek astığım ilanın anormalliğini hafifletmeye çalıştıysam da dayanamadım:

"Yani sizce öyle bir ilan asılması normal mi?"

"Nasıl desem? Pek olağan değil belki... Ama normal... Yani ben normal karşılıyorum!"

Gülüyordu yine, gülerken gözleri iki çizgiye dönüşüyordu.

"Oyunu görmüş müydünüz?"

"Hangi oyunu?"

"Güneyli Bayan."

"Hayır, görmedim, oynuyor mu bir yerde?"

Gülümsedim, kaç yıl olmuştu o oyunu göreli?

"Bilmiyorum, oynuyordur belki bir yerlerde... Ama evi görmeniz için oyunu görmeniz şart değil. Peki hiç duymadınız da mı siz bu oyunu?"

"Yooo, duymadım."

Hoşuma gitti cevabı, ikircikiszdi, açıktı. Ne bilmediği, görmediği bir şeyi cehalet sanılacağından korkarak "duydum" diye geçiştirmeye çalışıyor, ne de üstüne basa basa

"duymadım açıkçası" diyerek dürüstlük adına sahte bir özgüven atmosferi yaratmaya çalışıyordu.

Bu "açıkçası" lafı aldı yürüdü ne de olsa bugünlerde. Ben bu salgın durumunu tam kavrayamadığım için, bastıra bastıra "açıkçası" diyen insanlardan korkuyordum en başlarda. Sanki o ana kadar hiçbir şeyi apaçık söylememişler de birdenbire "açık" oynamaya karar vermişler gibi geliyordu. Ama zamanla anladım ne demek istediklerini. Bazıları sanki "Ben böyle düşünüyorum, benim kişiliğim çok gelişkin," demiş gibi oluyorlar "açıkçası" deyince. Bazıları ise duygularından bahsederken "açıkçası" diyor. Böyle yapınca da, duygusal bir duruma rasyonel bir hava katarak duygularından söz etmiş olamanın ayıbını kapatıyorlar sanki. Sonra bu "açıkçası" diyenlerin bir türü, nedense "zekice" demeyi de seviyor. Mesela "zekice" yazılmış kitaplardan, "zekice" çekilmiş filmlerden söz ediyorlar, ben o zaman konuşulan konudan tamamen uzaklaşıp, tam zekâyı takdir edebilecek nadide bir zekâyla karşı karşıya olduğumu düşünmeye başlıyorum ki, okuduğu kitaplara, gördüğü filmlere "zekice"den başka bir sıfat bulamayan bir aklın zekâya yatkınlığı meselesi bir duvar gibi dikiliyor karşıma...

"Peki" dedim, "saat altı buçuk-yedi gibi kapatıyorum ben dükkânı, uğrarsanız birlikte gideriz eve. Pardon adınız neydi? Ha bu arada... ben Süreyya..."

"Laden."

"Laden?"

"Evet, bizim oralarda yetişir, çalı gibi bir şey ama çiçekleri çok güzeldir."

"Güzelmiş adınız."

"Teşekkür ederim, sizinki de güzel."

Ayağa kalktı Laden, düşünceli düşünceli montunu giydi, tam fermuarını çekmek üzereyken durakladı:

"Kirayı ne kadar düşünmüştünüz?"

"Ayarlarız birşeyler, siz ne kadar düşünüyorsunuz?"

"Bilmiyorum ki... Şimdi 700 milyon veriyorum."

"Siz bir evi görün de, ondan sonra konuşuruz. Ev kırk metrekare, badanası boyası iyi... Banyoyla mutfağı da birkaç sene önce yaptırmıştım. Niye çıkıyorsunuz şimdiki evinizden?"

"Ev sahibi çıkartıyor, oğlu oturacakmış."

Montunun fermuarını çekti, atkısını boynuna doladı, "Tamam o zaman," dedi ama, sanki söylemek istediği birşeyler daha varmış gibi duruyordu. Bütün cesaretini toplamış gibi baktı yüzüme:

"Benim bir papağanım var da... Acaba sizin için bir sakıncası olur mu diye soracaktım, bazı ev sahipleri evde hayvan istemiyorlar da."

"Yoo, ne sakıncası olabilir?"

Sevindi, "Peki, ben akşama gelirim o zaman!"

O an fark ettim ki r'leri söyleyemiyordu Laden ve bu apayrı bir sevimlilik katıyordu konuşmasına.

Laden dükkândan çıkar çıkmaz ilanı indirecektim, kendime gelmiştim artık, aslıma rücu etmiştim. O ilanı yazmam, bana gecenin bir oyunuydu sadece. Yalancı umutlar vaadeden, insana hayatında hiç yeri olmayacak hayaller kurdurtan, su üstüne yazılmış ihtimaller sunan gecenin bir oyunu!

Laden tam dükkânın kapısını aralamış ve bana "hoşçakalın" demek üzere başını çevirmişti ki, içeri girmek üzere olan genç bir çocuk göründü kapıda. Az daha çarpışıyorlardı, ama bakmadılar bile birbirlerine, Laden "Hoşçakalın," deyip çıktı.

Onun boyu Laden'den biraz daha uzundu, o da kalın bir atkı sarmıştı boynuna, siyah saçları alnına dökülmüştü. Gözleri siyahtı ve sadece yüzünün değil de, ruhunun da merkezini işaret edercesine parlaktılar. Dış görünüşü, kılığı

kıyafeti ise, hakkında pek bir ipucu vermiyordu. Öğrenci de olabilirdi, gece vardiyasından dönen bir işçi de... Ama bakışları doğrudandı, müşterilerin çoğunun yaptığı gibi girer girmez arayan gözlerle raflara değil doğrudan doğruya yüzüme bakıyordu.

"Buyrun," dedim hafifçe başımı sallayarak.

"Ben kiralık ilanı için gelmiştim," dedi, kesin, kararlı ama aynı zamanda kısık ve yumuşak bir sesle.

"İlan mı?" diyerek vakit kazanmaya çalışırken, "Eyvah," dedim içimden, "yaptığın saçmalığa bak Süreyya, şansın yaver gitti de güneyli bayanı Laden'le kurtardın. Niteliksiz adamı ne yapacaksın bakalım şimdi! Ne olurdu o ilanı bıraksaydın öyle bay bayan diye, incilerin mi dökülürdü? Açıkla bakalım şimdi durumu!"

"Evet, dükkânın kapısına asmışsınız, siz asmadınız mı yoksa..." dedi ve ilana çevirdi bakışlarını, sonra kendinden emin tekrar döndü yüzüme:

"Ama içeriden asılmış kâğıt... Siz asmamış mıydınız ilanı ya da asıldığının farkında değil miydiniz yoksa?"

"Yok, yok... ben asmıştım," diyebildim sadece. Kızardım mı bilmiyorum, ama bir suçluluk duygusu vardı içimde, tam olarak açıklayamadığım, sanki hiç haddim olmayan bir işe kalkışmışım gibi bir suçluluk duygusu "Ev tutuldu mu desem acaba?" diye geçti bir an aklımdan, "az önce tutuldu," deyiversem?

Beni o an, bunu söylemekten neyin alıkoyduğunu hâlâ bilmiyorum ama galiba Berrin Hanım'dı beni bundan alıkoyan. Belki de Berrin Hanım'ın açıkça kınamasa da, o "tasvip etmeyen" bakışları geçti bir an gözlerimin önünden. Belki de Esin'di, onun masamızdan, her zaman oturduğu koltuğundan bizi seyreden bakışlarıydı, hınzır ama sevgi dolu bakışları. "Hadi bakalım Süreyya, şimdi çık bakalım işin içinden!" diyen bakışları. Ya da Murat'tı, Murat'ın tıpkı bu çocu-

ğun bakışları kadar parlak siyah bakışları. Belki de hepsi! Bazen, asla bilince ulaşamayacak kadar kısa, ne matematiğin ne de fiziğin kudretinin açıklamaya yetmeyeceği, ancak zihnin müstakil hayatının kendi zaman birimleriyle ölçülebilecek ve en az gecenin kılavuzluğu kadar isabetli bakışlar, sesler, sözler geçer zihnimizden. İşte böyle bir şey olmalıydı beni o an "ev biraz önce tutuldu" demekten alıkoyan.

"Pişman mı oldunuz astığınıza?"

Sorusu da bakışları kadar dolaysızdı. Ben ne cevap vereceğimi bilemiyordum, oysa o bakışlarını gözlerime dikmiş, ısrarla benden bir cevap bekliyordu.

"Hayır, hayır," dedim acele acele, "biraz dalgınım herhalde, kusura bakmayın."

"Önemli değil, herkese olur."

"Ne olur?"

"Pişman olabilir yaptığından... Ya da sizin gibi unutabilir yaptığını... Ama evi kiraya vermekten vazgeçtiyseniz ya da ev tutulduysa o başka tabii."

"İki daire var kiralık, ikisi de çatıkatı. Birisine az önce bir talip çıktı."

"Bu talip..." dedi ve durakladi, "bu talip benden daha mı niteliksiz?"

"Hayır, o güneyli."

"Yani şansım var mı sizce?"

"Bilmiyorum, nedir niteliksizliğiniz sizin?"

"Akşamları bir meyhanede servis elemanı olarak çalışıyorum. Garson yani. Haftada üç gün de sabahları temizlik elemanı, yani temizlikçi. Kısacası, genel olarak "niteliksiz eleman" olarak işe alınıyorum. Başka bir niteliksizliğim de yok..." dedikten sonra durdu ve vurgulayarak ekledi: "Tabii niteliğim de!"

Bu absürd diyaloğu sakinlikle ve neredeyse zevkle sürdürmesi, tavrının duruluğu, seçtiği sözcüklerin sadeliği o

kadar kendine aitti ki! "Niteliksizliğini" varsayılan "nitelik ölçütlerine" bile vurmaya girişmeden ve laf kalabalığına hiç iltifat etmeden konuşuyordu. Sorduğum sorudaki saçmalığın farkında olduğumdan en ufak bir şüphesi yoktu ve belki de tam da bu yüzden "sorunuz çelişkili" diyerek ucuz maddi hata arayışlarına girmiyor, penaltıdan bir gol atmak uğruna bütün oyunu feda etmeye kalkışmıyordu.

Ertesi sabah saat sekiz için sözleştik. Erkenden bana gelecek, ben de daireleri gösterecektim. Tabii eğer bu akşam güneyli bayan dairelerden birinde karar kılarsa, ona sadece diğer daireyi gösterecektim. Çıkarken el sıkıştık:

"Ben Süreyya..."

"Ben de Ulrich," dedi ilk defa gülümseyerek ve koşar adımlarla dükkândan çıktı.

Ertesi sabah adının Mercan olduğunu öğrenecektim, o ikisiyle, yani Laden ve Mercan'la, karanlık ama karanlık olduğu kadar da, tıpkı soğuk bir günde, sıcak bir çayı dudaklarımıza yaklaştırıp bir yudum almadan önceki o an kadar mutlu, bir yaz sonunun akşamüstü ışığında bir üzüm salkımını kopartmak üzere elimizi uzattığımız o an kadar eşsiz ya da bir temmuz güneşinde kendimizi soğuk denize atmadan önceki o an kadar bilinmez bir kışın koynunda yaşayacaklarımızın o gün orada başladığının farkında bile olmadan.

* * *

Laden hemen, o haftasonu taşındı dairesine. Cumartesi akşamı dükkândan eve döndüğümde, çatıkatının yanan ışığını görmüştüm mutfak penceresinden, şu her yerde satılan Japon fenerlerinden asmıştı. Diğer daire ışıksızdı o akşamlık, Mercan "bir sakıncası yoksa" Pazar günü taşınacağını söylemişti dükkâna uğrayıp.

Gençlik işte, Süreyya! Bak çabucak karar verip, ev tutup, toparlanıp taşınıveriyorlar!

O akşam bir termosa çay koyup Laden'e götürmeyi düşündüm ya da bir şehriye çorbası yapabilirdim. Ama daha ilk günden "her şeye burnunu sokan, teklifsiz ev sahibi" izlenimini vermekten korktum. Onun yerine kendime bir çay demledim, oturdum masama kitabımla: *Palermo'ya Bilet Kalmadı!*

Ertesi gün Mercan taşındı. O sabah, bir gün sonraki bütün gazete başlıklarının "İstanbul Kara Teslim," diye çıkacağını önceden haber veren lapa lapa, sessiz, tertemiz bir kar başlamıştı. Pencereden sokağa doğru başımı uzattım. Bomboş sokağa üst üste koliler yığılmıştı. Kamyon ikinci kez geldiğinde ise, kar iyiden iyiye tutmaya başlamış; sokaktaki kolilerin sayısı ise, iki kat daha artmıştı. Kan ter içerisinde taşıyordu Mercan kolileri, tek başına. O ağır kolilerin içerisinde, sadece ve sadece tek bir şey olabilirdi: Kitap. Ama hangileri?

Az sonra Laden göründü sokakta. Mercan'a gülümsüyor ve onun ilgisiz bakışlarının farkında olmaksızın, oğlanın zor bela kaldırmaya çalıştığı bir kolinin ucundan tutmaya çalışıyordu. Mercan'ın hiçbir şey demeden Laden'in elinden koliyi çekip apartmanda kaybolduğunu gördüm. Laden sokakta yalnız kalmıştı, kolilere bakıyordu, ne yapacağını bilmiyor gibiydi. Ellerini ceplerine soktu, yüzünü atkısına iyice gömdü, gitmekle kalmak arasında bocalıyormuş gibi bir an çevresine bakındı ve birden bakışlarımı hissetmiş gibi yukarıya, bana çevirdi gözlerini. Bir an bakıştık. Issız sokakta, yağan karın altında ıslak bir kedi yavrusu kadar sevimli, mahzun ve çaresiz görünüyordu, hiç düşünmeden elimle işaret ettim, "Gel," diyerek. Sevinmişti. El salladı ve koşarak karşıya geçti. Ben nasıl görünüyordum acaba aşağıdan? Ah Süreyya ah, dirseklerinin altında bir kırlentin eksikti pencerden sarkmış sokağı gözetlerken, yaşlandın sen yaşlandın!

Laden'i oturma odasına aldım. "Kalorifer ne kadar yanarsa yansın, yine de soğuk olur çatıkatları," diye mırıldanarak şömineyi tutuşturdum hemen.

"Sizin daire nasıldı, akşam soğuk muydu?"

"Yok," dedi Laden, "küçük zaten, hemen ısındı. Sizin burası büyükmüş ama."

"Yok canım, o kadar da büyük değil, yetmişbeş metrekare burası da. Ama mutfağı büyüktür buranın."

"Çok güzelmiş eviniz."

"Ben de seviyorum."

Esin yaptırmıştı burayı da benim için. "Şu dükkâna da eve de biraz çeki düzen verelim Süreyya, bak ben sana en güzel, en ucuz malzemleri bulacağım. Taksit falan da yaptırırız, hepsini peşin ödemezsin," diyerek işe girişmişti. Becerikli bir mimardi Esin. Kendi evini de neredeyse elleri ile yapmıştı. Hem de o takvimdeki evin aynısından.

Henüz on dört-on beş yaşlarındaydık. Esin'in dayısının Almanya'dan getirdiği bir takvimde, bir ev resmi vardı. Bir çam ormanının ortasındaymış izlenimini veren, tek katlı, küçük, Hensel'le Gretel'e yakışan, karlar arasında tek başına ve içinde ışık yanan bir ev. Esin'le tam bu sokakta, şimdi yerinde bu apartmanın olduğu, iki katlı ahşap evimizin alt katında büyülenmiş gibi seyrederdik o evi. Esin yıllar sonra, önce büyüyüp mimar olup, ondan sonra da nihayet bir parça iki yakasını bir araya getirip de inşaata başlayabildiğinde, "Hiç ısrar etme Süreyya, bitince göreceksin evi," demişti. Ve bu konuşmadan birkaç yıl sonra, yine böyle karlı bir günde dükkâna uğramış, hava kararır kararmaz da "Hadi, geldi vakit," deyip dükkânı erkenden kapattırmıştı bana. Bir taksiye binmiştik, tam Boyacıyköy yokuşunun ortasına geldiğimizde Esin taksiyi durdurmuş, beni köşede bırakıp "Sen burada bekle, ben biraz sonra gelip seni alıyorum," demişti. Evin ışıklarını yakmaya gitmiş meğer.

Soğukta, kol kola yokuşu çıkıp da ışıkları ışıl ışıl yanan evin önünde durduğumuzda hemen tanımıştım o evi. O evdi, çocukluğumuzda bizi büyüleyen ev! Sarıldık birbirimize, ağladık. Eve doğru davrandığımda "Daha bomboş," dedi Esin. "Olsun," dedim.

Esin bu çatıkatında inşaata başladığında, ona taşınmıştım. Ne güzel otururduk akşamları! Benim oğlum beni çoktan terk etmişti, ama onun oğlu yanındaydı. Birlikte yemek yer, bir süre bizimle oturur, sonra da sessizce odasına çekilirdi. Sıkıldığından değil de, bizi yalnız bırakmak istermiş gibi yapardı bunu. O çekilince biz de geceliklerimizi giyer, dişlerimizi fırçalar, "Böyle dişlerini fırçaladıktan sonra daha güzel oluyor sigaranın tadı," diyerek arka arkaya sigara içmeye başlardık. Sonra birimiz gidip bir çay koyar, demler getirirdi. Diğeri çayın demlendiğini hiç anlamamış gibi yapar, çayları görünce de "Ay bu saatten sonra bir de çay mı yaptın?" diye söylenirdi. Hoşnuttuk oyunlarımızdan.

Çayı demleyip tekrar salona döndüğümde, Laden yüzünde belli belirsiz bir gülümsemeyle, şöminede iyice harlanan ateşe dalgın dalgın gözlerini dikmiş ve uzaklara, çok uzaklara bir yolculuğa çıkmış gibi oturuyordu. Ne kadar hayatın içinde ve ne kadar hayatın dışındaydı o haliyle! Bir Orhan Veli şiiri gibiydi Laden. Birlikte geçireceğimiz günler, başımızdan geçenler, bu duygumu değil bir nebze azaltmak, giderek daha da güçlendirecekti. Laden'de Gemlik'e doğru giderken, birdenbire denizi görecektik ve o, ne kadar "Şaşırmayın," derse desin, yine de şaşıracaktık.

O gün iki saat kadar oturduk, kâh ateşi seyrettik, kâh yağan karı... Konuşma öyle sakin, öyle korunmasız ve öyle kendi mecrasında akıp gidiyordu ki, bu iki saatin sonunda sadece ve sadece hayatımızda nelerin varolduğunu konuşarak, hiç ama hiç dile dökmeye ihtiyaç duymadan neleri

kaybettiğimizi de anlatmıştık. "Hissetmiştik," demek daha doğru belki.

Kıbrıs'ta babaannesinin yanında büyümüştü Laden. Onsekiz yaşına geldiğinde, bir yıl İngiltere'de bir koleje devam etmişti. "Soğuğa da yabancılığa da katlanabilirdi belki", ama bir yıl sonra, ne kadar istese de babaannesinin "bu maddi yükü" kaldıramayacağı anlaşılmıştı. Sonra İstanbul'a gelmiş, üniversite sınavlarına hazırlanmış ve ardından Boğaziçi Üniversitesi'nin iki yıllık programcılık bölümünü bitirip hemen çalışmaya başlamıştı. Büyük bir firmanın bilgi işlem merkezinde çalışıyordu beş yıldır. Okurken ve sonrasında "bir arkadaşı" ile birlikte oturmuştu, son iki yıldır ise yalnız oturuyor ve bütün yıllık iznini Kıbrıs'ta geçiriyordu.

Benim oğlum da yurtdışında okumuştu ve bir daha dönmemişti buralara. Amerikali gelinim ve torunumla gelirlerdi üç-dört yılda bir. Bir otelde kalırlar, turistik bir gezi mahiyetinde sürdürdükleri gezilerinin Boğaziçi durağında, bir kahve içmek için buraya uğrarlardı. Çatıkatı yazın çok sıcak oluyordu, klima yoktu, üstelik dardı da, rahat edemiyorlardı çocukla burada.

Bütün bunları birbirimize hiçbir soru sormadan konuşmuştuk Laden'le. Kapıdan çıkarken "Öbür kiracınız da taşındı bugün, yardım etmek istedim, ama biraz aksi bir çocuk galiba," dedi Laden.

"Aksi değil de... farklı biraz."

"Niteliksiz mi hakikaten?" diyerek güldü Laden.

"Biliyor musun o kitabı?" dedim, alacağım "hayır" cevabından emin olarak.

"Hangi kitabı?"

"Niteliksiz Adam. Musil'in."

"Yoo, bilmiyorum... Ha ama şimdi anlıyorum o ilanı," dedi gözleri parıldayarak.

Sonra da "Sizi bir öpeyim," diyerek iki yanağımdan öptü

ve gitti Laden. Mercan'la zor olmasına zor bir komşulukları olacaktı, bu kesindi. Ama bu kadar yalnız, bu kadar genç ve sevmeye bu kadar yetenekli iki insan birbirlerine karşı kayıtsız kalabilirler miydi? Dünya bu kadar kör, hayat bu kadar nankör olabilir miydi? Ah Süreyya ah!

Daha dün biiir, bugün iki! Nereden çıkartıyorsun ki şimdi bunları?

# Birinci Mektup

Bir pazartesi günüydü. Kar erimiş ve yerini ıslak, çamurlu sokaklara bırakmıştı. Karla birlikte okullar tatil edilip bir de araya haftasonu girince, ben de üç gün evde oturmuş, bir türlü yapamadığım işleri yapmış; yani yazlıkları kaldırmış, mutfak dolaplarının kıyısında köşesinde unutulmuş, tozlanmış bardakları, tabakları indirip yıkamış, kış ortasında mücver, patlıcan salatası gibi yaz yemekleri yapıp yemiş, geri kalan zamanda da, bir battaniyenin içine gömülüp böyle günler için sakladığım, Lilian Jackson Braun'un bir kitabını okumuştum. Kitap güzeldi güzel olmasına. Üstelik tam da böyle karlı bir İstanbul gününde okunsun diye yazılmış gibiydi; ama okudukça, Qwilleran'in akıllı kedileri Koko ve Yum Yum'la birlikte hiç unutamadığım zarif kedim Audrey aklıma düşmüştü. Hiç yapmayacağıma kendi kendime söz verdiğim halde Audrey'in en güzel fotoğrafını çekmeceden çıkarmış, şöminenin üstüne koyup bir-iki gün orada tutmuştum. "Audrey," demiştim bakışlarımız her karşılaştığında, "Audrey, nasılsın kızım? İyi misin, rahatın yerinde mi? Gribin geçti mi? Söyle de orada sana şöyle bir kaşık öksü-

rük şurubu versinler, hani çocuklar için olanından, tamam mı!" gibilerinden Audrey ile hayali, bitmez tükenmez konuşmalar yapmış, düşünüp düşünüp hüzünlenmiştim. Bu konuşmalar yüreğimden geçip giderken mutfak penceresinden karşıya her bakışımda, Laden'in ve Mercan'ın birkaç metre mesafeyle yan yana duran pencerelerinde, birbirlerinden habersiz yanan ışıklarını görünce, içim ısınmıştı sanki. Şu soğuk kış gecelerinde, sokağın ıssızlığında, gecenin geç saatlerine kadar yanan iki ışık, yani iki hayat vardı karşı pencerelerde artık, şimdilik birbirlerine hiç değmeseler de yan yana duran, en azından yan yana getirmeyi başardığım iki hayat. Yakışmazlar mıydı birbirlerine? Yakışırlardı, yakışırlardı, çok yakışırlardı. Mercan'ın sessiz isyanı, Laden'in gülümseyen gözlerinde daha da bir güzel görünürdü. Laden'in sessiz ayak seslerini duyardı Mercan, başını kaldırıp kimbilir kimin için sakladığı en parlak ışıltılarla bakardı yüzüne. Laden o zaman ne söyleyeceğini unutur gülümserdi Mercan'a. Belki de hiç aklında yokken gidip öperdi Mercan'ı. Olabilirdi bütün bunlar, olabilirdi, mümkündü. Aşk en olmayacak yerlerde bulurdu insanı. En kapalı kapıların altından bile ışığın süzüleceği bir açıklık bulunurdu, en bulutlu günlerde bile ufak tefek ama cesur bir bulut, ötekilerin büyüklüğünden hiç korkmadan, boyuna posuna bakmadan kenara çekiliverip bir tutam güneş ışığına yol verebilirdi ve kimbilir hangi pencereye, hangi eve, hangi denize, hangi hayata düşerdi o bir tutam güneş ışığı. Ah Süreyya ah! Şu haline bak! Çöpçatanlık sevdası yetmiyormuş gibi bir de ucuz kitap kampanyalarından çıkma paragraflar bastı zavallı aklını!

İşte böyle düşüncelerle geçirdiğim üç günün ardından açmıştım dükkânı o pazartesi. Vehbi Bey kapıdan bir bardak çay uzatarak, "Doğru dürüst bir esnafın, her havada, her daim, her şart ve avhal altında" dükkânını açması gerekti-

ğinden dem vurmuştu. Art arda sıraladığı bu sözlerden o kadar hoşnut kalmış, kendi kendisini o kadar takdir etmişti ki, kafasına yerleştirmek istercesine tekrar söylemişti aynı sözleri: "Unutmayın Süreyya Hanım, ne dedim ben? Her havada, her daim, her şart ve avhal altında."

"Tabii Vehbi Bey, çok haklısınız!"

Arkasından faturalarla, yeni ürün reklamlarıyla ve son yıllarda giderek artan ürün katologlarıyla yüklü postayı bırakmıştı postacı, hiç bakmadan tezgâhın altına koymuştum hepsini. Neden sonra, öğle vakti müşteriler azalınca kendime bir kahve yapmış, Vehbi Bey'in bulduğu ortak muhasebecimize düzenli olarak verdiğim aylık dosyaların içine tarih sırasına göre yerleştirmiştim faturaları teker teker. Reklamları kâğıt sepetine ayırmış, en sona da katalogları bırakmıştım. Kataloglardaki o büyük kırtasiyeciler için üretilen pahalı, göz kamaştıran, rengârenk, şeker rengi ürünlerden alıyordum az da olsa, çeşit olsun diye, daha doğrusu Vehbi Bey'in aklına uyup... Ama genelde satamıyordum pek. "Bu senin ürünlerin müşterisi şuurlu müşteridir Süreyya Hanım, ne alacağını bilerek dükkânın kapısından girer, alacağını alıp çıkıp gider. O ürünlerin müşterisi ise, malı görünce apırcın olur, hiç aklında yokken alacağı tutar. O yüzden az da olsa bulundurmak lazım bunlardan," der Vehbi Bey. "Apırcın olmak" Vehbi Bey'in eşi benzeri olmayan Akdeniz lügatının en nadide deyimlerinden birisidir. Tüketim hırsını ya da Vehbi Bey'in artık neredeyse mistik anlamlar yüklediğine inandığım müşteri davranışı denen o "kapitali" açıklamak için kullandığı eşi benzeri görülmemiş deyimlerden sadece bir tanesi.

Böyle farkında olmadan Vehbi Bey'in deyimiyle kataloğları karıştırırken, gelen postanın arasında değişik bir zarf çarptı gözüme. Beyaz, sıradan ama özel bir mektup gibi duran bir zarf. Adres el yazısıyla yazılmıştı ve gönderen kıs-

mında hiçbir şey yazmıyordu. Biraz daha dikkatli bakınca gerçekten de mektubun dükkân adına değil, doğrudan benim adıma gönderilmiş olduğunu gördüm. Oysa özel mektuplarım ev adresime gelirdi hep. Elimdeki kataloğu bırakıp nedenini pek anlamlandıramadığım bir merak ve heyecanla açtım zarfı. Önce anahtarlar geldi elime, el yazısıyla yazılmış bir mektubun iki köşesine dikilmiş, evet dikilimiş iki anahtar! Heyecanla okumaya başladım:

"Süreyya Hanım

Bugün o karda kışta bütün elektrik, su ve telefon borçlarımı ödedim, banka hesaplarımı kapattım, çiçekleri iyice suladım, az sonra bütün mektuplarımı ve şiirlerimi yaktıktan sonra yatağıma uzanacağım. Bu mektup inşallah vakitlice elinize geçer. Yatakın yanındaki komodinin üzerine bir miktar para bırakıyorum. Bununla gerekli masrafları karşılarsınız her şeyin en iyisinden olmasını ve sizin tarafınızdan yapılmasını istiyorum. Artık ebedi istirahat yerimi de siz seçeceksiniz. İsterseniz karakola haber verin ama o zaman o işlemlerle de siz uğraşmak zorunda kalırsınız benden söylemesi.

Anahtarlardan yuvarlak olanı dairenin anahtarı, 8 numara, apartman kapısının anahtarı da köşeli olan. Kaybetmişim o gün siz beni zorla yolcu etmiştiniz hani, o zaman kaybetmişim yeniden yaptırdım mecburen, siz bana çok kötü davrandınız hakettiğim bir davranış değildi bu Siz bana hep kötü davrandınız beni hep ittiniz arkadaşınız kabul etmediniz halbuki ben sizin kurtarıcınızdım süreyya Hanım bakın size Hanım diyorum ben kaç kişiye Hanım dedim şu dünyada! Kaderimizi birleştirmek yerine değer miydi o masa yüzünden ha değer miydi yalan söylemek o ilan yüzünden siz zannettiniz ki ben anlamıyorum halbuki her şeyi anladım ben siz hiçbir şey anlamamıştınız. Geldim geldim gittim kaç yıl oldu bak hep aynı ama size bu bile çok sürey-

ya Hanım... Hanımmış... adresim aşağıda oradan beni bulun gerekenleri yapın hiçbir şey yapmadınız bugüne kadar bana karşı bu insanlık görevinizi yerine getirin hiç olmazsa.

Berrin Gümüşay ŞAİR Berrin Gümüşay"

Ve bir adresle, Moda'da bir adresle son buluyordu mektup. İçim ürpererek, tüylerim diken diken, karmakarışık yazılmış ikinci paragrafı tekrar okudum. Bu Berrin Gümüşay, o Berrin Hanım mıydı sahiden? Kalbim iyice hızlanmış, yerinden çıkacak gibi atmaya başlamıştı. Elimden ayağımdan kan çekilmişti sanki, dükkân başımın üzerinde dönüyordu! Bu kadın bir şey mi yapmıştı kendisine? Olabilir miydi böyle bir şey? Yoksa isterik bir şekilde evinde oturmuş, beni mi bekliyordu şimdi? Bir anda sokakta buldum kendimi, nefes alamıyordum... Vehbi Bey! Evet, evet, denize düşmüş gibi Vehbi Bey'in dükkânına atmışım kendimi.

Vehbi Bey'in müşterisi vardı içeride. Ama nasıl allak bullak görünüyorduysam kim bilir, Vehbi Bey kestiği kumaş topunu oracıkta bırakıp tezgâhın arkasından çıkıverdi, kolumdan tutup bir sandalyeye oturttu beni.

"Süreyya Hanım, Süreyya Hanım, kalp mi, kalp mi?" diyordu bağırarak.

Hayır dedim elimle, mektubu tuttuğum elimle. Bu sefer Vehbi Bey, "Telgraf mı?" diye mektubu aldı elimden. "Hayır" deyip çektim tekrar mektubu elinden. Kolonya getirip dükkândaki hanım müşteriye verdi, bileklerimi ovsun diye, o arada kendisi de fırlayıp köşedeki büfeden su alıp geldi, bir bardak su içirdiler ikisi birden.

Çakılıp kalmıştım sandalyede, mektubu hâlâ elimde sımsıkı tutuyordum. Oturduğum sandalyeden kalkmak, dükkândan çıkmak ve elimdeki o mektupla dünyaya tek bir adım atmak istemiyor, çaresizce bir bekleyişe gömülmüş, mucizevi bir gücün zamanı geri almasını ve beni o mektubu okumadan önceki saniyeye götürüp bırakmasını umut

ediyordum. Ne yapmıştım ben? Bu elimdeki mektup gerçek miydi ya da Berrin Hanım diye birisi hiç olmuş muydu hayatımda?

Vehbi Bey müşterisini uğurlayıp geldi yanıma, endişesi biraz geçmiş gibiydi. Her zamanki haliyle, yine yabancı bir maddeye bakar gibi bakıyordu bana:

"Sormak ayıp olmasın ama Süreyya Hanım, ne oldu size demin öyle?"

"Nefesim daraldı Vehbi Bey, içim geçti sanki bir an!"

"Çok sigara içiyorsun Süreyya Hanım, bi dinebilsen şu meretten!"

"Azalttım ya bayağı," dedim konuşmayı uzatmamak için. Bir müşteri gelseydi de şimdi, şurada birazcık daha huzur içinde oturabilseydim!

"Yok canım, ne azaltacan, görüyorum ya ben ne içtiğini! Neyse... Temiz su alıp geldim bak, bir çay demleyeyim mi?"

"Sağolun, içerim bir çayınızı."

"Dükkân? Dükkânı kilitlediniz mi Süreyya Hanım?"

"Yok," dedim şaşkın şaşkın.

"Anahtar nerede?

"Dükkânda, çantamda."

Vehbi Bey "Her şey öyle ortada bırakılıp gelinir mi?" diye söylene söylene çıkıp, az sonra elinde çantam, dükkânı kapatıp geldi.

Bir değil iki bardak çay içtim orada. Vehbi Bey'le "sizli bizli" başlayıp, birden anlaşılmaz bir şekilde "senli benli" oluveren, sonra nedense konuşma sonuna doğru yaklaştıkça yine "sizli bizli"ye dönen "muhabbetlerimizden" ettik. "Muhabbet" diyorum, çünkü Vehbi Bey, "her işte bir hayır vardır Süreyya Hanım, bak ne zamandır böyle muhabbet etmiyorduk," diyordu ısrarla, beni uğurlarken.

Dükkâna gittim, mantomu giyip çıktım. Mektup artık çantamdaydı, nereye gidersem gideyim yanımdaydı artık.

Soğukta hızla yürümeye başladım. Kuruçeşme'ye geldiğimde kafam soğuktan ve yorgunluktan boşalmış gibiydi. Bir yere oturup sakin sakin düşünmeliydim. Etrafa baktım ama gidip oturabileceğim bir yer yoktu. Hızla yürümeye devam ettim. Arnavutköy'e geldiğimde hâlâ eve gidecek, evdeki yalnızlığı kaldıracak durumda değildim. Kahveye gittim, kapıdan baktım, içerisi tıklım tıklım doluydu, hiç içeri girmek gelmedi içimden.

Çocukluğumun, gençliğimin en güzel seneleri olan ve sanki bana ait bir hayatın parçası değilmiş gibi geçip giden o Ankara yıllarını saymazsam, aslında bütün ömrümü geçirdiğim semtin orta yerinde duruyordum. Ben bu evlerle, bu sokaklarla, bu insanlarla güneşli, sisli, puslu, yağmurlu, karlı elli küsur yıl geçirmiştim ve şimdi elimdeki mektupla kime gideceğimi bilmiyordum. Neredeydi bu insanlar? Gidip "Bakın Berrin Hanım bana böyle bir mektup yazmış," dediğimde başını çevirmeyecek, "Polise git sen iyisi," demeyecek kim vardı geriye kalan? Neden herkesten bu kadar uzak düşmüştüm ben? Neden herkes çekip gitmişti hayatımdan? Hani neredeydi mahalle, komşular, dayanışma? Gidebileceğim kim vardi?.. Laden... birdenbire Laden geldi aklıma. Bir de, belki Mercan... Laden ve Mercan'dan başka kimseler aklıma gelmiyordu, üç günlük kiracılarımdan başka gidecek kimse aklıma gelmiyordu, dokunsalar ağlayacaktım.

Eve doğru yürümeye başladım, hava kararacaktı az sonra, evde bir çay demleyecektim, belki bir kitap alacaktım elime, mutfak masasında oturacaktım, ama o mektup hiç aklımdan çıkmayacaktı, ne yaparsam yapayım o mektup hayatımdan çıkmayacak ve bir daha hiçbir şey ama hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Evime dönüp hayata kaldığım yerden devam edemeyecektim. Murat'ın, oğlumun, Esin'in ve Audrey'in arkasından yaptığım gibi yine o masaya otura-

cak ve bir kez daha o eski Süreyya olmadığımı anlayacaktım. Ama bu kez ben geride kalan olmayacaktım, ben teselli edilen olmayacaktım, ben elinden hiçbir şey gelmeyen olmayacaktım. Bu kez belki de incitmiş olan ben olacaktım.

Mantomu bile çıkartmadan telefon rehberini aramaya başladım evde. Az önceki endişemin yerini bir yandan utandığım, ama öte yandan da bir türlü dizginleyemediğim bir öfke almıştı. Eğer hâlâ bilincim yerindeyse durumum şuydu:

Bir kadın; uzun zamandır ama uzaktan tanıdığım bir kadın, bana ölmeden önce bir mektup yazmıştı, intiharından önce... Bana anlamadığım sorumluluklar yüklüyordu, cenazesini kaldırmamı istiyordu, benim kurtarıcım olduğunu söylüyordu, ona değer vermediğimi söylüyordu, adeta beni suçluyordu. Ben bu kadını bir-iki hafta önce dükkânımdan kovmuştum ve elimde bir anahtar ve bir adresle ne yapacağımı bilmez bir halde telefon rehberini arıyordum. Berrin Gümüşay'ın numarasının o rehberde olması ve telefonu ilk çaldırışımda açması, şu dünyada beni mutlu edecek, mutfağıma, koltuğuma, dükkânıma, anılarıma, kitaplarıma, steril dünyama dönmemi sağlayacak tek şeydi. Bundan utanıyor, ama bu başıma gelene de öfke duyuyordum. Nasıl olurdu da tam hayata karşı yepyeni bir istek duyarken, aralık ayının şu hiçbir umut vaadetmeyen, hiçbir söz vermeyen griliğinde, kendimi daracık da olsa hayata çıkan bir yolda hissederken, Berrin Hanım gelip de elime evinin anahtarını tutuşturuverirdi?

Sahi Berrin Hanım, siz nasıl girmiştiniz benim hayatıma? Görüyor musunuz şu işi, hatırlamıyorum bile nasıl girdiğinizi hayatıma... Peki neden girdiğiniz gibi çıkmadınız hayatımdan? Çekip giderken muhasebenizden size bir tek beni mi borçlu bildirdiler? Elektrik, su, telefon faturaları gibi her şeyi iyice tekrar tekrar hesapladınız mı dudaklarınızı

büze büze? "Bir yanlışlık olmasın," dediniz mi? Dediniz mi? Nerede bu rehber? Acaba Berrin Hanım gibi bir kadın, üstüne üstlük yalnız ve yaşlı bir kadın adını soyadını, numarasını, adresini rehberde yayınlatır mıydı?

Rehberi kitaplığın en altında, üst üste yığılmış gazetelerin altında buldum bulmasına da, bulduğum rehber 1995 tarihini taşıyordu. O zamandan beri tanıyor muydum ben bu kadını? Tanıyordum galiba! Berrin Hanım on yılda kaç kere taşınmış olacaktı ki? Dizlerimin üstüne çöktüm ama okuyamıyordum hiçbir şeyi... Yakın gözlüğüm? Yakın gözlüğümü dükkânda mı unutmuştum acaba? Ayağa kalktığımda başım döndü bir an, düştü rehber elimden, olduğu yerde bırakıp antreye koştum. Gözlük çantamda yoktu, dükkânda bırakmıştım demek ki. Ama bir büyüteç olacaktı mutfakta, yemek tariflerini okurken kullandığım. Neyse hiç olmazsa o, bıraktığım yerde, yemek kitapları çekmecesindeydi. Tekrar döndüm oturma odasına, rehberi yerden alıp sendeleyerek koltuğa attım kendimi, bütün gücüm çekilmişti vücudumdan, ter basmıştı her yanımı, titreyerek G harfini aradım. Evet oradaydı numara, aynı adreste ve aynı isim altında: Berrin Gümüşay! G. Berrin Gümüşay!

Telefona uzandım, son bir gayretle numarayı çevirdim, bir an bir sessizlik oldu. Hiç aklıma gelir miydi bir gün Berrin Hanım'ın sesini bu kadar özlemle duymak isteyeceğim? Ama "Sayın abonemiz, bu bir bant kaydıdır. Aradığınız numara yanlıştır, lütfen kontrol edip tekrar arayınız. Teşekkür ederiz!" diyordu bir ses. Numarayı büyüteçle kontrol edip tekrar aradım, yine aynı bant kaydı: "Sayın....."

Rehber elimde bir süre koltukta oturdum. Gücümü biraz toparlayınca mutfağa gittim, mutfak kapısından içeri girdiğim an Laden'in ışığı yandı. Gidip sorsam, ne yapayım desem garip karşılar mıydı acaba? Deli gözüyle mi bakardı bana? Belki o da "Polise gidin," derdi. Belki de polise gitmek

en akıllıcasaydı. Ya da şu mektubu yakıp, hiçbir şey olmamış gibi mutfak masamda oturmak... Yok, yok... Önce kafamı bir toparlamalıydım. Bir çay koydum ilk iş, sonra masaya oturup telefon defterimi aldım önüme. Şimdi tek tek isimleri taramalı, kime ne sorabileceğimi düşünmeliydim.

A harfiyle başladım ve beş dakika sonra Z harfine geldim. O'ya döndüm tekrar: Oğlum, onu arayacaktım. Şimdi orada öğle vakti olmalıydı. Sekreteri açtı telefonu, ama haberler iyi değildi: Bir seminere gitmişti Tunç. İki gün sonra dönecekti. Gayri ihtiyari gözlerimi yine mutfak penceresine çevirdim. Mercan'ın penceresi karanlıktı, Laden'in penceresindeki ışık ise hâlâ yanıyordu. Ani bir kararla çayı bir termosa boşalttım, mantomu giydim, mektubu cebime koydum ve çıktım. Başka çarem yoktu, orada öylece oturmaya devam edersem aklımı kaçıracaktım.

En üstteki iki zilin de üzerinde isim yoktu. Laden'inki üstten ikinci olmalıydı. Tereddüt etmedim hiç, gözümü kapadım ve çaldım zili. Kapı hemen açıldı. Olabildiğince, çıkabildiğimce hızla çıktım dördüncü kata. Laden kapının önünde bekliyordu. Soluk soluğa kalmıştım. Beni görünce gözleri iki çizgi halini aldı yine:

"A Süreyya Hanım, siz miydiniz?"

Soluklandım:

"Rahatsız ediyorum ama..."

"Yok, yok buyrun," diyerek aldı beni içeri.

"Çay yapmıştım da," diyerek termosu verdim. O an keşke bir ev hediyesi getirebilseydim diye düşündüm. Ayıp olmuştu böyle, ilk kez geldiğim bir eve elim bomboş gelmiştim.

Bu apartmandaki iki çatıkatının da modeli aynıdır. Kapıdan doğrudan doğruya küçük bir salona girilir. Salonun sağ köşesinde küçük bir mutfak vardır. Sol tarafta da tek kişilik bir yatak ve küçük bir dolap sığabilecek büyüklükte bir yatak odası.

Yere lacivert bir halı sermişti Laden. Köşede önlerinde eski, antika izlenimini veren güzel bir sehpanın durduğu iki tane kırmızı berjer koltuk vardı. İçinde daha çok dosyaların ya da ciltlerinden, büyüklüklerinden, renklerinden teknik kitaplar olduğu anlaşılan kitapların sıralandığı bir de kitaplık. Onun önünde ise, bir bilgisayarin durdugu ahşap bir masa. Ve duvarda yan yana asılmış, geriden ayrıntılarını seçemediğim kimisi renkli, kimisi siyah beyaz fotoğraflar. Bunun dışında neredeyse boş gibiydi oda, kırmızı koltuklara rağmen belirgin bir sıcaklık duygusu vermiyordu, ama koltuğa oturur oturmaz tıpkı Vehbi Bey'in sandalyesine oturduğum zaman hissettiğim o "geri kalan hayatımı orada geçirmek ve bir daha dünyaya adımımı atmamak" duygusu kaplamıştı içimi yine.

Laden elinde iki çay fincanıyla geldiğinde, ellerimi kavuşturmuş söze nereden başlayacağımı düşünüyordum. Özür diler gibi pek fazla eşyası olmadığını söyledi Laden, "Vardı birkaç parça bir şey daha", ama taşınırken atmıştı onları, yenilerini alacaktı ilk fırsatta. Bakalım ocakta maaşına zam yapacaklar mıydı? Böyle havadan sudan konuşurken birdenbire sustu Laden, fincanını sehpaya koydu ve yüzüme çevirdi bakışlarını:

"Bir şey mi oldu size?"

Ne cevap vereceğimi bilemedim önce. Şu sevimli, kırılgan ve ne kadar içli olduğu her halinden besbelli olan bu çocuğa olan biteni neresinden anlatmaya başlayacaktım ki? Çayımı içip, biraz daha oturup ondan sonra da gitsem daha mı iyi olurdu acaba? Ne düşünecekti çocuk? Daha ilk günden ağlarken bulmamış mıydı beni dükkânda? Ama öte yandan da, günlerdir birbirimizin ışığını görmüyor muyduk? Sıra sıra, tekdüze, her katında üç dört daire olan apartmanların sıralandığı bir sokakta, bir tek bizim çatıkatlarımız değil miydi başkalıkları içinde birbirleriyle yarenlik

eden? Ne yapacağıma karar veremiyordum. Biraz daha zaman kazanmak amacıyla Laden'in sorusunu, "Yooo, bir şey yok," diyerek geçiştirdim önce ve başka bir soruyla devam ettim:

"Mercan'la görüştünüz mü hiç?"

Laden önce tek gözünü kısıp yüzüme baktı. Yalan söylemeye hazırlanan bir çocuk gibiydi bu haliyle, sonra dudaklarını ısırdı.

"Biraz tuhaf bi çocuk değil mi o? Ne bileyim? Geçen gün aynı anda kapıdan çıktık. Beni görünce hiçbir şey söylemeden tekrar içeri girdi. Dün sabah da, ben çıkarken o eve giriyordu. Anahtarla kapısını açıyordu daha doğrusu, arkasına dönüp bakmadı bile."

"Biraz değişik gerçi, ama iyi bir çocuğa benziyor. Zamanla arkadaş olursunuz belki..."

Laden gülümsedi. Hınzır, ama orta yerinden bir utangaçlık dalgasının belli belirsiz gelip geçiverdigi bir gülümseme! Aynı şeyi mi düşünüyorduk acaba? Galiba... Sessiz ittifakımızın kabulü müydü bu gülüş? Galiba... Göz kırpma refleksimi zar zor yatıştırıp gülümsedim ben de. İttifakımız mühürlenmişti böylece ve bu bana ani bir cesaret vermişti:

"Laden, benim bir yere gitmem lazım kızım, ama yalnız gidemem. Biliyorum biraz saçma gelecek sana... Ama öyle bir yere birlikte gidebileceğim kimsem kalmadı benim."

"Lafı mı olur? Ben götüreyim sizi," deyip hiç düşünmeden ayağa kalkıverdi Laden.

"Otur," dedim yavaşça, "otur, otur önce."

Kalktım, mantomun cebinden hâlâ anahtarların dikili olduğu mektubu alıp getirdim. Okumadan önce Laden'i uyarmam gerekiyordu:

"Normal bir mektup değil bu... Benim bir müşterim vardı, eski bir müşteri... Berrin Hanım... Hakkında fazla bir şey bilmiyorum, dükkâna gelip giderdi arada bir. Yalnız yaşadı-

ğını, şiir yazdığını biliyorum sadece. Beni o gün ağlarken bulmuştun ya... İşte o gün ben onu dükkândan kovmuştum. Kovmak istememiştim aslında, ama şimdi uzun hikâye... Neyse... Bugün de bu mektubu aldım ondan. Şimdi oku istersen," diyerek, anahtarları köşelerinden ayırarak uzattım mektubu. Öğlenden beri ilk kez bir rahatlama duymuştum içimde, bir hafifleme!

"O anahtarlar nedir?" diye sordu Laden.

"Okuyunca anlayacaksın ne olduğunu," deyip kırmızı koltuklardan birine bıraktım kendimi.

Laden mektubu okurken yüzünü inceliyordum. Beklediğim kadar gerilmemişti yüzü. Okudu ve "Ne diyor bu ya?" diyerek kalktı ayağa.

"Başka bir şey yok," dedim, "benim bildiğim de sadece bu!"

Laden ayakta bir kez daha okudu mektubu. Sonra bana döndü bakışları:

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz peki?"

"Bilmiyorum," dedim, "gerçekten bilmiyorum.

Yüzü ciddileşti, kaşlarını kaldırdı, tane tane konuşuyordu:

"Birisi ölmeden önce sizden bir şey istemişse, yapmamak çok zor. Ne bileyim... sadece size yazmış bu mektubu."

Bu sözleri söylerken birden yirmi yaş büyümüş gibiydi, sanki çok iyi bildiği bir konudan, enine boyuna yaşadığı bir şeyden söz eden yetişkin bir insan gibiydi. O çocuksu hali tamamen kaybolmamıştı ama, gözlerine nereden bulup çıkardığına bir türlü akıl erdiremediğim düşünceli bir bakış gelip yerleşmişti. Hiçbir şey söylemeden sandalyenin üzerine attığı montunu giydi, atkısını boynuna doladı, ceplerini yokladı ve "Tamam" dedi, "çıkalım isterseniz."

O kadar sakindi ki Laden... Sanki dünyanın en olağan işini yaparmışcasına sakin, sessiz ve emindi kendisinden. Şaşırmıştım. Çıktık. O önde, ben arkada indik merdivenleri.

Sokakta aralık ayının nemli ve insanın içine işleyen soğuğu bekliyordu bizi. Her şey derin bir suskunluğa gömülmüştü.

"Caddeye çıkıp bir taksi çevirelim en iyisi, gerçi bu havada da taksiyi nerede bulacağız?" dedim suçlu suçlu. Laden'i, şu masum çocuğu bir bilinmeyene sürüklüyormuşum duygusu omuzlarıma çöreklenmişti, huzursuzdum. "Taksi çevirelim," diyordum, ama o şaşkınlıkla para da almamıştım ki yanıma!

"Ben yukarı çıkıp çantamı alayım hemen!"

"Taksiye gerek yok, para da var benim yanımda," dedi Laden. "Arabayı arka sokağa park etmiştim, siz bekleyin burada, ben gelip alayım sizi."

"Aaa araban mı vardı senin?"

"Külüstür bir şey işte, ama idare ediyor... Siz bekleyin burada, ben geliyorum hemen," diyerek hareketlerinin yumuşaklığından, yavaşlığından beklenmeyecek bir çeviklikle, tüy gibi bir hafiflikle kayboldu sokağın karanlığında.

Ellerim mantomun ceplerinde tek başıma kalıvermiştim sokakta... Bekliyordum. Apartmanın tam önündeki elektrik direğinin lambaları bozulmuştu, ışık bir yanıp bir sönüyordu, başımı kaldırdım. Lamba yandığında tane tane yağan karın güzelliği görünüyor, söndüğünde ise sokak zifiri bir karanlığa gömülüyordu. Neler getirecekti bu gece bize? O eve gerçekten gidip, şu cebimde sıkı sıkı tuttuğum anahtarlarla o hiç bilmediğimiz evin kapısını açıp, yaşlı bir kadının cesetinin başında çaresizce oturup ağlayacak mıydık? Ne yapacaktık Berrin Hanım'ı?

Sırtımdan enseme doğru bir ürperti yayıldı, ışığa baktım, yandı. Kar tanecikleri sakin sakin, yavaş yavaş, hiç acele etmeden sokağa bembeyaz bir örtü yayarlarken, sokak soğuğun koynunda ıssız ve güvenli bir uykuya dalıyordu. Biz bugün o uykuda yoktuk.

Az sonra Laden durdu önümde, bindim arabaya. Gerçekten de buna külüstür demekte haklıydı Laden.

"Peugeot değil mi bu?"

"Evet, 404. Kemerinizi bağladınız mı?"

"Bağlayacağım da, bi bulabilsem!"

Zar zor kemeri geçirdim önümden. Yola koyulabilirdik artık. Laden arabayı çalıştırdı, sokakta ağır ağır ilerlemeye başladık. Karın derin, yumuşak sessizliğinde arabanın hareketi sanki tüm evrene yayılan, uzayda dağılıp giden mekanik bir ses yayıyordu ve soğuktu.

"Araba şimdi ısınır diyemeyeceğim çünkü kalorifer çalışmıyor, ama hemen ön tarafınızda, sağ köşede bir battaniye olacak, torbanın içinde, dedi Laden gözünü yoldan ayırmadan. Zorlukla eğilip torbayı aldım. Şarap rengi, daha örtünmeden insanın içini ısıtıverecek yumuşaklıkta bir battaniye vardı torbada, bacaklarıma örttüm önce.

"Yok, yok, sarının siz ona iyice," dedi Laden. Battaniyeyi omuzlarımın üzerine doğru çektim. Haklıydı, işe yarıyordu battaniye.

Yağan karda konuşmadan ilerliyorduk, sanki sadece şu motor sesi hâkim şu anda dünyaya diye düşünürken, Laden teypte duran kaseti itiverdi içeriye ve o güne değin hiç duymadığım, içimde şimdi, hemen, oracıkta dünyaya geliverмişim gibi bir his uyandırıp, geçmişi ve önümüzde duran o sisli puslu bilinmezliği bir anda siliveren bir mızıka sesiyle birlikte, eşsiz güzellikte bir melodi doldurdu arabanın içini. Bu yolculuk hiç bitmesin istiyordum, yüzümü battaniyeye iyice gömdüm ve ne garip: Mutluydum.

# Mahremiyet Bedeli

Berrin Hanım'ın oturduğu apartmanı bulmamız güç olmadı. Artık şehrin hafızasına hiç silinmemek üzere kazındığından emin olduğum, giriş katında bir kapıcı dairesi ve boyaları dökülmüş gri posta kutuları olan, üst katlarına genellikle dört daire yerleştirilmiş ve yine genellikle dört katlı olarak inşa edilmiş o kişiliksiz apartmanlardan birisiydi aradığımız apartman. Bu zavallı apartmanların bu kişiliksizlik salgınına karşı kazanabildikleri tek savaş, numaralarının yanında hemen hemen hepsinin birer de adının olmasıydı. Bahar Apartmanı, Uğur Apartmanı, Işık Apartmanı, Akarsu Apartmanı... Berrin Hanım'ın yaşadığı apartman ise, ne yazık ki bu savaşı bile kaybetmişti: Son harfi düşmüştü adından ve kimbilir ne zamandır, hayatına "Leyla" apartmanı olarak devam ediyordu. Bir zamanlar bir leylak mı yaşardı yoksa, şimdi içinde tek bir ağaç, tek bir çiçek olmadığı gibi tek bir ot bile bitmeyen şu küçük bahçede?

Apartman kapısı aralıktı. Bu semtte, bu saatte, bu havada tuhaftı bu. Aralık kapıyı itiverdik. El yordamıyla otomatı buldu Laden, sekiz numaraya çıkacaktık. Apartman sessiz-

di. Birinci kata geldiğimizde nefesim tıkanır gibi oldu yine. Laden tuttu kolumdan. Sessizce birbirimize baktık. O an, "Dönelim," dese dönecektim. Bir süre durduk öylece, sonra Laden kulağıma eğilerek fısıltıyla:

"İsterseniz anahtarı bana verip siz arabaya dönün, ben bakayım içeri bir..." dedi.

"Yok," dedim, "sen de yalnız gitme!"

Çıktığımız her basamak bir asır kadar uzun geliyordu. Laden kolumdan sıkı sıkıya tutmuş, neredeyse her basamakta kararımı değiştirmem umuduyla eğilip yüzüme bakıyordu. Merdivenlerin ortasına gelmiştik ki, otomat söndü. Cebimde bir çakmak vardı Allah'tan! Titreyerek çakmağı yaktım. Artık sadece çakmak aydınlığında ilerliyorduk ve ben kendimi o kadar çaresiz hissediyordum ki! Bu olanların hepsi bir güne mi sığmıştı gerçekten?

İkinci katın son dairesiydi sekiz numara, kapının önünde duruyorduk. Anahtarları çıkardım tekrar cebimden, yuvarlak olan yazmıştı Berrin Hanım, "Yuvarlak olan dairenin anahtarı." Titriyordum yine, mümkün değildi benim o anahtarı kilide yerleştirebilmem. Laden aldı anahtarı elimden, kilide soktu, çevirdi ve maalesef "TIK!" Açılmıştı işte kapı! "Allahım," diye geçirdim içimden, "her şey dediği gibi oluyor, nasıl bir ruh hastasıymış bu kadın! Ve ben nasıl oldu da bunu bunca yıldır anlamadım!"

Kapıyı açık bırakmalıydık kesinlikle, içeride başımıza bir şey gelirse komşular duyarlardı belki sesimizi. Bir hol duruyordu şimdi önümüzde. Tam dört kapı açılıyordu hole ve kapıların hepsi kapalıydı. Hangi kapıdan başlayacaktık? Birimiz bir kapıya birimiz öbür kapıya mı gitmeliydik? Aynı sorular Laden'in de gözlerinden geçiyordu. Sonra birden zifiri bir karanlığa gömüldük. Apartmanın otomatı sönmüştü yine. Ve neredeyse aynı anda, guguklu bir saat çalmaya başladı. Bulunduğumuz yerde olmalıydı bu saat, çünkü çok

yakından geliyordu ses. Laden ani bir hareketle beni dışarı doğru çekti. Kolumu bırakmadan otomatı arıyordu karanlıkta. Guguklu saat ise, çalmaya devam ediyordu: "Gu-guk, gu-guk, gu-guk... Senin sonun geldi Süreyya!"

Laden otomatı bulmuş, hol tekrar aydınlanmıştı. Saat de susumuştu. Saat kaç olmuştu acaba? Laden dışarıda kalmamı işaret ederek tekrar kapıya yöneldi. Ama hayır! Bu kez ben girecektim ilk önce içeri. Burada birinin başına bir şey gelecekse, önce benim başıma gelmeliydi. Karşı dairenin kapısının yanında duvara dayanmış bir süpürge gözüme çarpmıştı ışık yandığında. Yanımıza kendimizi koruyacak bir şey almak neden aklımıza gelmemişti? Ama nereden akıl edecektik ki böyle bir şeyi? Sonuç olarak intihar ettiğini söyleyen bir kadının evine geldiğimizi düşünüyorduk ikimiz de. Her ne kadar buna hiç inanmak istemesek de! Döndüm ve süpürgeyi aldım elime. Laden gülümsüyordu sanki. Doğru ya, absürttü durumumuz... Elinde kendisini korumak için bir süpürgeden başka hiçbir şeyi olmayan, pek az tanıdığı yaşlı bir kadınla el ele tutuşmuş, intihar edeceğini bir mektupla beyan eden, hiç tanımadığı ama ruh hastası olduğu besbelli başka bir yaşlı kadının evine giriyordu çocuk. Durumun komikliği cesaretimi artırmıştı sanki. Kapının sağ tarafındaki duvara uzattım elimi. Elektrik düğmesini bulmuştum, hol aydınlandı.

Yuvarlak bir masa duruyordu holün ortasında, üzerinde boş, kristal bir vazo, etrafında da üç sandalye vardı. Duvarlarda iki-üç resim asılıydı ve yine dört kapalı kapı! O an hiç beklemediğim bir şey oldu ve "Berrin Hanııım, Berrin Hanım... Evde misiniz?" diye sesleniverdi Laden. Hayretle yüzüne baktığımda, sakin bir ifadeyle susmamı işaret etti ve evcilik oynayan o kız çocuğu sesi tekrar yankılandı havada:

"Berrin Hanııım, evde misin canım?"

Belki de bigudileri ve kırmızı geceliği ile bir kapıdan çıkı-

verir Berrin Hanım diye onbeş-yirmi saniye kadar bekledik umutsuzca... Kırmızı mantosu olanın kırmızı geceliği de olurdu muhakkak! Sus Süreyya sus, sus! Neler geliyor yine aklına, ne lüzumsuz şeyler bunlar!

Maalesef, odalardan çıkan kimse yoktu. Laden uzanıp boş vazoyu aldı eline. El ele tutuşup hiç düşünmeden sağ taraftaki kapıya yöneldik. Yatak odası o taraftaymış gibi gelmişti ikimize de ve bir kadın intihar etse etse yatak odasında ederdi, oradan gönderirdi dünyaya son mesajını, son sözlerini, son çığlığını... Kapıya uzandım, açtım. Bu kez de sol tarafımızda iki, sağ tarafimızda ise bir kapalı kapı çıktı karşımıza. İlk kapıya uzattım elimi. Kilitliydi. Sol taraftaki kapıya uzandım. Kilitliydi. Aynı hızla, hiç tereddüt etmeden sol tarafa, en uçtaki kapıya yöneldik, yatak odası orası olmalıydı, her türlü mahremiyetin yanında intiharın mahremiyetini de koruyup kollayacak olan evin sokak kapısına en uzak köşesi. Birden açmalıydık kapıyı, yavaş yavaş değil. Hatta filmlerde bir tekme atarak açıyordu polisler bu kapalı kapıları. Biz tekme atamasak da, birden açmalıydık kapıyı ve o Berrin Hanım denilen kadın bu ani baskınla, yatağında müthiş bir şaşkınlık geçirmeli, resmen gafil avlanmalıydı.

Kapıyı yine ben açtım ve hiç beklemeden duvara uzandı elim.

Elektrik düğmesi?

Yoktu.

Tekrar...

Evet buradaydı işte, elimin altında. O düğmeye hiç basmadan kapıyı kapatıp koşarak uzaklaşabilirdik oradan. Tekrar arabaya atlayıp o güzelim şarkıyı dinleyebilir, Berrin Hanım'ın mektubunu lime lime edip yağan karın sessizliğine bırakabilir ve bir daha o geceden hiç söz etmeden yaşayıp gidebilirdik. Berrin Hanım'ı da bir bulan olurdu elbet. Peki ama ya Berrin Hanım dediği gibi intihar etmemişse? Ya yine

gözlerini kırpıştıra kırpıştıra "Yazıklar olsun size Sürreya Hanım, yazıklar olsun size, yazıklaaar... yazıklar," diyerek karşıma dikiliverirse? İyi de ne hakkı vardı bütün bunlara bu kadının? Nasıl olmuştu da ben bir gün içersinde, ne varlığı ne de yokluğu bana hiçbir şey ifade etmeyen bir kadının ölüsünden de dirisinden de bu kadar korkar hale gelmiştim? Bunun cevabını anlamak için zihnimin bana sormadan katlayıp bir kenara koyuverdiği hangi resmi ya da hangi resimleri nerelerden bulup da çıkartacaktım?

Korku galip gelmeden basmalıydım o düğmeye. Şimdi hemen! Ve...

"Silahlarımız" yerdeydi, ellerimiz ise sessiz çığlıklarımızı bastırmak için ağzımıza gitmişti, çünkü soluk ampul ışığında bile renkleri pırıl pırıl parlayan kırmızı saten nevresimler içinde Berrin Hanım kapıya arkasını dönmüş, yatıyordu yatakta. Yatağın hemen önüne ise uzun, siyah formika bir sehpanın iki ucuna iki şamdan konmuş, iki şamdanın arasına da çerçeve içerisinde küçüklü büyüklü bir sürü resim yan yana dizilmişti. Ortadaki iki resim çerçevesinin arasında bir zarf duruyordu. Yatağın yanındaki komodinin üzerine ise, tıpkı mektubunda bahsettiği gibi bir miktar para bırakmıştı. Sadece dizlerimin değil, beynimin ve ruhumun da bağı çözülmüştü sanki.

Laden tam zamanında iki kolumdan yakalayıp düşmemi engelledi. Konuşmak için ağzımı açmayı denediysem de, bir kâbustaymışcasına tek bir tını bile çıkaramadım dudaklarımın arasından. Sesim varlığını benden bağımsız olarak sürdürmeye karar vermişti sanki ve başım dönüyordu, korkunç başım dönüyordu. Kapalı perdeler, kırmızı nevresimler, Berrin Hanım'ın yatağının çevresindeki resimlerle birlikte dört dönüyordu odanın içinde. Laden ise yanımda "Süreyya Hanım, Süreyya Hanım, kendinize gelin, bayılmayın n'oolur," diye yalvarıyordu adeta. Onun o yakınlığı, o

yumuşaklığı, o metaneti olmasaydı ne yapardım ben orada, o odada bir başıma?

Gözlerimi kapattım, kapıya yaslandım ve tüm gücümü toplamaya çalıştım.

"Hadi Süreyya, bak buraya kadar geldin... Hem Esin'i hatırlasana, onu ellerinle yolcu etmedin mi sen? Onu bile yolcu ettikten sonra Berrin Hanım'ı hayli hayli edersin. Hadi Süreyya aç gözlerini ve bitir artık şu işi!"

Nereden bulduğumu anlamadığım bir güçle açtım gözlerimi, sehpaya doğru yaklaştım, elim doğru mektuba gitti. Zarfin üzerinde tam da beklediğim üzere "Süreyya Hanım" yazıyordu. Zarfı açtım. Dörde katlanmıştı mektup, yine aynı titrek elyazısıyla yazılmıştı. Gözlüğüm yanımda değildi, okuması için Laden'e uzattım:

Mektup "Aferin Süreyya Hanım," diye başlıyor ve şöyle devam ediyordu:

"Buraya kadar geldiniz demek... Eğer bunu okuyan Süreyya Hanım değilse, emrediyorum bu mektubu derhal katlayıp yerine koysun başkasının mektubunu hatıra defterini şiirlerini habersiz okumak suçtur ayıptır. Mektubun sahibi Besiktaş'ta Güneş Kırtasiye'nin sahibi Süreyya Hanım'dır. Ama Süreyya Hanım sensindir o sen... gelmişsindir, belki her şeysindir ama vicdansız değilsindir. Bana ettiğin yardımları unutmadım, bi de o yardımların arkasından sorsaydın deseydin ki o kadar şiiri o kadar yayınevine yolladın da bir haber çıktı mı çıkmadı mı Berrin Hanım? Yok sormadın o kadar paketi yaptık yolladık da o mübarek ağzını bir açıpta bir şey söylemedin ne işe yaradı o zaman o yardımın?"

Laden'in "Hasta bu kadın, bildiğimiz hasta valla! Ruh hastası!" diye mırıldandırken, aynı anda eğilip hızla yorganı açtığını gördüm. Aman Yarabbim, yatak boştu ve bir an kesik bir baş gibi yuvarlandığını sandığım şey, içine karpuz bir lamba konmuş, bir peruktan başka bir şey değildi!

Bir yandan müthiş bir hafifleme hissiyle adeta bir pelteye dönüşen vücudum, diğer yanda ise kopuk kopuk sinyallerle "bu oyunun burada bitmeyeceğini" haber veren zihnim arasında eziliyordum. "Hadi kızım, çıkalım," diyebildim sadece zayıf bir sesle, "hadi!"

İkimizin de o deli saçması mektubun devamını okuyacak gücü kalmamıştı, hemen çıkmalıydık buradan!

"Süreyya Hanım, bu kadın bu resimleri falan da mı size bıraktı acaba?"

"Niye bana bıraksın ki? Hadi gidelim..."

"Ne bileyim, hani mektup size ya... belki..."

"Ama şimdi bu resimleri almamız bu oyunu kabul etmemiz olur," diye cevapladım Laden'i, şimdi bile hayret ettiğim berrak bir akıl yürütme atağıyla.

"Oyunun içine girdik bile, istesek de istemesek de," dedi Laden, irkilten bir soğukkanlılıkla...

Üçüncü sınıf polisiyelerin en klişe sahnelerinden fırlamış, bu akıllara durgunluk veren "zenginlikteki" diyaloğun ardından hiç duraksamadan montunu çıkardı Laden ve bir bohça gibi açıp, sehpanın üzerinde ne kadar resim varsa içine koydu ve montu kollarından birbirine bağladı. Son bir kez etrafımıza bakındık. Tam odadan çıkarken ani bir refleksle, köşedeki şifonyere yöneldim, ilk çekmeceyi çektim. Çekmecenin içi türlü çeşit eşarpla doluydu, kırmızı tonlu iki eşarp geçti elime, hiç duraksamadan çekip aldım, çekmeceyi ittim, koşar adımlarla holden geçip kapıyı çektik ve hızla merdivenleri indik. Artık sokaktaydık.

"O eşarpları niye aldınız sahi?" diyerek yüzüme doğru eğildi Laden kontağı çevirirken. İlk belirtileri dudaklarının kıvrımlarından çoktan uç göstermiş muzip bir gülümsemeyi bastırmaya çalışıyordu beceriksizce.

"Bilmiyorum," dedim, "içimden öyle geldi!"

Halbuki henüz söze ve bilince ulaşmasa da, ruhumun de-

rinliklerinde çok iyi biliyordum o iki eşarbı niye aldığımı... Daha doğrusu o iki eşarbı niye *çaldığımı*... Zavallı bir intikam çabasıydı bu sadece. Ya da hedefini şaşırmış bir adalet talebi. Berrin Hanım'ın hayatına izin vermediği köşelerden yaklaşma arzusu, mahremiyetini o köşelerden delme isteği. Onun, benim duygularımı, benim vicdanımı esir etmeyi başarmasının bedeli! Zavallı bir mahremiyet bedeli!

Laden hiç konuşmadan, önce kasedin "geri" düğmesine bastı, sonra vitesi çekti, gaza bastı. Battaniyemi aldım üzerime ama birden Laden'in montunun olmadığını fark ettim, bir kazakla üşüyecekti bu soğukta, arkaya uzandım. Laden, "Monta gerek yok, sol kolunuzu arkaya doğru uzatın, yerde bir battaniye daha olacak," dedi gözünü yoldan ayırmadan. Zorlukla eğilip battaniyeyi aldım, Laden'in omuzlarına koydum.

Kasedin başa sardığına dair o büyülü "tık" sesini duyunca, iyice yerime yerleştim. Az sonra o melodi başladı yine, kendimi Laden'in hafif ama becerikli ellerine teslim ettim ve iyice kayganlaşan yollarda yavaş yavaş ilerlemeye başladık. Her şeye, bütün gördüklerimize rağmen, Berrin Hanim'ı yatağında ölü bulmadığımız için yüreklerimiz biraz ferahlamıştı sanki. Mektup? Tamamını okumamıştık. Laden'e söyledim, biraz uzaklaşınca sahilde arabayı kenara çekti. Resimleri alırken haklıymış Laden, çünkü şöyle devam ediyordu mektup:

"Boşuna arama, bu evde hiçbir şey bulamazsın, işin aslı hiçbir yerde bir şey bulamazsın sen. Her şeyi biliyormuşsun gibi yaparsın bir de ama neden haberin var senin şu dünyada o kadar kasılıp durdun. Ne demiştin sen bana git demiştin şimdi de sen git bakalım, resimleri de unutma iyi sakla ama ha... Bye Süreyya Byeeee, Ba-bayyy!"

Bir türlü hatırlayamıyorum, o yol ne kadar sürdü... Laden'e soruyorum, "Belki bir saat, belki onbeş dakika," di-

yor, sonra ekliyor: "Ben sizi biraz dolaştırmıştım o gece, o kadar huzurlu görünüyordunuz ki!" Ama söylemiyor, söyleyemiyor ne kadar dolaştığımızı. Benim aklımda ise bambaşka, sanki hiç içinde yaşamadığım, sanki hayatımda ilk kez gittiğim, ilk kez gördüğüm bir şehir kaldı o geceden. Yaşadıklarımızı, gördüklerimizi anlamak için, anlamlandırmak için steril, korunaklı hayatımızın dalgınlıkla açık bırakıverdiğimiz bir penceresinden hiç sormadan içeri sızan başka hayatlara ya da başka hayal kırıklıklarına mı ihtiyacımız var yoksa?

Sokağımıza döndüğümüzde, çocukluğumda uzun yolculuklardan dönüşümüzdeki o sevince ve huzura benzer bir duygu kapladı içimi. İşte nihayet dönmüştük evimize ve yine her şey yerli yerindeydi.

Laden tam sokak lambasının altına park etti. Önce ben indim, sonra Laden inip arka koltuğa doğru eğildi. Montu olduğu gibi, içindekilerle birlikte almak istedi, ama beceremedi. Berrin Hanım'ın hayatı saçılıverdı o gece yarısı karlı bir İstanbul sokağının kaldırımına. Laden özür diler gibi baktı yüzüme ve toplamaya başladı resimleri yerden, "Allahtan çerçeveliydi hepsi," diyordu bir yandan da.

Laden hızla, kaldırımın üzerine dağılmış resimleri toplamaya çalışırken, resimler bozuk lambadan düşen ışıkla bir aydınlanıp bir kararıyor ve zamanın ötesinden bakan yüzler bir görünüp bir kayboluyordu. Bir an, resimlerdeki yüzlerin belli belirsiz aydınlandığı bir an, Berrin Hanım'a karşı duyduğum öfkenin hemen yanından, yine ona karşı tarif edilemez bir şefkat geçip gitti sanki içimden. Ama o kadar belli belirsiz bir duyguydu ki bu, geldiği gibi hemen sessizce içimdeki kalabalığın arasına karışıverdi.

Eğilip Laden'le birlikte resimleri toplamaya başladım, iki üç tanesini yerden almıştım ki, Laden "Bir dakika, bir dakika bırakın siz," dedi. "Bagajda bir çanta olacaktı."

Laden tam bagaja doğru uzaklaşıyordu ki, uzaktan gelen kıvrak mı kıvrak, mutlu mu mutlu bir ıslık sesi yankılandı sakakta. Ses ağır ağır bize doğru yaklaşıyordu. Laden'le durakladık ve soran gözlerle birbirimize baktık ve bekledik. Gözlerimizi ağır adımlarla yaklaşan karaltıya çevirmiştik.

*"hava ayaz mı ayaz*
*ellerim ceplerimde*
*bir türkü tutturmuşum*
*duyuyorsun değil mi"*

Karanlıkta o da bizi görmüş ve görmesiyle birlikte ıslık da birden kesilivermişti, birkaç adım daha yaklaşınca sokak lambasının ışığında yüzü aydınlandı o neşeli ıslığı çalanın: Mercan'dı gelen.

"İyi akşamlar!"

"İyi akşamlar Mercan, hayrola bu saatte?"

Hızlı hızlı cevap verdi hiç Laden'e bakmadan, sadece benimle konuşuyor gibiydi:

"Benim normal saatim, hatta bugün erken bile... Siz ne yapıyorsunuz bu saatte, bu havada, burada böyle?"

Gözlerinin yere saçılmış resimlere kaydığını gördüm, soru sormakla sormamak arasında gidip geldiğini biliyordum. Az önce çaldığı ıslığın izi hâlâ dudaklarında konuşmaya çalışırken, aslında bir yandan da bütün olan biteni kalbiyle gördüğünü biliyordum. Bu iki kadının karlı, soğuk bir gecede, gecenin bu saatinde, yerlere saçılmış resimlerin başında ne aradıklarını sormak istiyor, ama kalbiyle olduğu kadar aklıyla da bakıp, dünya ile arasına çektiği dikenli tellerin üzerinden atlayıp bir türlü yanımıza gelemiyordu. Laden'in elinde bagajdan çıkardığı bir çantayla yanımıza gelip resimleri toplamaya başlamasıyla bana çevirdi tekrar bakışlarını. Ne diyebilirdim ki? Hiçbir şey demezsem, hiçbir şey sormayacağını biliyordum. Öte yandan hiçbir şey söyleme-

menin ya da gerçek dışında söylenecek her şeyin mutlak bir yavanlığa mahkûm olduğu, hayatın o tuhaf anlarından birisinin tam ortasına düştüğümüzün de farkındaydım. Tereddütüm kısa sürdü:

"Çok zor bir gün geçirdim. Laden bana çok yardımcı oldu. Yardımcı demek çok hafif kalıyor aslında, nasıl desem?" diye ağzımda lafları gevelerken Laden'e baktım, uzaktan soğuk gözlerle Mercan'ı süzüyordu. Yardım etmek isterken elinden çekilen kolinin, yüzüne kapanan sokak kapısının, reddedilmenin izleri hâlâ gözlerindeydi, ama kaç akşamdır yan yana gördüğümde içimi ısıtan o iki çatıkatı ışığını bir araya getirmek için bundan daha güzel bir fırsat olabilir miydi?

"Çocuklar," dedim ikisine birden, "ben çok yorgunum, o kadar yorgunum ki yatsam da, uyuyamayacak gibiyim. Hadi gelin, bir çay demleyeyim de size, oturalım ha?"

Laden cevap vermedi, Mercan'ın cevabını bekliyor gibi görünüyordu ama, "Benim evet dememe bile gerek yok, onun cevabı ne olursa olsun, ben yine de gelirim," diyen bir ifade çoktan gelip yerleşmişti yüzüne. Kedilerin, özellikle misafirlerin yanında salına salına sahiplerinin yanına gelip, sonra şöyle bir diğerlerine dönüp "Şimdi sizinle konuşuyor ama bu geçici bir şey, aslında o bana ait," diyen bir bakışları, mağrur bir ifadeleri vardır ya, işte o ifadeye benzettim Laden'in ifadesini. Mercan ise kısa bir suskunluktan sonra, yine sadece benim yüzüme bakarak "Olur," dedi, boyun eğer gibi hayata.

Ben, arkamda Laden ve onun arkasında Mercan, tek sıra halinde, benim tempoma ayarlanmış bir hızla, ağır ağır çıktık merdivenleri. Evde neredeyse bütün ışıklar yanıyordu, o telaşla açık bırakmış olmalıydım hepsini. Çocukları oturma odasına bırakıp önce banyoya koştum. Ah şu yaşlılık! Ardından alelacele mutfağa yöneldim ve oturma odasından gelecek sesleri duyabilmek için kulaklarımı dört açtım.

Eve mutlak bir sessizlik hâkimdi, ama kritik bir sessizlik değildi bu henüz. Şimdi ikisi de büyük ihtimalle duvarlardaki resimlere bakıyorlardı, birkaç dakika sonra büfenin, sehpanın, şöminenin üzerindeki ıvır zıvıra yönelteceklerdi bakışlarını ve sonra Mercan kitaplara bakmaya başlayacaktı. İşte o an geldiğinde, yani Laden ellerini, kollarını, bakışlarını nereye koyacağını bilemeyip de pencereye doğru yöneldiğinde başlayacaktı kritik sessizlik ve ben de o zamana kadar mutfaktaki işimi bitirmiş olacaktım, olmalıydım.

Çaydanlığı ocağa koyup, dün akşam, henüz dünyada her şey yerli yerindeyken yaptığım peynirli poğaçaları ısıtmak için fırına sürdüm. Bardakları da hazırlasam, içeriye çok mu geç kalırdım acaba? Hep öyle yaparım ben, çayı koydum mu bardakları da hazırlarım. Çay hazır olduğunda aramıza girecek hiçbir engel kalmasın, çayla birbirimize kayıtsız şarttsız hazır olalım isterim. "Ama bu seferlik, sadece bu seferlik," diye çaya sözler vererek, bardakları çayı demlemeye geldiğimde ya da çay hazır olduğunda hazırlamaya karar verdim. Evet, evet, çayla konuşmayı falan bir kenara bırakıp normal bir kadın gibi düşünmeli ve "şimdilik acelesi yok bardakların," demeliydim ki, kaskatı kesilmiş, dönüşü olmayan sessizlikler muhtemel bir aşkın üstüne çökmeden oturma odasına dönmüş olayım. Yani o çok başarılı insanların öğütledikleri gibi "doğru zamanda doğru yerde" olayım. Ah Süreyya ah! Sen ne zaman bir yerde doğru dürüst olabildin ki, bir de orada doğru zamanda olacaksın? Eyvah Süreyya! İşte bu tehlikeli, şimdi bir de bu meseleye girersen, bütün gece olduğun yerde kalakalırsın sen! Bırak o fırın tutacağını hemen elinden! Koş içeriye koş... Koş Laden pencereye gitmeden...

Odaya girdiğimde ne yazık ki Mercan elinde bir kitapla kütüphanenin, Laden ise çoktan pencerenin önündeydi. Geç kalmıştım. Mercan yüzünde, sadece elindeki o kitabı

okumuş olanlara görünen, okumamış talihsiz ölümlüler için ise, görünmez olan bir gülümsemeyle başını baktığı kitaptan kaldırdı:

"Ne güzel, sizde bunun eski baskısı var, 1973. Ben de aradım bunu ama bulamadım. Hatırlıyor musunuz, çıktığı yıl mı almıştınız?"

*Günlerin Köpüğü*'nü gösteriyordu bana. Onca kitap arasından, rafın en köşesinden sanki eliyle koymuş gibi bulmuş çıkartmıştı o kitabı, bana Murat'tan geriye kalan tek kitabı.

"Hayır," dedim, "daha sonra almıştım, 3 Aralık 1980'de, aç bak istersen, ilk sayfaya yazarım hep aldığım günü."

Mercan önce ilk sayfaya sonra hayretle yüzüme baktı. Yo yo, sadece hayret yoktu bakışlarında, besbelli ki etkilenmişti söylediklerimden. Nereden bilebilirdi ki o günü asla unutmadığımı. Dudağını ısırdı. Dilinin ucuna gelen şeyi söylemekle söylememek arasında bocalıyordu.

"Sen yazmaz mısın kitapların içine aldığın günü?"

"Yok yazmam, dedi ve sustu bir süre. Sonra birden kararını verdi:

"Ben bitirdiğim günü, saati ve yeri yazarım son cümlenin altına."

Ve yine kısa bir suskunluğun ardından bakışlarını kaçırarak ekledi:

"Bazen de ne düşündüğümü."

Laden'i kısa, kaçamak bir bakışla konuya dahil olmaya davet ederken, Mercan'ın sınırlarını biraz daha, ama olabildiğince yumuşak kalmaya özenerek zorladım:

"Peki yazdıklarını sonradan hatırlar mısın?"

"Evet, çoğu zaman," diyerek görünmez, ama varlığı konusunda hiçbir şüpheye mahal bırakmayan kesinlikte bir nokta ile bitirdi cevabını Mercan ve derhal başka bir kitaba uzandı eli. "Isınma sorum" hiçbir işe yaramamış, böylece

sırada bekleyen "*Günlerin Köpüğü*'nün altına ne yazmıştın?" sorusu da, o akşam bir daha görünmemek üzere çekilmişti sahneden. Ya Laden?

Laden bir eliyle hafifçe perdeyi tutmuş, yanımıza gelmekle gelmemekte kararsız, bizi izliyordu pencerenin yanından. Bakışları neredeyse düzenli aralıklarla benden Mercan'a, Mercan'dan bana gidip geliyor, ama her seferinde, kısacık bir an bile olsa Mercan'da asılı kalıveriyordu. Mercan ise kitaptan kitaba atlamaya başlamış, üstelik *Günlerin Köpüğü* konusu da kapanmıştı. Mutfaktan gelen kaynayan çay suyunun sesi doldurmuştu evi, ama bu hassas durumda Laden'i orada öylece bırakıp da çayı demlemeye gitmem artık neredeyse imkânsız hale gelmişti.

Şimdi size kalkıp, "İşte o inanılmaz fikir, belki de ancak ve ancak dışarıdaki karın ve içeride kaynayan çay suyu sesinin hâkimiyetinde giderek amansızca derinleşip belirginleşen o zalim sessizliğin çaresizliği ile açıklanabilir," desem de yalan! Sakın inanmayın! O fikir en baştan beri, Mercan'ı o sokak lambasının altında gördüğüm andan beri içimdeydi benim. Çayın suyunun sesi o an bir çaresizlik değil, aksine umut verici bir berraklık yaratmıştı zihnimde!

"Laden," dedim, "şu resimleri... ben çayları hazırlarken... hani var ya şu resimler..."

Laden'in yere eğik başı doğruldu birdenbire, "siz ne dediğinizin farkında mısınız?" der gibi bakıyordu yüzüme. "Hadi bozma şimdi beni..." der gibi bir işaret vermeye çalıştım başımla... Arkasından da, otorite ile arkadaşlık arasındaki o ne idüğü belirsiz tınıyı, güç bela sesime hâkim kılmaya çalışarak "Hadi canıım..." diye ekleyiverip sallana sallana mutfağa çayı demlemeye gittim. Neşem yerine gelivermişti, bardakları da rahat rahat hazırlayabilirdim artık.

İçeriden gelen ayak seslerine bakılırsa, Laden çantadan fotoğrafları çıkartmaya hazırlanıyor olmalıydı. Mercan kitaplı-

ğın önünde, ilgisini ele verebilecek en küçük bir bakışı bile esirgeme telaşıyla Laden'e arkasını dönmüş kitapları mı inceliyordu acaba hâlâ? Çok inatçı olmalıydı bu çocuk, çok!

Odaya döndüğümde tahmin ettigim gibi Laden yere, Berrin Hanım'ın bıraktığı resimlerin başına oturmuş, dalgın dalgın bir fotoğrafa bakıyordu. Mercan'ın yüzü ise, yine tahmin ettiğim gibi hâlâ kitaplığa dönüktü. Laden'in hemen yanına gelecek şekilde kanepeye oturdum. Sessizliğe izin vermeden "Nasıl yapalım? Arkalarında tarih falan yazıyor mu resimlerin? Bir sıraya mı dizsek önce acaba?" gibi kişisellikten uzak, herkesi konuşmaya dahil edebilecek bir takım "teknik" sorular sormaya başlayarak girdim konuya. Bütün bu soruları arka arkaya sıralarken, nasıl olup da hâlâ vehametini koruyan, hatta aslında yeni başlayan Berrin Hanım problemine çözülmesi gereken bir havuz problemi kadar "teknik" bir mesafeyle yaklaşabildiğimi düşünmüyordum bile. Tıpkı o gün Vehbi Bey'in dükkânında çay içerken ya da Laden'in arabasında karanlıkta yol alırken hissettiğim, bir an'ın büyüsüne kapılmak ya da zamanın hain sürekliliğini parçalamak gibi ancak mutlu ve belki de sadece âşık insanlara özgü görünmez bir eşiği geçmiş gibiydim.

Mercan elindeki kitabı –*Yaşamın Ucuna Yolculuk*'tu kitap– hayatta bir daha görüp göremeyeceğini bilmediği sevgilisinin eline son kez dokunan bir âşık gibi kapağına dokunarak bıraktı yerine. Artık, biz diğer ölümlülere, dünyaya dönmeye hazırlıyordu kendisini. Ona bu çabası için biraz zaman tanıdıktan sonra, "Mercan," dedim, "bu karda kışta, üstelik gecenin bu saatinde, üstelik sokak ortasında, elimizde bir dolu fotoğrafla ne yaptığımızı merak etmiyor musun?"

"Ediyorum ama sizin izin vereceğiniz kadar..."

Gülümsetmişti bu sözler beni, yanılmamıştım.

"Rica ederim, izin senin," diyerek ayağa kalktım ve "ben çayları koyarken Laden anlatmaya başlasın sana," diye ekle-

yerek tekrar mutfağa yollandım, iyice rahatlamıştım, bu somut ve asli görev dağılımından sonra, artık Mercan Laden'i yok sayamazdı nasılsa.

Peki Laden nasıl başlayacaktı olanları anlatmaya? Pek az tanıdığı yaşlı bir kadınla, hiç tanımadığı diğer yaşlı bir kadın arasındaki bu tuhaf meseleyi anlatmaya neresinden başlayacaktı? Kendisine bir rol biçecek miydi, biçecekse maceranın iyi bir anlatıcısı mı, yoksa maceranın tesadüfi bir kahramanı mı olmayı seçecekti?

Laden'in anlattığı öykünün biraz ilerlemesine zaman vermek için mutfakta biraz oyalandım ve sonunda "Zamanı gelmiştir herhalde," diye kendi kendime konuşarak poğaçaları fırından çıkardım, çayları koydum ve elimde tepsiyle, oturma odasına ve belki de yeni başlayan bir aşka doğru mutlu mesut yola koyuldum.

Laden, sonra tuhaf bir mektup almış bugün Süreyya Hanım," diyordu odaya girdiğimde. Ama beni görünce lafını kesip, kurtarıcısını görmüş gibi fırlayıp tepsiyi aldı elimden. Ben de hiç konuşmadan Berrin Hanım'ın hâlâ mantomun cebimde duran anahtarlı mektubunu getirip uzattım Mercan'a. Şimdi Laden'le birlikte bakıyorduk Mercan'ın yüzüne, pür dikkat!

Mercan önce yüzünü buruşturarak, sonra gözlerini açarak ve nihayet sonunda çarpık bir gülümsemeyle okuyup bitirdi mektubu ve bir müddet elinde mektupla düşündü önüne bakarak. Sonunda gözlerini gözlerime dikerek berrak bir sesle "Kim bu kadın?" dedi.

Doğru soruyu tek seferde bulmuştu. Evet, soru buydu: Kimdi bu kadın?

"Dükkâna gelip giderdi. Kâğıt alırdı sadece. Emekli coğrafya öğretmeni olduğunu biliyorum, şiir yazdığını biliyorum. Üç beş kere kahve içtik dükkânda. Bazen birşeyler sormak istediğini, belki biraz daha yakınlaşmak istediğini

hissediyordum, ama hep bir mesafe vardı aramızda. Bir de şiir yazıyordu, hakkında bütün bildiğim bu!"

"Yani pek bir şey yok hakkında bildiğiniz!"

"Yok!"

"Cezalandırmak da bir iletişim biçimi olabilir tabii, ama galiba daha önemlisi, intiharı bir iletişim biçimi olarak seçmek... Hatta ikisini bir arada yapmak... Aslında belki de intikam demek daha doğru olur bu durumda..."

"Ama ceza adaletin işi," diye mırıldandım çayımdan bir yudum alarak, sanki o eşarpları çalan hiç ben değilmişim gibi.

"İşte onun için ceza değil de, intikam oluyor ya bunun adı," dedi Mercan. "Gayri resmî adalet, gayri-resmî ceza ve hepsi resmî bir intihar tebliği eşliğinde. Bileşim mükemmel!"

"İyi de ölmemiş ki kadın!" diye araya girerek kurtardı beni Laden.

"Nereden biliyorsunuz?"

"Eh biraz önce oradan geliyorduk biz Süreyya Hanım'la..."

"Nerden?"

"Kadının evinden işte!"

Bu kez anlatma sırası bana geçmişti. Kısaca Berrin Hanım'ın evinde gördüklerimizi anlattım Mercan'a, okuması için ikinci mektubu da verdim ve Laden'in adeta kendi dünyasına kapanıp, sehpanın üzerine bir puzzle gibi dizmeye başladığı fotoğrafları göstererek "İşte bunlar da o fotoğraflar," diyerek bitirdim sözlerimi.

Mercan ciddi bir çaresizlik içerisinde "Eh bayağı rahatsızmış bu kadıncağız," deyince, Laden alt tonlarında "yetti, zamanı geldi ama artık," diyen küçümser bir sesle çabuk çabuk, "Biz de bu rahatsızlık teşhisinden öteye gidemedik zaten... Daha o mektubu aldığımızda anlamıştık biz bunu, kadının evine bile gitmeden, deyince "Bi dakka, bi dakka," diye araya girmek zorunda hissettim kendimi. Laden'in kü-

çük kırgınlıklarının zamansız bir intikam gösterisine dönüşmek üzere olduğunu ve buna seyirci olmanın küçük hazlarından hiç olmazsa şimdilik vazgeçmemi söylüyordu sağduyum. Çünkü Mercan'ın en az Laden kadar çabuk ve çok derinlerde bir yerde kırılabileceğinin de, bu Niteliksiz Adam'ın bu Güneyli Bayan kadar hayatta kalma becerisinin olmadığının da farkındaydım. Mercan'a dönerek:

"Bakalım mı fotoğraflara?" dedim.

"Nereye varmak istiyoruz biz?" diye bir soruyla cevapladı Mercan sorumu. Bu "biz" kelimesini onun ağzından bu kadar çabuk duymak çok şaşırtmıştı beni. Bu tutum, bu aidiyet belirten "biz" sözcüğü, sadece beni değil aynı zamanda Laden'i de şaşırtmıştı galiba. Yüzüne gelip yerleşiveren yumuşaklıktan, "eh tamam o zaman barışalım" ifadesinden anlamıştım öyle olduğunu.

Mercan tane tane konuşmaya devam etti:

"Berrin Hanım hâlâ intihar edebilir mi, bunu mu önlemek istiyoruz mesela?"

"Bilmem... Belki bana yazmasaydı bundan haberim bile olmayacaktı, o zaman duyar mıydım acaba Berrin Hanım'ın öldüğünü? Belki bir gün, bir an aklıma takılırdı ne zamandır niye uğramıyor acaba diye... Ama o kadar herhalde."

"Siz intihar edecek olsanız kime mektup yazardınız?"

"Ben yazmazdım kimseye," diye geçiştirdim Mercan'in sorusunu, fakat bu cevabım Mercan'a pek inandırıcı gelmemiş olmalıydı ki, başını iki yana salladı sadece. Belli ki bunu sorusuna cevap olarak kabul etmiyordu... Ve haklıydı. Ama benim henüz bu soruya vermek istediğim bir cevabım yoktu.

Sessizlikle yetinmek, sessizliğe katlanmak zorundayız yine, diye düşünüyordum ki, Laden belirgin bir sisteme göre dizdiğini düşündüğüm, ama henüz neye göre dizdigini anlayamadığım fotoğraflardan başını kaldırmadan:

"Ben herhalde ya çok sevdiğim birisine yazardım ya da beni çok yaralayan birisine," dedi. Mercan hiç tereddüt etmeden "Ben de," diye karşılık verdi Laden'e. Bunu söylerken ilk kez, belirgin bir biçimde, doğrudan Laden'in yüzüne bakıyordu. "Anlaşıyorlar işte çocuklar," diye geçirdim içimden yaşadığım bütün yılları iliklerimde hissederken ve "Anlaşmış işte çocuklar," diyen annemin sesini duydum uzaklardan.

Alt katta oturuyorduk o zamanlar, salondan geliyordu sesleri:

"Anlaşmış işte çocuklar fakültede, bizimkinden bir-iki yaş büyükmüş oğlan," diyordu annem.

"Kimin nesi, neyin nesi bir soruşturmayacak mıyız?" diyordu babam.

"Ayıp olur, gelsinler geleceklerse! O zaman bakarız artık, ailesinden belli olur zaten," diyerek kestirip atmıştı annem.

Düğün tam üç ay sonra oldu. "Anlaşarak" evlenmiştik, ama anlaşamadan ayrıldık Levent'le. Yalnız nedense tam onüç sene sürdü bunu anlamamız!

"Süreyya Hanım, dalıp gittiniz siz," diyordu Laden sesiyle beni yaşadığımız zamana geri çağırırken.

"Yaa, yoruldum herhalde... Saat de kaç oldu kimbilir?"

"Onikiye çeyrek var," dedi Laden, "eğer siz yorgunsanız?"

"Hayır, hayır! Ne yaptın sen resimleri?"

"Siyah-beyazlarla, renklileri ayırdım önce... Ondan sonra içinde Berrin Hanım olduğunu tahmin ettiklerimi yaşına göre sıralamaya çalıştım. Şuradakiler de içinde Berrin Hanım'ın olmadığı resimler, onları şimdilik kenara ayırdım."

Sigaramı söndürdüm, büyütecimi elime aldım ve üçümüz, Berrin Hanım'ın fotoğrafları elimizde, bir bilinmeyene ama aslında birbirimize doğru yola çıktık.

Çocuklar o gece gittiklerinde saat ikiye geliyordu. Birlikte çıktılar benden. Merdivenlerdeki ayak sesleri kesilince

mutfağa koştum, ışığı açmadan, karanlıkta pencerenin önünde bekledim. Üç dakika sonra iki ışık parladı karşıdaki iki çatıkatında, yan yana ama iki ayrı odada, ama yine de aynı anda...

* * *

Ertesi sabah, akşam Laden'in Berrin Hanım'ın fotoğraflarını doldurduğu çanta elimde, saat ona doğru gidebildim dükkâna. Gittiğimde Vehbi Bey dükkânının kapısında durmuş sokağa bakıyordu. Beni görünce heyecanla dışarı çıkıp dur durak bilmeden azarlar gibi konuşmaya başladı:

"Süreyya'nım nerde kaldınız? Saat kaç oldu bak, merak ettik n'ooldu diye sabah sabah. Dün de zaten perperişan gittin burdan. Hava desen berbat, bi telefonun da yok ki bizde arayıp soralım. Yaşlandık artık Süreyya'nım yaşlandık! Bir yerde düşsek orda kalırız, dönüp bakan bile olmaz, bi haber ver bari! Vehbi Bey de, gecikecem de, bugün dükkânı açamayacam de, o da olmadı bari bi çırak tutsan da o açsa şurayı vakitlice sabahları!"

Yine derin bir zihin karışıklığı içerisindeydi Vehbi Bey! Derin bir nefes alıp gülümsemeye çalıştım. Orta karar bir gülümseme. Ne yirmi yıllık kapı komşumu kıracak kadar kısa, ne de onu arkamdan dükkâna sokup, dün neler olduğunu tekrar tekrar sordurtacak kadar uzun.

Ama yanılmışım. Vehbi Bey, beş dakika sonra elinde iki çay bardağı, kapıyı açmam için dirseği ile cama vuruyordu. Vehbi Bey'in dükkâna "ziyaretime" gelişi ilk değildi elbette, ama böyle elinde çaylarla "kapıya dayanması" son yıllarda pek görülmüş bir şey de değildi. Hem de bu saate, dükkânı boş bırakıp! Esin yaşarken, onun yumuşaklığından, güleryüzünden cesaret alıp, ara sıra buna benzer teşebbüslerde bulunmuştu. Ama bu taaruzlarını hep on-onbeş dakikayla sınırlı tutmuş, "Sizin kadın kadına konuşacağınız şeyler

vardır," minvalinde cümleler sarf ederek topraklarına geri çekilmişti. Esin bir keresinde adamın arkasından bakakalmış "Ay adam sanki kırk yıllık karısıyla konuşuyor! Kız Süreyya bu adam sana mı meyilli bana mı?" diye kahkahalarını koyuvermişti. Nasıl gülmüştük o gün! Ve Vehbi Bey'e "neden hiç evlenmediğini" asla ve asla sormamanın en akıllıcası olduğuna karar vermiştik. Aslında nereden biliyorduk ki Esin? Sanki sorsak anlatacak mıydı bize? Yalnız olmadığımızı bilmenin kendinden tescilli kayıtsızlığı işte!

Kalkıp Vehbi Bey'e kapıyı açtım, çayları elinden alıp içeri buyur ettim. O Berrin Hanım gibi değildi, yerini bilirdi, dükkânın köşesinde duran sandalyeyi çekip, karşıma, tezgâhın önüne oturdu ve gözlerini şöyle bir etrafta gezdirdikten sonra, o gün hiç beklemediğim bir şekilde lafa girdi:

"Süreyya'nım.."

"Efendim..."

"Benim bir projem var."

İçimden "Tabii neden olmasın Vehbi Bey! Bakın filmlere, albümlere, kitaplara... saygınlık ve dünyevilik talep etme hakkı bile projelerden geçer oldu artık! Şurada projelendirilmemiş bir hayat yaşamaya bile değmez Vehbi Bey! Tabii siz de yapın bir proje, bakın biz de şu aralar çocuklarla 'Berrin Hanım Projesi' üzerinde çalışıyoruz, onun o fotoğrafları kadar renksiz, soluksuz, ruhsuz, mutsuz hayatından bir proje çıkartmakla meşgulüz desem, o saniye ayağa kalkıp, çayını bir yudumda bitirip apar topar gider mi acaba bu adam?" diye düşündüysem de, toparlandım hemen:

"Hayırdır Vehbi Bey?"

"Süreyya'nım bak: Size çırak al falan dedim ya demin... alınma sakın... şimdi ben memleketten ev aldım geçen sene, Gömbe'de... Artık gidip bir-iki ay oralarda yaylalamak lazım... Yaş geldi, çoluk yok çocuk yok... Kefenin cebi de yok... Kime bırakacan daha çalışıp da... Bak sen de... Bak

alınma sakın... Şimdi doğruya doğru, eğriye eğri... Şu dükkânı vakitlice açamadığın oluyor mu olmuyor mu? Oluyor... Bak bu ay kaçıncı bu geciktin... Ben diyorum ki şimdi ikimiz birleşip bir tezgâhtar tutsak... Benimki ayrıldı ya geçen ay... Kadın erkek fark etmez... Sen nasıl istersen... Ben olmadığımda benim dükkâna baksın, sen olmadığında seninkine baksın... Dükkânı sabah şöyle vakitlice açsın di mi?"

"İyi de Vehbi Bey, bana yetiyor bu dükkânın bu kadar açık kalması... Hem maaş, sigorta işlerini falan nasıl yapacağız?"

"Canım benimkine daha çok bakıyorsa o ay ben daha çok öderim, anlaşır gideriz işte..."

"Ben bir düşüneyim," dedim, sonunda "hayır" diyeceğimi bile bile.

Vehbi Bey "Düşün bakalım," diyerek kalktı yerinden, bardaklarını alıp gitti. Ben de Berrin Hanım'ın fotoğraflarını çıkartıp fotokopinin başına geçtim. Akşam yaptığımız görev dağılımına göre benim görevim her birimize, her bir resimden birer kopya çıkarmaktı. Mercan ise Berrin Hanım'ın evine gidecekti. Fotokopileri muhtemelen bugün verecektim çocuklara. Mercan akşamüstü Berrin Hanım'ın evinden dönerken, dükkândan alacaktı kendi fotokopilerini. Eğer Berrin Hanım'ı evinde bulursa, buna ihtiyaç kalmayacaktı tabii ki! Laden ise, sabah erkenden iş için Adana'ya gitmişti. Belki bir gece orada kalması gerekebilirdi. Ama eğer akşam uçağına yetişebilirse ve döndüğünde ışığım hâlâ yanıyorsa, geç vakit uğrayıp evden alacaktı.

Fotokopi işini bitirdikten sonra da her şeyi küçük bir koliye koyup Berrin Hanım'ın adresine iadeli taahütlü gönderecektim. "Gönderen" kısmına "Nostaljik Şiirler Yayınevi" yazacak, adres olarak da Mercan'ın adını ve çalıştığı meyhanenin adresini verecektim.

Biliyordum, haince bir fikirdi bu! Ama bu yolla, Mercan'ın Berrin Hanım'ı evde bulamaması ya da hakkında bir bilgi edinememesi durumunda, hem onun hâlâ İstanbul'da olup olmadığını öğrenmiş hem de kendisinin hesapladığı gibi bir ilgi odağı olmadığını ima etmiş olacaktık – ne yalan ama!

Önce fotoğrafları tek tek çerçevelerinden çıkarttım, fotoğraflarla çerçeveleri aynı sırada dizdim ki, işim bitince doğru çerçevelere doğru fotoğrafları yerleştirebileyim. Bundan sonraki işimiz kilit soru olarak önümüzde duran "Kim bu kadın?" sorusuna cevaben, herkesin bu fotoğraflara bakarak Berrin Hanım için bir biyografi yazması olacaktı. Yaşam öyküsü de denilebilirdi elbet buna, ama yazacağımız metin ansiklopedik bir madde gibi görünmeliydi, olabildiğince duygulardan arınmış bir ansiklopedi maddesi. Bu ansiklopedi maddesi aslında, daha çok bana yönelik bir önlem hamlesiydi galiba. Berrin Hanım'a duyduğum öfkeyi unutup sakince düşünebilmem için koymuşlardı bu şartı çocuklar, beni oyalamak istiyorlardı sanki. Mercan çıkarken ne olur ne olmaz diye eklemişti bir de:

"Ansiklopedi maddesi diyorsak '*Tutunamayanlar* Ansiklopedisi'ndeki' maddeleri kastetmiyoruz Süreyya Hanım, bildiginiz *Hayat Ansiklopedisi* maddesi yazacağız!"

Bu çocuğun bilmişliği o zaman da hiç rahatsız etmemişti beni, şimdi de etmiyor. Sadece, beni insanlara karşı her zaman zayıf düşüren, zaaf göstermeme sebep olan ve Mercan'ın düşünme biçiminin de hatlarını belirleyen o örtülü mizah duygusunun keskinliğinden değil bu! Bu bilmişlik beni rahatsız etmiyor, çünkü Mercan'ın ilgilendiği şeyler gerçekten hayatının içinde yer alıyor; onları ciddiyetle, etrafına hiç aldırmadan, doğrudan doğruya hayatına dahil ederek yaşıyor bu çocuk, "Benim hayatım bu," diyor, "hoşlansanız da hoşlanmasanız da bu!" Ama "bir ansiklopedi maddesi olarak Mercan" kendisi hakkında o kadar az ipucu

veriyor ki! Sanki her an cebinde Spinoza'nın *Etika* kitabı, önüne çıkan ilk otobüse atlayıp gidiverecek gibi yaşıyor. O güne kadar ne yapmıştı Mercan, ne okumuştu, ailesi neredeydi ve neden bir meyhanede garsonluk yapıyordu? Ve en önemlisi nasıl oluyordu da, insan Mercan'a bu soruları soramıyordu? Nasıl oluyordu da, bu sorular dilinizin ucuna geldiği an, birdenbire bu soruların sorulabilecek en saçma sorular olduğu hissine kapılıyordunuz? Nasıl oluyordu da, her türlü varoluş kanıtının tam da bu soruların cevaplarında gizli olduğuna inanılan bir dünyada, bir şehirde, bir çağda, bir coğrafyada, Mercan bir ütopya kadar ironik ve bir insan kadar gerçek durabiliyordu?

Bir yandan bunları düşünürken, bir yandan da Berrin Hanım'ın her an kırmızı mantosu ve rujuyla dükkândan içeri girivereceği korkusuyla bir çırpıda bitirdim fotokopileri. Arada iki-üç kişi geldi, ufak tefek birşeyler alıp gittiler. Tam fotokopileri zarflara yerleştirmek üzereydim ki, elli yaşlarında bir adam aydınger kâğıdı ve silgisi almak için dükkâna girdi. Aydınger silgisinin fiyatını duyunca "Permatikle kazırım daha iyi," diye sırıttı. Bunun üzerine, "Peki, nasıl isterseniz," deyip silgiyi koyduğum poşetten çıkartmak üzereyken, sağırmışım gibi "Espri yaptım espriiii," diye bağırdı kulağımın dibinde. Önce soğukkanlılığımı koruyup "22 YTL beyefendi," diye uzattım poşeti eline, ama adam paranın üstünü alıp, teşekkür etmeye bile tenezzül etmeden çıkmak üzereyken, dayanamayıp seslendim arkasından:

"Beyefendi, bakar mısınız? Permatik şu karşıdaki büfede var. Oradan alıp neyinizi isterseniz kazırsınız artık güzelce!"

"Çat-tık!" dedi adam kapıyı "çaaat" diye çarparken.

"Çatarsın tabii! Derme çatma herif!" diye bağırdım arkasından. Sonra da eğilip Esin'in koltuğuna selam verdim, ağzımdan çıkanlara, bütün bu sözleri yıllarca yaptığım gibi sadece düşünmekle kalmayıp, bir de söylemiş olduğuma

hâlâ inanamayarak. Ne olmuştu bana böyle? Şimdi bunları Vehbi Bey'e anlatsam "Eceli gelen köpek affedersiniz... Süreyya'nım," diye başlardı yine herhalde. Güldüm kendi kendime... Fotokopiler için üç ayrı zarf yaptım; fotoğrafların orijinallerini ise, bir kutuya koyup artık adım gibi bildiğim adresi yazdım üzerine: Sayın Berrin Gümüşay...

Beşiktaş postanesinden verecektim paketi postaya, postane kapanmadan bir ara çıkıp halletmeliydim bu işi de... Belki de erkenden kapatmalıydım dükkânı. Kar kaosu İstanbul'u esir almıştı, madem öyle Berrin Hanım'ı da esir almış olsaydı ya bu kaos! Sırtımda hafif bir ürperti hissettim yine, aklımdan çıkmıyordu işte kadın! Olan biteni ne kadar oyun gibi görmeye çalışırsam çalışayım, ne kadar hafife almaya çalışırsam çalışayım, daha birkaç gün öncesine kadar, yıllar yılı şu kapıdan çıkmasıyla birlikte aklımdan da çıkıveren kadın, şimdi bir an bile aklımdan çıkmıyordu. Akşamki soğukkanlılığımdan, hafifleyiveren yüreğimden eser kalmamıştı yine. Evde ne yapacaktım tek başıma?

Kendimi her günkü işlerime vermeye çalıştım. Faturalar, siparişler, gidilecek müzayedeler, dükkâna ısmarlıyormuş gibi yapıp aslında kendime ısmarladığım tek nüsha kitaplar... Çocuk kitabı bile satamıyordum artık doğru dürüst. Herkes büyük kitapçılara gidiyordu. Buraya kitap almaya gelen, hâlâ benim tavsiyelerimi soran sadece birkaç kişi kalmıştı koskoca şehirde: Birkaç eski müşteri. Kitap satın almayı, tüm hafta boyunca bir türlü gerçekleştiremedikleri kimliklerine, bir türlü doyuramadıkları egolarına, bir türlü içlerinden bulup çıkaramadıkları pozitif enerjilerine ve habire yerinde sayan kariyerlerine son çare olarak keşfettikleri cumartesi alışverişlerinin rastlantısal bir uzantısı olarak değil de, bir yarenlik vesilesi olarak gören birkaç eski müşteri. Hâlâ dışarıdaki levhada "Kitap-Kırtasiye" yazıyordu yazmasına ama, manifaturacıların, berberlerin, ucuz Japon pazar-

larının arasında her zamanki hayatını sürdürmeye çalışan yirmibeş metrekarelik bir dükkânın bu "konseptsiz" iddiasını kim ciddiye alırdı ki artık bu dünyada? Boşver Süreyya, almasın kimse ciddiye, sen otur masana, başla şu biyografiye... İyi de, ya tam o sırada Berrin Hanım gelirse, resimleri, yazdıklarımı nereye saklarım?

Bu korku o kadar güçlü bir şekilde kemiriyordu ki içimi, dayanamayıp kalktım ve kapıyı kilitledim. Kar başlamıştı yine, pek gelen giden de yoktu zaten, gelen olursa da görürdüm oturduğum yerden. Zarftan fotoğrafları çıkardım. Akşam yaptığımız sıralamaya riayet etmeye çalışarak yazacaktım Berrin Hanım'ın ansiklopedik biyografisini. Zaten bazı fotoğrafların arkasında tarihleri vardı. Allahtan fotokopileri de arkalı önlü çekmiştim. Toplam onaltı fotoğraf bırakmıştı Berrin Hanım. Çoğu siyah beyaz, çoğu yetmişli-seksenli yıllarda çekilmiş.

Fotoğrafçıda çekilmiş bir fotoğrafla başladım işe. Beş yaşlarında bir çocuk kalınca bir paltoyla poz vermişti objektife. Sanki bir an önce kaçmak ister gibiydi bulunduğu yerden, ince yüzlü bir çocuktu, çocuk bakışlarıydı bakışları, ama gözlerinin derinliklerinde bir yerlerde derin bir acı seziliyordu. Bu çocuk birşeylerini kaybetmiş olmalıydı, beş yaşındayken birşeylerini kaybetmiş olmalıydı. Uzun uzun baktım o çocuğun yüzüne ve gözlerinde gördüklerim ani, kesin ve dönüşü olmayan bir aydınlanma anı etkisi yaptı üzerimde. Birden tanımıştım işte. Aynı acıydı bu, Berrin Hanım hâlâ bu acıyı taşıyordu gözlerinde, şimdi üzerine yılların tortusu ve koyu siyah göz kalemi binmişti sadece.

Ne zaman çekilmiş olabilirdi bu fotoğraf? 1943 geçti önce içimden, ama o zaman Berrin Hanım'la yaşıt olmamız lazımdı. "Yok canım, benden büyüktür o," dedim kendi kendime. Böyledir: İnsan yaşlanınca herkesi kendisinden yaşlı

zanneder ya da zannetmek ister. İstemeye istemeye başladım yazmaya:

"Berrin Gümüşay 1941 yılında Bursa'da doğdu."

Bursa nereden çıkmıştı? Neden İstanbul değil? Yabancı gibi duruyordu çünkü bu şehre Berrin Hanım... Ama bunu bir gerekçe olarak gösteremezdim ki bu maddede, çocuklarla anlaşmamıza aykırı olurdu. "Şehre hep yabancı durdu," denmezdi ansiklopedik bir biyografide. Çabuk çabuk diğer fotoğraflara bakmaya başladım. Vapurda çekilmiş bir fotoğraf vardı akşamdan aklımda kalan, onu arıyordum. Hah işte en alttan ikinci sıradaydı.

Siyah beyaz bir fotoğraftı, arka planda deniz görünüyordu. Vapurda üç kişi yan yana oturmuşlardı. Üç kişiyi çaprazdan gösteriyordu fotoğraf. En önde sarışın genç bir adam görünüyordu. Göksel Arsoy gibi taramıştı saçlarını ve yüzünde ağırbaşlı bir gülümseme vardı. Onun hemen yanında genç adamın kolunun koluna hafifçe dokunduğu güzel bir genç kız oturuyordu, sevgilisi olmalıydı Göksel Arsoy'un. Ve onun yanında da Berrin Hanım. O da güzeldi. İtiraf ediyordum işte, Berrin Hanım da güzeldi, hatta bana o mektubu yazamayacak kadar güzeldi. İncecikti, zarifti, yandan ayrılmış siyah saçları pırıl pırıl, dalga dalga omuzlarına iniyordu. Gözleri yine kısılmıştı gülümserken, incecik dudaklarına yine koyu kırmızı bir ruj sürmüş olmalıydı; ama yüzünün merkezine, şimdi olduğu gibi o kıpkırmızı ruju değil, eşsiz bir mutluluk oturmuştu. Kimse iki sevgilinin yanında bir üçüncü şahıs olarak bu kadar mutlu olamayacağına göre bu gülümsemenin tek bir kaynağı olabilirdi: Fotoğrafı çeken!

Diğer fotoğrafları yine hızla elden geçirmeye başladım. Akşam uğraştığımız gibi siyah-beyaz-renkli, genç-yaşlı, grup içinde-yalnız gibi kategorilere ayırmakla bir yere varamayacağımız birdenbire kafama dank etmişti. Berrin Ha-

nım'ın hayatında arayacağımız şeyin, o mutluluk ve o acı olduğunu biliyordum artık.

İşte... Aynı gülümseme, aynı gözler, aynı heyecan bu kez bir bahçe duvarının üzerinden bakıyordu dünyaya. Bu fotoğraf da aynı yıllarda çekilmiş olmalıydı, yo hayır hayır, eteği kısalmıştı Berrin Hanım'ın. En az bir beş yıl sonra çekilmiş olmalıydı bu fotoğraf. Bir bahçe duvarına oturmuştu, yalnızdı. Saçları biraz daha uzundu, belli ki akşam güneşine karşı oturmuş ve o yüzden tek gözünü kısmıştı. Fotoğrafı çekene bakışı yine aynı güzellikteydi, tabii çekenin bakışı da... Çok güzel bir fotoğraftı bu! Çok güzeldi; yani ancak ve ancak fotoğrafını çektiği insana sırılsıklam âşık olan birisinin çekebileceği kadar güzeldi!

Bir sigara yaktım ve yazmaya başladım:

"Berrin Gümüşay 1941 yılında İstanbul'da hayata gözlerini açtı. Küçük yaşta babasını kaybetti. Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nu ve İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nü bitirdi."

Eeee sonra?

Hızlı hızlı yazmaya devam ettim:

"Bitirdi de n'ooldu sanki? O yıllar yılı okuyup okuttuğu tunduralardan bir defa olsun geçebildi mi? Obi, Yenisey, Lena ırmaklarına baş parmağının ucunu olsun sokabildi mi? Beş paralel atladı mı hayatında? Kaç meridyenin, kaç iklim kuşağının yüzünü gördü? Hadi hepsi bir yana, kaç ekinoksun farkına vardı bu kadın? Hiiiççç... Coğrafya diye diye, bir fay hattının üzerinde oturdu durdu işte senelerce... Coğrafya kaderdir, Berrin Hanım kader! Bunu Tunus'ta hayata gözlerini açan İbn-i Haldun demiş, inan olsun, sizi düşünmüş de demiş..."

Pencereden dışarı baktım, kar hızlanmıştı. Saate baktım, öğlen olmuştu, daha akşam bile olmadan İstanbul kara, ben kötülüğe teslim olmuştum. Şehir karın altında yavaş yavaş

derin sessizliğe, çok istese de elini ayağını oynatamayan inme inmiş zavallı bir deve dönüşürken, benim içimde son yıllarda hissetmediğim kadar yoğun bir enerji dalgası yükseliyordu: Okumak, yazmak, düşünmek, koşmak istiyordum. Mantomu giydim, Berrin Hanım'a yollayacağım koliyi kaptım, kapıyı kilitleyip çıktım. Daha iki adım atmıştım ki, ayakkabılarımı değiştirmediğimi fark ettim. Dükkâna gelince çizmelerimi çıkartmış, topuklu ayakkabılarımı giymiştim her zaman yaptığım gibi. Bir an tereddüt ettim, yürüyebilir miydim bu ayakkabılarla bu karda? "Hayır," dedi makul yanım iyice cılızlaşan sesini zar zor yükseltmeye çalışarak. Çaresiz içeri girdim tekrar, düz çizmelerimi giydim ve çizmelerim ayağımda, yaşlı bir kadın gibi postaneye gitmek için karın biraz dinmesini bekledim.

Postaneden döndüğümde, Mercan'ı dükkânın önünde beni beklerken buldum. İşe gecikmişti, fotokopileri aldı ve soluk soluğa anlatıp gitti: Akşam kararlaştırdığımız gibi Moda'ya gitmişti, ama ne Berrin Hanım'ı evinde bulabilmişti ne de onun nerede olduğunu bilen bir komşu! Apartman girişinden Berrin Hanım'ın zilini çalmış, kapı açılmayınca apartmanın bulunduğu sokakta birkaç tur atıp geri dönmüş, önce tekrar Berrin Hanım'ın zilini, sonra da onun hemen üstündeki ve altındaki zilleri çalıp cevap alamayınca, eve giren çıkan birisi olur umuduyla bir süre daha apartmanın kapısında beklemişti. Nihayet, evden çıkan ve her haliyle Mercan'ı şüpheli bulduğunu ima eden yaşlıca bir beye, Berrin Hanım'ı sormuştu. Adam "Bir yerlere çıkmıştır, döner herhalde bir-iki saate," demiş ve Mercan'ı tepeden tırnağa şöyle bir süzdükten sonra, apartman kapısının kapanıp kapanmadığını sıkı sıkıya kontrol edip gitmişti. Mercan, adamın eve dönüp de kendisini tekrar apartman kapısının önünde bulmasını göze alamayıp ayrılmıştı oradan.

Mercan gidince, ben de dükkânı kapatıp eve gitmeye karar verdim.

Yemek için ufak tefek birşeyler hazırlayıp masaya oturmuştum ki, Laden Adana'dan telefon edip akşam uçağına yetişemediğini, gece orada kalacağını haber verdi ve Mercan'ın birşeyler öğrenip öğrenmediğini sordu. Ertesi gün dönecekti İstanbul'a, havaalanı dönüşünde dükkâna uğrayabileceğini ve istersem eve beraber gidebileceğimizi söyledi.

Yalnızdım ve korkuyordum. Nasıl getirecektim bu gecenin sabahını?

* * *

Ertesi sabah erkenden dükkânı açtım. Hemen hemen hiç uyumamıştım. Evde yapayalnız kalınca, önceki gece bütün ağırlığıyla omuzlarıma çökmüştü... Berrin Hanım'ın fotoğraflarına evde tek başına bakmaya korkmuş, "resmî" biyografinin de gerisini getirememiştim. Sonunda bir çaydanlık ıhlamur kaynatıp mutfak masasına oturmuş ve pencereden kâh tamamen karanlığa gömülmüş çatıkatlarında yanacak ışıkları hayal ederek kâh Anita Meierwisch'in birkaç hafta önce çıkan kitabını okumaya çalışarak, yatmak için saatin onbir olmasını beklemeye karar vermiştim.

Meierwisch'in kitabının önce arka kapak yazısına göz gezdirmiş, birkaç sayfa okur yatarım demiştim içimden. Küçük bir Alman kasabasında Nazi döneminde yaşanan ve sadece mektuplarla ilerleyen incecik bir kitaptı *Blomberg'de Kar Yağıyor!*. Camdan dışarı baktım, İstanbul'da da kar yağıyordu, şehir ağır ağır kara gömülürken, ben de ağır ağır kitaba gömüldüm.

Kasabanın kütüphanesinde çalışan Anita ile savaşa giden ve Stalingrad cephesinden bir daha geri dönemeyen marangoz Martin arasındaki unutulmuş bir aşkı anlatıyordu yazar. Acıklı değildi anlattıkları, ama hüzünlüydü. Su gibi

okunuyordu kitap ve ilerledikçe elimden bırakamıyordum, bitirmeden uyuyamayacağımı anlamıştım. Derken sokaktaki hemen hemen bütün evlerin ışıkları sönüp, saat gece yarısını çoktan geçtiğinde, Blomberg'den ve savaştan kilometrelerce uzaktaki bir çatıkatının mutfağında yaşlı bir kadının kırık sesi duyulur gibi oldu:

"Üzerinden yıllar geçince, acının adı hüzün olur," diye başlıyordu Anita Meierwisch sonsözüne. "Cinnetin açık seçik tek gerçeklik olduğu bir dünya ile, cinnetin yavaş yavaş, sessizce, sinsice, bütün merdivenlerine, duvarlarına, odalarına, mutfaklarına ve nihayet sonunda küçük, kuytu kütüphanesinin elinde kalan tüm kitaplarına sindiği başka bir dünya arasında gidip gelen bu mektuplar kızıma bırakabildiğim değerli tek şeydir. Tek umudum değerinin bilinmesidir," diyerek de bitiriyordu. Arkasından "Editörün Notu" geliyor ve yayınevi bu değerli hazineyi okurlara açtığı için Anita Meierwisch'in kızı Edith Emmerich'e teşekkür ediyordu. Ölümünden sonra annesinin evini boşaltırken, bodrumda bulmuştu kızı bu mektupları. Anita, Martin'in cepheden dönmeyeceği anlaşılınca, geri gelen kendi mektuplarıyla birlikte, Martin'den aldığı tüm mektupları, siyah bir kurdela ile bağlayıp bir sandığın köşesine koymuş ve hiçbir şey olmamış gibi yaşamaya devam etmişti. İkinci sayfayı açıp yazarın biyografisini aradım, üç satırdı:

"Anita Meierwisch 1920 yılında Almanya'nın Blomberg kasabasında doğdu. Savaş yılları dahil olmak üzere kırk iki yıl kasaba kütüphanesinde çalıştı. 1946 yılında evlendi. 1995 yılında ölen Anita Meierwisch'in Edith adında bir kızı vardır."

"Berrin Hanım maddesi gibi, kısa ve öz," diye geçti aklımdan ister istemez. Camdan karşıya baktım baktım, Mercan'ın ışığı yanmıştı.

Berrin Hanım nereye saklamıştı acaba şiirlerini? Bir kez

olsun, tek bir şiirinin tek bir dizesini okuma merakı bile duymamıştım içimde. Onun şiirlerini kim bulacaktı ölünce? İlk defa bir suçluluk hissi uyandı içimde Berin Hanım'a karşı. Şiirlerini beraber paketlemiş, yayınevlerinin adreslerine beraber postalamıştık. Öyle olduğu halde nasıl olmuştu da, ben onun bir tek şiirini bile okumamıştım? Peki, bir zamanlar evli miydi bu kadın? Onun da kızı var mıydı? Kafamda fotoğrafları taradım, bir zamanlar bir aile hayatı olduğuna dair tek bir ipucu bile yoktu.

Bir önceki gece böyle geçmişti işte. Şimdi ise Laden gelmeden şu biyografi işini halletmem gerekiyordu. Mercan'ın öğlen uğrayıp bıraktığı zarftan yazdıklarını çıkartıp tekrar okudum:

"Berrin Gümüşay 1941 yılında İstanbul'da doğdu. [Yanılmamışım, benden yaşlı duruyormuş demek ki! Saçmalama Süreyya, bu çocuk Berrin Hanım'ın son halini görmedi bile!] Çocukluk ve gençlik yıllarını Kadıköy'de geçirdi. D.T.C.F. Coğrafya bölümünü bitirdikten sonra, Ankara ve İstanbul'da geçen yirmibeş yıllık öğretmenlik hayatının [Ankara nereden çıktı şimdi? Fotoğraflarda bir şey mi gördü Mercan?] ardından emekli oldu. Halit Aydın'la dört yıl süren evliliğinden bir kızı olan Berrin Gümüşay, halen İstanbul'da yaşamaktadır."

Bunların altına bir de not eklemişti Mercan: "Ansiklopedi maddesi olarak anlaştığımıza pişman değilim. Bir hayatı ansiklopedi maddelerine hapsederek ne kadar yavanlaştırdığımız, ne kadar sıradanlaştırdığımız böylece bir kez daha kanıtlanmış oldu. Halbuki hepimiz biliyoruz ki, o sıradan sandığımız hayatlar nelere muktedirdir. Bkz. Berrin Gümüşay'ın 7 Aralık tarihli mektubu."

Berrin Hanım'ın biyografisini istediğim şekilde yazabileceğim anlamına geliyordu belki de Mercan'ın bu sözleri. Ansiklopedi maddesi denenmişti ve varılan sonuç –nereden

çıktığı anlaşılamayan bir Ankara dışında– pek de işe yarar bir sonuç olarak görünmüyordu. Anlaşmamıza sadık kalmayacaktım, başladım yazmaya:

"Berrin Gümüşay 1941 yılında İstanbul'da hayata gözlerini açtı. Beş yaşındayken babasını kaybetti. Bu beklenmedik kayıp, Berrin Gümüşay'ın bakışlarında giderek belirginleşen ve son on yılda seçilebilen neredeyse tek ifade halini alan o sabit ifadenin ardındaki ilk gerçek neden olarak yorumlanabilir. Anneannesi ve annesiyle sakin ve mütevazı bir çocukluk geçiren Berrin Gümüşay, gerek ekonomik ve gerekse sosyal zorlamaların etkisiyle öğretmen olmaya karar vererek Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na gitti. Ancak dal olarak coğrafyayı seçmesi için ne gibi bir sebebi olduğu bilinmemektedir. Belki de uzaklara gitme isteğinin ve aslında hiç gidemeyecek olmanın örtülü bilinciydi bu seçimin nedeni. Belki de bir imtihana girmesi gerekmişti ve bu imtihan sonucunda Berrin Hanım coğrafya bölümünü kazanmıştı. Bunların, Berrin Hanım'ın daha sonra hayatını bir şair olarak sürdürmek isteğinde önemli bir rol oynadığı düşünülmüyor.

Bunun dışında, Berrin Gümüşay ilk kez 1966 yılında âşık oldu. 1966 kışında başlayan aşk, o yılın yazında yapılan bir ada gezisi esnasında kalplerden gözlere, oradan da dile dökülerek, 1967 yılında, o yıllarda seyrek rastlanan bir "aşk evliliği"ne dönüştü ve hayatın içinde hak ettiği yeri aldı ya da alamadı. Ama aynı günlerde, Süreyya Akalın da Levent Demirbilek'le bir "aşk evliliği" hazırlığı içindeydi. Ancak o yıllara ait hiçbir fotoğraf arşivinde, Süreyya Akalın'ın, Levent Demirbilek dahil herhangi bir fotoğrafçıya, Berrin Gümüşay'ın biri vapurda diğeri bir bahçe duvarında otururken çekilmiş iki fotoğrafındaki gibi baktığı herhangi bir fotoğrafına rastlanmamıştır.

Daha sonra kırmızı mantosuna ve rujuna rağmen, Berrin Gümüşay'ın bakışları fotoğraflarında da, hayatında da do-

nuklaşmış ve matlaşmıştır. Süreyya Akalın ile hayatlarının kesişme noktası ise, büyük bir ihtimalle bu matlaşma sürecinin son on yılına rastgelmiştir. Berrin Gümüşay'ın bu dönemde şiir yazdığı, ancak tüm yayımlatma girişimlerinin hüsranla sonuçlandığı biliniyor. Berrin Gümüşay son olarak Beşiktaş'ta, en az kendisi kadar sessiz sedasız bir varoluşa mahkûm, ücra bir Kitap-Kırtasiye'den teksir kâğıdı alırken görülmüş, yine bu Kitap-Kırtasiye'nin sahibi Süreyya Akalın'a gönderdiği ve intihar edeceğini bildiren mektubunun akabinde kayıplara karışmıştır."

Hiç duraklamadan, nefes nefese, sanki bir solukta yazmıştım hepsini. Tekrar okuyup değiştirmeyecektim, böylece olduğu gibi verecektim çocuklara. Kalktım, dükkânın kapısını açtım, bir çay koydum, akşamı ve Laden'i beklemeye başladım.

Laden geldiginde saat beş buçuğa geliyordu.

"Tarçınlı kurabiye aldım fırından, tahinli kalmamış," diye açtı sırt çantasını ve paketi çıkararak Berrin Hanım'ın son kez oturduğu sandalyeye bıraktı kendisini. Çayları getirdim ve... Evet! Laden'i Esin'in koltuğuna davet ettim, Berrin Hanım'ın hak etmediği halde talep ettiği o koltuğa!

Şaşkındım, ne kadar kolay olmuştu bu! Beş senedir kimseyi oturtmadığım o koltuğa bir anda Laden'i davet edivermiştim işte. Sanki bütün gün iğne saatinin gelmesini beklemişim de, sonunda hemşirenin "Bittiiii," diyen sesi ve ovuşturduğu pamukla birlikte, içten içe bütün güne yayılan o iğne kadar ince huzursuzluğu bir anda unutuvermiş, bir anda hafiflemiştim. Bu rolüme daha çok alışmaya çalışarak:

"Hasan Paşa'dan mı aldın? Çok severim bu kurabiyeleri..."

"Ben de çok seviyorum," dedi koltuğa otururken. Karşısına geçip oturdum:

Konuşmaya hiç ara vermemeliydim:

"Benim bir arkadaşım vardı Esin diye... Hep senin şimdi

oturduğun koltukta otururdu... Bak resmi burada!" diyerek Esin'le masamızın üzerinde duran küçük çerçeveyi Laden'e doğru çevirdim.

"Ne oldu sonra?" diye sormasını ve cevap beklemesini istemiyordum, o yüzden çayımı bırakıp devam ettim:

"Her akşamüstü uğrardı, şu karşıdaki sokakta bürosu vardı, mimarlık bürosu. Çocukluk arkadaşımdı zaten, ama gençliklerimizi ayrı geçirdik. O üniversiteye Ankara'ya gidince, ilişkimiz zayıflayıp kopmuştu. Yirmi sene sonra tekrar karşılaştık ama arkadaşlık da bisiklete binmek gibi bir şey, insan unutmuyor. Düşünsene yirmi sene doğru dürüst görüşmemişsin, sonra karşılaşıyorsun ve kaldığın yerden devam ediyorsun. Sonraki yirmi seneyi de o arada görüşmediğimiz yirmi seneyi konuşarak geçirdik zaten," diyerek güldüm kendi kendime.

Laden zoraki bir gülümsemeyle sordu:

"En son ne zaman karşılıklı oturmuştunuz burada?"

"Beş buçuk sene falan oluyor. Bana 'Biz de yogaya gidelim Süreyya,' deyip çıktı şu kapıdan, bu onu son görüşüm oldu."

Laden "Ben çayları tazeleyeyim," diyerek elinde boş bardağıyla kalktı yerinden.

Döndüğünde gülümseyerek oturdu yerine ve "Çok zor değil mi?" diyerek gözlerime çevirdi bakışlarını.

"Zor," dedim.

Çaylarımızdan birer yudum aldık, kurabiyelerimizin kalanını yedik, sanki bir Edip Cansever şiiri gibiydik. Sonra "Hadi," dedim, çizmelerimi giydim. Dükkânı kapattık ve karlı caddelerde evimize doğru yola çıktık.

Kapıda "Ben sizi rahatsız etmeyeyim," dedi Laden, nezaketinden öyle dediğini biliyordum. "Olur mu, ne rahatsızlığı?" diye ısrar ettim yukarı gelmesi için.

Eve girdiğimizde buz gibi bir soğuk çarptı yüzümüze. "Şömineyi yaksak ne kadar iyi olurdu, ama odun kalmadı.

Sen otur, ben yiyecek birşeyler hazırlayayım," diyerek mutfağa girdiğimde, Mercan'ın ışığının yandığını gördüm. Bu akşam çalışmıyordu herhalde.

"Mercan da evde bu akşam, izinli galiba," diye seslendim oturma odasına doğru.

"Öyle mi?" diyerek yanıma geldi Laden. Birlikte Mercan'ın ışığına bakıyorduk:

"Biyografiyi getirip bıraktı dükkâna bugün. Telefonu olsaydı arardık şimdi," dedim ışıktan gözümü ayırmadan.

"Ben hazırlayamadım hiçbir şey..." dedi Laden.

"Senin vaktin olmamıştır ki, fotoğraflar da yoktu zaten elinde," diyerek teselli etmeye çalıştım Laden'i. "Boşver, ben de tam öyle konuştuğumuz gibi bir şey, ansiklopedi maddesi gibi bir şey yazamadım."

"Fakat siz çok sakin görünüyorsunuz Sürreya Hanım, sizce bitti mi Berrin Hanım Şov?"

"Bilmiyorum, öyle olmasını umut ediyorum tabii, ama zannetmiyorum. Bir şey... içimde bir şey, bir his, bu işin bitmediğini söylüyor, ama nedir bilmiyorum. Hadi sen gidip Mercan'ı çağır istersen..."

Durakladı Laden, kızarmıştı yüzü:

"O da bizi görmüyor mudur?"

"Bilmem ki, pencereden bakarsa görür belki, ama çağırılmadan gelir mi bilemem."

"Yok, ben gitmem," dedi Laden ve güldü: şey aklıma geldi. Babaannem gönderirdi de komşulara... Hani, 'bir maniniz yoksa' diye gönderirler ya çocukları!"

"Ne zaman kaybettin babaanneni?"

"Üç sene oluyor."

"Kim var şimdi Kıbrıs'ta akraba olarak?"

"Babannemin kardeşi var, hala derim ona, bir de dayımlar var ama onlar İngiltere'de. Ama babaannemin evi duruyor hâlâ, kapatmadım."

"Kimse oturmuyor mu evde?"

"Yok, ben gidip oturuyorum tatillerde... Bir de papağan var işte biliyorsunuz, yani akraba olarak," diyerek güldü. "O da yaşlandı artık!"

Ne söyleceğimi bilemedim, bu yalnız kız çocuğunu, kendi çocuğum gibi saçlarından öpmek istedim. Anlamış gibi gözlerinin içi gülerek baktı yüzüme, hafifçe kolumu doladım boyununa.

"Süreyya Hanım," dedi, gözlerini karşı apartmandaki ışıktan ayırmadan, "Kimsesizlik gerçek yalnızlık değildir, değil mi?"

"Nerden çıktı şimdi bu?"

"Mercan'ın yalnızlığı herkesten farklı da ondan dedim."

Hiçbir şey demeden pencereyi açtım. Sesim sokakta, kar sessizliğinde yankılandı:

"Mercaaaan!"

Mercan'ın başı, hiç bekletmeden pencereye doğru yükseliverdi. Pencerenin hemen altında oturuyor olmalıydı. Pencereyi açtı, yüzündeki gülümseme karanlıkta dahi seçiliyordu.

"Efendim!"

"Gelmiyor musun?"

"Ne güzel, mahalle gibi oldu burası."

Alt kattaki perdenin açıldığını gördüm. Sesleri duymuş olmalıydı komşular.

"Tamam, geliyorum!" deyip kapattı pencereyi Mercan. İki dakika sonra ışığı sönmüştü. Mutfak masasında hep beraber birşeyler yiyip, şaraplarımızı içiyorduk az sonra. Mercan'la Laden arasındaki gerginlik biraz yumuşamış gibiydi.

Yemekte yeni çıkan kitaplara geldi konu. Esteban Lorenzo diye bir yazarı tanıyıp tanımadığımı sordu Mercan. *Tango* diye bir romanı çıkmıştı yakınlarda. Çok fazla roman okumuyordu bu aralar, ama bu roman hoşuna gitmişti,

"Nedir bu kadar hoşuna giden şey?" diye sordum. Duraksamadan cevapladı sorumu:

"Hiç durmadan melankoliyle tutku arasında gidip gelmesi."

"Efkârla sevda arasında gibi mi? Ya da karasevda ile sevda arasında?"

"Melankoliye karasevda diyor değil mi Türkçe sözlük?

"Evet," diyerek göz kırptım.

"Bana melankoli demek daha anlamlı geliyor, iç sıkıntısı, gönül darlığı, hüzün, efkâr... Melankoli tek tek hiçbirisi değil, hele bence karasevda hiç değil... Hepsinin toplamı belki de, ama öyle bir toplam ki sonucu tek tek parçalarına indirgeyemiyorsun, beş tutam hüzün yerine üç tutam hüzün, iki kaşık iç sıkıntısı yerine üç kaşık iç sıkıntısı koysan olmaz. Bir kimya işi... Ben sözcük kimyası ödülünü bu kış melankoliye veriyorum."

"Ben de sözcük simyası ödülünü malihülyaya veriyorum o zaman!"

"Kimya batıya, simya doğuya mı diyorsunuz yani? Çok oryantalistmişsiniz siz Süreyya Hanım... Hiç beklemezdim!"

Güldük hep beraber.

"Canım simya dediğin el kimya, melankoli dediğin de malihülya değil mi? Simyayı da kimyayı da malihülyaya verelim gitsin işte!" diye kalktım ayağa.

"Simya, kimya, malihülya... ne güzel uydu birbirine değil mi!" dedi Laden sözcüklerin sihrinden haz duyan çocuksu bir hayretle.

Böyle konuşup gülüşerek hep beraber masayı topladık, sonra sözleşmişçesine herkes "heybesindekileri" masaya boşalttı ve ikinci olağanüstü Berrin Hanım Krizi oturumu mutfak masasında başladı.

Giriş olarak Mercan'ın kısa yazısıyla başladık, hemen ardından ben yazdıklarımı okudum. Okumayı bitirince bir sessizlik çöktü masaya, Mercan'ın da Laden'in de yüzüne dü-

şünceli bir ifade yerleşmişti. Aslında yüksek sesle okuyunca, bana da tuhaf gelmişti yazdıklarım. Neden birdenbire kendimden bahsetmeye başlamıştım ki Berrin Hanım'ı anlatırken? İkisinin de gözünden kaçmamıştı bu beklenmedik, bu açık seçik geçiş. O an nedenini kendime bile tam olarak tarif edemediğim bir panik içerisinde, hem kendi sorularımı hem de onların sorularını erteleme umuduyla Laden'e döndüm:

"Sen yazamasan da birşeyler düşünebildin mi bari?!"

Sesim yeterince ikna edici çıkmamıştı. Laden:

"Sizin yazdıklarınız? Onları konuşmayacak mıyız? O da Ankara dedi mesela, niye Ankara?"

"O" Laden'e döndü:

"Sen yoktun tabii burada tabii, değil mi?"

Laden "Evet, yoktum," deyip birden aklına bir şey gelmişcesine durakladı ve "Ben evden bir şey alıp geliyorum hemen," diyerek kalktı.

Az sonra elinde bir dosya ile tekrar masaya oturmuştu. Meraklanmıştık. Laden bana döndü:

"Neden bilmiyorum ama bugün uçakta olup bitenleri düşünürken, birdenbire aklıma bu geldi," diyerek dosyayı açtı. "Tam olarak bir biyografi yazmak gibi değil tabii, ama... Yani ona göre dinleyin. Ama önce şunu söylemek istiyorum: Ben yirmi yedi yaşındayım, belki çok tecrübeli sayılmam, ama benim bu hayatta emin olduğum tek şey, hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığı."

Gözleri dolar gibi olmuştu; yüzünün ifadesi, gözlerimizde seçeceği en ufak bir olumsuzluk pırıltısının okumaktan vazgeçeceği anlamına geleceğini anlatır gibiydi. Mercan Laden'in yüzüne doğru eğildi:

"Okusana!"

"Okuyayım mı?" diyerek bana döndü bu kez.

"Oku tabii," dedim, şaşkınlığımı gizlemeye çalışarak. Şaşkındım, çünkü Laden'den hiç böyle bir giriş beklemiyordum.

"Hadi Ladenciğim, başla sen," diyerek cesaretlendimeye çalıştım. "Tamam, başlıyorum," diyerek başını kâğıtlara eğdi:

"Benim bu hayatta öğrendiğim en önemli şey, hiçbir şeyin göründüğü gibi olmadığıdır.

Çünkü:

En sakin, en huzurlu görünen hayatların arkasındaki sırları, kimi zaman o hayatların içinde ya da hemen yanıbaşında olsak dahi, görmemiz mümkün olmayabilir. Sır aslında bizim ortaya çıkarttığımız bir şey değil, bizzat sır sahibinin, kendi istediği zaman ortaya çıkarttığı bir şeydir. O da, tıpkı evlerinden uzaklaşırken dönüş yolunu kaybetmekten korkan masal kahramanlarının yola pirinç taneleri dökmeleri gibi sırrının ipuçlarını döker yola. Ama bunu anlamak, o ipuçlarını görmek için, önce o yola girebilmeniz, o yolun size açılması gerekir.

Sır, geçip giden yıllarla birlikte bir yandan büyürken, bir yandan da çizgilerinin, sınırlarının belirginliği yok olur; öyle ki zamanla hayatın merkezindeki yerini kaybediyormuş gibi görünür. Ama bu onun, önemini kaybetmesi anlamına değil, sadece beraberce, yan yana yaşanacak kadar ehlileşmesi anlamına gelir. Sır artık bir istisna değil, bir vazgeçilmezdir, sır artık hayat arkadaşınız olmuştur: O da oturuşunuz, kalkışınız, gülümseyişiniz, r'leri söyleyemeyişiniz ya da ıspanaklı börek sevmeniz kadar size aittir. Kimsenin onun varlığını fark edemeyeceği kadar size ait... Sır artık sıradanlık olmuştur. İşte bu yüzden Berrin Gümüşay'ın hayatının sıradanlığının aralanması, aslında bir sır perdesinin aralanmasıdır."

Laden okumasını bitirmişti ama hiçbirimiz yerimizden kıpırdayamıyorduk. Anlaşılan, gerçekten de hiçbir şey göründüğü gibi değildi ve Laden'in kendisi bunun önümüzdeki en canlı kanıtıydı.

"Bunu sen mi yazdın?"

Mercan'ın sorusu, oturduğumuz mutfak masasına sanki

bir yabancı gibi dördüncü bir sandalye çekip oturmuştu. Ama Laden'in cevabı da aynı soğukluktaydı:

"Önemli mi şimdi bu?"

"Haklısın, değil!" dedi Mercan ve bana döndü:

"Elimizde ne var şimdi Süreyya Hanım?"

"Ankara," dedim zaman kazanmaya çalışarak, "Ankara'yı nereden çıkarttın sen?"

"Bu sorunuzu şu an için fazlasıyla ayrıntı bir soru olarak telakki etmekle birlikte cevaplamaya çalışayım: Berrin Hanım'ın fotoğraflarını taradım ve bilgisayara yükledim. Sonra da büyüterek önünde oturduğu evin üzerindeki tabelaya baktım: 10. sokak yazıyordu. Böyle sokak adları Ankara'da vardır, Bahçelievler'de."

"Hayır, ayrıntı bir soru değil, hem de hiç değil!" diyerek zayıf bir sesle kekelediysem de, Bahçelievler sözcüğü gayet açık seçik, berrak ve net bir sesle tek bir isim fısıldıyordu kulağıma: "Murat," diyordu içimdeki o ses, "MURAT!"

Kulaklarımı tıkayamıyordum. Titreyen ellerimi masadan çektim ve kollarımı kavuşturarak yaklaştığını düşündüğüm gerçekten korumaya çalıştım kendimi.

Karşımdaki iki çift dikkatli gözün allak bullak olduğumu fark etmemesi mümkün değildi elbette. Mercan başladı:

"Ankara'da oturmuş muydunuz?"

"Evet."

"Bahçelievler'de mi?"

"Hayır, ama böyle numaralı sokaklar her yerde var. Bursa'da da var, İzmir'de de!"

"Evet, var, Adana'da da var," diye ekledi Laden.

"Olabilir, ama bu fotoğrafın çekildiği tarihi düşününce, olması en muhtemel yer Ankara," diye ısrar ediyordu Mercan. Sonra düşünceli düşünceli "Hem..." dedi ve sustu. Laden:

"Hem ne?"

"Hem sadece teksir kâğıdı alıp satmakla çakışan iki ha-

yat insana öyle bir mektup yazdırmaz, başka bir şey olması lazım..."

Tekrar bana döndü:

"Siz başka nerelerde yaşadınız?"

"Ankara dışında hep İstanbul'da..."

"Ne kadar yaşamıştınız Ankara'da?"

"Dokuz yıl kadar."

Bu kez Laden'e döndü:

"Peki sen niye o metni okudun? Niye sır?"

"Berrin Hanım'ın bir sırrı olması lazım gibi geliyor bana, belki de onu Süreyya Hanım'a bağlayan bir sır, yoksa neden öyle bir mektup yazsın? Neden Süreyya Hanım'a yazsın?"

"Yalnızlıktan," dedi Mercan, "can sıkıntısından."

"Yalnızlıktan böyle kötülük yapılır mı?" diye itiraz etti Laden.

"Doğru, sadece yalnızlık yetmez, mutsuz da olması lazım insanın..." diyerek sustu Mercan. Huzursuzdu. Bir an birşeyler sormak istermişçesine yüzüme baktı, sonra vazgeçti, cebinden çıkarttığı paketten bir sigara yaktı. Karşı hareket olarak Laden mutfak penceresini araladı, Mercan yüzünü buruşturdu. İki huysuz çocuk gibiydiler.

Benden birşeyler söylememi bekliyordu ikisi de. Mercan'ın paketine uzanıp bir sigara da ben yaktım.

"Siz de mi çok sigara içiyorsunuz?"

"Yok Ladenciğim" dedim, "ara sıra tüttürüyorum bir tane!"

"Peki o zaman. Ara sıraysa..." Sonra tekrar Mercan'a döndü:

"Hâlâ Samsun içen insanlar var ha?"

"Nesi varmış Samsun içmenin?"

"Bir şeyi olduğundan değil, şaşırdım sadece...."

"Bu kadar şey arasında bula bula bunu mu buldun şaşıracak?"

Cevap vermedi Laden, yavaşça pencereyi kapattı, ama Mercan hâlâ hızını alamamış gibiydi:

"Biz 'benim benim' diye yazıp getirdiğin metinlere şaşırmıyoruz ama..."

"Benim demedim zaten."

"Kimin peki?"

"Zeynep Sevil'in."

"Berrin Gümüşay ne arıyordu orada?"

"Başka bir isim vardı onun yerinde, okurken değiştirdim."

Hiç duymamıştım Zeynep Sevil adını, Mercan da duymamıştı. Ertesi gün dağıtımcılara sormayı düşünürken, aklımdan geçeni anlamışcasına ekledi Laden:

"Öyle kitap falan olarak basılmadı bu. Zaten tek bir öykü."

"Sende metnin tamamı var mı?" diye bastırmaya çalıştığı bir merakla sordu Mercan.

"Var."

"Okuyabilir miyiz peki?"

"Belki sonra, başka zaman," deyip kestirip attı Laden.

Yorulmuştum, birşeylere giderek daha çok yaklaştığımı hissediyordum, korkuyordum ve buna rağmen yalnız kalmak istiyordum. Bu duygularım yüzümden de okunuyor olmalıydı ki, saatine bakıp "Geç olmuş," dedi Laden. Ne yapacaktık şimdi, hiçbir şey olmamışcasına birbirimize iyi geceler mi diyecektik?

"Paket ne zaman eline geçer acaba?" dedim kapıda.

"Ben lokantadaki çocuklara tembihledim, geri gelirse alacaklar benim adıma," diye cevapladı Mercan sorumu aynı cansızlıkla. Eşikteydik, artık bu akşam konuşulamayacakların eşiğinde. Israr etmedik.

Çıktılar. Az sonra, iki ışık yandı karşıdaki iki pencerede...

Mercan, Berrin Hanım'ın evine tekrar girmemiz konusunda tereddütlüydü. Laden ise ısrar ediyordu. Benim gelmem şart değildi ki, o tek başına ya da Mercan'la birlikte gidip tekrar eve bakabilirdi. Ben ise, her ne kadar duygularım tam tersini söylese de, bu işin burada bittiğine inanmak istiyordum. Belki de Berrin Hanım bir daha dönmemek üzere hayatımdan tamamen çıkıp gitmişti. Gitmek, onu evinde bulmak, ona hesap sormak! Korkuyordum. Sadece kendim için değil, Laden ile Mercan'a bir şey yapmasından da korkuyordum. Akli dengesinin yerinde olmadığı belli değil miydi bu kadının?

"Ya polis çağırırsa? Sizi hırsız diye suçlamaya kalkarsa?"

"Elimizde kendi yazısıyla yazılmış iki mektup var, anahtarları da zaten kendisi göndermedi mi?"

"Ama Laden'ciğim... Sadece polis çağırması değil ki problem. Bilemiyorum! Başka bir şey yapabilir, ne bileyim, silahı olabilir, kalkıp ateşler, evime girmişlerdi ben de kendimi korudum diyebilir."

"Sen ne bekliyorsun peki o evden?" diye bakışlarını ben-

den Laden'e çevirdi Mercan. Akşamüstü dükkânda oturuyorduk.

"Bilemiyorum ama belki bir mektup, belki bir iz... Tamam haklısınız, kendisi de orada olabilir. Ama hiç olmazsa hayatta olduğunu öğrenmiş oluruz. Süreyya Hanım, siz biraz daha eskileri hatırlamaya çalışsanız!"

Bu konuşmayı kaçıncı kez yapıyordum çocuklarla! Ama Berrin Hanım'a dair o kadar az şey hatırlıyordum ki! Her ay geliyor muydu? Yoksa iki-üç ay gelmediği oluyor muydu? Neler konuşuyorduk? Esin'le birlikte otururken de gelmişti birkaç kere, bu kadarını hatırlıyordum. Ama onu masaya davet ettiğimizi hatırlamıyordum. Esin'in gidişinin ardından, beni Esin'in fotoğrafıyla dükkânda bulduğu zaman bana başsağlığı dilediğini, dükkânda kahve içtiğimizi de çok iyi hatırlıyordum, ama daha ötesini hatırlamıyordum. Fakat hafızamdaki bütün bu boşluğa karşın, Berrin Hanım'a dair nasıl oluştuğunu bilemediğim, çok net bir resim vardı kafamda; hangi ayrıntıların, hangi izlenimlerin, hangi sözcüklerin, hangi anların bir araya gelip de ortaya çıkarttığını asla bilemediğim, asla takip edemediğim bir resim!

"Bütün gün neredeyse bundan başka bir şey düşünmüyorum, ama fazla bir şey hatırlamıyorum. Bildiklerimin, hatırlayabildiklerimin hepsini anlattım size. Berrin Hanım'ın bakışları hep tenkit eder, sorgular gibiydi, ama bunun bana yönelik, kişisel bir tavır olduğunu düşünmedim. Evet, özel bir sempati duymuyordum ona karşı, dükkândan içeri girişini gördüğümde "Aman ne güzel, Berrin Hanım gelmiş," diye sevinmiyordum, ama özel bir antipatim de yoktu. İlgisizlik, evet ilgisizlikti ona karşı tavrım."

"Eh buna da dünyanın en zararsız ilgi biçimi diyemeyiz," diye araya girdi Mercan.

"Ama cezalandırılacak bir şey değil ki bu!" diye savundum kendimi.

"Değil tabii," diye cevap verdi Mercan, "kimse kimseyi kayıtsızlıkla suçlayamıyor bu dünyada."

"Ama kayıtsızlık başka bir şey Mercan. Benim Berrin Hanım'a karşı bir sorumluluğum yoktu ki, kayıtsızlığım olsun!"

Bunu der demez Elie Wiesel'in sözleri geçti içimden: "Sevginin karşıtı nefret değil kayıtsızlıktır!"

Aklımdan geçenleri okuyormuş gibi yüzüme baktı Mercan: "Elie Wiesel var mı burada?"

Hayalet görmüş gibi şaşırmıştım Mercan'ın sorusu karşısında, tüylerim diken diken olmuştu:

"İnan aklımdan şimdi o geçiyordu."

"Sevginin karşıtı nefret değil, kayıtsızlıktır. Hatırlamanın karşıtı unutmak değil kayıtsızlıktır," diyerek ayağa kalktı Mercan, sonra kaşlarını kaldırıp ekledi:

"Biliyorum, devamı da vardı bunun, ama şimdi hatırlamaya vaktim yok, işe yetişmem lazım!"

Montunu giydi, atkısını taktı, "Hoşçakalın," dedi ve çıktı Mercan. Laden'le ikimiz gülümseyerek baktık arkasından.

"Gidelim mi biz de?" diye sordum Laden'e, gözleri dalıp gitmişti Mercan'ın ardından...

"Ha...tabii, olur," diyerek çay bardaklarını aldı tezgâhtan.

Az sonra dükkânı kapatıp yola çıkmıştık. Laden kaseti içeri itti, düşünceliydi:

"Birkaç gün izin verin de düşüneyim Laden," dedim, ilk şarkı bittiğinde.

# Sonbahar Rüzgârları

Bazen bir masanın, bir vestiyerin ya da bir mutfak tezgâhının üzerinde birbirleriye alakasız şeylerin yarattığı bir karışıklık, insanı huzursuz eden bir dağınıklık olur. Anahtarın yanında bir bozukluk, onun yanında bir kutu vitamin, onun yanında bir eşarp, eşarbın üzerinde bir tarak, tarağın yanında kimbilir ne zamandır orada duran bir yakı, onun arkasında bir çakmak... Hiçbirisi kendi yerinde değildir, oraya nasıl toplanmışlardır o da bilinmez, ama gerçek yerleri de belli değildir. İşte zihnimde böyle bir dağınıkla uyandım o sabah. Birbiriyle alakasız insanlar, birbirleriyle alakasız işler, birbiriyle alakasız resimler birbirlerine dokunmadan tuhaf bir statik denge içerisinde zihnimde asılı duruyorlardı. Gece başım üşümüştü, hava çoktan sıfırın altına düşmüş olmalıydı.

Yataktan kalkmak için adımımı atmamla birlikte sol ayağımda bir acı hissettim. Sadece üzerine bastığım zaman hissedilen bir acı. Bir iki adım attım, idare edecek gibiydi, galiba ters bir hareket yapmıştım ya da çok yürüdüğüm için olmuştu. Hangi akla hizmetse, ayağımdaki hafif sızıyı duya

duya, dükkândan eve kadar yürümüştüm birkaç gün önce, düşüncelerimi ya da kafamı toplamak niyetiyle. Ama nasıl uyandığıma bakılırsa hiçbir yararı olmamıştı bunun, üstüne üstlük bir de ayağım ağrımıştı.

Hava yeni aydınlanıyordu, kar yeniden başlamıştı. Mutfak soğuktu. Oturup mutfakta kestirmeden bir kahve içmekle her zamanki gibi dükkâna gidip bir çay koyarak güne başlamak arasında gidip geliyordum. Belki de şurada oturup ayağımın biraz düzelmesini beklemek ve dükkâna öyle gitmek daha iyi olacaktı, kafamı toparlayamıyordum zaten. Pencereden baktım, Mercan'ın ışığı yanıyordu, işten döndükten sonra yatmamıştı herhalde. Laden ise, yine iş için erkenden İzmit'e gidecekti.

Yo, yo her şeyden önce sakin sakin bir kahve içecektim bugün evde.

Kahve suyunu koydum, banyoya giderken topallıyordum hâlâ. Böyle soğuk havalarda sabah sabah duş almak hiç âdetim olmadığı halde, belki sıcak su iyi gelir diyerek çarçabuk bir duş aldım. Yine topallayarak mutfağa döndüm. Kahvenin suyu kaynamıştı. Elimde kahve fincanı yatak odasına gittim, elbise dolabının kapılarını açıp karşısına, yatağa oturdum. Renkli, sıcak, yumuşak, moralimi düzeltecek birşeyler arıyordum giyecek. Sonunda balıkçı yakalı siyah yün elbisede karar kıldım. Üzerine de kırmızı şalımı alacaktım bir istisna olarak. İstisna diyorum, çünkü saçlarım bembeyaz olduğundan ve artık boyamayıp öylece bıraktığımdan beri, kırmızı bir şey giymez olmuştum. Kırmızı zaten çok sevdiğim bir renk değildi, ama arada sırada da olsa, bu şal gibi, vişneye kaçan, mat, koyu kırmızı şeyler alırdım kendime.

Birdenbire... Berrin Hanım'ın bu beyaz saçlar konusunda da o örtülü tenkitlerinden nasibimi aldığımı hatırladım birdenbire! Ne demişti bakayım? "İnsan ya baştan karar verip hep boyamalı ya da hiç boyamamalı. Neyse... İnsan açık

tenli olunca daha az göze batıyor, böyle yarı boyalı yarı boyasız!" Beş yıl önce bırakmıştım boyatmayı ve o zamandan beri sadece topuz yapıyordum saçlarımı.

İçime yün bir fanila giydim, yün çoraplar giydim sonra, bugün dükkânda çizmelerimi çıkartmayacaktım. Tam kırmızı şalı çekmeceden çıkartırken, Berrin Hanım'ın kırmızı eşarpları geldi aklıma. Önce bir poşete koyup çöpe atmak istemiş, sonra da oturma odasındaki çekmecelerden birini, bana ait hiçbir şeyin bu eşarpların yanında durmaması için tamamen boşaltıp tek başına o poşeti koymuştum içine. Bir tanesinin kırmızısı biraz bu şala benziyordu. Koyu, mat bir kırmızı. Bir kırmızı ne kadar mat olabilirse o kadar mat! Şu şal yerine o eşarplardan birini mi taksaydım acaba? Ya da saçımı toplayabilirdim o eşarpların birisiyle. İyice sabunlar, saç kurutma makinesiyle kurutup bağlardım. Sonra da eşarpla oturup Berrin Hanım'ı beklerdim dükkânda. Her gün yaptığım gibi!

Yine topallayarak oturma odasına doğru yürüdüm, acım biraz hafiflemiş gibiydi. Ayağımın üzerine yüklenmemeye çalışarak dikkatle eğildim ve cesaretimi kaybetmemek için hızla çektim çekmeceyi. Ve gördüm ki... kâbus devam ediyordu.

Poşet yoktu çekmecede, poşetin yerinde kırkbeşlik bir plak duruyordu. Plak elimde, olduğum yere çöktüm. Plağın üzerine dolmakalemle yazılmış satırları seçebiliyordum, yazıyı da tanımıştım üstelik ama yazanları yakın gözlüğüm olmadan okumam imkânsızdı. Okusam da kavrayabilecek durumda değildim zaten. Doğrulmaya çalıştım. Başım döndü, ama son bir gayretle kendimi iki adım gerideki koltuğa bırakmayı başardım. Evime girmişti kadın, emindim onun olduğundan. Ama ne zaman ve nasıl? Gece uyurken girmiş olabileceğini düşünüp ürperdim. Mümkün müydü böyle bir şey, duymamış olabilir miydim? Kuş kadar hafifti uyku-

larım, duymamış olmam imkânsızdı. Peki şimdi hâlâ burada olabilir miydi? Hayır, bütün odalara girmiştim zaten. Ya bir yere saklandıysa? Koşmalıydım, mutfağa koşmalıydım ya da pencereyi açıp...

Eğilip sehpanın üzerindeki ağırca vazoyu elime almak üzereyken vazgeçtim. Ve o anda "Keşke burada olsan Berrin Hanım," diye düşündüğümü fark ettim, "keşke burada olsan da...."

Ellerim iki yana düşmüş halde doğruldum koltuktan, mutfağa gittim, gözlüğümü taktım. Eskimiş, rengi atmış plak etiketinde zar zor "Handan Kara" adı seçiliyordu, şarkı isminin üzerine ise, daha yeni yazıldığı mürekkebin renginden anlaşılan bir satır vardı: "Bu yüz sana..." diye diyordu. Gayrı ihtiyari plağın arka yüzünü çevirdim:

"Bu yüz de bana!"

Aynı yazıydı, mektuplardaki yazının aynısı! Gelmişti, buraya gelmişti. Hiçbir kuşkuya, hiçbir teselliye yer yoktu artık. Tekrar oturma odasına döndüm, artık çok sık kullanmasam da her zaman tozunu aldığım pikabın kapağını açtım, devri kırkbeşe getirdim ve iğneyi plağın üzerine yerleştirdim. Önce "bana" ithaf edilen şarkıyı dinleyecektim.

Dinledim, kaskatı oturdum ve dinledim ve tekrar dinledim ve tekrar dinledim.

Mutfağa döndüm. Otomatik haraketlerle tekrar suyun altını yaktım. Ve ben Süreyya Akalın, sabah karanlığında elimde kahvem, kulaklarımda "Sonbahar Rüzgârları", mutfağımda, yıllardır cevabını bekleyen metafizik bir soru kadar yalnızdım.

Evden çıkıp da zihnimde dönüp duran "düşen bir yaprak görürsen beni hatırla demiştin, biliyorsun seni beeen sonbaharda sevmiştim," sözleriyle dükkâna gidebildiğimde saat on olmuştu. Vehbi Bey'e görünmeden dükkâna girmem mümkün olabilir miydi? Tabii ki hayır! Daha kepenklerin

kilidini açarken çıktı dükkânından Vehbi Bey. Berrin Hanım'ı Vehbi Bey'e anlatsam ne derdi acaba?

"Sabah şerifleriniz hayır olsun Sürreya'nım!"

"Günaydın Vehbi Bey, nasılsınız?"

"Biz iyiyiz de sizi sormalı..."

"Sormayın Vehbi Bey, sormayın!" diyerek girdim içeri.

Ayağımın üzerine hâlâ doğru dürüst basamıyordum, değil o sabah, bir daha hayatım boyunca çizmelerimi çıkartıp çıkartamayacağımdan bile emin değildim. Gerçi üstüne basmadıkça ağrı sızı yoktu ama yürümek işkence gibiydi. Kafamı toplayıp neler yapacağımı sıraya koyamadan –hasta bir insan gibi bir doktora, mağdur, yaşlı bir kadın gibi bir avukata ve belki de normal bir vatandaş gibi polise gitmeliydim– hiç beklenmedik bir müşteri bir akını oldu. Stabilo kalem, ajanda, boya kalemi, asetat, yazıcı kâğıdı ve hatta mürekkep satıp durdum hiç durmadan. Vehbi Bey sabah ziyaretini tam da bu müşteri akını esnasında yapma talihsizliğinde bulunduğu için, ilk sorguyu da atlatmış bulundum. Sonra yeniden başlayan karla birlikte kesildi akın.

Esin'in yeğenini arayacaktım önce, ortopedistti, muayenehanesi de Taksim'deydi bir zamanlar. Eğer onu bulamazsam Beşiktaş'ta bulduğum ilk muayenehaneye gidecektim. Bunlar kolaydı. Asıl mesele Avukat Emin'i arayıp ne söyleyeceğimdi. İntihar mektubuyla tehdit ya da taciz? Evime bırakılan kırkbeşlik plak? Hırsızlık değil ama elbette haneye tecavüz? Nasıl girdi evime? Parmak izi? Siyah deri eldivenleriyle mi açtı dolapları? Ne aradığını nereden biliyordu? Peki niye gidip kapısını çalmıyorum? Evet, artık evimde bile karşıma çıkmasına razı olmuşken neden gidip de kapısını çalmıyorum?

Kendimize dair bilmediğimizi varsaydığımız ya da bilince çıkarmadığımız, çıkaramadığımız bir hakikatin, bir kasırga haberi gibi giderek yaklaştığını ve kısa bir süre sonra haya-

tımızı artık onunla birlikte geçireceğimizi resmî olarak kabulleneceğimiz anın yerini ve zamanını bildiren o ruh saatinin tıklamalarını duymamam mümkün müydü artık? Peki, yalnız mı olmalıydım o anda? Çocuklarla mı? Yoksa Berrin Hanım'la mı?

Telefon defterimi açıp "doktorlar" başlığına baktım: Ortopedist Kağan Yeditepe.

Genç bir hanım açtı telefonu ve artık oranın ortopedist Kağan Bey'in değil, dahiliyeci Yeşim Hanım'ın muayenehanesi olduğunu ve Kağan Bey'in, yeşil kart çekilişiyle Amerika'ya gittiğini şakıdı. Bu kadar dostça konuşmasından cesaret alarak bana Beşiktaş, Taksim taraflarında başka bir ortopedist tavsiye edip edemeyeceklerini sordum. Tabii edebilirlerdi. Necip Bey'e gidebilirdim, hemen Balık Pazarı'nın oradaydı muayenehanesi. Numarayı yazıp kapattım telefonu. Ama bir dakika sonra çevirdiğim numara Necip Bey'in değil, yakınlardaki bir taksi durağının numarasıydı. Şu anda "malum" çok zordu taksi göndermeleri, ama ilk gelen taksiyi yollayacaklardı dükkâna. "Peki," dedim, kasada biriken parayı cüzdanıma koydum, mantomu giydim ve beklemeye başladım. Kapının önüne çıkıp yoldan geçecek bir taksi beklemeyi göze alamıyordum bir türlü. Sulu sepkene çevirmiş yağışın altında, kırık mı çıkık mı, ne olduğu belirsiz bir ayakla bekleyip kendi kendime acımanın çaresizliğini yaşamaktansa şurada, arada derede kalmış gibi üzerimde mantoyla oturmak daha iyiydi. Elim tekrar telefona gitti, oğlumu arayacaktım. Saat farkı geldi birden aklıma, vazgeçtim. İçimde birisini arayıp dükkândan erken çıkacağımı söyleme ihtiyacı o kadar yoğundu ki!

"Merak etmeyin, bugün erken çıkacağım!"

"Merak etmeyin, eve geç geleceğim!"

"Merak etmeyin, iyiyim!"

Bir gün gelip de şu basit cümleleri sarf edebilmenin ne

kadar değerli olduğunun, bunları söyleyebilmenin nasıl bir ayrıcalık olduğunun farkına varmak değil miydi beni bu denli savunmasız kılan! Her şeye, herkese ve en başta Berrin Hanım'a karşı savunmasız kılan!

Çağırdığım taksi nihayet gelmişti. Olabildiğince çabuk ışıkları söndürdüm, dükkânı kilitledim ve kepenkleri indirmemle birlikte Vehbi Bey dükkânının kapısında göründü. Bu kez de "Nereye Süreyya'nım?" diyordu.

"İçmeye," deyip attım kendimi taksinin içine, fakat Vehbi Bey'in arkamdan "Beni de götürün Süreyya'nıım, beni de götürün bari," diye bağrışını duymamla birlikte bir gülmedir aldı beni takside. Şöför gençten bir çocuktu: "Beybaba'yı götürmüyor musunuz?" diyerek gülümsedi dikiz aynasından.

"Yok," dedim kahkahalar içinde, "Bebek'e gidiyoruz, sahilden gidelim yalnız!"

"Fark etmez abla, nasıl olsa her yer kapalıdır şimdi," diyerek bir sigara yaktı şöför, tıpkı benim gibi o da kaderine razıydı. Bana da tuttu bir sigara, aldım, sigaralarımızı tellendire tellendire kaderlerimizle baş başa çıktık Bebek'e doğru yola.

"Güneş'in" önünde indim taksiden, çok değişmişti tabii ki Güneş, adı bile Güneş değildi artık. Ama kedilerin yaptığı gibi yapacaktım bugün, kimlerin orada yaşadığına aldırmadan mekânıma geri dönecektim, bana mutfak masam kadar yakın bu lokantada oturup bir şişe şarap söyleyecek ve yaklaştığını bildiğim o anı gururla selamlayıp hayatıma buyur edecektim.

Birkaç masa dışında bütün masalar boştu lokantada, güleryüzle buyur ettiler beni küçük bir masaya. İçerisi sıcaktı, çok sıcak değildi ama; ancak soğuk bir kış günü içeri girildiğinde hoş bir gevşeme yaratacak kadar sıcaktı, ne bir derece eksik ne bir derece fazla! Şarabımı söyledim, âdet yerini bulsun diye ufak tefek mezeler getirmelerini rica ettim

bir de. Güleryüzlü garson başkalarının gelip gelmeyeceğini sordu, "Yok," dedim, "yalnızım."

Birkaç dakika sonra önümde, bembeyaz bir örtünün üstünde, bir kadeh kırmızı şarap vardı ve karşımda İstanbul, o kış günlerine özgü griliğinde, o çok iyi bildiğim griliğinde bile, bildiğim bütün şiirlerden daha güzeldi. Ve o huzur içinde, ağırbaşlı bir misafirperverlikle ağırladığım o huzur içinde, bir kadeh şarabın ardından açtım oturumu ağır ağır.

"Berrin Hanım", diye başladım sözlerime. "Ben çok düşündüm şu son günlerde, düşündüm düşündüm ve sonra kiracılarımla da konuştum. Hani o pek tuhaf bulduğunuz ilan vardı ya, işte o ilanla bulduğum kiracılar... Çok iyi çıktılar çocuklar – sizden iyi olmasınlar.

Şimdi konuya gelirsek: Benim pek renkli bir hayatım olmadı, belki sizinkinden biraz daha heyecanlı bir hayatım oldu denilebilir, ama çok fazla renk yoktu. Belki bu yüzden, ben de bu kırmızı şalı almışımdır, belki sizin o kırmızı eşarpları, o kırmızı mantonuzu aldığınız günlerde, ben de bu şalı almışımdır. Şimdi bunlar önemli değil demeyin, önemli bunlar, hayata gönderdiğimiz çeşit çeşit sinyal var, bu da onlardan biri. Yalnız, insan yaşlanıp da başkalarının sinyallerinde kendi sinyallerini görünce bir tuhaf oluyor, mesela diyelim ki kendi kendisiyle baş başa kalıyor. Yaşlı kadınlarla küçük kızların makyaj yapmalarında benzer birşeyler olduğunu düşündüğünüz oluyor mu sizin de? Benim oluyor. Peki neden birisinde o kadar sevimli gelen bir şeyin, diğerinde bu kadar dokunaklı göründüğünün sırrını çözebildiniz mi?

Siz o halinizle bana hep "dokunaklı" göründünüz Berrin Hanım! O yüzünüze sürdüğünüz ya da üzerinize giydiğiniz kırmızılarla, pembelerle, morlarla bir daha asla geriye döndüremeyeceğiniz hayatınızı ucuz bir teybe koyup tekrar tekrar başa sarmak istiyor gibiydiniz. *Rewind play, rewind*

*play, rewind play...* Elbette bunu hissediyordum hissetmesine, hem de çok hissediyordum, ama ben durup dururken sizin *eject* düğmenize hiç ama hiç basmak istemiyordum Berrin Hanım! Oysa siz ne yaptınız? Kalkıp birdenbire ruhunuzun *eject*'ine basıp, sonunda neredeyse çırılçıplak kalan ruhunuzla, canınızın istediği gibi gezinmeye başladınız benim hayatımda. O güne kadar hep kırmızı mantonuz vardı üzerinizde. Ama o musibet mektubunuzun ardından gelen her yeni günde, başka bir şeyi attınız üzerinizden. Yapın tabii yapıiın, ruh striptizi yapmak anayasal hakkınız! Peki bu acayip gösterinize seyirci diye çağırdıklarınızı da soyunmaya zorlamanız hangi yasada var? Yazılı olmayanlarda var diyeceksiniz, ama oraya gelinceye kadar da *fair play* diye bir şey var Berrin Hanım *"fair play"*! Duymuş muydunuz siz bunu hiç?

Dedim ya Berrin Hanım ben çok düşündüm, yani demek istiyorum ki, şimdi tekrar konuya giriyorum:

Sabahtan beri ayağımın üstüne basamıyorum doğru dürüst, o yüzden ayağımı bir sandalyeye uzatmak istiyorum. Artık çok içmediğim halde elim bazen gayri ihtiyari sigara paketine gidiyor hâlâ. Bazen eve gelince kimsenin aramadığını bile bile gayri ihtiyari telesekreterin düğmesine basıyorum, hep gayri ihtiyari bunlar! Ama bir hayat toptan gayri ihtiyari yaşanmaz ki! Var mı buna ihtiyarlıkta düşündüğünüz bir çare? Yani bana yazdığınız intihar mektubu dışında? Ben mutlu muydum Berrin Hanım? Evet, inanmayacaksınız ama, öyle ya da böyle mutluydum, mutfakta masamda mutluydum, dükkânımda mutluydum, şu lokantada mutluydum! Öyle ki sadece ellerimle yaptıklarımdan değil, asıl ellerimle yıktıklarımdan mutluydum. Yalnızsam, kaybettiklerim olduysa size ne? Hele hele sizinkilerden bana ne?

Konuyu dağıtmayalım Berrin Hanım, çok düşündüm: Ne diyordum ben? Evet, gayri ihtiyari hayat diyordum. Ben,

siz, biz böyle bir hayata doğduk Berrin Hanım. Aslına bakarsanız, bizim için öngörülen hayatın böyle; böyle öngörülemeyen bir gayri-hayat olmasını sadece ve sadece içinde düşünmeye hapsedildiğimiz şu dilin bir ironisi olarak düşünüp geçmek sizin için gayet hayırlı bir zihin zafiyeti olabilirdi. Doğru duydunuz, doğru! Bu tür zafiyetlerin hayırlısı da var, hayırsızı da! Hayırsız olanını yaşayanlar aramıza arada bir gelip gidiyorlar. Siz de ben de şimdilik muafız bu gelgitten. Ama belli ki bu zafiyetlerden sadece hayırsız olanı değil, hayırlı olanı da sizin yanınıza hiç uğramamış. Bu durumda karanlığınıza çekmek için kime gücünüz yetecek diye düşünüp, bula bula da beni bulmuşsunuz. Yapacak bir şey yok, ben kaderimize razı oldum. Kaderimiz diyorum Berrin Hanım, kaderimiz! Ben şu hayatta kaç kişiye "kaderimizden" bahsettim?

Dedim ya çok düşündüm ve pes ettim Berrin Hanım ve merak etmeyin şimdi gireceğim konuya. Bu mektup bir Tristram Shandy mektubu yoluna girmeden konuşalım artık diyorum. Kim bu Tristram Shandy diye sorup durmayın artık. Önemli değil. Konuşalım artık: Bakın, benim hayatım maddenin tabiatı gereği, sakin, mutlu ve huzurlu olması beklenen ve hiçbir engelle karşılaşmadan bu mecrada ilerleyen bir hayattı. Şöyle ki: Doğdum, büyüdüm, arkadaşlarım oldu, üniversiteye gittim, severek evlendim, evimin kadını oluyormuşum gibi yaptım, bir çocuğum oldu, anlayacağınız her şey böyle gayri ihtiyari akıp gitti, "Mutlu muyum?" diye sordum mu? Sordum. Sordum da n'ooldu? "Elbette mutluyum," deyip oturdum. Taaa ki o sonbahar gününe kadar.

Ben... ben evli ve bir çocuk annesi Süreyya... İşte ben, yani o Süreyya, mutluyum deyip oturan Süreyya, bir ekim ayının sonlarında, tam kırmızı bir sonbahar gününün ortasında âşık oldum! Okuduğum, okuduğum ve okuduğum

kitaplar ne kadar uğraşsalar da, bana bunu bir türlü anlatamamışlardı, kimse beni "o güne" hazırlamamıştı. Ben burada, kimbilir belki de şimdi oturduğum masada, bana evlenme teklif edilirken ve ben bu teklifi kabul ederken, "o günün" ellerimden kayıp gittiğini hisseder gibi olmuştum. Ama "bir hayat arkadaşı olarak seçilmiş" olmanın sarhoşluğunda, hiç yaşamadığım bir güne veda etmek aklıma bile gelmemişti. Ama işte o sonbahar günü, kazasız belasız, yara bere almadan atlattığımı sandığım "o gün", beni bulup yakama yapıştı. Kader gibiydi, kaza gibiydi, hiç mümkün değildi ama benimdi. Bana bıraktığınız o fotoğraflardaki bakışlar ne kadar sizinse, o gün de o kadar benimdi. Anlıyor musunuz Berrin Hanım? Takip edebiliyor musunuz beni?

Ardından yirmibeş sene geçti o günün. Bir günün emrinde geçen yirmi beş sene! Ben alışmıştım! Ama sonra bir gün gelip siz istila ettiniz hayatımı! Fotoğraflarınızla, mektuplarınızla, plaklarınızla gelip istilaya geçtiniz. Bunca sene sonra uğradığım ikinci istila! Yasadışı olarak!

Altmışımızı devirdik Berrin Hanım, sezgilerimize güvenmeyi öğrendik, olacağı varsa olacak olanın en çok tesadüf kılığında gelmeyi sevdiğini de! Ben belki bütün hesapları layıkı ile kapatamadım, ama hanemdeki, bildiğim bütün bedelleri ödedim ve o haince hatırlattığınız sonbahar rüzgârında savrulup gittim. Şimdi soracağım şudur ki Berrin Hanım:

O sonbahar günü siz nerelerdeydiniz?

Yazacaklarımı yazmıştım, şarabı yarılamıştım, hayatımdan memnundum. Mektubu önüme koydum, arkama yaslandım. Yanıma zarf almamıştım. Güleryüzlü garsona soracaktım, şarabımı bitirecek, mektubu zarfa koyup Berrin Hanım'ın evine yollanacaktım. Başım tatlı tatlı dönüyordu, bir tür zafer sarhoşluğu içindeydim sanki.

Hesabı ödedikten ve garsonların bir miktar endişeli ve şaşkın bakışları altında son kadehi de kalkıp ayakta başıma

diktikten sonra, caddede buldum kendimi. Mektubum zarflanmış olarak çantamdaydı, şarapsa iyice başıma doğru yükseliyordu. Bir süre şaşkın şaşkın bekledim lokantanın önünde. Kafayı bulmuştum besbelli! Ve tuhaf bir şekilde, bunu idrak etmemle gerçekliğe dönüvermem bir oldu. Karın eriyip kaygan bir çamur haline dönüştüğü kaldırımlarda, şu üstüne yarım yamalak basabildiğim ayağımla attığım her adım adeta bir tuzak gibiydi. Kalakalmıştım köşede. Taksilerin hepsi dolu geçiyordu. Bu saatte Bebek'ten vapur da olmazdı, otobüse binecektim mecburen. Otobüse binip gidebildiğim yere kadar gidecektim. Artık ondan sonra da vapura binip geçerdim karşıya.

Üç-beş adımı zorlukla atabilmiş, güç bela caddeden karşıya geçebilmiştim, ama buna rağmen, hâlâ Berrin Hanım'ın evine gidebileceğime dair umudum vardı. Yani aklım yine, halimin vehametine pamuk ipliği ile bağlanmış gibiydi! Ah Süreyya ah, unuttun mu bu halleri? Sarhoşluk bu ayol sarhoşluk!

Hava kararmaya yüz tutmuş, birdenbire de bir rüzgâr çıkmıştı. Az sonra Beşiktaş yönüne giden otobüse attım kendimi, her taraf doluydu, halimden anlayan genç bir çocuk kalkıp yer verdi bana. Teşekkür edip oturdum. Oturmak bir an iyi gelir gibi olmuştu, ama otobüsün hareket etmesiyle birlikte başlayan mide bulantısı ve baş dönmesi dayanılacak gibi değildi. O kadar kötü hissetmeye başlamıştım ki kendimi, Beşiktaş'tan vazgeçtim, Arnavutköy'e kadar bile dayanabilsem razıydım. Trafik felç olmuştu daha bu saatte, otobüs bir durup bir ilerliyordu, gözlerimi kapattım. Tek isteğim kendimi evime atabilmekti. Mektubu boşverecektim artık bugün. İstesen de istemesen de boşvereceksin Süreyya, istesen deee istemesen de!

* * *

Aşağıdan can hıraş çalınan kapı ziliyle uyandığımda saat onu geçmiş, rüzgâr neredeyse fırtınaya dönüşmüştü. Bütün ev uğulduyordu. Başımda inanılmaz bir ağırlık vardı. Karanlıkta yolumu bulmaya çalışarak mutfak penceresini açıp aşağıya baktım. Belli belirsiz bir karaltı duruyordu kapıda.

"Kim o?" diye seslendim yukarıdan.

Geriye doğru çıkınca kapıdakinin Laden olduğunu anladım.

"Açıyorum," diye fısıldadım aşağıya doğru.

Merdivenleri hızla çıktı Laden.

"Kusura bakmayın, uyandırdım mı? Biraz önce döndüm eve, bu saatte pencerelerinizde ışık göremeyince endişelendim biraz. Hava da kötü, bir yere çıkılacak gibi değil... Gelip bir bakayım dedim."

"Yok, yok iyi oldu," dedim, "gel içeri, ben böyle üstüm başımla uyuyakalmışım!"

Mutfağa girdik birlikte, "İçeriz değil mi, çay koyuyorum," dedim. Üzerimde bir tuhaflık olduğunu anlamıştı. Banyoya gittim, saçıma başıma biraz çekidüzen verip döndüm yanına.

"Topallıyor musunuz siz?"

"Evet, incittim galiba ayağımı!"

"Öğlen de aradım sizi, dükkânda yoktunuz. Doktora falan mı gittiniz?"

"Hayır, erken kapattım. Kafa çekmeye gittim," deyince güldü Laden.

"Ciddi misiniz?"

"Ciddiyim valla, ondan sonra da bu hale geldim Senin İzmit nasıl geçti?"

"İyi geçti, her zamanki gibi işte! Nasıl olsun? İş!"

Sesime enerjik bir hava vermeye ve doğal bir merak katmaya çalışarak "Niye gitmiştin?" diye devam ettim sorularıma.

Laden sorumu duymamış gibi ayağa kalkıp dışarı baktı pencereden. Sonra yüzüme döndü bakışları:

"Bir şey mi oldu?"

Çaresiz cevap verdim:

"Oldu ya!"

"Ne oldu?"

"O kadın evime girmiş."

"Nasıl, buraya mı? Tabii ki... Başka nereye olacak!"

Gözleri faltaşı gibi açılmıştı:

"Nasıl yani, nereden anladınız?

"O gün evinden aldığım eşarpları alıp, yerine başka bir şey bırakmış."

"Ay emin misiniz?"

"Eminim, maalesef eminim."

"Ne bırakmış peki?"

"Oturma odasına git, pikabı aç, üzerindeki plağı çal!"

"Plak mı bırakmış size?"

"Evet, plak bırakmış! Ama nasıl girebildi evime bu kadın?!"

"Allah bilir çilingir çağırıp girmiştir. Ben de çağırmıştım bir kere, kimim, neyim, hiçbir şey sormadan açmıştı adam kapıyı. Şimdi siz böyle, yani bu halinizle bir çilingire gidip benim kapımı açtırmak istesiniz hemen açtırırsınız," dedi Laden ve "Nasıl bir ruh hastası bu kadın?" diye söylenerek koşar adımlarla odaya gitti.

Doğru ya! Çilingir! Çilingir diye bir şey vardı.

Birkaç saniye sonra yine o hüzünlü, insanın içine işleyen ses doldurmuştu evi.

"Notu da okudun mu üzerindeki?"

"Okudum, okudum da..."

Her zamanki sakinliği, rahatlığı, soğukkanlılığı bu kez uçup gidivermişti Laden'in, dirseğini masaya dayamış, eliyle ağzını kapatmış oturuyordu mutfak masasında. Bir baktım, ben de aynı şekilde oturuyorum. Şarkı bitinceye kadar

dirseklerimiz masada, ellerimiz ağızlarımızda öylece oturduk. Çayı demlemeye kalktığımda "Bırakın ben yaparım," diye beni oturttu Laden. Çayı demliğe koyarken:

"Bu yüzü biliyorum da öbür yüzdeki şarkıyı bilmiyorum."

"Eh, arkasını çevir o zaman!"

Çaydanlığın altına alelacele soğuk su koyup ocağa geri koydu ve yine koşar adımlarla geçti odaya.

"Şimdi Berrin Hanım için çalıyoruz," dedim, "Beni Bırakma!"

Yine sessiz sedasız dinledik şarkıyı. Yetmişlerin başları olmalıydı plağın çıkış tarihi, taş çatlasa altmışların sonu. Asıl "Sonbahar Rüzgârları" için yapılmış bir plak olmalıydı bu plak. Bu şarkıyı da sadece plağın ikinci yüzünü doldurmuş olmak için yapmışlardı muhakkak. Öyle yapılırdı o zamanlar kırkbeşlikler, ikinci yüz birinci yüz için yapılırdı. Sessizliği, mutfaktaki ağır havayı dağıtmak için, Laden'e de söyledim bütün bunları.

"Yani Berrin Hanım sizin sayenizde mi varoluyor bu durumda?" dedi beklenmedik bir ciddiyetle.

"Yok canım," dedim şakaya vurmaya çalışarak, "maşallah onun varolmak için kimseye ihtiyacı yok!"

Cevap vermedi Laden, benden bir açıklama bekler gibi kıpırtısız oturuyordu. Sanki inatla anlatmamı bekliyor gibiydi. Ben yine aynı sahte vurdumduymazlıkla devam ettim:

"Bu işi polise mi bıraksak diyorum Laden!"

Laden başını iki yana salladı:

"Bir şey olmalı, sizi birbirinize bağlayan birşeyler olmalı, belki sizin, bildiğinizin bile farkında olmadığınız bir şey!"

Ne diyebilirdim ki? Eğer bu yaşa gelmiş bir kadının hayatı şimdiye kadar resmî olarak iki kez rayından çıkıp, normal gidişatı iki kez bozulduysa ve bu kadının içinden bir ses "Evet, öyle, tam düşündüğün gibi," deyip duruyorsa, insanın şansını daha fazla zorlamasının bir anlamı var mıydı?

"Bugün bir mektup yazdım Berrin Hanım'a," dedim, sesimdeki teslimiyeti kabullenerek, "evine götürecektim, ama bu hale gelince... götüremedim tabii."

Laden önce saatine, sonra yüzüme baktı:

"Şimdi götürmek istiyor musunuz?"

"Şimdi götürmek istiyorsanız ben gelirim sizinle."

Kararsızdım. İçimde, Berrin Hanım'ı şu saatte yatağından kaldırmak fikrinin çekiciliği bir cephede, başımın ağrısı ile ayağımın acısı diğer cephede çarpışıp duruyorlardı. Bitkindim ama şimdi gidersem yalnız gitmeyecektim, yanımda Laden olacaktı. Bir an Laden'in teklifine aklım yatar gibi olduysa da, bardağı tutan elimin titremeye başladığını hissettim. Hayır, gücüm yoktu!

"Yarın," dedim, "yarın gündüz gözüyle giderim artık!"

"Peki," dedi Laden uysalca, "siz nasıl isterseniz! Şey... peki bu gece burada kalmamı ister misiniz?"

"Çok memnun olurum," dedim sevinçle, "yarın sabah kilidi değiştirmek lazım bir de!"

"Yarın hallederiz, merak etmeyin, çarşıda var bir çilingir! Hem de sormuş oluruz, bugün buraya gelip gelmediğini!"

Birer çay daha koydu Laden. Otururken yine gözleri karşı pencereye gitmişti. Tekrar saatine baktı.

"Mercan çalışıyor galiba bu gece yine..." dedim.

"Evet, galiba," dedi gülümseyerek. Sonra çayından bir yudum içti, utangaç ama sevimli bir hal almıştı yüzü. Dayanamayacaktı, söyleyecekti:

"Kapıma o kitabı bırakmış bugün, *Günlerin Köpüğü*.

"Ne güzel," dedim sevincine ortak olmaya gayret ederek.

"Hiç beklemezdim ondan böyle bir şeyi," dedi yine aynı gülümsemeyle.

Bu kez soruları sorma sırası bendeydi:

"Neden? Neden beklemezdin?"

"Ne bileyim... Beni önemsemiyormuş gibiydi sanki! Üstelik o öyküden birşeyler okumama da kızmıştı."

Öykü deyince, geçen gece aldığımdan farklı bir cevap alma umuduyla sordum:

"Peki, sen neden onları bize okumuştun Laden?"

Sesi durağan, ama cevabı doğrudandı:

"Dedim ya! Sizinle Berrin Hanım'ı bağlayan bir şey, belki de bir sır olduğunu düşündüğüm için!"

Aynı durağan sesle devam etti:

"Babaannemi anlatıyordu o öykü. O da içinde bir sırla yıllarca yanıbaşımızda yaşayıp gitmişti. Hiçbirimiz anlamamıştık, üstelik de o hepimizden bunu beklerken, hatta bunu isterken! Tam olarak ifade edemiyorum aslında... Ama şimdi çok geç bunları konuşmak için!"

Durdu, sonra alelacele ekledi:

"Yani saat olarak geç diyorum."

Israr etmek istemiyordum, ama hikâyeyi öğrenmek için yanıp tutuşuyordum. Laden'in babaannesi ile benim aramda kurduğu o görünmez bağı hisseder gibiydim ve şiddetli bir şekilde, Laden'in o gece okuduğu metni tekrar okuma isteği duyuyordum. Bu kez kendim kalkıp getirecektim metni, olur ya Laden öykünün tamamını anlatma isteği duyardı belki tekrar okuyunca.

Yazdıklarımızı camlı kitaplığa koymuştum. En değerli kitaplarımı saklardım onun içinde, tozlanmasından yıpranmasından korktuklarımı. Odaya girip pikabı kapattım önce, plağı da camlı kitaplığa koyacaktım.

Kitaplığın kapısını açtım, dediğim gibi yapacaktım, plağı koyup kâğıtları alacaktım. Ancak şimdi bile kitaplığın kapısını açmam ve gördüğümü kavramam arasındaki bilinç boşluğunu ifade edebilecek sözcükleri bulamıyorum. Kâğıtlar yerinde yoktu. Yazdığımız biyografiler, fotoğraflarla birlikte yok olmuştu. Nasıl düşünememiştim bunu o sabah?

Nasıl Berrin Hanım'ın bir çift eşarpla tatmin olabileceğine yatmıştı kafam?

Ve kitaplar karıştırılmıştı. Evet, ilk bakışta dikkati çekmeyecek bir şekilde, yan yana dizilmişlerdi raflara. Ama dikkatlice bakınca anladım ki kitaplar her zaman yaptığım gibi yazarların ve kahramanların birbirleriyle ilişkilerine göre değil de, daha çok boy sırasına göre dizilmişlerdi. Kalakalmıştım kitaplığın önünde, orada allak bullak buldu Laden beni.

"Almış, onları da almış!" diyebildim sadece.

"Buradaymış ha?"

"Evet," dedim mırıldanarak "yaşıyor ve nasıl huzurumuzu bozduğunu da biliyor artık! İnşallah bu kadarı da yetiyordur ona!"

Laden'den, mutfaktan okuma gözlüğümü getirmesini rica ettim.

Kitaplardaki tuhaflık apaçık ortadaydı. Yazdığımız biyografileri kitapların üstündeki boşluğa koymuştum, o yüzden hemen bulmuş olmalıydı, ama başka birşeyler daha aramıştı. Eksik var mı acaba diye düşündüysem de, bunu anlamam mümkün değildi o saate ve o ruh haliyle!

Artık ne Laden'de ne bende yorgunluktan, uykudan eser kalmamıştı. Ürperiyordum yalnızca, bütün vücudumu saran kaskatı bir gerginlikle ürperiyordum. Uyuyabilmem imkânsızdı, Laden ise elinde plakla tüm kuvveti çekilivermiş gibi kendisini bir koltuğa bırakmış, endişeli gözlerle bana bakıyordu.

"Gidelim mi?" dedi aklımdan geçenleri okuyarak. Hayır, gitmeyecektim, gidemeyecektim. Tekrar o merdivenleri çıkıp o eve giremeyecektim. Tükenmiş hissediyordum kendimi:

"Yok, sabah gidelim."

"Nasıl isterseniz! Dediğim gibi, istediğiniz zaman ben git-

meye hazırım," dedi Laden, o her zamanki yakınlığını ve mesafesini koruyarak.

"Ben yatsam da uyuyamam artık, bir ıhlamur içelim bari!"

"Siz şu kanapeye oturup ayağınızı bir uzatın önce. Ihlamurun da yerini söyleyin ben yapıp getireyim."

"Laden'ciğim, sen daha sabah işe gideceksin, sana çok yük oluyorum ben!"

"Yok, yok, yük falan olduğunuz yok bana. Ben sabah işi arayıp hastayım derim. Şimdiye kadar hiç hasta olmadım zaten, beş yıldır."

Ayaklarımı uzatıp kanepeye oturdum, ama az sonra kalkıp üstümü değiştirmek üzere yatak odasına doğru giderken Laden'i gördüm mutfakta. Pencerenin önündeydi, Mercan'ın karanlık penceresine bakıyordu. Hiç ses etmeden geçip yatak odasına gittim, ikimize de birer gecelik çıkardım.

Ihlamurlarımızı içtik. Biraz biraz sakinleşmiştim, hatta yine, o son günlerdeki halime, birdenbire kendimi içinde bulunduğum çıkmazdan yalıtıverip, ruhen her şeyden uzak kalmayı başaran halime, sadece o anı yaşayan akıldışı halime, huzur sığınağıma yaklaşmış gibiydim. Her tarafı kilitledikten sonra yatağıma uzanacaktım. Gerçi Laden'in oturma odasındaki kanepede, karşı pencerede ışığın yanacağı anı iple çektiğini biliyordum. Ama yaşlılık ya da hastalık, ya da bu talihsiz karışımın kendinden menkul egoizmi diyelim, o gece isteklerimi dur durak bilmeden yontup duruyordu:

"Laden, madem uyuyamayacağız... Hani senin şu öykü evde mi?"

"Evet de, şimdi mi okumak istiyorsunuz?"

"Ne olur getirsen," dedim, "bana nasılsa bu gece uyku yok artık."

Boynunu büktü, "Olur," dedi.

Yalnız Mercan'a göstermemem şartıyla!

Elinde Zeynep Sevil'in öyküsü ve *Günlerin Köpüğü* ile geri geldi Laden. Kapının arkasına mutfak masasını çekti. Odalarımıza çekildik ve benim elimde Feride'nin öyküsü, onun elinde ise *Günlerin Köpüğü* yataklarımıza girdik!

Son kez yeşil ipekli elbisesini giyip de, eski hasır iskemlesini kapının önüne atıp oturduğunda, akşam güneşi bir ateş topu gibi olmuş batmaya hazırlanıyordu. Feride, kitabı dizlerinin üzerinde, sıkı sıkıya tuttuğu bozukluklar elinde, az sonra hurma dalına dizdikleri yaseminlerle önünden geçecek çocukları bekliyordu, onlardan bir dal alıp beklemeye öyle devam edecekti o gün. Kavurucu öğlen sıcağı çekilmişti artık, ama sokak hâlâ sıcağın koyu sarı sessizliğinde uyuyor gibiydi. Garotsaların taş sokaklarda çıkardığı nal seslerini, atların çıngıraklarını, yoğurtçunun bağıran sesini belli belirsiz duyar gibi olduysa da, uzaktan geliyordu bu sesler, çok uzaktan... Tuhaf diye düşündü, nerede kaldı bugün bu insanlar?

Feride o gün, son kez hasır iskemlesini kapının önüne attığında günlerden cumaydı. Cuma günleri geliyordu gemi, öğlen saatlerinde ulaşıyordu limana. Ama, yanaşması, indir, bindir, araba bul derken akşamı bulurdu yolcuların buraya varması. Giden gemilerle ilgilenmiyordu Feride, sadece gelenlerle ilgileniyordu. Cuma günleri yeşil elbisesini giyip

bekliyordu. Onu herkes, kırk yıldır bekliyor sanıyordu, belki kırkbir, belki kırkiki... Ama ne sanırlarsa sansınlar, onların hesapları Feride'nın bekleyişinden hep bir yıl daha fazlaydı. Feride yeşil elbisesini de onların sandıklarından bir yıl sonra diktirmişti, Balthazar da onların sandıklarından bir yıl sonra gelmişti eve. Ama onlar, inatla her şeyi hep bir yıl fazla hesaplamışlar, aradaki o bir yılı unutup gittiklerinin farkına bile varmamışlar; ona yaşadıklarını değil, sadece istedikleri hayatı yakıştırmışlardı. "Vefalı kadınmış şu Feride," diye söz etmişlerdi ondan, o için için gülmüştü, başka her şeye için için ağlamış ama buna gülmüştü. Yanlış değildi ki söyledikleri, doğruydu! Vefalıydı Feride! Vefalıydı vefalı olmasında da, onun vefası onu gencecik bir kadınken, geride iki küçük çocukla bırakıp kaybolan Osman Efendi'ye değildi!

1955 baharında Osman Efendi her gün gidip gemilere bakar, limanda düşüncelere dalar, dalgın adımlarla eve gelir olmuştu. Ne uçsuz bucaksız zeytinlikler, ne incir ağaçları, ne salkım salkım hurmalar, ne evi mis gibi kokutan basdisler, ne huzurun her köşesine sindiği şu bahçe!... Bir de "Feride'yi gönülsüz almış zaten, gönlü başkasındaymış evvelden beri," dediler sonradan. Desinler, insan gitti mi arkasından her şeyi derler.

Osman Efendi'nin ne o dalgınlıkları, ne o düşünceli bakışları, ne o çocukları durup durup öpüp koklamaları, ne de o sabah sabah yere oturup eline aldığı bir avuç toprağı kokladıktan sonra, Feride'nin mutfak penceresinden görmediğini sanıp kaşla göz arasında küçücük bir keseye doldurmasi gözünden kaçtı Feride'nin. Mutfak penceresinin önünden Osman Efendi'yi izlerken, "Bu, bugün yarın gidici," diye geçti içinden. Yarına kalmadı iş. Osman Efendi atlayıverdi o gün o yabancı gemilerden birisine. 1955 yazında oldu bu iş.

Feride, gitti diye Osman Efendi'den nefret etmedi, Osman Efendi'yi suçlamadı, hele hele bir gün döner gelir diye hiç beklemedi. Feride, Osman Efendi'yi anladı, sadece anladı: Bir kere şair ruhluydu adam, ama Feride'yi sevmiyordu. Seviyordu da "İyi bir kadın," deyip seviyordu. Birisi "Otur Feride için iki satırlık bir şiir yaz," dese yazamazdı. Belki isterdi yazmayı, hatta yazamıyor diye vicdan azabı bile duyardı, ama yine de yazamazdı. Feride onun hayallerini tetiklemiyordu çünkü!

Gerçi güzel kadındı Feride! Şöyle bir baktı mı gözleri delip geçerdi baktığını. Güldü mü başka bir dünya açılırdı yüzünde. Yürüdü mü etrafında kelebekler uçuşurdu. Zeytin gözlüydü, hurma tenliydi, yasemin kokuluydu ama gelgelelim Osman Efendi maviliği geçmek, turuncudan koşmak, beyazı arkasında bırakmak istiyordu. Ve hiç gücenmedi Feride Osman Efendi'ye, o "iki toplumlu konfederasyon" gibi evliliklerini bırakıp gitti diye. Ona azıcık kırıldıysa eğer, o da giderken çocuklara iki satır yazmadı diyedir, onlara yazıp insanın hayalleri olmasının gücünü ve çaresizliğini anlatmadı diyedir.

Bunların hepsi 1955 yılında oldu, ama o yıl Feride ne o ipekli yeşil elbisesini diktirdi ne de o yıl eve Balthazar geldi. Bunların hepsi sonra, ondan sonraki yıl oldu: İngiliz'in adadan gittiği yıl.

İngiliz kırklarında, ufak tefek bir adamdı. Gür saçlarını sımsıkı arkaya tarar, dünyaya hülyalı hülyalı bakardı. Türkçe bilmezdi, ama Rumcası kusursuz denirdi. Onun adaya geldiğinden Feride'nin haberi olmamıştı, kendi işinde gücündeydi Feride. Ama kendi işinde gücünde olmasaydı da haberi olmazdı onun, çünkü o zamanlar Feride için hayat sadece gözüyle görüp kulağıyla duyduğundan ibaretti.

Feride İngiliz'i ilk defa mutfak penceresinden gördü. Tam Osman Efendi'yi gittiği günün sabahı eğilip de bir avuç top-

rağı koklarken gördüğü yerde. Tıpkı Osman Efendi'nin gideceği gün, bahçeden toprak almak için eğildiği gibi eğilmişti İngiliz de yere. Ürktü birden. Osman Efendi'yi görüyor, hayal görüyor sandı, gördüğünü muhayyilesinin kötü bir oyunu sandı. Ama çok kısa sürdü bu an. Pencereden biraz geriye çekilip İngiliz'i seyretmeye başladı. Yere düşen incirleri yiyordu adam, arka arkaya atıyordu ağzına. Sonra kalktı ağaca uzandı, bir tane de ağaçtan aldı. Birincide ses etmedi Feride, ikincide de ses etmedi, ancak üçüncüde çıktı dışarı:

"Golifa zanneting galiba?"

Adamın eli havada kalıvermişti. İkinci elini de havaya kaldırıp yavaş yavaş Feride'ye döndü, gülümsedi ve Rumca özür diledi. Feride anlamıştı ne dediğini, ama cevap vermeye utanıp mutfak kapısından içeri girdi.

Ertesi sabah aynı saatlerde İngiliz yine bahçedeydi. Etrafına baktı ve iki incir kopardı ağaçtan. Sepetinden bir asma yaprağı aldı, incirleri yaprağın üstüne koydu ve mutfak penceresinin önüne bırakıp kayboldu. Feride öğle vakti gördü bunları, "Çocukların işi işte," deyip geçiyordu ki, asma yaprağının üzerindeki şekilleri gördü. Rumca konuşurdu, ama Grek alfabesini okuyamazdı Feride. Yaprağı çekinerek eline aldı, evirdi çevirdi, sonunda götürüp Osman Efendi'nin kitaplarının arasından seçtiği kırmızı ciltli bir kitabın arasına koydu ve ertesi günü bekledi. Ertesi gün gelmedi İngiliz. Daha ertesi gün de gelmedi. Ama üçüncü gün aynı saatte, aynı yere oturmuş incir yiyordu.

Feride onu bir süre izledi yine pencereden, sonra ani bir hareketle bir bardak su doldurup bahçeye çıktı ve suyu İngiliz'e uzattı. İngiliz Feride'nin gelişini bekliyor gibiydi, şaşırmadı, teşekkür edip suyu içti ve o yaz her sabah geldi. Geldiğinde yarım saatten fazla kalmıyordu. Bu yarım saati bazen hiç durmadan konuşarak bazen sadece susarak geçi-

riyorlardı. Bir defasında ani bir yaz yağmuru bastırınca, ilk kez eve girdi İngiliz ve Osman Efendi'nin kitaplarını gördü. O zaman anlattı Feride giden gemiyi. Sözünü bitirdiğinde, İngiliz'in bakışlarından yakında buradan başka bir geminin daha gideceğini anladı. Üzülmedi, o öğleden sonra çarşıya gidip yeşil bir kumaş alıp terziye götürdü, ölçüsünü aldırdı. Terziden en kısa zamanda elbiseyi bitireceğine dair söz aldıktan sonra, eve dönüp bir ekmek pişirdi.

Unu iki kere eledi, sonra suyla yavaş yavaş besleyip, dünyanın suskunluğunda ağır ağır, telaşsız, dingin bir edayla yoğurdu hamuru ve karşısına oturup mayalanmasını, hamurun zamanının gelmesini bekledi. Sonra kekik koydu içine, birkaç damla zeytinyağı damlattı ve yine aynı iç huzuru içinde tekrar tekrar yoğurdu hamuru. Sonunda yuvarladı ve bir kerede şekillendirdi. Tekrar baktı eserine ve mutlu olduğunu düşündü. Son olarak hamurun üstüne çörekotu ile "HAYAT" yazdı ve akşam çökerken mutfak masasına tek başına oturup ağır ağır, düşünerek ve her lokmasına şükrederek yedi ekmeği. O, o güne kadar yediği en güzel ekmekti. Feride ondan sonra bir daha hiç öyle güzel bir ekmek pişirmedi.

Bir hafta sonra bir sabah Balthazar'ı getirdi İngiliz. Balthazar iki yaşında, neşeli bir papağandı, ama yanında götüremeyecekti onu. Vedalaştılar, gitti.

* * *

Adaya kitapların haberi geldiğinde ya da Feride bunu duyduğunda, İngiliz'in gidişinin üzerinden neredeyse on yıl geçmiş, Feride'nin yüzüne acı bir güzellik gelip yerleşmişti. O aradan geçen on yıl boyunca, Feride her cuma yeşil elbisesini giyip, hasır sandalyesinde bekledi. Herkes onun Osman Efendi'yi beklediğini zannetti, herkes öyle bildi ama Feride ses etmedi, sadece İngiliz'in yazdığı kitapları merak

etti. Ve işte Feride, Osman Efendi'nin kitaplarını da o günlerde keşfetti. Bir sabah, İngiliz'in geldiği saatlerde kapalı bir dolapta duran kitapların arasından eline gelen ilk kitabı alıp çardağın altına gitti ve o günden sonra zihninin, okuduğu her kelimeyi, tıpkı on yıl önce elleri o ekmek hamurunu nasıl yoğurduysa öyle yoğurup şekillendirdiğini hissetti; o öğleden sonra kalbiyle ellerini birleştiren şey ne ise, aynı şeyin şimdi de kalbiyle zihnini birleştirdiğini hissetti. Cümleler ruhuna akarken, tam zamanında elindeki kitabı kapatıp okumaya tekrar başlayana dek düşüncelerin, duyguların mayalanmasını beklemeyi keşfetti. Öyle anlarda, yanında duran Balthazar'a dönüp "Mutlu musun?" diye sorabilmenin mutluluğunu keşfetti. Ve çok geçmeden Balthazar'ın, ne şu sokağın, ne şu insanların, ne karşısına oturup hal hatır soranların, ne de yanından geçip gidenlerin anlamadığı şeyleri anladığını da hissetti.

Ondan sonra Feride, hafızanın tanıdığı insanlardan tanımadığı suretler yaratan tuhaf ahlakının her taşına sindiği küçük sokaklardan geçerek şehre gitti ve küçük kitapçıdan bıkmadan usanmadan İngiliz'in kitaplarını sordu. "Gelir," dediler, ama kitaplar gelmedi. Feride yılmadan sormaya devam etti. Londra'ya gittiğini duyduğu herkesten kitapları istedi. Kimisi "Unuttum," dedi, kimisi "Zaten İngilizce," deyip geçiştirdi. Ta ki oğlu büyüyüp de edebiyat dersi görecek yaşa gelinceye kadar, Feride İngiliz'in neler yazdığını merak etti. Nihayet oğlu Ziya kolunun altında İngiliz'in kitaplarıyla geldiğinde, Feride bir süre sonra kurşunlarla delik deşik olacak mutfak duvarının dibine çöküp ağladı. Onu öyle görenler Feride'ye hak verdiler, "Ne yapsın kadıncağız, Osman Efendi bu yıl da dönmedi," deyip yollarına devam ettiler.

Elinde İngiliz'in kitapları ve bir sözlükle çardağın altında geçen uzun öğleden sonraları geçip gittiğinde, oğlu üniversite çağına gelmişti. Onu Ankara'da bir öğrenci yurduna

yerleştirip döndüğünde, Feride'nin elleri yine boştu. Türkçe'ye çevrilen soluk kapaklı yüzlerce kitap görmüştü, ama aralarında İngiliz'in kitapları yoktu. Ama bu kez bavulunda büyük bir sözlükle adaya dönmüştü Feride.

Bu satırların yazarı, işte o günlerde Feride'nin komşusu oldu. Çardağın altında oturup elinde bir sözlükle bilmediği bir dilin dolambaçlı cümleleri arasında yolunu arayan, o cümlelerde bir sözcük bile olsa, kendisinden küçücük bir ışık arayan bu vaktinden önce yaşlanmış kadının, incecik çocuk parmaklarıyla tek tek, bıkmadan usanmadan o sayfaları çevirişinin şahidi oldu ve yine o günlerde yazları çardak altında, kışları ise mutfak masasında devam edecek derslerin, okumaların eşliğinde, muazzam bir inadın, eşsiz bir aşkın, hayatın hangi kuytuluklarında saklanabileceğine günbegün yeniden, yeniden ve yeniden şaşarak tanıklık etti.

En sakin, en huzurlu görünen hayatların arkasındaki sırları, kimi zaman o hayatların içinde ya da hemen yanıbaşında olsak dahi, görmemiz mümkün olmayabilir. Sır aslında bizim ortaya çıkarttığımız bir şey değil, bizzat sır sahibinin, kendisi istediği zaman ortaya çıkarttığı bir şeydir. O da, tıpkı evlerinden uzaklaşırken dönüş yolunu kaybetmekten korkan masal kahramanlarının yola pirinç taneleri dökmeleri gibi sırrının ipuçlarını döker yola. Ama bunu anlamak, o ipuçlarını görmek için, önce o yola girebilmeniz, o yolun size açılması gerekir.

Sır, geçip giden yıllarla birlikte bir yandan büyürken, bir yandan da çizgilerinin, sınırlarının belirginliği yok olur; öyle ki zamanla hayatın merkezindeki yerini kaybediyormuş gibi görünür. Ama bu onun, önemini kaybetmesi anlamına değil, sadece beraberce, yan yana yaşanacak kadar ehlileşmesi anlamına gelir. Sır artık bir istisna değil, bir vazgeçilmezdir, sır artık hayat arkadaşınız olmuştur: O da oturuşunuz, kalkışınız, gülümseyişiniz, r'leri söyleyemeyişiniz ya

da ıspanaklı börek sevmeniz kadar size aittir. Kimsenin onun varlığını fark edemeyeceği kadar size ait... Sır artık sıradanlık olmuştur. İşte bu yüzden Feride'nin hayatının sıradanlığının aralanması, aslında bir sır perdesinin aralanmasıdır.

Feride, son kez yeşil ipekli elbisesini giyip, eski hasır iskemlesini kapının önüne atarak oturduğunda, akşam güneşi bir ateş topu gibi olmuş batmaya hazırlanıyordu. Feride kitabı dizlerinin üzerinde, o cuma son bir kez, bütün gücüyle bekledi. Evine tekrar gün ağırırken girdi, Balthazar'a "Mutluyum," dedi ve elinde kitabı ve yeşil elbisesiyle uzandığı yatağından bir daha aramıza dönmedi.

* * *

Buydu öykü. Feride'nin öyküsü. Laden'in dünyaya bakarken içinde taşıdığı öykü. Aklımda Feride ve Laden'e sormak istediğim binlerce soruyla, bölük pörçük ve huzursuz da olsa iki-üç saat uyumuş, nerede başladığı nerede bittiği belli olmayan hayal meyal hatırladığım rüyalar görmüştüm. Kalktığımda Laden mutfak masasında kahvesini içiyordu, önünde ise kapağı kapalı olarak *Günlerin Köpüğü*'nün yeni baskısı duruyordu. Rahatça arkasına yaslanmış, kahve fincanını iki elinin arasına almış, gözlerini dikmiş kitaba bakıyordu. Öyle yoğundu ki bakışları! Sanki kitabın içinde saklı olan birşeyleri görmek ister gibi bir hali vardı. Beni görünce doğruldu:

"Günaydın," dedi.

"Ne o, bütün gece onu mu okudun sen?"

Başını salladı gülümseyerek:

"Evet, birkaç bölüm kaldı. Çok güzelmiş, ama çok hüzünlü de!"

"Güzeldir, dünyanın en güzel aşk romanlarından birisi bence."

"Kahve yaptım... bir de Mercan... elinde bir gazete sallayıp duruyor pencerede... Siz uyanınca gelmesini anlatmaya çalıştım pencereden. Merak da ettim gerçi, ama sizi uyandırmak istemedim."

Mutfak saati yediyi gösteriyordu. Karşı pencere boştu.

"Ne oldu acaba?"

"Bilmiyorum ki, belki de uyumuştur artık. Geç geldi eve."

"Işığı yanıyor ama... Dur bakalım gelir belki birazdan."

"Ayağınız nasıl?"

"Aynı... Bastırmıyor üzerine..."

O anda Mercan belirdi pencerede. Beni görünce heyecanla gelip gelemeyeceğini sordu el işaretleriyle. Elimle gel işareti yaptım. Pencereden kayboldu, ışığı söndü. Az sonra elinde bir gazeteyle soluk soluğa yanımızdaydı. Oturmadan başladı konuşmaya, heyecanı küçük bir çocuğun heyecanı kadar saftı:

"Bir haber var gazetede, ben çok şüphelendim, pek bir dayanağım yok aslında, sadece bir sezgi, ama haber Berrin Gümüşay'la ilgili gibi geliyor bana."

Hızla üçüncü sayfayı açtı, parmağı ile sağ köşede bir fotoğrafı ve yanındaki küçük bir haberi gösteriyordu:

**İskelede Yaşam Savaşı**

Kadıköy-Eminönü seferini yapan Şehit Adem Yavuz vapuruna binmeye çalışan yaşlı bir kadın, fırtınanın etkisiyle beşik gibi sallanan vapurdan denize düştü. Karanlıkta son yolcu olarak vapura binmeye çalışırken yanlışlıkla iskele ile vapur arasındaki karanlığa adım atan kadın, karanlık ve soğuk sularda ecelle pençeleşti. Düşmesinin hemen ardından bilincini kaybeden ve kimliği belirlenemeyen kadın, vapur görevlileri ve halkın yardımıyla boğulmaktan güçlükle kurtarılarak hastaneye kaldırıldı. Halk kazadan sonra kazayı protesto ederek böylesi karanlık havalar için

iskele tarafına bir projektör yerleştirmeyen İDO yönetimini suçladı."

"Buraya kadar aklına bir şey gelmiyor insanın," dedi Mercan, "ama şu fotoğrafı görünce... Bakın, siz kırmızı bir mantodan söz etmiştiniz ya Süreyya Hanım, benim aklıma hemen Berrin Gümüşay geldi bu fotoğrafı görünce. Saçları falan benziyor mu sizce? Hay Allah yüzü de görünmüyor ki!"

Haberin hemen yanındaki fotoğraf, iki görevliyi denizde, vapurdan sallandırılan bir halatı bir kadının kollarına geçirmeye çalışırken gösteriyordu. Kadının yüzü görünmese de, kırmızı mantosu ve mantonun siyah kürkü açık seçik görülüyordu.

"Evet, saçları bu boydaydı, ama saçları bu boy olan o kadar çok kadın var ki! Hadi çok uzun ya da çok kısa olsa," diyerek tekrar eğildim fotoğrafa. Ama bu siyah kürklü, kırmızı manto! Bu arada Laden "Evine gidelim biz, bence en iyisi bu! Komşularına sorarız hiç olmazsa!" derken, Mercan da "Ben gidip hastanede bir soruşturayım, diyordu.

Mercan'a kahve vermek için ayağa kalktığımda, dağınık kafamda cirit atan binbir soru ve binbir ihtimalin tesiri ile bir an ayağımdaki problemi unutmuş olmalıydım ki, üzerine kuvvetle basmış ve basmamla birlikte korkunç bir acıyla ayağımda bir şeyin koptuğunu hissetmiştim. Acıdan başım dönüyordu, konuşamıyordum. Bu sefer kırılmıştı, inceldiği yerden kopmuştu bir şey. Çocuklar attığım çığlık karşısında ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Bir yandan Laden ayağımın altına bir sandalye koymaya çalışırken, öte yandan Mercan da çeşmeden doldurduğu bir bardak suyu bana içirmeye çalışıyordu. Biraz toparlanır gibi olduğumda, çantamı istedim Laden'den. Dün bulduğum ortopediste gidecektim önce.

"Hastaneye gidelim isterseniz," dedi Laden, "röntgen falan çekilmesi gerekirse..."

"Bulursak Berrin Hanım'ın yattığı hastaneye gidelim bari, belki bizi yan yana yatırırlar," diye cevap verdim Laden'in önerisine, acı bir mizah duygusuna sığınarak.

Büyütecimi alıp tekrar gazetedeki resme baktım: Bu kırmızı mantolu, zayıf kadın Berrin Gümüşay'sa eğer, bu olanlar, gazetenin yazdığı gibi bir kaza mıydı? Yoksa Berrin Hanım dediğini mi yapmıştı? Yani bu, kaza süsü verilmiş bir intihar girişimi olabilir miydi? Ya da intihar süsü verilmiş bir kaza? Hepsi olabilirdi, hiçbiri olmayabilirdi.

Yine çaresiz hissediyordum kendimi. Bazen bir an da olsa, sanki sorduğum bir soruyu aydınlatacak bir ipucu elde etmişim de, birşeylerin nihayet aydınlanacağı umuduna kapılır gibi oluyordum, ama birkaç saniye sonra her şey tekrar eski karanlığına gömülüyor, elde ettiğini sandığım ipucunun bizzat kendisi, öncekinden çok daha çetrefil bir soruya dönüşmeye başlıyordu. Uçsuz bucaksız bir sarmalın içinde yuvarlanır gibiydim. Hiçbir şeyden emin olamıyordum ve en tuhafı kendi hayatım ellerimin arasından kayıp gidiyor, gözlerimin önünde bu başı sonu olmayan sarmalın ayrılmaz bir parçası haline geliyordu.

Önce çilingire gitti Laden.. Apartman kapısının kilidini yöneticiye ve diğer apartman sakinlerine sormadan değiştirmek imkânsızdı, ama dairenin kapısının kilidini hemen değiştirebilirdik. Az sonra çilingirle birlikte döndüler, çilingir aksi bir adama benziyordu:

"Affedersiniz," dedim, "son günlerde size bu evin kapısını açtıran biri oldu mu?"

"Nasıl yani?"

"Bu eve girilmiş de, galiba dün..."

"Olabilir, memleketin her yanı hırsız arsız doldu! Ama biz anlarız öyle bir şeyi."

Mercan girdi araya:

"Nasıl anlıyorsunuz?"

"Anlaşılır o!"

Üçümüz birbirimize baktık. Adam bizle bir daha hiç konuşmadan kilidi değiştirdi, parasını alıp gitti.

"Kapıyı açtıysa da söylemez bu adam!" dedi Laden çilingirin arkasından.

"Açmış olabilir mi acaba? Hani açmıştır da, şimdi biz hırsız falan deyince ürkmüştür belki! Yalnış sordum galiba ben adama soruyu! Keşke öyle sormasaydım."

Mercan:

"Başka türlü nasıl soracaktınız ki Süreyya Hanım? Hatırlıyor musunuz acaba, ben bu kapıyı daha önce size açtırmış mıydım mı diyecektiniz?"

"Ne bileyim, belki 'sizi çağırmıştık daha önce de galiba,' falan deseydim... Canım açsa söylerdi herhalde! Neyse olan oldu artık!"

Hep beraber çıktık evden. Çocukların yardımıyla güç bela merdiveleri inebilmiştim.

Çilingirin arkasından Mercan gazeteyi arayıp, Eminönü'nde denize düşen kadının hangi hastaneye kaldırıldığını öğrenmeye çalışmış, ancak ilgili muhabirin orada olmadığı cevabından başka hiçbir şey elde edememişti. İskeleye gidip orada sorup soruşturacaktı. Biz de Laden'le Beşiktaş'ta Laden'in bildiği bir hastaneye gidecektik. Mercan bir şey bulursa, bizi Laden'in cep telefonundan arayıp gelişmeleri bildirecekti.

* * *

Muayene ve çekilen MR'ın ardından doktorun teşhisi kesindi: "Stres kırığı," diyordu. Benim yaş grubumdaki hanımlarda çok rastlanırmış. Alçıya falan gerek yokmuş, çoğu zaman kendi kendisine kaynarmış, ayaklarımı uzatıp dinlenirsem geçermiş. Sonrasında da düzenli olarak tabanlık ve ortopedik ayakkabı kullanırsam, hiçbir sorun kalmazmış.

Yaşadığımız kör dövüşünü düşününce, bu dünyevi kesinlikleri duymak o kadar iyi geliyordu ki insana! Teşhis neydi: Stres Kırığı! Yorgunluk Kırığı da deniyordu buna ve bu teşhise kahkahalarla gülesi geliyordu insanın:

"İyi hoş da, ben bu kırığı kalbimde bekliyordum doktor bey!"

"Aaa bakın, işte ona çaremiz yok Süreyya Hanım," diyerek bir kahkaha attı doktor.

Sonra zarifçe ekledi:

"Ama ikisinin de ilacı zaman. Biraz sabırlı olmak lazım. Üzülmeyin, stres kırığı kalp kırığından daha çabuk iyileşir. Ha bu arada ayağınız iyileşsin de, bir kemik taraması yapalım! Kalsiyum ve D vitamini yazıyorum size, her gün sabah akşam alın!"

"Yaptırmıştım ben kemik taraması, her şey normal görünüyordu, yani 'benim yaş grubumda' olabileceği kadar normal. Kalsiyum da alıyorum zaten her gün."

"Peki, o zaman siz on gün sonra tekrar gelin, ayağınızı bir kontrol edelim, o zaman konuşuruz!" diyerek tabanlık yaptırabileceğim bir adres verdi elime doktor. Bir süre, ayağım iyileşinceye kadar baston kullanmam da hayatımı kolaylaştırırdı.

Doktorun odasından çıktığımda, Laden bekleme odasında gazete okuyordu.

"Kırıkmış," dedim Laden'e, "yorgunluk kırığı. Duymuş muydun hiç böyle bir şey?"

"Vallahi hiç duymadım. Nasıl yani ciddi ciddi kırık mıymış gerçekten?"

"Kırıkmış ya!"

"O zaman sizi doğru eve götürüyorum ben!"

"Mercan?"

"O cepten arayacak bizi nasılsa!"

Eve gitmek istemiyordum. Dünden beri, onun elinin evi-

me kadar uzandığını bildiğimden beri, hayaleti evin her yerinde dolaşıyormuş gibi geliyordu. Artık o hale gelmiştim ki, kendi evimi düşününce, Vehbi Bey'in dükkânı dahil her yer saray gibi görünüyordu gözüme.

"Eve gitmeden, şurada bir yerde oturup birşeyler içsek? Sadece topuğuma basarak yürürsem idare edebiliyorum. Baksana hem alçıya bile almadılar. Zaten bir de tabanlık için ölçü vermek lazım!"

Tabanlık için doktorun verdiği adrese baktı Laden.

"O zaman önce Levent'e gidelim, siz ölçünüzü verin, oradan aşağıya iner, Bebek Kahve'ye gideriz. Ama sonra eve gidip yatmanız lazım!"

"Tamam, anlaştık," dedim sevinçle.

Hava büsbütün tatsızlaşmış, grinin bütün tonları şehrin üstüne görünmez bir sis gibi çökmüştü. Yağmur, hiç aksatmadan işini yapan titiz bir memur inadıyla, hep aynı tempoda, kimseye aldırmadan, yavaş yavaş ama sürekli bir şekilde yağmaya devam ediyordu. Trafik ise korkunçtu. Yürüsek daha çabuk giderdik. Giderdiniz de siz hangi ayakla yürüyecektiniz acaba Süreyya Hanım, Kendini Bilmez Hanım!

O 31 Aralık günü, hayatımız özetle şöyleydi: Ben "yorgunluk kırığı" teşhisi ile oturma odasındaki kanapeye çakılmıştım. Laden mutfakta ikinci kez, *Günlerin Köpüğü*'nü okuyordu. Mercan dükkânı açıyor, hatta Vehbi Bey'le kahveye maç seyretmeye gidiyor ve hastaneye, Berrin Hanım'a yaptığı günlük ziyaretlerini sürdürerek gelip bize rapor veriyordu. Berrin Hanım? Evet ya! Doğru duydunuz! Berrin Hanım diyorum, Berrin Hanım! Berrin Hanım komadaydı.

Mercan gazete haberini okuduğumuz günün akşamında koşturmaktan bitkin bir vaziyette eve dönmüş ve hastanede yatan kadının Berrin Hanım olduğuna yüzde yüz emin olduğunu söylemişti. Elbette ki tam olarak fotoğraflarındaki gibi değildi, belki bir parça daha zayıflamıştı, belki biraz daha solgundu ama yüzü, gözleri, dudakları ve burnunun biçimi şüpheye mahal bırakmayacak şekilde Berrin Hanım'dı. Benim kopyalarım Berrin Hanım tarafından çalındığı için, bunları söyledikten hemen sonra Mercan kendi evine koşmuş, Berrin Hanım'ın bıraktığı resimlerin fotokopileriyle geriye dönmüştü. Sonra benim mutfak büyüteci ile fo-

toğrafları tek tek incelemiş ve kararını adil ve sorumluluğunun bilincinde bir hakimin o ciddi edasıyla bildirmişti:

"Evet, o!"

Berrin Hanım altı gündür komadaydı.

Mercan o sabah önce vapur gişelerindeki görevlilerle, sonra çevredeki seyyar satıcılarla ve nihayet taksi durağındaki şöförlerle konuşup, ardından sırasıyla Çapa, Cerrahpaşa ve Balat Yahudi Hastaneleri'nde "Eminönü'nde vapurdan düşen hanımı" aramıştı. Sonunda ümitsiz bir şekilde tekrar durağa döndüğünde, nihayet "vapurdan düşen hanımı", üstelik ıslak olmasına rağmen arabasına alıp hastaneye götüren merhametli şöförü bulabilmişti. Aynı şöförle bu sefer de bu kimliği belirsiz hastayı kabul eden "merhametli" devlet hastanesine gitmiş ve hastayı iki dakika da olsa görmeyi başarabilmişti:

"Hayatımda hiç kimseye bu kadar dil döktüğümü hatırlamıyorum. Bilesiniz diye söylüyorum: Bu memlekette hastanın 'komşusu' statüsünün hiçbir hükmü yok. Kanun, nizam, yasa, yönetmelikler falan da tıkır tıkır işliyor. Ancak 'Kendisi komşumuz ama aynı zamanda öğretmenimdi, üzerimde çok hakkı var, üstelik kimsesi de yok,' deyince duygulandı adamlar."

"Oğluyum deseydin ya bu kadar uğraşacağına!"

"Laden, bu bir tek senin mi aklına geliyor sanıyorsun? Tabii ki benim de ilk aklıma gelen o oldu, ama o zaman bütün maddi manevi sorumluluğunu üzerime almam lazımdı Berrin Hanım'ın."

"Zaten Berrin Hanım'ın manevi sorumluğu neredeyse tamamen üzerimizde gibi bir şey, Mercan."

"Doğru valla," diyerek Laden'i onaylamıştım onaylamasına ama, bunu söylerken, asıl ondan sonraki günlerde bizi bekleyen "manevi sorumluluğun" boyutlarını öngörememişim meğer.

Evet, Laden ve Mercan'la hastaneye gitmek üzere arabaya binerken, tarih 31 Aralık'ı gösteriyordu ve Berrin Hanım altı gündür komadaydı. Uyanacak mıydı, uyanacaksa nasıl uyanacaktı? Bu iki soru, o güne kadar cevabını bulmaya çalıştığım bütün soruların yerine geçmişti. Artık görünmez ama varlığından kesinlikle emin olduğum bir eşikten atlamış gibiydim ve Berrin Hanım'ın isteyerek ya da istemeyerek yönettiği bir hayatın içinde sürüklenip gidiyordum. Ve işin en inanılmaz yanı, artık buna razı olmamdı. Berrin Hanım benim kaderim olmuştu.

"Cihanı altı günde yaratan Rabbim, Berrin Hanım'ı da yedi günde komadan uyandıracak inşallah," diye mırıldandı Mercan arabanın arka koltuğundan.

"At yedi günde, it yediği günde," diye cevap verdi Laden önden.

"Ah,Vehbi Bey de olsaydı şimdi şurada..." diye devam etti Mercan.

Üzerimize çöken sıkıntılı havayı dağıtmaya, ellerinden geldiğince beni güldürüp neşelendirmeye çalışıyordu ikisi de. Berrin Hanım'ı hastanede ziyaret ettiğimiz ilk günden beri sanki hepimizin arasında sessiz bir ittifak yürürlüğe girmiş gibiydi. Hepimiz birbirimize soracağımız soruları ertelemiş gibiydik. Laden Berrin Hanım'a yazdığım mektupta neler olduğunu sormuyordu. Ben Laden'e Feride'yi sormuyordum. Ve Mercan da her fırsatta Laden'den hesap sormuyordu. Birbirimizin yanında duruyor, masada oturup birlikte çay içiyor, bazen köşelerimize çekiliyor, bazen de neşeli küçük sohbetlere girişiyorduk. Kısacası bekliyorduk. Berrin Hanım'ın uyanmasını bekliyorduk. Tek yenilik, Mercan'ın da tıpkı Laden'in en baştan beri yaptığı gibi, o sabah sessizce yanıma sokulup Laden hakkında konuşmaya başlamasıydı:

"Siz Laden'in papağanını hiç konuşurken duydunuz mu?"

"Yoo... Konuşmadı ben oradayken."

"Ben o papağana Berrin Hanım'ın ruhunun girdiğinden şüpheleniyorum."

"Sus Mercan," dedim, "babaannesinin papağanıymış o! Hatıra gibi bir şey yani. Laden çok seviyor onu, bak böyle konuştuğunu duyarsa küser ha sana!"

"Dün akşamüstü ona uğramıştım...

["Eh hayırlısı olsun" diyerek gülümsedim içimden.]

"Eeee?"

"Telefonu çalınca Laden odaya gitti konuşmak için. O odaya girip kapıyı kapatır kapatmaz, papağan birdenbire dile gelip bana 'Mutlu musun?' demez mi? Resmen böyle sordu Süreyya Hanım! Üstelik de fısıltıyla sordu."

"Sen ne dedin?"

"Ne diyeyim, çıkıp gittim evden."

"Haber vermedin mi çıkarken?"

"Vermedim, çok moralim bozuldu."

"Ne var bunda moralin bozulacak Mercan? Çok komik bir şey bu!"

"Aksine bana o an, o kadar trajik geldi ki bu soru. Şu dünyada durup dururken kalkıp bir hayvan bana 'Mutlu musun?' diyor Süreyya Hanım! Bir papağan! Sizce tuhaf değil mi bu?"

Mercan'ın anlattığı sahne gözlerimin önünde tüm canlılığıyla beliriyordu. Balthazar yılların tecrübesiyle, Mercan'ın o saf ciddiyetine ve mesafesine hiç aldırmadan meseleye "damardan" girivermişti anlaşılan. Belki Laden de böyle yapmalı diye düşünüp, gülmemek için elimi ısırdım. Ama fark etmişti Mercan, "Anlamıyorsunuz beni!" diyerek yine çıktı gitti evden. Ama Laden'le aşağıya indiğimizde, kapının önünde beklerken bulduk onu ve arabaya bindikten sonra söylediği ilk söz "Cihanı altı günde yaratan Rabbim, Berrin Hanım'ı da yedi günde komadan uyandıracak inşallah," oldu. Kendi kendisine küsüp kendi kendisiyle barışıyordu

Mercan. Tıpkı Esin gibi.

Hastanenin önüne gelmiştik. Kazadan ya da intihar girişiminden sonra ikinci kez görecektim Berrin Hanım'ı. Mercan "Biz bekleyelim, siz yalnız gidin," diyor, Laden ise hepimizin gitmesinin ne sakıncası olduğunu soruyordu. Sonunda "Ben yalnız gideyim," dedim.

Hastanenin eski, bakımsız koridorlardan topallayarak geçtim. Hava ağırdı, hastane kokusu hemen üzerime sinivermiş gibi oldu.

Hastaneden karakola haber vermişler ve bizim beyanımızla hastanın adını Berrin Gümüşay olarak kayda geçirmişlerdi. Bir yakını ortaya çıkmış olabilir miydi Berrin Hanım'ın? Beni alacaklar mıydı yanına? Eğer ortaya bir yakını çıktıysa ya da bir soran olursa "Berrin Hanım benim ahbabım," diyecektim. Nereden bulup çıkartmıştım ki şimdi bu sözcüğü? Arkadaşım, tanıdığım, düşmanım, kaderim, kısmetim değil de, "ahbabım" olacaktı Berrin Hanım benim. Ne arkadaşım olacak kadar yakın, ne tanıdığım olacak kadar uzak! Ne düşmanım olacak kadar tehlikeli, ne kaderim olacak kadar önemli... Aramızdaki ilişkiyi resmî dile tercüme ederken, bundan daha zararsız ve daha gayrı resmî bir ifade bulunabilir miydi?

İlerledikçe koridorlardaki kalabalık da yavaş yavaş azalmaya başlamıştı, yaklaşıyordum yoğun bakıma... Şu kapalı kapıyı da geçersem, rastladığım ilk "melek yüzlü" hemşireye soracaktım Berrin Hanım'ı. Mercan "Ama çabuk davranacaksınız," demişti, "onlar size 'Ne arıyorsunuz?' demeden, sizin onlara 'Şunu arıyorum,' demeniz lazım." Gerçi onu da almamışlardı iki gündür içeri, kapıdan durumunu bildirip yollamışlardı.

"Şaşkın şaşkın etrafına bakınma Süreyya, kaldır başını! Dik dur! Ne yapacağını, nereye gideceğini çok iyi biliyormuşsun gibi davran!" Kendi kendime verdiğim buna benzer talimatlar eşliğinde kapalı kapıya doğru yürürken, bir-

den açıldı kapı. Genç bir hemşire ve yanında genç bir doktor, bana doğru geliyorlardı. Onlar hızla yanıma yaklaşırlarken, ben de elimde bastonumla, kırık ayağımın üzerinde adım adım ilerliyordum onlara doğru.

"Affedersiniz, ben Berrin Gümüşay'ın ziyaretçisiyim!"

Beklenmedik bir şekilde dikkatlerini çekmişti bu sözlerim.

Hemşire:

"Siz yakını oluyorsunuz değil mi, bir kere daha gelmiştiniz galiba."

"Evet," dedim.

Hemşire onayını istercesine doktorun yüzüne baktı, doktor başını sallayıp "Buyrun," dedi bana. Beni bir yere götürüyorlardı.

"Çıktı mı yoğun bakımdan?"

"Çıktı, fakat... Oturalım da önce," diyerek hafifçe koluma dokundu doktor.

Rengim atmış olmalı o an.

"Kendisine geldi mi? Yoksa başka bir şey mi oldu?"

"Merak etmeyin, uyandı, hayati tehlikeyi de atlattı sayılır artık. Güçlüymüş bünyesi. Yalnız..."

"Evet?"

"Oturalım da... Siz de ayağınızdan pek yürüyemiyorsunuz galiba!"

"Kırık, yorgunluktan kırılmış!"

"Ha anladım," dedi doktor, "acele etmeyin! Meryem Hanım, ben önden gidiyorum, siz hanımefendiyi getirirsiniz."

Meryem Hanım "Tabii," diyerek koluma girdi. Doktorun uzaklaşmasıyla birlikte "Ne oldu?" diye Berrin Hanım'ın durumu hakkında soru sorma teşebbüsünde bulunduysam da, Meryem Hanım "Doktor bey size izah edecek şimdi durumu," diyerek telaşla, o elini dudaklarına götürmüş "sus" işareti yapan hemşire kimliğine bürünüverdi. Sessiz sedasız yürüdük birlikte. İşkence gibi!

"Nöroloji" yazıyordu bir kapının üzerinde. "Asabiye uzak mı buraya?" diye sordum.

Kısa bir duraklamadan sonra "Yoo, pek uzak değil," dedi Meryem Hanım bir meslek sırrını ifşa eder gibi. "Olmazsa Berrin Hanım'ı oraya naklediverirsiniz," demek geçti içimden bir an! Sus Süreyya, SUS! Ayıp!

Doktor önündeki, nikâh müdürlüğündeki defterleri andıran büyük bir deftere birşeyler yazarken açtık kapıyı. Küçük, basık, kirli sarıya boyanmış bir odayı ikiye bölmüşlerdi. Beni masasının önündeki sandalyeye buyur etti Doktor Hakan Bey.

"Pardon, yakınlığınız neydi Berrin Hanım'la?"

"Eski bir ahbabımız olur kendisi, çok eskiden tanıyoruz kendisini!"

"Adınız?"

"Süreyya, Süreyya Akalın."

"Süreyya Hanım," diyerek önce bir yutkundu doktor. Sonra tane tane konuşarak anlatmaya başladı:

"Berrin Hanım dün akşam uyandı. Genel durumu gayet iyi. Ancak bizim 'travma sonrası retrograd amnezi' dediğimiz bir durumla karşı karşıyayız."

"Amnezi? Hafıza kaybı mı yani?"

"Evet, böyle travmalardan sonra rastlanan bir durum. Şu an için fazla bir şey söyleyemiyoruz, bu durum birkaç gün de sürebilir, birkaç ay da. Ama genellikle bir süre sonra yerine gelir her şey."

"Hiçbir şey mi hatırlamıyor?" diye sordum şaşkınlıkla, sorumun lüzumsuzluğunun anında farkına vararak. Ama doktor alışkın olmalıydı ki bu tür sorulara, olgunlukla cevapladı sorumu:

"Hayır, hiçbir şey hatırlamıyor. Size durumu şöyle açıklayabilirim belki: Adını bile hatırlamıyor. Ama dediğim gibi geçici bir durum da olabilir bu!"

"Konuşabiliyor mu peki?"

"Evet, durumuna göre gayet iyi konuşuyor. Ufak tefek unutkanlıklar yaşıyor, bazı kelimelerde zorlanıyor ama şimdilik önemli değil bunlar. Yaşını tam olarak biliyor musunuz Berrin Hanım'ın?"

"1941 doğumlu," dedim hiç duraksamadan ve "Bence Bursa'da doğdu, ama Mercan İstanbul diyor," diye eklememeyi ve her nedense "Emekli öğretmendir kendisi," diye eklemeyi başararak.

"Kendisinin hiçbir yakınına ulaşılamamış. Kocası, çocuğu falan yok mu?"

"Bir kızı vardı galiba," diye mırıldandıysam da, "Mercan'a göre, Halit Aydın'la olan evliliğinden" demeden toparladım kendimi. Ama ağzımdan belli belirsiz de olsa çıkan o "galiba", doktorun dikkatini çekmişti bile.

"Nasıl? Tam olarak bilmiyor musunuz yani kızı var mıydı yok muydu?"

"Vardı ama pek ilişkileri yoktu, kızından bahsetmeyi sevmezdi pek!"

Ellerini beline koyup ayağa kalktı doktor, düşünceliydi.

"Siz kızına ulaşabilir misiniz?"

Zihnim bedenimi terk etmiş gibi boş boş baktım adamın yüzüne... Ne diyecektim şimdi ben?

"Ulaşmaya çalışırım," dedim, omuzlarıma aldığım yükün altında ezilerek.

"Eğer kızını bulabilirseniz Berrin Hanım'a çok faydanız dokunur," diyerek elini uzattı doktor.

"Kendisine kısaca bir merhaba diyebilir miyim acaba?"

"Bugün sükûnete ihtiyacı var hastamızın."

"Peki, ne zaman görebiliriz kendisini?"

"Yarın ya da öbür gün tekrar uğrayın da, bakalım bir duruma!"

Durakladım. Ne olursa olsun Berrin Hanım'ın intihar ih-

timalinden söz etmeden gitmeyi vicdanıma yediremiyordum. Kaçıncı katta yatıyordu acaba?

"Berrin Hanım bu katta mı yatıyor?"

"Evet, ama dediğim gibi bugün göremezsiniz."

Çekinerek ekledim:

"Ruh sağlığı nasıl acaba Doktor Bey?"

Kapıyı açmıştı doktor, beni kibarca uğurluyordu.

"Psikolojik destek sağlamaya çalışacağız tabii ki. Biz elimizden geleni yapıyoruz, ama burası imkânları kısıtlı bir hastane, kısa vadede başka bir hastaneye naklini de düşünmek lazım. Siz yarın, daha iyisi öbür gün uğrayın da bir!"

"Çok teşekkürler," diyerek çaresiz çıktım odadan.

On dakikaydı kaldığım süre, sadece on dakika. Apar topar çıkmıştım, o kadar şaşırmıştım ki doğru dürüst bir soru bile soramamıştım doktora. Doktorun kapısını kapatırken, "Yani durum şöyle Berrin Hanım," dedim: "Adınız dahil, bütün geçmişinizi kaybetmenizin şu dünyadaki hükmü, şu yüzyıllık taşların hepsi birden çatlasa, on dakika. Ne önemde bir altmış küsur yıl yaşadığınızı anladınız mı şimdi efendim?"

Önünde bitmez tükenmez hasta kuyruklarının olduğu açık kapıların, kapalı kapıların önünden, uğultunun, sonsuz bir bekleyişin hüküm sürdüğü tarihî koridorlardan içinde Berrin Hanım'la bu minvalde konuşmalar yaptığım derin bir uyku hali içinde geçtim. O kadar kalabalıktı ki koridorlar, sanki dünyanın bütün hastaları toplanıp muayene için bu hastaneye gelmişlerdi. Ayağımı sürüyerek, zorlukla geçiyordum koridorlardan, haksızlık etme Süreyya dedim, bu bekleyiş dünyasında belki de doktorun Berrin Hanım'a ayırdığı o on dakika altın değerinde. Sonra üst kata çevirdim bakışlarımı: "Berrin Hanım, müsterih olun," dedim, "hayatınızı rölativitenin koruması altına aldılar, hafızanız konusunda da hiç endişe etmeyin, o da size yanında benim hediyem olacak!"

Girdiğim kapıdan oldukça uzak başka bir kapıdan dışarı çıkmış olmalıydım ki, hiçbir şey tanıdık görünmüyordu gözüme. Ben nasılsa, er geç yolumu bulacaktım da bugün, asıl bir insanın bir gün dünyaya uyanıp da, yaşadığı o an dışındaki her şeyin silindiğini anlaması nasıl bir duyguydu? Kimliksizlik nasıl bir duyguydu? Ya hatırlamakla unutmak, susmakla konuşmak arasında bile kalamamak?

Hastane duvarlarının üzerinde, sabah yine ağır ağır başlayan ve gittikçe hızını artıran kara rağmen oturacak tek santimetrekare boş yer yoktu. Banklar da doluydu. Oysa kimseyle konuşmadan, tıpkı Berrin Hanım gibi her şeyi silip iki dakika bir köşede oturmaya o kadar çok ihtiyacım vardı ki! Durdum, hastanenin pencerelerine baktım, Berrin Hanım'ın kalkıp oradan beni seyrettiğini hayal ettim: "Kimseniz yok sizin Berrin Hanım," dedim, "benden başka hiç ama hiç kimseniz yok sizin! Bensiz yoksunuz siz! Eskiden bir hayatınız olduysa da, o da günlerdir postada, ne iadesinden haber var, ne taahütünden!" Sus Süreyya sus, ayıp!

Laden'le Mercan az önce bıraktığım yerde bekliyorlardı beni, ikisinin de gözlerindeki merak açık seçik okunuyordu. Benimse zamana ihtiyacım vardı. O sırada elinde boyunlarını bükmüş, üç-beş zavallı karanfille yanımızdan geçen solgun bir genç takıldı gözüme, fırsat bilip sordum:

"Bir çiçekçi var mı acaba yakınlarda?"

"Uyanmış mı?" diye sorarken gözleri parladı Mercan'ın.

"Evet uyanmış. Anlatacağım ama bir çiçek götürseydik önce."

"Yakınlarda vardır muhakkak bir çiçekçi. Yalnız siz biraz yorgun görünüyorsunuz Süreyya Hanım, ben götürüp bırakırım çiçekleri. Siz en iyisi arabaya gidin şimdi," diyerek, cevabımı bile beklemeden, arkasından "Paran var mı?" diye sormama dahi aldırmadan yanımızdan ayrıldı Mercan. La-

den'le yavaş yavaş arabayı park ettiğimiz arka sokağa doğru yürüyorduk ki birden durdu:

"İsterseniz, siz burada bekleyin, ben gelip sizi alayım."

"Yoo, yavaş yavaş yürürüm."

"Peki gördünüz mü onu? İyi mi?"

"Hayır göremedim. Yalnız... Hiçbir şey hatırlamıyormuş Berrin Hanım, adını bile!"

"Neee?"

Güçlükle yürüyordum artık, Laden daha sıkı tutmaya başladı kolumdan.

"Ne yapacağız Süreyya Hanım?"

"Bilmiyorum ama ben bir telefon edeceğim önce."

"Cep yanımda, arabadan edersiniz."

"Yok Laden'ciğim," dedim, "öyle cepten falan edilecek bir telefon değil bu, evden ederim!"

Arabaya binip Mercan'ı beklemeye başladık, Mercan az sonra koşarak yanımıza geldi. Bu kez ikisine birden, doktorla aramızda geçen konuşmayı tüm ayrıntılarıyla aktardım. Sözlerimi bitirdikten sonra, hepimizin üzerine, kazasız belasız atlattığımız bütün sessizliklerden daha koyu bir sessizlik çökmüştü. Söyleyeceğimiz her kelime fazla, söyleyeceğimiz her kelime eksik, söyleyeceğimiz her kelime yanlıştı. "Hayatın cilvesi çocuklar," dedim sonunda, "hayatın cilvesi işte!" Biliyorum basit görünüyordu bu sözler, ama o an söylenebilecek başka bir şey de yoktu.

Mercan'a kapıyı açtığımda, sesim hâlâ titriyor olmalıydı. "Sen oturma odasına geç," dedim, "kusura bakmazsan ben mutfakta oturacağım biraz daha!"

"Zamansız mı geldim?"

"Yok yok, birazdan gelirim yanına, sen geç otur, zaten Laden de gelir az sonra."

"Ben gideyim," dedi. Haklıydı. Gitti.

Mutfağa döndüm. Dünyayla aramdaki bütün eşyayı yok etmek ister gibi gibi yavaaaş yavaş masanın üstünü boşalttım. Bardakları, notları, kitapları, anahtarları birer birer kaldırdım. Bir kadeh şarap koydum sadece önüme, şişeyi yanıma, yere koydum ve sonra bir sigara yakıp az öncesine döndüm.

Beş yıl önce yok ettiğim telefon numarasının, hafızamın kilit vurduğunu sandığım ücra köşelerinden ellerime ulaşıp da hiç aksamadan basılan tuşlara dönüşmesi beş saniye, Murat'la konuşmamız ise beş dakika sürmüştü. Doğruydu, ikinci adı Berrin'di. Evet, soyadı Gümüşay'dı: Berrin Gümüşay! Ve bir de "İyi yıllar Süreyya," demişti Murat telefonu

kapatırken, "iyi yıllar!" Kadehimi kaldırdım, "Hafızaya Süreyya," dedim, hafızaya!... Ve size de "*Happy birthday* Berrin Hanım, happy birthday!"

Sonra yudum yudum içtim şarabımı. Tam altmışiki yudum içtim, her yuduma bir yıl, her yıla bir dakika biçtim. Hiçbir yıla iltimas geçmedim, hiçbirisine haksızlık etmedim. Tek tek yaşadığım ve hatırladığım bütün yılların şerefine içtim. Son bir dakikayi ise size ayırdım Berrin Hanım! Son dakikayı size ayırıp size ve kırmızı mantonuza içtim.

Kadehi yıkadım, şişenin dibinde kalan şarabı lavaboya döktüm ve dönüp mutfak penceresinden karşıda yanan iki ışığa; aralarındaki duvarın iki yanında bir belirip bir kaybolan iki gölgeye baktım. Önce, hayalimde her birisine bir şarkı, her birisine bir şiir, her birisine bir hatıra verdim ve sonra pencereyi açıp sokağın karanlığından, iki ışığa doğru seslendim:

"Ladeen! Mercaaan!"

Sonra da Feride gibi yeşil elbisemi giydim, masaya iki plak, iki kitap, üç kadeh koydum ve oturup zilin çalmasını bekledim.

Laden ve Mercan beş dakika arayla geldiler. Önce mutfak masasında kitaplar ve plaklar sahiplerini buldu. Hatıralar ise, ateşin harlanmasını bekledi.

"Ben," diye söze başladım, "sizden hiçbir şey saklamadım. Ben, sadece hatırlayacak gücü bulamadım. Hatıra dediğimiz şey, şu bizim sokağın başında restore edilen ev var ya, işte aynı onun gibi bir şey. Önce olanı korumaya çalışıyor insan, öyle kalsın istiyor, öyle kaldığını düşünüyor, gönlünden geçenle arkasında bıraktığını bir zannediyor, ama sonra başka bakışlar, başka hatıralar, başka hayatlar giriyor araya ve bir de dönüp bakıyor ki, artık yıkık dökük bir evde oturuyor. O zaman başlıyor evi kıyısından köşesinden onarmaya. Merdivenleri yaptırıyor, yaptırırken iki ba-

samak eksiltiyor. Pencereleri boyatıyor, yine eskisi gibi yeşile boyatıyor ama biliyor o yeşilin eski yeşil olmadığını. Sonra yeni kapılar yaptırıyor, ufak tefek onarımlara girişiyor, balkona çiçekler koyuyor ama nafile... Bir türlü çürüyen ahşabı yerinden söküp atamıyor. Bir gün nihayet anlıyor ki, her şeyi yıkıp yeniden yaptırması lazım. Ama buna da gücü yetmiyor. İşte insan o zaman, zihni büyük bir şantiye, hafızası ise sürekli bir inşaat halinde yaşıyor ve bir tabela asıyor girişe: "İnşaata girmek tehlikeli ve yasaktır."

Gülüyor Mercan, siyah gözlerinden ani bir parıltı yayılıyor:

"Kendimiz için de geçerli mi bu yasak?"

"Tabii geçerli, gündüz gözüyle girmiyoruz zaten hiçbirimiz!" diyorum önemli bir sır verircesine. Kaşlarını kaldırıyor Mercan:

"Ama Berrin Hanım gözü kara çıkıyor!"

"Başkasının inşaatına girerken herkesin gözü kara," diye araya giriyor Laden. Yine bir küskünlük var sesinde.

"Bu önsözdü," diyorum ve devam ediyorum.

"Berrin Hanım'dan o mektubu aldığım günü hatırlıyorsunuz değil mi? "Niye ben?" diyordum, "niye ben?" Hep bu soruyla meşguldü kafam, çünkü bu soruya ihtiyacım vardı, yani mağduriyetin masumiyetine ihtiyacım vardı. Ondan sonra siz girdiniz oyuna, oyuna diyorum çünkü olanları oyunlaştırmadan, hiçbir şeyin üstesinden gelemeyeceğimi seziyordum. Ama bilinçli çareler değildi bunlar, el yordamıyla ilerliyordum. Tıpkı sizin gibi. Fakat siz benim bu hallerime zaten tanık oldunuz ve birçok şeyi sormadan anladınız. Ama şimdi asıl hikâyeyi bekliyorsunuz ve biliyorum ki, bunu bilmeyi de hakediyorsunuz. Bundan sonrasına; bu hikâyenin neresinde yer alacağınıza ise, kendiniz karar vereceksiniz."

İkisi de gayri ihtiyari birbirlerine baktılar ve başlarını salladılar. Şarabımdan bir yudum aldım ve başladım:

"Ekim ayının son günleriydi, tam olarak 28 Ekimdi. 28 Ekim 1980. Levent, kocam, o yıl birkaç aylığına görevli olarak Cenevre'ye, oğlum Tunç ise yatılı olarak İstanbul'a, Galatasaray Lisesi'ne gitmişti. Levent'in dışarıya gidip geldiği oluyordu, ama oğlumdan ilk kez ayrılıyordum ve ilk kez yıllar sonra evde tek başına kalmıştım. Tuhaf bir ruh hali içerisindeydim: Bir yandan hüzünlüydüm, bir yandan da kendimi ilk kez yalnız ve yine ilk kez özgür hissediyordum. Yalnız ve özgür doğru kelimeler değil belki de. Kendimi ilk kez kendi başıma hissediyordum, evet, daha çok kendi başıma hissediyordum.

Ankara'da geniş bir arkadaş çevrem yoktu, arkadaştan daha çok tanıdıklar vardı. Levent'in okul ya da iş arkadaşlarının eşleriyle görüşüyordum ayda bir iki kere, ama arkadaşım diyebileceğim kimse yoktu. Hayattaki tek arkadaşım olan Esin İstanbul'daydı ve ilişkimiz zamanla, yılların araya girmesiyle erimiş gitmişti. Bilmem söylemiş miydim size? İngiliz filolojisinde okumuştum ben, ama gittiğimiz kokteyllerde konuştuğum basit İngilizce dışında her şeyi rafa kaldırmıştım. İşte ilk kez o günlerde yine gençlik yıllarımdaki gibi ciddi ciddi okumaya ve öyküler çevirmeye başladım. İçimde yıllardır uyuyan bir şey uyanmış gibiydi.

Sonbahardı. Üstelik o kadar güzel bir sonbahardı ki! Kitaplarımı alıp Kuğulu Park'a gidiyordum, Botanik Bahçe'sinde oturuyordum, Ulus'a gidiyor, gardan geçiyor, sokaklarda yürüyordum. Biliyordum, memleket kaynıyordu o günlerde. Ama bütün bunlar, sanki bana hiç değmeden geçip gidiyordu yanımdan. Zamanın dışında, o güne kadar edindiğim varoluşun dışında, sonunda kendi kendimle baş başa kalmanın hazzını yaşıyordum. Yine ilk kez o günlerde başladım Süreyya ile 'Süreyya' diye konuşmaya ve böyle varolmaktan mutluluk duymaya. Ama bir yandan da suçluluk duyuyordum bu halimden ötürü. 'Sayılı gün olduğunu bil-

diğin için böyle mutlusun Süreyya,' diyordum, 'Levent'in birkaç ay sonra döneceğini, haftasonu Tunç'un yanında olacağını bilmesen böyle hafif, böyle mutlu hissedemezdin kendini!'

Dedim ya güzel bir sonbahardı ve o sabah yaz yorgunu bir güneş yaprakların üzerinde pırıl pırıl parlıyodu. Erkenden çıkmıştım evden, Kızılay'a gidip tercüme bürolarına bakacaktım. Eğer cesaretimi toplayıp birisine girebilirsem, bana verecekleri bir tercüme işinin olup olmadığını soracaktım. Sorarlarsa örnek olarak göstereceğim birkaç çeviri metnini çantama koyup, kahvaltı bile etmeden çıktım evden. Tam apartman kapısından çıkarken, birisiyle burun buruna geldim. Zillerdeki isimlere bakıyordu. Beni görünce geri çekildi. Bense bir refleksle apartman kapısına sırtımla yaslanıp kapının kapanmasını önlemeye çalışmıştım. Bir an durdu. Sonra ani bir hareketle kapıyı iterek yardım etmeye çalıştı. O kısacık anda; elinin, başımın üzerinden geçip de kapıya uzandığı o kısacık anda yüzyüze gelmiştik. 'Teşekkür ederim... pardon,' dedi mahçup bir gülümsemeyle. Toparlanıp öne doğru bir adım atarak kendimi kurtardım ve 'Rica ederim,' diyerek duraklamadan yürüyüp gittim. Ama sokağın köşesine geldiğimde, nefesi hâlâ yüzümde, yüzü hâlâ gözlerimin önündeydi. Onu ilk kez görüyordum.

Sekiz numaraya yeni taşınanlardan olamazdı, onlarla karşılaşmıştım taşınırlarken. Apartmandakilerin de hepsini tanıyordum, yani bizim apartmanda oturmadığından emindim. Belki birisinin misafiriydi, belki sadece birkaç günlüğüne buradaydı, bilmiyordum. Bildiğim tek şey, onunla tekrar karşılaşma isteğimdi.

Kafamdan kovmaya çalıştığım bu düşünce ile Kuğulu Park'a kadar gelmiştim. Kızılay'a inmekten vazgeçip oturdum ve bir çay söyledim. Masalar o saate boştu. Az sonra iki öğrenci gelip oturdu önümdeki masaya. Ellerinde ders

kitabına benzer kitaplar vardı, birisi gazetesini dörde katlamış okurken, diğeri elindeki deftere birşeyler yazıyordu. Aniden dört polis belirdi masada. Çocukların kimliklerini istiyorlardı, kimliklerini çıkardılar, gösterdiler ve bütün itirazlarına rağmen yaka paça götürüldüler. Az sonra çocukların içemedikleri çayları alan garsona ne olduğunu sordum. 'Yapmıştır onlar birşeyler, sizi beni götüren var mı?' diyerek sırıttı yüzüme. Ürkmüştüm, üzülmüştüm, bastıramadığım bir öfke yükseliyordu içimden. Çayımın parasını hemen ödeyip kalktım oradan. 12 Eylül böylece benim de hayatıma girmişti.

Kızılay'a gitmekten vazgeçmiştim, eve dönüp Levent'i arayacaktım. Hep o ararda akşamları, ama kapıda karşılaştığım yabancının yüzü gözümün önünden gitmiyordu, o yüzden bu kez ben arayacaktım. Eve döndüm, Levent'i aradım ve günün geri kalanını evde geçirdim. Ne kapıda karşılaştığım yüz ne de çaylarını bile içemeden, yaka paça götürülen o çocukların yüzündeki şaşkın ve çaresiz ifade aklımdan çıkmıyordu.

Kapı zili çaldığında, saat yediye geliyordu. Kapıcı çöpü almaya gelirdi o saatlerde. Çöp elimde kapıyı açtığımda kimseyi göremeyince, zile aşağıdan basıldığını anladım. Diyafona eğildim, "Kim o?" dedim. Zayıf bir ses geldi aşağıdan.

'İyi akşamlar, Levent Demirbilek evde mi acaba?'

'Hayır, yok şu anda evde,' der demez pişman olmuştum. Levent'in adı aşağıdaki zilde yazıyordu zaten. Yani okuması yazması olan herkes aynı soruyu sorabilirdi. 'Yok,' demem evde yalnız olduğumu da açıklamam demekti. 'Siz kimsiniz?' diyerek hatamı, tedbirsizliğimi düzeltmeye çalıştım.

'Levent'in eski bir arkadaşıyım, ne zaman gelir kendisi acaba?'

'Bir dakika,' dedim, sırtıma pardesümü alıp aşağıya indim.

Akşam karanlığında, o sabah bıraktığım yerde duruyor-

du. Şaşkındım, sevinçliydim ve muhakeme yetimi kaybetmiş gibiydim, sadece 'Buyrun' diyebildim.

'Sizinle bu sabah karşılaşmıştık. Hay Allah!'

'Evet, galiba! Levent yurtdışında. Ben eşiyim!'

'Ben Levent'in Yeniköy'den arkadaşıyım. Adım Murat. Belki söz etmiştir size!'

Zihnimi yokladım: Gitmeden birkaç ay önce, Levent'in eski bir arkadaşıyla tesadüfen karşılaştığına dair birşeyler anlattığını hayal meyal hatırlıyor gibiydim. Ama Murat adı tanıdık gelmiyordu.

Tereddütümü, huzursuzluğumu anlamıştı, rahatsız ettiğini ve Levent'e selamlarını iletmemi rica ederek gitmek üzereydi ki, 'Beş dakika buyursaydınız yukarı!' derken buldum kendimi. İtiraz etmedi, ama eli apartman kapısında, 'gerçekten rahatsız etmek istemediğini' söyleyerek, davetimi tekrarlamamı bekledi. Davetimi tekrarladım ben de.

Hani kiralık ev ararken, baktığınız onlarca evden sonra bir gün, bir eve adımınızı atar atmaz, o evi tutacağınızı, oranın sizin eviniz olacağını bilirsiniz ya! Ya da bir şehre girerken ya da birisiyle ilk kez karşılaştığınızda, o şehrin ya da o insanın hayatınızdan bir daha çıkmayacağını hissedersiniz ya! Ya da bazı şeyler hep varolarak bazı şeyler ise ebediyen yokolarak hayatımızda kalırlar ya, işte ben de o akşam, ben önde o arkada, daha o apartman merdivenlerini çıkarken bunun böyle olacağını biliyordum. Murat'ın o sabah hayatıma girdiğini ve *'yokolarak'* bir daha hayatımdan çıkmayacağını biliyordum.

Birlikte yukarı çıktık. Kahve yapmak üzere mutfağa gittiğimde, salonda dolaştığını duydum. Hiçbir huzursuzluk belirtisi yoktu üzerinde; yüzü, bakışları, davranışları müthiş bir yorgunluk ile müthiş bir enerjinin imkânsız bir karışımı gibiydi. Alnında belirginleşmiş birkaç çizgi yorgunluğunu ele verirken, parlayan simsiyah gözleri etrafa hayat saçıyor-

du. Salona elimde kahvelerle döndüğümde, kitaplığın önünde buldum onu. Carson McCullers'ın *Hüzünlü Kahvenin Türküsü*'nü tutuyordu elinde. O günlerde en sevdiğim öyküydü o. Okuyup okumadığımı sordu. 'Okudum,' dedim, 'Ne güzel bir adı varmış bu kitabın,' deyip, kitabı incitmekten korkar gibi ve bir oyuncakçıda eline bir bebeği alan, ama ona hiç sahip olamayacağını bilen ve onu bir süre elinde tuttuktan sonra itaatkâr bir şekilde tekrar yerine koyacak olan uslu bir kız çocuğunun özlemiyle bakıyordu kitaba. O elinde kitap, ben ise elimde kahve fincanları, öylece duruyorduk. Ani bir kararla kitabı sehpanın üzerine bıraktı, elimdeki fincana uzandı. Alırken köpüğü dökülmüştü kahvenin. 'Siz bunu alın,' deyip kendi kahvemi uzattım. Gülümsedi, 'Peki,' dedi. Ben de gülümsedim o zaman.

'Çoktandır böyle köpüklü bir kahve içmedim, kusuruma bakmayın,' diye ekledi biraz mahçup.

Ben 'Önemli değil, buyrun,' deyip oturdum karşısındaki koltuğa.

Hani sinemada film başlamadan bir dakika önce salondaki ışıkların bir kısmı sönüp de, perde yavaş yavaş yukarıya doğru kalkarken bir heyecan, bir mutluluk hisseder ya insan, işte öyle bir heyecan ve öyle bir mutluluk hissettim o an. Çünkü hiç bilmediğim bir dünyaya gireceğimi hissettim, hiç kurmadığım cümleleri kuracağımı hissettim, hiç anlatmadığım öyküleri anlatacağımı hissettim ve yine o an en güzel yerinde filmin kopacağını hissetim. Makinistin çıkıp 'Film yandı,' deyivereceğini ve başım öne eğik sinemadan çıkacağımı hissettim. Ama o zamanlar henüz, filme bizzat kendi yazacağım sonlardan, yani hatıranın ve hafızanın sonsuz elastikiyetinden habersizdim.

Gazeteciydi Murat, ama o sıralar çalışmıyordu. Evliydi, Ankara'da oturuyorlardı, ama o sıralar karısı İstanbul'daydı. Bunların hiçbirisi yalan değildi yalan olmasına ama, benim

için yolunda gitmeyen, aksayan bir hayatın işaretleriydi. Ben de çalışmıyordum, ama benim bir mesleğim yoktu; benim de kocam Ankara'da değildi, ama görevli olarak Cenevre'deydi; oğlum da yanımda değildi, ama o da yatılı okuldaydı ve bütün bunlara rağmen benim hayatım aksamıyordu. Murat yaptığım bu gizli mukayesenin sonuçlarını okumuş gibiydi, 'Ben gideyim artık, rahatsız ettim sizi de,' diyerek ayağa kalktı. Nasıl 'kal' deneceğini bilemiyordum, galiba o yüzden 'kal' diyemedim.

Kapıda Levent'e selam söyledi, elimi sıktı ve gitti.

Arkasından, az önce bakıp yerine bıraktığı kitabı aldım elime ve keşke ona verebilseydim diye düşündüm. Keşke 'Biraz daha kalın,' diyebilseydim diye düşündüm. O zamanlar ne kadar imkânsız bir şeydi insanın içinden geçenleri söyleyebilmesi!

Televizyonu açtım sessizlikten ürküp, hiçbir şey anlamadan önümden geçip giden resimlere bakıyordum, kapattım hemen. Kitabı aldım tekrar elime, okuyamadım. Levent'i aramayı düşündüm, arayıp ona Murat'ı sormayı düşündüm ama 'Dur,' dedi içimden bir ses. Sonunda günün bittiğine karar verip geceliğimi giydim, tekrar televizyonu açtım ve her şeyi unutmaya karar verdim.

Kapı zili tekrar çaldığında saat onbiri geçiyordu galiba. Heyecanla fırladım yerimden. Emindim, döndüğünden emindim, ama binbir türlü düşünce geçiyordu zihnimden. Bir kere Levent'le arkadaşlıkları hakkında doğru dürüst bir şey sormamıştım, ya söylediği hiçbir şey doğru değildiyse? Levent'in arkadaşı olduğu doğru olsa bile, yalnız olduğumu bile bile niye bu saatte tekrar kapımın zilini çalıyordu? Hafif bir kadın intibaı mı bırakmıştım? Ama öte yandan; ya onun da tek isteği sadece oturup benimle konuşmaktıysa? Korkarak diyafona yaklaştım, 'Evet?' dedim. 'Ben Murat, açar mısınız?' diyordu aşağıdan gelen ses, fısıldıyordu, 'Lütfen...'

Kapıyı açtım. Sessiz ve hızlı adımlarla çıkıyordu merdivenleri. Üzerimde gecelik vardı ve karşı komşu her an kapıyı açabilirdi. Bu saatte yalnız bir kadın ve eve giren yabancı bir adam! Neler düşünürlerdi hakkımda... Usulca kapattım kapıyı tekrar.

Kapının önünde duruyordu. Hareketsizdi. Zili tekrar çalmamıştı. Otomat sönmüş olmalıydı. Kapıyı ya da zili tekrar çalarsa ne yapacağımı bilmiyordum. Hoş, çalmasa da ne yapacağımı bilmiyordum.

Sonunda kapıyı açtım. Kızarmıştı yüzü, hafifçe yana çekilip yol vererek 'Buyrun,' dedim ve sessizce kapıyı kapattım. 'Çok özür dilerim, ne olur densizlik gibi algılamayın, ne olur beni yanlış anlamayın,' diyordu yine fısıltıyla, yalvarırcasına, utanç içerisinde. O an, kapıyı açtığımdan beri elimle geceliğimin önünü kapattığımı fark ettim. O da fark etti, daha da kızardı yüzü, 'Geliyorum,' deyip içeri gittim. Sanki karşımda uzun süredir tanıdığım birisi vardı, sanki bütün günüm onunla geçmiş gibiydi. Sabah bir an yüzünde asılı kaldığım bir yabancı, akşam kısa bir ziyarette bulunan bir tanıdık, gece ise çaresizlik içinde kapımı çalan bir insan. Şaşkınlıkla, telaşla yazlık bir elbise geçirmişim üzerime, döndüğümde hâlâ kapalı kapının önünde, antrede bekliyordu:

'Aranıyorum. Gidecek yerim kalmadı. Her şeyi göze alıp kendi evime gittim az önce, ama polis... evde bekliyorlar.'

Durdu, bir an yüzüme baktı ve devam etti:

'Durumum bu! Eğer izin verirseniz kalırım. Ama eğer istemezseniz, gidin derseniz de, hemen şu dakika çıkıp giderim buradan.'

'Girin,' dedim.

Hiçbir şey söylemeden mutfağa gittim, çay koydum, bir tepsiye kahvaltılık birşeyler hazırladım. Elimden geldiğince mutfakta oyalanmaya; salona dönüşümü, istemediğim so-

rular sormayı ya da onun istemediği sorulara vermek zorunda kalacağı yalan cevapları ertelemeye çalışıyordum. Çayı demleyip tepsiyle salona döndüm. Tepsiyi masanın üzerine koyup 'Buyrun, birşeyler yiyin,' dedim ve televizyonu açarak masaya oturdum. Murat da tepsiyle birlikte masaya geldi ve yüzü televizyona bakacak şekilde oturdu.

Televizyonda son haberler okunuyordu. 'Güne Bakış' vardı galiba o zamanlar. Kapkaranlık yüzler geçiyordu ekrandan. Haberler bittiğinde birdenbire bana dönüp 'Yarın hava güzel olacakmış, değil mi?' dedi. Cevap veremedim; ama cevap vermek istemediğimden ya da mesafeli davranmak için değil, içinde bulunduğumuz durum bu cümle kadar normal, bu cümle kadar sıradan, bu cümle kadar hafif olmadığından cevap veremedim. 'Anladım,' dercesine gülümsedi Murat ve ekledi: 'Yarın erkenden giderim, çok sağolun!'

Çayımızı aynı sessizlik içinde içtik. Aynı sessizlik içinde salondaki kanepeye bir yatak hazırlayıp kendim yatak odasına gittim. Ancak uyku tutmuyordu, bir yandan onun varlığından dolayı tedirgindim, diğer yandan da gidip onun yanında oturmak ve sabaha kadar onunla konuşmak istiyordum.

Yatakta bir sigara içmek üzere yerimde doğrulmuştum ki, iki el silah sesi duyuldu uzaklardan. Kalktım, mutfağa gittim. O da kalkmıştı. Mutfağa geldi. Sanki birisini uyandırmaktan korkar gibi susuyorduk orada, pencerenin önünde. Hiç sormadan Türk kahvesi yaptım. Mutfak masasına oturduk. İçeride, mutfaktaki masa örtüsü var ya, işte o masa örtüsü vardı yine mutfak masasınının üzerinde. Silah sesinin nereden gelmiş olabileceğini konuşurken, Murat birden sustu ve uzun uzun yüzüme bakıp 'Levent adınızı söylememişti!' dedi.

'Süreyya!' dedim.

*'Je veux pleurer comme Soraya!'*

'Fransızca bilmiyorum.'

'Süreyya gibi ağlamak istiyorum diyor! Bayağı eski bir şarkı!'

'Hiç duymadım.'

'Çok güzel bir şarkıydı, nereden aklıma geldiyse şimdi bu?'

'Yarın hava da güzel olacakmış ya zaten, o da oradan gelmiştir herhalde aklınıza!'

Bir anlık bir sessizliğin ardından, ilk kez birbirimizin yüzüne bakmaktan çekinmeden ve ilk kez içtenlikle güldük beraber. Ve o an, o anın eşsizliğine teslim ettik ruhumuzu. İşte zamanın geçmişle gelecek arasında akmadığı, ne geçmişe ne de geleceğe hesap vermediği o eşsiz ana biz aşk diyoruz çocuklar," dedikten sonra, ayağımın üzerinde güçlükle doğrularak yerimden kalktım ve Laden'le Mercan'a doğru kaldırdım kadehimi.

"İyi yıllar!"

"İyi yıllar!"

"İyi yıllar!"

Saat tam onikiyi vuruyordu, bütün ışıkları yaktık, pencereleri açtık, Laden için hazırladığım plaklardan birini pikaba yerleştirdik. Tek tük patlamaya başlayan havai fişeklerin arasından Mallet-Joris'in "Süreyya Gibi Ağlamak İstiyorum" diye yükselen sesinin dünyanın bütün çatıkatlarından duyulduğuna, üçümüz de hemen oracıkta yemin edebilirdik.

# "Benim Adım Elvira, Ben Aslında Fransızım"

Berrin Hanım kendisine geldikten sonraki ilk ziyarete yalnız gitmek istemiştim. Gitmeden önce Beşiktaş Çarşısı'na gidip kırmızı bir gecelik, birkaç parça iç çamaşırı, iki tane havlu, bir demet nergis, yarım kilo kestane şekeri, bir kilo muz ve bir şiir antolojisi aldım Berrin Hanım için. Elbette bütün bu yaptıklarım kendime çok tuhaf görünüyordu, ama geri dönülmez bir yola girmiş gibiydim, başka bir şey yapmak ya da hiçbir şey yapmamak elimden gelmiyordu artık. Bir o kadar tuhaf olan başka bir şey de, Laden ve Mercan'ın da, hiçbir açıklamaya gerek duymaksızın bu yaptıklarım karşısında bana dünyanın en doğal şeyini yapıyormuşum gibi davranmalarıydı. Hatta Laden, Berrin Hanım'ın evine gidip gerekli eşyaları alabileceğimize bile ikna etmeye çalışmıştı beni. Reddetmiştim elbette. Berrin Hanım'ın evine bir daha gitmeyecektim ve hastaneye de yalnız gidecektim. Hastaneye ikisini de götürmeme kararıma içerlemişlerdi biraz. Ama fazla da ısrar edememişlerdi.

Hastaneye vardığımda, saat ikiye geliyordu. Berrin Hanım yoğun bakımdan çıkmıştı. Sakindim. Biraz aradıktan

sonra tarif ettikleri kapıyı bulmuştum. Kapı hafifçe aralıktı. Hiç düşünmeden kapıyı ittim. İçerideydim.

Odada yan yana dört yatak vardı. Bütün yatakların etrafına en az iki-üç ziyaretçi oturmuş; havası zaten boğucu olan oda, bu insan kalabalığından ötürü iyiden iyiye nefes alınmaz hale gelmişti. Ve o ordaydı.

Boğaz'ın soğuk sularından, sanki Lethe Irmağı'nın karanlık sularından çıkmış gibi her şeyi unutarak çıkan Berrin Hanım, az sonra ortalığı karıştıracak nifak tanrıçası Eris edasıyla yatağında dimdik oturmuş, *Cumhuriyet* gazetesi okuyordu. Bir elimde torbalar, bir elimde bastonum topallayarak yanına yaklaştım. "Merhaba Berrin Hanım, diyecektim önce ve tepkisini bekleyecektim. Tam yatağının kenarına kadar gelmiştim ki, Berrin Hanım başını gazetesinden kaldırmadan, yüzüme bile bakmadan, tiz bir sesle konuştu:

"Biliyorsunuz, dilinizi konuşabiliyorum!"

"Efendim?"

Sakin hareketlerle gazetesini yanına bıraktı, gözlüğünü çıkardı ve başını kaldırdı, artık yüzüme bakıyordu:

"Dilinizi dedim, dilinizi... konuşabiliyorum. Fransızım ben aslında, adım Elvira!"

Doktor bu durumdan söz etmemişti. Çaresiz, yardım arayan gözlerle etrafıma bakındım. Berrin Hanım konuşmaya devam ediyordu:

"İç savaşta geldik biz buraya, Paris düşerken. Benim babam konttu. Bize Mısır'da çok büyük bir miras kaldı, ama hükümet el koydu, alamadık. Sizin haftalıklarınızı da bu yüzden ödeyemedik, kusura bakmayın. Ama bütün hizmetkârlarımız maalesef sizin kadar vefalı çıkmadı... Mersi! Şuraya bırakıverin getirdiklerinizi!" dedikten sonra, tekrar gazetesine döndü Berrin Hanım. Şaşkın şaşkın elimdeki torbaları yatağın ayakucuna bıraktım. Söyledikleri bir yana bı-

rakılırsa, gayet düzgün konuşuyordu; hali tavrı söylediklerinin yıllarca provasını yapmış tecrübeli bir aktristi andırıyordu. Orada durup baktım: Zayıf sinirli elleriyle, hafifçe şişmiş yüzüyle, donuk gözleriyle, kuaför yüzü görmeyince iyice azalmış gibi görünen saçlarıyla, o kalabalığın içinde, birdenbire tek bir nokta haline dönüşüverdi. Berrin Hanım, içim sızladı. O an yatağının kenarına oturup ellerini tutmak geldi içimden, yalnızlığını, çaresizliğini avutmak istedim. Ama yapmadım, yanlış bir şey yapmaktan korktuğum için yapmadım. Önce doktoru bulmam lazımdı, ne yapmam gerektiğini sormam lazımdı.

Tekrar gazetesine dalan Berrin Hanım, odadan çıkıp gittiğimin farkına bile varmadı.

Geçen sefer konuştuğum doktorun odasını bulmaya çalışıyordum. Bulunduğum katta olduğundan emindim. Hepsi birbirinin eşi olan kapıların önünde gittim geldim bir süre, sonra herhangi birisini açıp sormaya karar verdim. Şansım yaver gitti de, açtığım ikinci kapıda doğru adresi buldum. Berrin Hanım'ın doktoru yine o küçük bölmesindeki masasında oturmuş ve yine aynı büyük deftere eğilmişti. Beni görünce gülümsedi:

"Buyrun, Berrin Hanım'ın yakınıydınız siz değil mi?"

"Evet, sizinle konuşmak istemiştim vaktiniz varsa. Berrin Hanım'ı gördüm de az önce..."

Dokor "Buyrun, oturun, ben de sizinle görüşmek istiyordum," diyerek oturmam için karşısındaki koltuğu gösterdi. "Berrin Hanım," diye sözlerime başlamıştım ki, doktor kesti sözümü:

"Gayet iyi görünüyor değil mi? Siz nasıl buldunuz?"

Ne diyeceğimi bilemedim bir an, şaka mı yapıyordu bu adam?

"Yani evet, iyi görünüyor da..."

Yine sözümü kesti doktor:

"Biraz sabırlı olmak lazım tabii bu tür vakalarda. Konuştu mu sizinle?"

"Konuştu da yalnız..."

"Aa... bu iyi haber işte! Bakın... Süreyya Hanım'dı değil mi?"

"Evet, Süreyya..."

"Süreyya Hanım, bizim Berrin Hanım'a burada yapabileceğimiz fazla bir şey kalmadı, biz ona bundan sonraki aşamada gerekli olan desteği sağlayamayız artık... Tıbbi olarak da duygusal olarak da özel ihtimam görmesi lazım hastanın! Kızı var diyordunuz, bir haber alabildiniz mi ondan?"

"Hayır," dedim.

"Genç bir çocuk gelip soruyormuş sık sık... O nesi oluyordu Berrin Hanım'ın?"

"Komşusu," deyip sustum. Birşeyler yapmam kaçınılmaz gibi görünüyordu. Berrin Hanım emekli olduğuna göre, buradaki hastane masrafları ödenebilirdi, ama gerisini, o "özel ihtimamı" benim nasıl sağlayabileceğim konusu belirsizdi.

"Peki," dedim, "yalnız Berrin Hanım aslen Fransız olduğunu, adının da Elvira olduğunu söylüyor, ben ne yapabilirim bu durumda? Hayır sizin adınız Berrin dememiz doğru olur mu?"

"Dediğim gibi özel uzmanlık gerektiren vakalar bunlar. Psikiyatriden bir arkadaş görsün önce, siz de bu arada tedavi konusunda ne yapabileceğinizi düşünün. Ama bu söylediğiniz yine de yeni bir durum, bizim Berrin Hanım'da şimdiye kadar müşahade etmediğimiz bir şey. Enteresan tabii!"

"Enteresan tabii ya, hatta enteresan ötesi," diye mırıldandım kendi kendime.

"Belki de Berrin Hanım'daki bellek kaybı, kazanın yarattığı travmanın dışındaki nedenlere bağlıdır. Kaza öncesindeki durumu nasıldı? Kişiliğinde bir değişim gözlemlemiş miydiniz ya da size garip, alışılmadık gelen bir durum var mıydı?"

"Tabii ya, neler neler vardı hem de," dememek için kendimi zor tuttum ve konuşmayı makul bir çerçevede sürdürmeye çalıştım:

"Kazanın yarattığı travma dışındaki nedenler derken ne kastediyorsunuz?"

"Dissosiyatif özellikler. Yani bellek, kimlik ve algılarla ilgili bir psikopatolojiden söz ediyorum. Böyle bir şey zaten kaza öncesi de mevcut olabilir, belki geçirdiği sarsıntı bu durumu sadece daha da ağırlaştırmıştır... Belki denize düşmesi bir kaza değildir."

"Uzun bir süredir görmemiştim kendisini, ama öncesinde normaldi diyebilirim."

Niye bu yalanı söylüyordum? Ama ne anlatabilirdim ki o an? Berrin Hanım'ın mektubundan, yaptıklarından, Murat'tan nasıl söz edebilirdim? Ama aynı zamanda tüm bunları Berrin Hanım'ı koruma içgüdüsüyle söylüyordum sanki. Neden, kimden koruyordum ki ben onu? Pişman oldum verdiğim cevaptan ötürü, ama artık hatamı düzeltmek için çok geçti.

"Şey," dedim, "peki hafızasına tamamen kavuşabilme ihtimali var mı?"

"Tabii... Belirtiler yavaş yavaş da ortadan kalkabilir, birdenbire de sonlanabilir, bunlar oldukça kompleks vakalardır Süreyya Hanım, dediğim gibi kaza travmasının dışında bir rahatsızlık da varsa eğer, şimdiden bir şey söylemek çok güç!"

"Alzheimer falan olmasın?"

"Bilemem," dedi doktor, "bakmamız lazım."

Sezgileri güçlü bir doktorla karşı karşıya olmalıydım. Gerçi bir yandan kuru, mesleki bir ses tonuyla konuşuyordu, ama öte yandan da gözleriyle, bakışlarıyla, vurgularıyla, Berrin Hanım'la aramızdaki o tuhaf, dile dökemediğim ilişkinin varlığının farkında olduğuna dair ipuçları vermeyi ihmal etmiyordu. Çıkarken ekledi:

"Berrin Hanım'a en iyi siz yardım edebilirsiniz belki de!"

Tekrar yanına döndüğümde, Berrin Hanım büyük ihtimal az önce verilen yatıştırıcının etkisiyle derin bir uykuya dalmıştı. Yüzü hiç görmediğim kadar masum görünüyordu. Biraz daha yanıbaşında oturmak istedim, ancak hemşire nazik ama kararlı bir sesle ziyaret saatinin bittiğini ve eğer istersem yarın tekrar gelebileceğimi söyledi.

Hastanenin önünden bir taksiye bindim, gözlerimi bütün dünyaya kapattım ve Beşiktaş'a, günlerdir uğramadığım dükkânıma doğru yola koyuldum.

Dükkândan içeri girdiğimde, Mercan'la Vehbi Bey'i sessiz sedasız çay içerlerken buldum. Vehbi Bey beni görür görmez kalktı yerinden. İnanılması imkânsızdı ama Vehbi Bey'in bakışlarından bana karşı bir şefkat, bir sevgi, bir özlem fışkırıyormuş gibi bir hisse kapıldım bir an! Vehbi Bey yokluğumdan sahiden etkilenmiş ve benim için endişelenmiş gibiydi, bastonumu göstererek:

"Süreyya Hanım, vallahi en başta sizin günahınızı aldıydım ama hakkaten hastaymışsın sen! Gel, gel.. otur," diye sandalyesinden kalkarak bana yer verdi.

"Sağolun Vehbi Bey," diyerek mantomu çıkardım.

Bu kez ayağımı işaret ederek "İyice misin şimdi biraz?" diye olağan sorgusuna başladı Vehbi Bey.

"Iyiyim, iyiyim, birkaç ay alırmış daha tam olarak iyileşmesi," diyerek Mercan'a döndüm:

"Mercan çayın var mı?"

Mercan arka bölmeye bardak almaya gider gitmez kulağıma doğru eğildi Vehbi Bey:

"Çok iyi bir çocuk bulmuşsun buraya, aferin! Vallahi, billahi, tallahi piyango bu piyango! Pırlanta gibi! Nerdeee bu kadar temiz eleman bu devirde!"

"Sağolun Vehbi Bey, ama Mercan sadece geçici olarak yardımcı oluyor bana."

"Olsun, geçici olsun! Belki, sonra, sen iyice iyileşince bana da yardımcı olur mu bu Süreyya Hanım?"

Elinde bir bardak çayla geri dönen Mercan'ı gösterdim cevap olarak:

"Kendisine sorun vallahi, ben bilemem!"

Vehbi Bey, çayı önüme koyan Mercan'ın kolundan tutuverdi:

"Gel yeğenim, çek bir sandalye yamacıma," dedi ciddi bir ifadeyle.

"Söyleyin Vehbi Bey," dedi Mercan.

"Otur şöyle!"

"Yok ben ayakta da dinlerim, siz söyleyin!"

Vehbi Bey çayından bir yudum aldı, "Ahhh ahhh" diyerek seyircideki gerilimi artırdı ve tane tane konuşmaya başladı:

"Ben okuyamadım layığıyla, ama okuyandan anlarım. Bak, sen bu işlerin adamı değilsin, bu belli! İki kere iki dört! Şimdi sen n'aapıyosun burada, senin amacın ne, gayen ne, bi anlat bakayım!"

Mercan gülümsedi belli belirsiz, alnına düşen saçlarını geriye doğru attı ve bana baktı. Kaçamak bir sitem vardı gözlerinde ve sessiz bir teslimiyet, "İşte gördünüz mü, her şey bu kadar basit!" der gibiydi. Ne cevap vereceğimi bilemeden bir çıkış yolu ararken, Vehbi Bey gibi bir kabiliyeti, Mercan yerine Berrin Hanım'la tanıştırmadığım için bir pişmanlık yükseldi içimden şakaklarıma doğru, ama o arada Vehbi Bey durumu iyice ele almış, şehvetle sorgusuna devam ediyordu:

"Askerlik var mı?"

"Yok, yapmadım!"

"Kaçak kuçak da değilsin?"

"Yok, değilim."

"O zaman okuyorsun hâlâ?"

"Pek sayılmaz, kaydım var ama hâlâ."

"Anarşik misin?"

"Anarşik değilim ama anarşistim."

"Hoppala," deyip bana döndü Vehbi Bey:

"Bu ne demek şimdi Süreyya Hanım?"

"Bir şey demiyor Vehbi Bey, artık anarşist olmak ne bileyim... yani takım tutmak gibi bir şey. Gençler aralarında öyle konuşuyorlar şimdi," diye çaresizlik içerisinde saçmalarken buldum kendimi. Mercan gülmeye başlamıştı bu halime. Vehbi Bey'in yanına bir sandalye çekip oturdu, elini Vehbi Bey'in bacağına koydu ve sakin sakin konuşmaya başladı:

"Vehbi Bey, üzülmeyin, şaka yapıyordum ben! Süreyya Hanım iyileşsin, ben size de yardım ederim dükkânda."

Vehbi Bey rahatlayıvermişti:

"E okulun yok mu senin?"

"Var ama daha var bitmesine."

"Ne çıkacaksın peki bitirince?"

"Muhasebeci olacağım, o zaman defterlerinize de bakarım artık."

"Ha şöyle, şimdi oldu bak," deyip arkasına yaslandı Vehbi Bey. Hepimiz o an için rahatlamıştık, ama dedim ya sadece o an için. Az sonra Vehbi Bey gidecek ama onun, o ne mesafe ne de sınır tanımayan soruları Mercan'la aramızda görünmez bir sarkaç gibi bir o yana bir bu yana salınıp durmaya devam edecekti.

Ve nihayet, iki bardak daha çay içtikten sonra, "akıllı ve pırlanta" gibi bir gençten bir muhasebeci yaratmanın iç huzuru ile ayrıldı Vehbi Bey yanımızdan. Mercan heyecanla bekliyordu. Berrin Hanım'ı anlatmamı bekliyordu, ama ondan sonra da ben ondan anlatmasını bekleyecektim. Vehbi Bey sorularını bırakıp gitmişti bize ve birbirini seven insanlar arasında, eğer sorular bir kez sorulmuşsa, cevaplar da gizem hakkını yitirirdi.

Vehbi Bey çıkar çıkmaz sandalyesini yanıma yaklaştırdı Mercan ve çekinerek sordu:

"Görebildiniz mi Berrin Hanım'ı?"

"Gördüm," deyip Berrin Hanım'la ve doktorla aramızda geçenleri anlattım Mercan'a, beklediğim gibi çok şaşırmıştı:

"Yani şimdi sorumlu olduğumuz, bir tane hafızasını kaybetmiş bir kadın ile düşmüş bir Fransız asilzade mi var sonuç olarak? Bunu mu demek istiyorsunuz şimdi siz?"

"Valla sonuç böyle Mercan. İnsanın içinden önceki haline şükredeceği geliyor değil mi?"

"Gelen gideni aratırmış gerçi ama, bu aristokrat Madam Elvira psikopat Berrin Hanım'dan daha eğlenceli gibi görünüyor hiç olmazsa!"

"Eğlence arasak tamam da Mercan..."

"Tamam, tamam eğlence yanlış sözcük..." diye telaşla ayağa kalktı Mercan ve dükkânda bir aşağı bir yukarı gidip gelmeye başladı. Ben de çayları tazelemek üzere ayağa kalkmıştım ki bir müşteri girdi içeri. Bir saattir yolu buraya düşen tek müşteri. Ufak tefek, sevimli bir kızdı. Burnu soğuktan kızarmıştı. Mercan'a doğru gülümsedi:

"Merhaba, ben geldim yine..."

Mercan kıza soğuk bir ifadeyle selam verdi.

"Ben..." diye devam etti kız, "sizde Jina Chancel'ın yeni kitabı var mı diye soracaktım da."

"Olan kitaplar orada," diye kitap rafını işaret etti Mercan ilgisizce ve ardından, "ama bizde öyle bir kitap olduğunu sanmıyorum," diyerek kıza arkasını dönüverdi.

"O zaman ben de sizde olanlara bakarım!" dedi kız yine pişkin pişkin ve kitap rafına doğru yöneldi.

Çay koyma işini bırakıp yerime döndüm. Kız, kitapları tek tek eline alıp ilgisizce bakıyor ve sonra yine aynı ilgisizlikle rastgele rafa bırakıyordu. Sonunda elinde Calm Rice'in *Aşk Şiirleri* kitabıyla tezgâha yaklaştı:

"Güzel midir bu?"

"Bence güzel, ama sen beğenir misin bilemem," dedi Mercan yine aynı ilgisizlikle. Fakat "sen" diye konuşmuştu kızla, tanışıyorlar mıydı daha önceden?"

Kız Mercan'ın cevabı üzerine kitaptan rastgele bir sayfa açıp okumaya başladı:

"o kadar metropoldün ki!
seni sevmek,
balık almak için sıraya girmek gibiydi,
denizsiz bir ülkenin kalabalık pazarlarında."

"Fena değilmiş," dedi yine anlamlı anlamlı ve "iyi, bunu alayım," diyerek Mercan'a uzattı kitabı. Kız, Mercan kitabı elinden alırken, poşete koyarken, fişi basarken gözlerini ondan hiç ayırmadı, yüzünde belli belirsiz alaycı bir gülümseme vardı ve o an, birdenbire kızın gülüşü bir an gözlerimin önünde sanki bir fotoğraf karesinin içindeymişcesine dondu kaldı. Ve işte o an, bir teklifsizlik, bir iktidar, bir sahiplenme hissettim o gülüşte. Bir dejavü anı gibi; yani aynı anda hem korkunun ve yabancılığın, hem de şaşkınlığın ve tanıdıklığın hüküm sürdüğü çok kısa bir an! Belki gördüklerimi o an tam olarak böyle adlandıramadım ama göreceğimi görmüştüm: O gülüşte, o ifadede, o gözlerde Mercan'ı ezen, parçalayan, un ufak eden birşeyler olduğunu görmüştüm. Gayri ihtiyari yerimden kalkıp Mercan'ın yanına gitmek, yanında durmak istedim. Ama ayağımdaki o kahrolası acıyla çakıldım yerime.

Kız dükkânın kapısında son kez Mercan'a doğru döndü, omuzlarının üstünden bakıp "Görüşürüz," dedi ve kayboldu. Şimdi Mercan'la, Vehbi Bey"in ardından kaldığımızdan daha da çok baş başa kalmıştık. Sessizliği ilk bozan Mercan oldu:

"Laden mi alacak sizi?"

"İşten erken çıkabilirse... Sen çalışıyor musun bu akşam?"

"Evet."

Sustuk tekrar. Mercan birşeyler söyleyecekmiş gibi yüzüme baktı ve sonra vazgeçti. Tezgâhtan çıktı, köşeye gidip masanın yanındaki vestiyerde asılı olan montuna doğru uzandı:

"Ben biraz hava alacağım Süreyya Hanım, on-onbeş dakika sonra gelirim, yalnız idare edebilirsiniz arada değil mi?" diyerek dükkândan çıktı gitti.

Birşeylerden kaçıyordu bu çocuk, ama yirmilerinde bir insan neden kaçabilirdi ki bu devirde? İnsan Mercan'ı tanımasa, belki de "kırık bir aşk hikâyesi" deyip geçebilirdi, ama Mercan'ın bakışları, sesi, yaşadığı hayat bunun ardında çok daha hayati sebepler olduğunu düşündürüyordu bana. Sadece toplumsal, sadece felsefi bir kaçış da olabilirdi elbet. Hatta buna mutlaka "kaçış" denmesi de gerekmeyebilirdi, doğru olan bu yaptığı da olabilirdi kuşkusuz. Ama "doğru" demek de yanlıştı. "Yanlış hayat doğru yaşanmaz," diye teselli ediyordu ya bizi Adorno! Adorno? Teselli? Tövbe estağfurullah, teselli ne zamandan beri Adorno'da aranır oldu Süreyya? Bu seninki Mahler'de huzur bulmak gibi bir şey! Kalk hadi kalk, işine bak, kazara bir müşteri gelirse, böyle kendi dükkânında misafir gibi oturan bir kadınla karşılaşmasın içeri girdiğinde!

Kalkıp tezgâhın arkasına oturmamla birlikte sözleşmişler gibi arka arkaya birkaç müşteri geldi gitti. Bazı malların neredeyse sıfırı tüketmekte olduklarını gördüm, bunun üzerine kontrol edip de bulamadıklarımı, bir eksikler listesi açıp yazmaya başladım. Tekrar işime dönmek iyi gelmişti.

Eksikler listesini bitirdiğimde, Mercan hâlâ yoktu ortalıkta. On-on beş dakika demişti, ama bir saati geçmişti çıkalı. Hava çoktan kararmıştı. Kalktım, biraz önceki kızın birbirine soktuğu kitap rafını düzelttim, bunu yaparken kitaplar arasında yeni arkadaşlıklar, yeni muhabbetler kurulmasını

sağladım aklımca. *Zencefilin Düşleri*'ni, *Korsan Ruhlar*'ın yanına koydum, sonra bundan vazgeçip aralarına *Kalbi Kaybolan Kedi*'yi yerleştirdim. Bazen farklı iki karakterin arkadaşlığındansa, farklı karakterlerdeki üçlü arkadaşlıklar daha iyi sonuçlar verebiliyordu. Mesela *Korsan Ruhlar*'ın birdenbire *Zencefil'in Düşleri*'nin üzerine gitmesi çok acımasız sonuçlar doğurabilirdi, ama aralarına *Kalbi Kaybolan Kedi* girerse, birbirlerinin hayatlarına karışmadan, üçü birlikte o kaybolan kalbi aramaya çıkabilirlerdi. Tıpkı Mercan, ben ve Laden gibi diye düşündüm, tam bu sırada düşündüm, kitapları yerlerine koyarken. Peki kitap rafında Berrin Hanım'ı nereye koyacaktım? Berrin Hanım kitap olsa hangi kitap olurdu? Yine o ürpertiyle kitaplığın önünden geri çekildim.

Laden saat yediye doğru dükkâna geldiğinde, Mercan hâlâ geri gelmemişti. "Artık bundan sonra gelmez, lokantaya gitmiştir," diye karar verdik Laden'le. Dışarıda rüzgâr birdenbire bastıran bir yağmurla birlikte gücünü artırmıştı. Bu tatsız havada dışarıya çıkmaktansa, bir süre daha dükkânda oturmaya karar verdik.

Laden'e öncelikle Berrin Hanım'ı ve tabii Elvira'yı anlattım. Ancak Laden kafasını, Mercan'dan farklı olarak "duygusal bir sorumluluktan" çok, meselenin pratik yönlerine yoruyordu artık. Mesela Berrin Hanım'ın evinde doğal gaz varsa eğer, borular donmuş olabilir mi? Yeterince iç çamaşırı götürdüm mü? Berrin Hanım'ın muhakkak bir sigortası vardır, o bu durumda nasıl "aktif hale" getirilir? Gerçekten çocuğu varsa nerede? Onun böyle içtenlikle kafa yorduğunu görünce, sorularından hiç olmazsa birisini cevaplandırabileceğim için neredeyse sevinmiştim:

"Çocukları yok!" dedim.

"Emin misiniz?"

"Eminim!"

"Ben emin olamıyorum bir türlü hiçbir şeyden!"

"Ben eminim Laden'ciğim," dedim üstüne basarak.

"Sordunuz mu peki?"

"Hayır, ama çocukları olsa Murat bana söylerdi."

Yılbaşı gecesi anlattıklarımdan sonra, artık Laden'in ve Mercan'ın yanında Murat'tan bahsedebiliyordum, önemli olan birçok şeyi biliyorlardı artık: Yıllar önce bir aralık akşamında gözyaşları içerisinde İstanbul'dan bir trene bindirdiğim Murat'ı, yıllarca bana mektup yazan, telefon eden Murat'ı, karısı yanına giden Murat'ı, karısı yanına gittiği için yanına gidemediğimi sandığım Murat'ı, yani Berrin Hanım'ın bir zamanlar aşkla baktığı objektiflerin arkasındaki Murat'ı! Aslında bütün bunları başkalarıyla konuşabilme fikri hâlâ o kadar yabancıydı ki bana! Bir zamanlar Esin, bir tek Esin vardı bunları anlatabileceğim, şimdi ise bütün bunlar gözümde, sürüklendiğim ve sürüklenirken kendimle birlikte her şeyden habersiz iki çocuğu da sürüklediğim bir maceranın adli detayları haline dönüşmüştü.

"Hazır kahve alıp geleyim mi?" diyen Laden'in sözleriyle kendime geldim.

"Uzak orası şimdi, gitme," dedim, "Türk Kahvesi yaparız istersen!"

"Boşverin, yorulmayın, ben poşet Neskafe alıp gelirim şu büfeden," diyerek çıktı dışarı.

Ya Laden haklıysa? Ya Murat'la Berrin Hanım'ın bir çocukları vardıysa? Ya bu da sadece benim inanmaya hazır olduğum doğrulardan birisi olmadığı için ben...? Aramalıydım Murat'ı, belki hemen, Laden gelmeden aramalıydım. Telefona gittim, numarayı çevirdim, Murat karşımdaydı yine. Kısa konuşacağımı, sormak istediğimin sadece Berrin Hanım'la bir çocukları olup olmadığını söyledim resmî bir sesle. Aynı resmî tavırla karşılık verdi Murat. Ortak bir çocukları yoktu ama, "O zamanlar bana söylememiş miydi?", Berrin Hanım'ın önceki evliliğinden bir kızı vardı. Adı

Ekin'di kızın. Soyadı? Ataman'dı. Hayır, nerede olduğunu bilmiyordu, ama Berrin Hanım'ın kızı şu anda kırk yaşına yakın olmalıydı. "İlk kocası?" Hiçbir fikri yoktu Murat'ın. Berrin Hanım ondan boşandıktan hemen sonra kendisiyle evlenmişti, adam avukattı, sonradan o da evlenmişti galiba, adamın adı Enis'ti.

Nasıl bir hayattı bu? Nasıl bir dünyaydı? O yakınımda sandığım hayatların, uğrunda hayatımı rayından çıkarttığım hayatların en önemli ayrıntılarını resmî makamların benden daha iyi bildiği bir dünyada ne işim vardı benim? Berrin Hanım kocasından Murat için boşanmış olmalıydı. Ben? Hayır, ben Murat için boşanmamıştım kocamdan. Murat durgun, dingin ama ağzına kadar dolu, dolayısıyla tek bir damlayla taşıverecek bir bardak suya düşen o son damlaydı sadece. Levent'le o yıl olmasa ondan sonraki yıl, ondan sonraki yıl da olmasa, ondan sonraki yıl... Peki, emin misin Süreyya? Murat olmasaydı gerçekten de Levent'ten ayrılır mıydın sen? O akşam kapını hiç tanımadığın bir yabancıya açmasaydın şimdi burada, şu dükkânda böyle yapayalnız oturur olur muydun?

Ne demişti bir akşam Murat:

"Süreyya, biliyor musun, neredeyse üç haftadır kapıdan dışarı adımımı bile atmadım, üç haftadır senden başka kimseyi görmedim. Hayatımın nereye doğru gittiği bu kadar belirsizken, iki hafta sonra hangi ülkede, nerede, nasıl yaşayacağım bile meçhulken üzerimde şimdiye kadar hiç hissetmediğim bir hafiflik var. Bazen hayatta mutlu olmak, o kadar 'an meselesi' ki! Eğer sen o gece bana, hiç tanımadığın bir yabancıya kapını açmasaydın, bu duyguyu belki de hiç, ama hiç yaşayamayacaktım."

Balık kızartıyordum mutfakta. Murat birdenbire mutfak kapısında belirmiş, uzun uzun yüzüme baktıktan sonra, gülümseyerek "Ne var?" demem üzerine bunları söylemiş

ve yaklaşıp saçlarımdan öpmüştü. Bir arkadaş, bir âşık ve bir çocuk gibi öpmüştü. Belki de o an anlamıştım, bir daha asla eski Süreyya olamayacağımı, bir daha asla hayatımı eski Süreyya gibi yaşayamayacağımı! Eğer bilebilseydim, bir bilebilseydim, zamansız ve mekânsız bir aşkın kendisini yaşatabilmesinin bedelinin hafızanın hanesine yazıldığını!

Geçmişe dalıp gitmişim yine. Laden'in içinde kahve ve poğaçalarla dolu bir poşetle dükkâna girmesiyle tekrar dünyaya döndüm ve montunu çıkarıp soluklanmasını bekledikten sonra söyledim. "Murat'tan değil ama..." demiştim hemen, yoksa Murat adına özür diler gibi mi çıkmıştı sesim?

"Keşke Murat'tan olsaydı," dedi Laden, "hiç olmazsa yerini bilirdik şimdi kızının."

Bu söyledikleri üzerine Laden'e "Evet," diyebilir miydim, "Keşke," diyebilir miydim, her şeyi Mercan'ın dediği gibi, sadece "teknik" bir sorun haline getirebilir miydim? Yo, hayır, yapamazdım, o gücü bulamazdım, hafızamın bana oynadığı oyunlar yüzünden hayatımı bu kadar şiddetli cezalandıramazdım.

"Laden'ciğim, sen bugün biraz sinirli misin?"

"Hay Allah, çok mu belli oluyor halimden? Evet yorgunum biraz..."

"Bütün bu olaylar sizi de yordu. Üstelik ben de yordum sizi galiba."

"Hayır, hayır... Kesinlikle sizinle alakası yok, diyerek kahve suyunu ısıtmaya gitti.

Döndüğünde yüzü biraz daha güler gibiydi. Karşıma oturdu:

"Şimdi hiç itiraz etmeyin. Berrin Hanım'ın anahtarları yanınızda mı?"

"Yanımda... Ama... Olmaz, öyle gidip evine giremeyiz bir daha izni olmadan."

"Sizin gelmeniz şart değil, ben yalnız da giderim."

"Bu fikir benim kafama hiç yatmıyor Laden, ne olursa olsun!"

"Ama bakın... Hiç olmazsa gidip posta kutusuna bakalım. Belki kızından bir mektup falan gelmiştir ya da ne bileyim, kızının ya da bir yakınının telefon numarasını buluruz, hiç olmazsa onlara haber vermiş oluruz değil mi? Yani hırsızlık için ya da kadıncağızın özel hayatını talan etmek için girmeyeceğiz ki evine! Bunu iyilik olarak düşünün. Üstelik bu kadın sizin evinize girmedi mi? Siz ona anahtar mı vermiştiniz? Ama o size anahtarını yolladı, bu ne demek?"

"Buyrun evim sizin demek değil herhalde," dedim inatla ama... haklı da olabilirdi Laden! Sahi nasıl girmişti o kadın benim evime? Bir gün bu soruya cevap verecek hale gelecek miydi acaba?

Biraz düşündükten sonra "Olur," dedim Laden'e o akşam. Bunu duyar duymaz fırladı yerinden, "Hadi o zaman, diyordu. Çaresiz kalktım, başka yolu yoktu, gidecektik.

Laden arabayı dükkânın önüne getirmek için çıktı, ben ışıkları söndürdüm, dükkânı kapattım ve dükkânın önünde beklemeye başladım. Az sonra Laden'in arabası göründü sokakta. Arabaya bindim, battaniyemi kendim buldum bu kez. Ve bir defa daha, o bilinmeyene doğru yola çıktık.

Evi eliyle koymuş gibi buldu Laden. Ben mümkün değil bulamazdım bir kere gittiğim yeri, gerçi bazen bin kere gitmiş olsam da bulamazdım. Nereye gideceğimi bilemeden kalıverirdim ortada, birdenbire her şey yabancılaşırdı: Oryantasyon bozukluğu vardı bende, had safhada, kronik, akut, hepsi!

"Ne kadar kolay buldun evi," dedim Laden'e.

Kontak anahtarını çekti, yüzüme baktı, özür diler gibiydi:

"Şey... Süreyya Hanım, bu benim ikinci gelişim değil buraya."

"Nasıl? Sen bir daha mı geldin buraya?"

"Evet, geldim."

"Gelip ne yaptın peki?"

"Hiç... hiçbir şey... birkaç kere sokak boyunca gidip geldim, arabayı park edip bekledim. İki seferinde de evde ışık yoktu, belki Berrin Hanım gelir diye bekledim."

"İki kere mi geldin hem de?"

"Evet."

Hayretler içerisindeydim. Laden'in böyle bir şey yapacağı aklımın ucundan bile geçmemişti. Peki, Berrin Hanım'la karşılaşsa ne yapacaktı ki?

"Ölmediğinden emin olmak istedim sadece," diye cevapladı Laden bu sorumu. "Ne yapayım, siz çok üzülmüştünüz, kızmayın lütfen!"

"Yok, kızmıyorum da çok şaşırdım. Ne zaman geldin peki?"

"O plağı koymamıştı daha evinize, işten çıkıp buraya geldim. İki kere..."

"Hadi, inelim," dedim.

Kızmamıştım Laden'e, fakat bana haber vermediği için biraz gücenmiştim. Ama bir taraftan da birisinin, Laden'in benim için endişelenmesi içimi ısıtmıştı sanki, basbayağı içlenmiştim. Şimdi direksiyonda affedilmeyi bekleyen, o ıslak kedi bakışlarıyla bakıyordu yüzüme. Tıpkı Mercan'ın taşındığı gün yağmurda, yukarıya pencereme baktığı gibi.

"Olan olmuş zaten, boşver," diyebildim sadece, ama Laden'e bu bile yetmişti. Gözleri yine iki çizgi halini aldi, çocuk gülüşü yüzünü aydınlattı. Berrin Hanım'ın anahtarını elimde hazırlayıp indim arabadan.

Posta kutuları apartman girişindeydi. Berrin Hanım'ın posta kutusu boştu, üzerinde üç-dört zarf duruyordu sadece, ama içinde Berrin Hanım'a gelen bir mektup yoktu. Merdivenleri çıkarken bu kez biraz daha rahattık, en azından evde bizi bekleyen birisinin olmadığından emindik, aşağıdan da bakmıştık zaten, ışık yoktu pencerelerde.

Kapıyı Laden açtı. Yine anahtarın o "tık" sesiyle ürpermiştim. Kapıyı yavaşça itti Laden... Kendimi "en doğrusu buydu, buraya gelmemizdi," diye düşünerek rahatlatmaya, ipucu olabilecek birşeyler bulabileceğimize inandırmaya çalışıyordum ama...

Apartman otomatının ışığında, boş bir daire duruyordu önümüzde. Bütün her şey, o yuvarlak masa, kristal vazo, sandalyeler, resimler yokolmuştu. Hole açılan dört kapının hepsi açıktı bu kez. Elim elektrik düğmesine uzandı, ama elektrik de kesilmişti. Tekrar otomata bastı Laden. Hayır, boştu ev... tek bir çöp dahi ortalıkta.

Yarı karanlıkta, yine çakmak aydınlığında bütün odaları dolaştık, en sonunda banyoya baktık, ancak evde temizlik yapıldığını gösterecek bir kova bile yoktu etrafta. Ama buna rağmen ev, yakında taşınılacakmış gibi temizlenmiş görünüyordu. Duvarlar da o ışıkta seçebildiğimiz kadarıyla temizdi, ama evde belirgin bir boya badana kokusu da yoktu. Fazla oyalanmadan çıktık evden. Laden kapıyı kilitlerken, birden tekrar açtı ve kulağıma eğilip "İki kez kilitlenmemişti, diyerek kapıyı kilitlemeden çekti sadece. Saate baktım, dokuzu çeyrek geçiyordu, komşulara sormak için geç bir saatti.

"Yarın gelip soralım," dedim Laden'e. İtiraz etmedi ve hayal kırıklığı ile merdivenleri inmeye başladık. Ancak apartman kapısını açmak isterken arkamızda bir ses duyduk, birisi bodrum kattan yukarı çıkıyordu. Durdum, Laden'e işaret ettim. Gelen kapıcı olabilirdi ve normal şartlarda birisinin apartmandan taşınıp taşınmadığını da bilirdi. Normal davranmalıydık, kapıdan çıkmak üzereyken tesadüfen karşılaşmış gibi yapmalıydık. Elimiz apartman kapısında sessizce beklemeye başladık.

Yine bir asır gibi geçen sürenin sonunda bir gölge göründü merdivenlerde. Son basamakları çıkarken, ben Laden'e

"Nereye gitti acaba bu saatte, komşulara mı sorsak?" gibi yalandan sorular sorarak adamı varlığımıza hazırlamaya çalışıyordum. Basamaklarda nihayet temiz yüzlü, efendi, insana ilk bakışta güven telkin eden, gençten bir adam görünmüştü:

"İyi akşamlar," dedim, "bu apartmana siz mi bakıyorsunuz?"

"Evet, siz kimi aramıştınız?"

"Berrin Hanım'a bakmıştık ama..."

"Ha sekiz numara mı? Taşındı o!"

"Allah allah, ne zaman taşındı?"

"Oldu birkaç hafta, ben yeni başlamıştım buraya. Ama evi önceden satmışmış o zaten. Siz nesi oluyorsunuz?"

"Ben akrabasıyım uzaktan, diyerek alelacele geçiştirdim soruyu.

Laden girdi araya:

"Adres falan bırakmadı mı giderken?"

"Yok bırakmadı da..." Bir an düşündü kapıcı, sonra ekledi:

"Sayfiyeye taşınıyorum demişti ama neresini dediydi o? Unuttum valla teyze... Yalnız belki yedi numara bilir, ona sorayım isterseniz..."

Laden'le birbirimize baktık ve fırsatın ayağımıza geldiği konusunda derhal anlaştı gözlerimiz. Kapıcı önde, biz arkada tekrar tırmanıyorduk merdivenleri.

Kapıya geldiğimizde kapıcı "Çöp olmadığına göre bunlar evde yok galiba, ama çalalım yine de zili bir," diyerek yedi numaranın zilini çaldı. Ne yazık ki tahmini doğruydu, kapı açılmadı. "Teyze," diyerek döndü bana:

"İsterseniz bir de altı numaraya soralım."

Belli ki isteksizce söylemişti bunu, ama isteksizliğini görmezden gelip ikimiz birden "Olur," dedik yine.

Altı numara çöpünü kapıya koymuştu, bu iyiye işaretti. Gerçekten de bu kez açılmıştı kapı. Boynunda kol kalınlı-

ğında altın bir zincir taşıyan, iri yarı kabadayı kılıklı bir adam açmıştı kapıyı. Kapıcı özür diler gibi anlattı durumu. O anlatırken adamın arkasından, cüssesi ancak adamın yarısı kadar olan genç bir kadın göründü:

"Ağbi, sekiz numarada yaşlı bir bayan oturuyordu ya, teyzemler onu arıyorlar. Sizde adres falan var mıydı?"

Adam bize dönüp, şöyle ikimizi de süzdü ve lütfedercesine konuştu:

"Yok koçum, bizde yok adres filan!"

"Peki ağbi, rahatsız ettik," diyerek çöpe uzandı genç çocuk ve kapı çaaat diye kapandı yüzümüze.

Kapıcı tedirgin olmuştu adamdan. Biz de! Ve sıfıra sıfır, elde var sıfır duruyorduk kapının önünde. Laden tekrar kapıcıya döndü:

"Pardon, size bir telefon bıraksak, yarın yedi numaradan öğrenip bize bildirebilir misiniz Berrin Hanım'ın adresini?"

"Tabii abla," deyip cep telefonunu çıkardı cebinden, Laden'in telefonunu kaydetti ve teşekkür ederek ayrıldık.

Sokakta durup tekrar Berrin Hanım'ın karanlık pencerelerine baktık. "Yazık oldu," dedi Laden, "belki yedi numara bize birşeyler anlatabilirdi."

Nerelerden nerelere gelmiştik. Dönüş yolunda hiç konuşmadan o kaseti dinledik yine, ağız mızıkalı kasedi.

# "Gidin, Gidin ve Unutun!"

Mercan kapıyı çaldığında, mutfakta kahve içiyordum. Erken kalkmıştım, az uyumuştum ama kendimi bayağı dinlenmiş hissediyordum, kısa ama derin bir uyku uyumuştum. Ne Berrin Hanım'ın ne Elvira'nın rahatsız edemediği derin bir uyku.

"Dükkânın anahtarlarını almaya gelmiştim," dedi Mercan. Sıkıntılı ve yorgun görünüyordu.

"Erken daha nasılsa, gel bir kahve içelim," deyip Mercan'ı içeri davet ettim. İtiraz etmeden girdi içeri ama bir mesafe, bir uzaklık vardı halinde ve bunu vurgulamak istercesine, parkasını çıkarmadan oturdu sandalyeye: Her an gidecekmiş gibi. Önüne bir fincan kahve koydum ve karşısına oturdum ben de. O soru o kadar dilimin ucundaydı ki, neredeyse dışarıdan görünecek diye korkuyordum:

Kimdi o kız?

Mercan her şeyi ilk kez görüyormuş gibi etrafına bakıyordu, tek tek eşyaların üzerinde geziniyordu gözleri, her yere, her şeye bakıyordu tek tek, her şeye... Benim gözlerim hariç! İç çekmenin sınırına dayanmış derin bir nefes alınca,

nihayet bana çevirdi gözlerini. Sormayacaktım, o nasıl ben anlatıncaya kadar beklediyse, ben de o anlatıncaya kadar bekleyecektim.

"Dün tekrar gelemedim, kusura bakmadınız değil mi?"

"Yo yo hayır. Zaten Laden geldi senden sonra, onunla oturduk biraz da. Sonra bil bakalım ne yaptık?"

"Berrin Hanım'ın evine gittiniz."

Şaşırmıştım, bunu bildiğine göre Laden'le görüşmüşlerdi. Sevinmiştim de tabii! Fazla meraklı görünmemeye, soruma sıradan bir hava vermeye çalışarak sordum:

"Akşam mı gördün Laden'i?"

"Uyanıktı ben işten döndüğümde, oturmuş bütün gece internette hafıza kaybıyla ilgili ne kadar metin bulduysa okumuş. Işığını görünce kapıdan bir merhaba dedim sadece, o arada anlattı gittiğinizi."

"Sonuç sıfır ama," dedim.

"Pek de sıfır sayılmaz."

"Ne var elimizde? Tamam, kapıcı çocuk olur da telefon ederse öğreniriz belki birşeyler."

"Tabii o da var da... Ama evi sattığına göre, demek ki Berrin Gümüşay memleketi ya da hayatı terk etmeyi aslında bayağıdır planlıyormuş, bunu öğrenmiş olduk en azından."

"Eh bu zaten malumumuz değil miydi, Mercan?"

"Benim malumum değildi. Sizin de malumunuz olamaz, yoksa o kadar vicdan azabı boşa gider."

Kurulmuş bir makine kadar mekanik çıkıyordu Mercan'ın sesi. Kendisini korumaya alıp, zırhlarını kuşandığı zamanlarda ortaya çıkan bir ses tonuydu bu. Tekdüze, hafif burundan gelen ve aslında iyi bir oyuncu olduğu halde oyunun 455. sahnelenişinde, rolünden sıkılmış olduğu her halinden belli olan bir tiyatrocunun performansı kadar talihsiz!

Bu durumlarda üstelememeyi öğrenmiştik artık. Biz derken Laden ve ben demek istiyorum. Üstelemiyorduk hiç,

Laden bir yolunu bulup, kulağıma gizlice "Süper negatif modların kralı geldi," gibi şeyler fısıldayıp "ortamdan" sessizce köşesine çekiliyor, ben de bütün gayretimle konuşmayı Mercan'ı normale döndürecek bir genellik çizgisine çekmeye çalışıyordum. Bazen bunda başarılı da olabiliyordum, ama böyle durumlarda Mercan çoğunlukla bir yolunu bulup gidiyordu. İşte şimdi de o an gelmiş gibi görünüyordu. Mercan on saniye sonra kahvesini bir yudumda içecek ve dükkânın anahtarlarını alıp gidecekti. O sormadan çantamdan anahtarları getirip masanın üzerine koydum. Mercan "Kendinizi iyi hissetmiyorsanız siz dükkâna hiç gelmeyin bugün, eğer fiyatını bulamadığım bir şey olursa ben telefon ederim size," dedi kapıda.

"Teşekkür ederim Mercancığım, çok sağol! Ben öğlen uğrarım bir ara yanına."

"Hoşçakalın," diyerek çıktı, giderken az önceki hali yoktu, mahzunlaşmıştı.

Benim yerime dükkâna gitmeye başladığından beri temizlik işine gitmiyordu Mercan. Para teklif etmeyi aklımdan geçiriyordum, ama nasıl yapacağımı bilemiyordum. Gerçi aybaşında kirayı almasam diye düşünüyordum ama bu ara parası var mıydı acaba? Garsonluktan ne kadar kazanabilirdi ki? Muhakkak bir yolunu bulup Mercan'a para vermeliydim.

Önce dükkâna, oradan da Berrin Hanım'a gidecektim yine. Berrin Hanım'a benim için kendi elleriyle hazırladığı fotoğrafları da götürecektim yanımda, Mercan'ın getirdiği kopyaları. Peki orijinallerini koyup yolladığım paket ne olmuştu? Eline geçmiş miydi acaba o paket Berrin Hanım'ın?

Evde yine yalnız kalmıştım, ama kendimi tuhaf bir şekilde, son yıllarda hiç olmadığım kadar hayatın içinde hissediyordum. Bunları düşünürken gözlerim fotoğrafların fotokopilerinin durduğu dosyaya ilişti bir ara, hastanede bu fotoğ-

rafların elimde bulunuşunun, üstelik de böyle fotokopi olarak elimde bulunuşunun bir açıklamasını yapmamı bekleyebilirlerdi. Bir de Berrin Hanım'ın evinin yerinde artık yeller esmesi durumu vardı tabii ki! Bütün bunları enine boyuna düşünmem ve tutarlı cevaplar hazırlamam lazımdı. Belki fotoğrafları doğrudan Berrin Hanım'a değil de önce doktoruna göstermem daha doğru olurdu, ama sen neyin doğru, neyin yanlış olduğunu ayırdedebilecek ruh bütünlüğünü çoktan aştın Süreyya! Otur, otur da düşün bakalım, nereye varacak bu işin sonu!

Bir kere: Murat'tan, evliliklerinden, ayrılmalarından bir süre sonra söz edilebilirdi ama bunlardan ilk günlerde hiç bahsetmemek daha doğru olurdu elbette. Evet, evet ilk başta bunlardan kesinlikle bahsedilmemeliydi. Ama mesela coğrafya öğretmeni olduğunu söyleyebilirdim, bir kızı olduğunu da söyleyebilirdim. Kızının adı Ekin'di, nerede olduğunu bilmiyordum yalnız. Ama kızının nerede olduğunu bilmediğimi söylersem, diğer anlattıklarımın doğruluğu konusunda bir güvensizlik yaratmış olmaz mıydım? İyi de ben kim oluyordum? Berrin Hanım'ın hayatını ne kadar bilebilirdim?

Ben Süreyya'ydım, Berrin Hanım'ın, Beşiktaş'taki dükkânına üç-dört haftada bir uğradığı o kırtasiyeci kadındım. On yıldır bana gelip gidiyordu, oturup konuşup, dertleşiyorduk. Şiir yazıyordu Berrin Hanım, gerçekten çok güzel şiirlerdi bunlar. Yalnız kendisini bu kadar senedir bir türlü, bu şiirleri bir yayınevine göndermesine ikna edememiştim. Çünkü Berrin Hanım çok mütevazı bir kadındı, yazdığı şeyleri illa ki yayınlanması için yazmadığını, o şiirleri sadece kendisi ve dostları için yazdığını söylüyordu. Ayrıca çok okuyan, çok kültürlü, çok hanımefendi bir kadındı Berrin Hanım. Fransızcası kusursuzdu bir kere. Genelde tarih kitaplarını ve biyografileri sever, romanda ise çoğunlukla po-

lisiyeyi tercih ederdi. Agatha Christie hayranıydı. Sık sık da tiyatroya giderdi, "Fare Kapanı" en sevdiği oyunlardan birisiydi haliyle. Vehbi Bey'le de çok iyi anlaşırlardı. Bana geldiğinde muhakkak ona da uğrayıp bir halini hatırını sormadan, bir çayını içmeden gitmezdi. Gerçi gerek hayat tarzları gerekse siyasi bakışları çok farklıydı ama çok iyi anlaşırlar, sohbetlerine de doyum olmazdı. Berrin Hanım çevreciydi de! Gücünün yettiğince gönüllülerin "sahil temizliği" faaliyetlerine katılır ve çevreci kuruluşlara imkânları elverdiğince bağışta bulunurdu. Galiba Green Peace üyeliği de vardı. Abartma Süreyya abartma, duracağın yeri bir bil! Neyse... Ama her şeyden önce çok iyi bir insandı Berrin Hanım, kimseyi tenkit etmez, kimseyi kırmaz, kimsenin etlisine sütlüsüne karışmazdı. Etli sütlü deyince: O yaşında et yemeyi bırakıp vejeteryen olmuştu birkaç yıl önce.

Bugünlük bu kadar hainlik yeterliydi herhalde Berrin Hanım için. Fotoğraflar? Evet fotoğrafları kızı istemişti, Berrin Hanım da bana gelip kızına göndermek üzere fotoğrafların fotokopilerini çektirmiş, ancak hepsini dükkânda unutup gitmişti. Ev? Evi neredeydi? Moda'daydı evi, ama sattığını ve bir sayfiye yerine yerleşmek istediğini söylemişti son geldiğinde. Daha fazlasını da bilmiyordum, zaten bilmem de gerekmiyordu. Eh biz ahbaptık sonuç olarak sadece ve o devamlı bir müşteri, ben de o kırtasiyeci kadındım.

Gitmeden Berrin Hanım'a neler götüreceğimi de düşünmeliydim. İç çamaşırı almalıydım yine gitmeden. Bir Agatha Christie romanı da götürebilirdim ayrıca. Ha bir de iskambil destesi... Berrin Hanım pasyans da açardı ihtimal, fal açar gibi. Son açtığı pasyanstan da talihine, bir deste iskambil kâğıdı, bir tane Agatha Christie romanı, iki fanila, bir don çıkmıştı işte!

Ama çok kolay hayallerdi bunlar çok! Mutfak masasında, sokağa bir çatıkatı penceresinden bakan hayaller. Nitekim

birkaç saate kalmayacak, Berrin Hanım gösterecekti bana, hayallerin de hafızanın da muhayyilenin de kaç bucak olduğunu!

Ayağımın üzerine hâlâ eskisi gibi basamıyordum, ama dinlenmek ve tabanlıklar işe yaramıştı. En azından kısa mesafeleri gidebilir olmuştum. Taksi çağırıp aşağıya indim. Gökyüzü masmaviydi o gün. Güneş pırıl pırıl parlıyordu. Birdenbire para cüzdanıma bakmayı akıl ettim. Tahmin ettiğim gibiydi, hiç para yoktu yanımda. Duraktaki taksicilerin hepsini tanıyordum, onlara "Sonra veririm," desem de olurdu ama... Ama ya Berrin Hanım'ın masrafları?

Bu soruyu artık doğru dürüst sorup doğru dürüst cevaplamanın zamanı gelmişti. Çatıkatlarının kiralarıyla alt katın kirasını, yarım yamalak da olsa dükkândan gelen parayla birleştirince gayet güzel geçinip gidiyordum. Olur olmaz etrafa para saçacak halde değildim, ama maddi bir sıkıntım da yoktu. Ev kirası vermiyordum, dükkân kirası vermiyordum, yemeklere gïdip, evde davetler de vermiyordum. Bir taksi parası işte... Evet taksi parası çok tutuyordu. Biraz da toplu param vardı bankada, ona dokunmuyordum hiç. Ama bu durumda? Ne kadar tutmuştu acaba hastane masrafları?

Taksi şöförü, tahmin ettigim gibi "bankamatiğin" önünde durup beklemektense "Sonra alırız Süreyya Hanım," deyip gitti. Dükkânın kasasında da biraz bir şey birikmiş olmalıydı, ama ona hiç dokunmadan Mercan'a almasını söyleyecektim bugün. Bu işi böyle hatır gönül işinden çıkartmanın zamanı gelmişti artık. Banka otomatından biraz para çektim, gidip Berrin Hanım için beyaz, pamuklu, iyi cins iç çamaşırları aldım. İskambil kâğıdı dükkânda vardı, ama kitap için bir kitapçıya gitmem lazımdı. Ciddi ciddi Agatha Christie mi alacaktım şimdi ben? Alacaktım, vallahi billahi alacaktım.

Kitapçı her zamankinden farklı olarak pek kalabalık değildi, gerçi sadece alışkanlıkla kitapçı diyordum buraya hâ-

lâ. Kitapçı-kırtasiyeci-kozmetikçi labirenti gibi bir şey olmuştu artık dükkân. Labirentti labirent olmasına ama güzel düzenlenmişti, her şey yerli yerindeydi ve aradığım kitabı bulmam hiç zor olmadı. Mesleki bir merakla kırtasiye malzemelerine de bir göz atmak istedim ama vaktim azdı, ayağım zorluyordu, dükkâna kadar yürüyecek gücüm ancak vardı. Kitapçının döner kapısından çıkarken, dükkânımın gıcırtıyla açılan zavallı kapısını düşündüm. Bu döner kapıyla nasıl âşık atabilirdi ki benim yaşlı emektar? Aman Süreyya boşver! Dükkâna döne döne girip çıkacaksın da ne olacak? Kapın dönmüyor diye dünyan mı duruyor?

Dükkânın kapısı açıktı, Mercan havalandırmak için açtı herhalde diye düşünürken, içeri girince birdenbire alışılmadık bir müşteri kalabalığının ortasına düştüm. Ne olduğunu anlamaya çalışırken, Mercan'ın sıkıntılı yüzü belirdi tezgâhın arkasında:

"Ah, iyi ki yetiştiniz!"

Mantomu çıkarmadan tezgâhın arkasına, Mercan'ın yanına geçtim. Klasör, beş ortalı defter, kalemtıraş, iletki, pergel, fırça, kumaş boyası... Nasılsa hepsini bulup buluşturup verdik, paraları aldık, üstlerini verdik, teşekkür ettik, rica ettik, iyi günler diledik ve akını atlattık.

"Hayrola?" dedim yalnız kalınca.

"Tek yaptığım, iki kartona bazı malların fiyatlarını yazıp dışarıya asmak ve bir de dükkânın kapısını açmak oldu," diye cevap verdi Mercan.

"Nereden aklına geldi bu?"

"İnanmayacaksınız ama geçen gün Vehbi Bey çok ısrar etti. Beraber büyük bir kırtasiyeciye gidip fiyatları inceledik. Bizim fiyatlar bayağı düşük aslında onlarla karşılaştırınca. Sonra bu sabah Vehbi Bey geldi, "Hazır Süreyya Hanım yokken fiyatları yazıp dışarıya as bakalım bir," dedi. Ama kapıyı açmak benim fikrim."

"E peki iyi etmişsin de, böyle soğukta mı oturacağız şimdi bütün gün?"

Mercan kızardı, kalktı kapıyı kapattı.

"Vehbi Bey benim yokluğumu fırsat bildi yani!" dedim şaka yollu.

"Öyle oldu galiba," diye cevap verdi. Mahçuptu bana karşı. Bu iyiydi, bu mahcubiyeti biraz suiistimal edebilirdim şimdi.

"Mercan, bunun için seni affederim affetmesine ama bir şartla!"

Soran gözlerle yüzüme baktı, hiç duraklamadan devam ettim:

"Şu dün gelen kız... Hani şiir kitabı alan..."

"Evet?"

"Kimdi o?"

"Buna şimdi cevap vermek istemiyorum," diyerek ayağa kalktı Mercan. Sesi kızgın ya da kırgın değildi, ama kararlıydı.

"Bu dükkânın sizin için ne ifade ettiğinin farkındayım Süreyya Hanım. Sığınak gibi kullanıyorsunuz burayı, ben de öyle... O yüzden bugün yaptığım doğru değildi, ama bunun karşılığı sadece bir özürdür. Bunun için de şimdi sizden özür diliyorum, başka bir şey beklemeyin."

"Niye sığınak gibi kullanayım?" derken sesim titriyordu.

"Çünkü hayatla tek bağlantınız burası! Ama onu da camların arkasından bir film gibi izliyorsunuz. Hayatın içinde değilsiniz, ama burda olmanız size sanki hayatın içindeymişsiniz duygusunu veriyor, o yüzden bir sığınak burası."

"Sen? Sen hayatın içinde misin?"

"Aslında içindeyim ben, ama benim için öngörülen yerde olmadığım için insanlar beni hayatın dışındaymışım gibi görüyorlar. Sizi de şaşırtan bu zaten! Deminki sorunuz ya da hakkımda sormak istedikleriniz hep eninde sonun-

da, aslında benim için öngörülen yerin, aslında bana biçilen esas rolün ne olduğu noktasına gelip dayanıyor, öyle değil mi?"

"Peki, madem öyle diyorsun, şuna da cevap ver o zaman: Ben neden senin gözünde böyle bir hakka sahip değilim? Belki ben de sırf, hayatta benim için öngörülen yerde olmadığım için sana hayatın dışında görünüyorumdur."

"Ama ben öngörüleni reddediyorum."

"Ben kabul mu ediyorum peki?"

Mercan sustu... Tekrar yerine oturdu:

"Hayır etmiyorsunuz... bunca olandan sonra ediyorsunuz dersem insafsızlık olur!"

"Ne kastediyorsun 'bunca olanla' derken?"

"Biliyorsunuz işte..." dedi Mercan, sesi güçsüz çıkıyordu.

"O astığınız ilan, ben, Laden, Berrin Hanım... Etrafınızda sınırda olmayan bir tek Vehbi Bey var, o da kamera şakası gibi bir şey zaten..."

Mercan'ın bu sözleri üzerine ikimiz de gülmeye başladık. Doğru ya, bu nasıl aklıma gelmemişti şimdiye kadar? Vehbi Bey, olsa olsa bir kamera şakası olabilirdi.

"Hani o film vardı ya, neydi adı? Hani adamın gerçek sandığı bütün hayatı *reality show*'muş meğer, televizyondan naklen yayınlanıyormuş, bu adam dışında, karısı dahil aslında herkes oyuncuymuş..."

"Ha anladım hangi film olduğunu... Ama aklıma gelmiyor adı."

"Neyse..." dedim, "ben yavaş yavaş yola koyulayım artık... Berrin Hanım beni bekliyordur!"

Hastaneye götüreceğim torbaları tezgâhın üzerine koydum, mantomu giydim.

"Ben dönmem artık bugün, sen kapatırsın değil mi?"

"Tamam," dedi Mercan, "yalnız tek başınıza gitmeyin isterseniz, ben de geleyim."

"Sağol, ama yalnız gitmem daha iyi olur, bugün bir psikiyatrist görecekti Berrin Hanım'ı... Bakalım görmüş mü?"

"Hoşçakal," derken Mercan kapının yanına geldi:

"Anlatırım bir ara isterseniz Süreyya Hanım, tamam mı?"

Küçük bir çocuk gibiydi yüzü, "Tamam," dedim.

"Dükkânı kapatınca gelebilir miyim size? Zaten bugün hastanede neler olacak onu da merak ediyorum."

"Tabii, gel... Laden'i de al istersen gelirken..."

"Olur," dedi ve nedense ilk kez birbirimizi öptük ayrılırken.

* * *

Hastaneye gittiğimde saat iki buçuğa geliyordu ve durumda bir değişiklik yoktu, şöyle ki: Berrin Hanım hâlâ aynı odada, hâlâ aynı yataktaydı. Hâlâ aynı şekilde dimdik oturuyordu ve beni görür görmez gözlerindeki donuk ifade yerini şimşek hızıyla insanın gözünü delen bir pırıltıya bırakmıştı:

"Ah...ah...ah... Ne kadar vefalıymışsınız siz Süreyya Kalfa," diyerek karşıladı beni.

"Merhaba, iyi misiniz?" dedim, ne Berrin Hanım ne de o "Elvira" adını kullanmamaya özen göstererek.

"Hiç iyi değilim vallahi! Aç bakayım neler getirdin bana?"

Torbalarla yanına oturdum. Önce iç çamaşırlarını çıkardım, sonra iskambil kâğıtlarını:

"Pasyans açarsınız belki diye getirdim."

"Çok iyi, çok iyi, ama nerede açacaksın pasyansı? Şu odada yan yana kaldığım insanlara bak!" diyerek yüzünü buruşturdu. Diğer hastalar duymuşlardı bu sözleri, bir an nefret ve suçluluk duygularının içiçe geçtiği gözlerle Berrin Hanım'a baktılar ve sonra "Bırak, belaya bulaşmayalım hiç," dercesine yüzlerini çevirdiler.

Agatha Christie çantamdaydı, kitabı çıkarıp versem mi diye düşünürken Berrin Hanım kulağımı yaklaştırmam için işaret etti. Beklenmedik bir hareket yapmasından korkarak yüzüne doğru yaklaştım. Kulağıma eğildi:

"Ben buradakilere gerçek adımı söylemedim. Onlar beni Berrin Hanım diye bir kadın zannediyorlar. Boşver sen de söyleme, iki-üç gün sonra beni taburcu ederler zaten.

"Peki, niye söylemediniz?"

Berrin Hanım birden ciddileşti, hayretle yüzüme baktı:

"Niye söyleyecekmişim, ne lüzumu var? Söylesen anlayacaklar mı? Hem herkese her şey söylenir mi öyle?"

"Berrin Hanım," diye söze başlayacak oldum ama son anda tuttum kendimi, en iyisi hiçbir şekilde doğrudan, adıyla hitap etmemekti.

"MR sonuçlarınız geldi mi?"

"Geldi, geldi, önemli bir şey yok. Gayet iyiyim, affedersin şu kalçamdaki ağrı da bir geçse kalkıp dolaşırım. Ah evime bir gitsem! Yemeklerin de burnumda tütüyor ama... Ama sen de haklısın, ekmek paranı kazanacaksın tabii ki... Ömrü billah benim yanımda kalacaksın diye bir şey yok. O kadının yanındasın hâlâ değil mi?"

"Kimin?"

"Esin Hanım değil miydi? Hani mimar olan?"

"Evet," dedim ve bir an önce oradan kaçma isteği ile ayaklandım. Benim böyle çetrefil bir durumun içinden kendi başıma çıkmam imkânsızdı. Doktorla görüşmeliydim.

"Ben sizi daha fazla yormayayım," diyerek veda etmeye hazırlanırken, Berrin Hanım gücenmiş küçük bir kız çocuğu gibi baktı yüzüme, tıpkı o çocukluk fotoğraflarındaki gibi:

"Bana bir makyaj bile yapmadan gidiyorsun. Şu halime bak, insan içine çıkacak durumda değilim, bir ruj falan da mı yok yanında?"

Yanımda bir ruj olacaktı. Çantamı açtım, ruju ararken ki-

taba takıldı ellerim, üzerinden geçip ruju aldım ve Berrin Hanım'a uzattım:

"Ayna?"

"Ayna yok yanımda Berrin Hanım..."

Başıyla diğer hastaları işaret etti ve aramızdaki gizli bir anlaşmayı onaylar gibi göz kırptı:

"Tamam, tamam, öyle de sen de şimdilik bana..."

Odadan çıktığımda kalbim gümbür gümbür atıyor, sırtımdan ise basbayağı ter akıyordu. Mantomu çıkarttım. Hemen doktoru bulmalıydım. Odasını biliyordum artık, elimle koymuş gibi buldum, kapıyı tıklattım. Cevap yoktu. Bir süre bekleyip tekrar vurdum, yine cevap yoktu. Kapının koluna davrandım, kilitliydi. Ortalık bir gün öncesine göre daha tenha görünüyordu, ama orada durup bekleyecek halim yoktu. Hastanede bir kantin bulurum umuduyla merdivenleri inerken, Doktor Hakan Bey'le karşılaştım. Beni görünce gülümsedi:

"Merhaba, hastamıza mı bakmıştınız?"

"Evet, şimdi çıktım yanından. Sizin vakt...?"

"Nasıl buldunuz Berrin Hanım'ı? Çok iyi değil mi? İlerleme kaydetmeye başladı artık. Böyle böyle, yavaş yavaş oturacak taşlar yerine..."

"Yalnız..." diye söze girmeye çalıştıysam da fırsat vermedi doktor:

"Tetkikleri de gayet iyi geldi... Bundan sonrası, biraz zaman..."

"Yalnız... Affedersiniz, biraz konuşabilir miyiz?"

Cevap olarak saatine baktı Hakan Bey ve bana yol vererek "Buyrun," dedi.

Oturduğumuzda bir sigara yakma isteği geçti içimden. Doktor "Maalesef yasak," deyince hızla, nefes almadan o gün Berrin Hanım'la aramızda geçenleri anlattım. Ben anlatırken doktorun ilgisi giderek yoğunlaşmaya başlamıştı.

Sözlerimi bitirdiğimde, "Bir dakika," diyerek telefona davrandı, ancak anlaşılan karşı taraf cevap vermiyordu, sonra tekrar bana döndü:

"Şakir Bey ilgilendi bugün kendisiyle, psikiyatrist arkadaş... Ben de görüştüm. Berrin Hanım geçirdiği kazayı hatırlamıyor henüz, ama dediğim gibi: Bu, bu tür vakalarda sıkça rastladığımız bir durum... İlerleme de kaydediyor, mesela bize Moda'da oturduğunu ve bir kızı olduğunu söyledi bu sabah. Ben de size tam Berrin Hanım'ın evraklarını getirip getiremeyeceğinizi soracaktım ama..."

"Beni geçmişte evinde çalışan kalfa sanıyor..."

"Olabilir bu tür şeyler... Daha çok başında işin. Bu tür durumlar zaman ve sabır gerektirir. Biz bir hafta içerisinde kendisini taburcu etmeyi düşünüyoruz, siz gerekli işlemleri yapabilecek misiniz?"

"Doktor Bey, Berrin Hanım evini boşaltmış. Bir sayfiyeye taşınacakmış. Ama nereye taşınacaktı bilmiyor komşuları, bu durumda evinden bir şey getirmek mümkün değil..."

"Siz... son zamanlarda görüşmüyor muydunuz Berrin Hanım'la?"

"Görüşüyorduk ama... Biz son yıllarda pek öyle yakın değildik."

Saçmalamıştım işte! Halbuki o kadar da prova etmiştim bu durumları, ama yine de saçmalamıştım. Hatamı tek hamlede düzeltmeye çalıştım:

"Son zamanlarda pek sık gidip gelemiyorduk eskisi gibi..." diye mırıldanırken, gelmesi kaçınılmaz olan o soruyu nasıl savuşturabileceğimi düşündüm; cevabım daha soru sorulmadan hazırdı: Evine gitmiş olacaktım ve komşusu kazayı anlatacaktı. Komşusunun oğlu da Mercan'dı zaten. Peki niye bunları söyleyecektim? Berrin Hanım bana Berrin Hanım kimliğini kapatmıştı zaten. Neyi konuşacaktım?

Derin bir nefes aldım. Sonrasını hatırlamıyorum. Nasıl yaptığımı hatırlamıyorum. Nasıl olup da ben o gün orada...

Evet, anlattım. Her şeyi anlattım, bu kez en baştan anlattım, Berrin Hanım'ın mektubundan değil, '80 sonbaharından başladım, kısaca ama gerekli gördüğüm hiçbir ayrıntıyı atlamadan anlattım... Sadece, o plaktan, evime bir hırsız gibi girişinden bahsetmedim.

Sözlerimi bitirdiğimde ağladığımı fark ettim ve kendi kendimi odanın köşesindeki gizli bir bölmeden izliyormuşum gibi bir hisse kapıldım. Zavallının teki gibi görünüyordum gözüme. Bir başkası gibi görünüyordum. Doktor bir süre sessiz kaldı, şaşkındı. Sonra kalktı, yanıma geldi, elini omzuma koydu:

"Gidin," dedi bana, "gidin ve unutun!"

* * *

"Peki ama, bu kadın zaten on yıldır size gidip geliyorsa ve zaten en başından beri sizin kim olduğunuzu biliyorsa, neden bunları yapmak için bu kadar bekledi?"

"Dissosyatif olmuş ya işte, ondandır," diye cevap verdi Laden Mercan'a.

Berrin Hanım'ın mektubunu getirdim cevap olarak. Tekrar okudular.

"O gün dükkândan kovmam tetikledi sanki her şeyi...

"Ama yine de sizinle sürekli bir iletişim çabası var, o on yıl boyunca ilişkinizde hiç aykırı bir durum olmadı mı?" diye sordu Mercan.

"Anlattım ya, şiirlerini postalamıştık beraber yayınevlerine. Onun dışında hiçbir zaman yakınlaşmadık. Ben Murat'ı görmeye gittiğimde, Berrin Hanım'a laf arasında söz etmiş olabilir miyim acaba yurtdışına gittiğimden? Ama hayır... Kimseye söz etmemiştim ki bundan!

"Siz onu görmeye mi gitmiştiniz?"

"Evet," dedim Laden'e.

"Yani siz Murat'ı gördünüz mü daha sonra?"

"Hayır," dedim ve masadan kalktım. Bulaşıkları yıkayacaktım.

Her şeyi anlatır gibi yapmıştım, ama daha anlatamamıştım onlara Murat'a gittiğimi.

Beş yıl önce, Esin'in ölümünün hemen ardından gitmiştim. Dedim ya, her şeyi göze alıp gitmiştim. Hayatımı bir bavula doldurup gitmiştim. Esin yoktu. O da olmayınca kimselere haber veremeden, kimselere veda edemeden gitmiştim. Gitmiştim ve dönmüştüm. Hiç gitmemiş gibi dönmüştüm. Sabah uçaktan inmiş, havaalanından eve bile gitmeden, doğruca dükkânıma dönmüştüm. Bavulumu dükkânın arka bölmesine yerleştirmiş, mantomu çıkarmış, bir çay koymuş, her sabah yaptığım gibi ayakkabılarımı değiştirip hayatıma kaldığım yerden devam etmiş ve böylece o yabancı ülkede geçirdiğim o dört yabancı günü, anlatılmayanın, söze dökülmeyenin hafızadaki yalnızlığına mahkûm etmiştim. Küçük bir bölme ayırmıştı zihnim o dört güne. O dört günün tek başına yaşadığı, tek başına volta attığı küçük bir hücre. Beş yıldır tek başına yaşıyordu "o dört gün" o hücrede. Bir kere, ama sadece bir kere, o da uçak İstanbul'a iniş yaparken, kısa bir nezaket ziyareti yapmıştı diğer hücrelere ve "İsterseniz, ihtiyacınız olursa ben buradayım," deyip hemen yerine çekilmişti. Hemen yerine çekilmişti, çünkü diğerleri; ne Ankara'daki o sonbahar günleri, ne İstanbul'daki o tren garı, ne her sözcüğü tek tek, nakış gibi zihnimin kıvrımlarına işlenen o mektuplar, ne de bir telefon hattına bağlı geçirilen o yirmi yıl, layıkıyla "Hoşgeldin," demişlerdi o dört güne. İşte şimdi o dört gün söze dökülecekti. Masaya, Laden'in ve Mercan'ın yanına döndüm.

"Evet, Murat'a gittim... Ama onu göremedim. Murat görüşmek istemedi."

"Nasıl yani?"

Laden'di bunu soran. Mercan pencereden dışarıya, karanlığa dikmişti gözlerini.

"Sen de dinliyor musun Mercan?"

Döndü:

"Dinliyorum."

"Biz seni ne zaman dinleyeceğiz?"

"Ben de sizin gibi anlatılacak bir şeyim olduğuna hükmettiğim zaman," diyerek gülümsedi Mercan. Sesi yumuşaktı ama huzursuzdu ve bu huzursuzluğu kullandığı sözcüklerin kesinliği ile örtüşmüyordu. Silahlı, ama bir o kadar da savunmasızdı. Bu yüzden de buradaydı işte, bu yüzden şu masada oturup bu yaşlı kadının hikâyelerini dinliyor ve bu yüzden onları herkesten çok hakediyordu. Şimdilik hikâyesini anlatması için daha fazla üstelemeyecek, kendi hikâyeme dönecektim:

"Esin'in ölümü ani oldu. O da çekip gidince, yıllar sonra tam anlamıyla ilk defa yalnız hissettim kendimi. 'Herkes gidiyor valla, biz de yogaya, reikiye gidelim artık Süreyya,' deyip gülerek çıkmıştı kapıdan. Her şey her günkü ritminde akıp gidiyordu. Ya da duruyordu demek daha doğru. Yaşadığımız hayat her gün aynı şeyleri yaptığımız, her gün aynı saatte aynı yerde olduğumuz natürmort bir hayat da olsa, o güne kadar benim bir arkadaşım vardı ve ben onu kaybetmiştim."

Laden girdi araya:

"Kusura bakmayın, hep sormak istiyorum ama... Sizin ailenizden oğlunuz dışında hiç kimse yok mu hayatta, size yakın birileri?"

"Benden yaşça epeyce büyük olan bir ağbim vardı, ondört yaş büyüktü benden. Ben çocukken Fransa'ya gitti, hep orada yaşadı ondan sonra, hiç evlenmedi. Sizin oturduğunuz daireler onundu. Babama bu çatıkatlarını yapması

için ısrar eden de oydu. İyi de etmiş, değil mi? Onu da erken kaybettik, yaş farkından ya da hep uzakta yaşadığı için olsa gerek, çok yakın değildik ama, o da ölünce aileden kimse kalmadı pek. Oğlumu biliyorsunuz, liseyi yatılı okudu. Sonrasında o da okumaya yurtdışına gitti ve bir daha geri dönmedi. O galiba hiçbir zaman benim, babasından boşanmamı içine sindiremedi. Belki de affedemedi."

"Eski eşiniz?"

"Evlendi, çoluk çocuğa karıştı tekrar. Tunç gittikten sonra hiçbir ilişkimiz kalmadı."

"Esin'den başka kimseniz yok muydu yani?"

"Öyleydi."

Sessizlik çökmüştü yine.

"Birisini kaybedince, hayatın ne kadar geçici olduğunu anlıyor insan. Galiba o yüzden, Esin'in ardından ani bir kararla, bir kez de olsa, hani denir ya 'dünya gözüyle' Murat'ı görmek istedim. Aslında bu durumda "ani bir karar" demek çok yerinde değil tabii. Çünkü hep yapmak istediğim ama yapamadığım, yapmaya cesaret bulamadığım bir şeydi bu. Anlatmıştım ya yılbaşı gecesi. Murat beni her hafta arardı, salı akşamları. Bazen haftada iki kez aradığı da olurdu, ama salı akşamları mutlaka arardı. Yıllar sonra, Esin'in gidişinin ardından, yine öyle bir salı akşamı oraya gidip onunla görüşmek istediğimi söyledim. İlk gittiği zamanlar sık sık konuşuluyordu bu, ama daha sonra karısı Gülsen'in, yani Berrin Hanım'ın yanına gitmesiyle birlikte yavaş yavaş sözü edilmez olmuştu.

Önce güldü Murat, ciddiye almadı. Ertesi hafta tekrar söylediğimde ciddiyetimi anlar gibi oldu, ama 'Hayır,' demedi. Fazla bir şey istemiyordum, bir kere de olsa görüşmek istiyordum sadece. Murat nihayet kesinkes 'Hayır,' dediğinde, ben vizemi ve biletimi çoktan hazırlamıştım. O öyle diyordu demesine ama, ben yine de 'Dayanamaz, muhak-

kak gelir havaalanına,' diye düşünüyordum. O salı konuştuğumuzda uçağımın hangi gün, saat kaçta ineceğini söyledim. Murat hiç cevap vermedi o gün. Bu konuşmadan sonraki cuma akşamı, söylediğim saatte indim Oslo'ya. O nasıl bir heyecandı çocuklar anlatamam size. Yüreğim yerinden çıkacak gibiydi, bir elimde bavulum vardı, diğer elimle ise kalbimi tutuyordum. Mecazi anlamda söylemiyorum bunu, gerçekten elim kalbimdeydi, kalbim o heyecana dayanamayacak diye korkuyordum.

Hava çok soğuktu, ama havalanında yerler ahşaptı ve noel öncesiydi, etraf tarçın kokuyordu. O ahşap ve tarçın karışımı, bütün havaalanlarında duyulan o anonim huzursuzluğu ve Oslo'nun dondurucu soğuğunu bir parça da olsa hafifletiyordu. Bir süre elimde valizim çıkışta bekledim, benimle inen yolcular ve onları karşılayanlar gittiler. Arkadan iki uçak daha indi, o yolcular da gittiler. Oradan çıkıp havalanında bir kafe buldum, bir kahve söyledim ve bir köşeye oturup beklemeye başladım. Biliyordum, muhakkak gelecekti. Gelmemezlik edemezdi. Yıllardır beni hâlâ sevdiğini söyleyen, mektup yazıp telefon eden bir adam gelmemezlik edemezdi. İlk kahvemi içtikten sonra bir kahve daha söyledim, sonra bir konyak, sonra bir kahve daha, sonra bir konyak daha... Orada kahve-konyak içerek otururken, içimdeki saat zamanı durdurmuş gibiydi; ama havaalanının neredeyse tamamen boşalmış hali ve kafenin kapanıyor olması kabul etmek istemediğim kadar gerçekti ne yazık ki. Masaya gelip hesabı istedikleri zaman kalktım mecburen.

Elimdeki tek telefon numarası Murat'ın çalıştığı yerin numarasıydı. Bir telefon kulübesi buldum, açılmayacağını bile bile çevirdim numarayı. Neydi içimden geçen biliyor musunuz? 'Belki gelip beni bulamamıştır, belki yalnış çıkışa gitmiştir, şimdi beni orada bekliyordur, aramamı bekliyordur,' diyordum. Ama açılmadı telefon.

Bir taksiye binip şehre gittim ve taksicinin tavsiye edip götürdüğü bir otele yerleştim. Eski, temiz ve pahalı bir oteldi. O gece koltuğu pencerenin önüne çektim, bütün gece sigara içip yağan karı seyrettim. Bütün gece oturdum pencerede. Sanki ararsa beni orada bulacaktı Murat!

Sabah Murat'ın numarasına tekrar telefon ettim. Bu kez İngilizce konuşan bir kadın, Murat'ın önceki gün ani bir kararla iki haftalığına tatile çıktığını söyledi. Adımın 'Soraya' olduğunu söyleyip, benim için bir not bırakıp bırakmadığını sordum. Hayır, bırakmamıştı. Kaldığım otelin telefonunu verip kapattım.

Sonra limana gittim, kuzeyin melankolisi başka türlü çocuklar. Hiç insan eli değmemiş bir melankoli, hiç umut vaat etmeyen bir ruh hali. 'Çığlık'ı bilir misiniz, Munch'un? O çığlık o ülkeden başka hiçbir yerde atılamaz, hiç kimse başka bir yerde öyle sessiz bir çığlık atamaz. Sessizlik, sonu olmayan bir sessizlik. Ayak seslerinin, sirenlerin, duyulan her kelimenin bölmek bir yana, aksine daha da yoğunlaştırdığı, varlığını insanın zihnine kazıdığı uçsuz bucaksız bir sessizlik. Ağzına kadar dolu kitapçılar ve çevrilen her sayfanın havayı bıçak gibi yardığı bir sessizlikti OSLO. Ve ben Süreyya, orada anladım ki, meğer ben burada çok mutluymuşum. Meğer bilinmeyenin, insanı bunca yıl bu kadar mutlu edebileceğinin farkına varmamışım.

Bütün gün dolaştıktan sonra, aynı akşamüstü, hava kararmaya başlarken bütün gururumu, hayatımı teslim ettiğim gururumu, son nefesini verinceye kadar ayaklarımın altında çiğnemeyi göze alarak, Murat'a yazdığım mektupları yolladığım adrese gittim. Adres o sabah telefon ettiğim işyeriydi zaten, yabancılar için bir tür danışma merkezi. Zili çaldım, telefondaki ses kim olduğumu sorduktan sonra kapıyı açtı, yukarı çıktım.

Girdiğim oda iki çalışma masasının karşılıklı yerleştirildi-

ği, genişçe bir büroydu. Duvarlar her çeşitten, her kültürden insanları gösteren afişlerle doluydu. Güleryüzlü, tombulca, benim yaşlarımda bir kadındı beni içeriye alan kadın. Tekrar kim olduğumu söyledim. Kadın bana boş masayı gösterip, 'Bakın, masası da boş, telefonda söylediğim gibi... Murat tatilde,' diyerek tatlı tatlı gülümsedi. Ona inandığımı fakat Murat için getirdiğim birkaç parça hediye olduğunu ve onları bırakmak için uğradığımı söyledim. "Tabii, buraya bırakabilirsiniz," deyince, bir de not yazmak istediğimi ekledim. Bana bir kâğıt verip, Murat'ın masasına oturup yazabileceğimi söyledi nazikçe. Bir yeniyetme gibi heyecanla oturdum Murat'ın koltuğuna, ona hiç bu kadar yakın olmamıştım o kadar yıl boyunca! Ve oturmamla birlikte masanın üzerinde, gümüş bir çerçeveye yerleştirilmiş bir fotoğraf çarptı gözüme. Bir kadın ve iki çocuk. Gülümseyen, mutlu, masum üç güzel yüz, Murat'ın hayatının bilmediğim yüzü. Taş gibi oldu yüreğim. Saçları beyaza yakın sarılıktaki, ince yüzlü, mavi gözlü bu kadın Murat'ın Ankara'dan yanına giden karısı olabilir miydi sahiden? Ya çocuklar? Onlar nereden çıkmışlardı?

Ne düşüneceğimi bilemeden, titreyerek aldım çerçeveyi elime ve önündeki notlara dalmış olan, güleryüzlü kadına sordum:

'Affedersiniz, getirdiğim hediyeleri Murat'a ve karısına bırakmak istiyorum ama karısının adını hatırlayamadım.'

'Karin!'

Teşekkür ettim ve kısa bir not yazdım Murat'a:

'Murat,

Kitapta sevdiğim dizelerin altını çizdim. Küçük pakette de kestane şekeri var, aklımda kestane şekerini sevdiğin kalmış nedense... Belki de aslında yoktur öyle bir şey, sadece ben öyle sanmışımdır. Süreyya.'

Ne kadar aptalca bir not değil mi? Ama yazdım. Yazdım ve çıktım."

"Berrin Hanım bunları sizden çok daha önce öğrenmiş olmalı tabii," dedi Laden.

"Büyük ihtimal. Onun Murat'ın yanına gerçekten, en azından en başta gidip gitmediğini soramadım Murat'a. Gururuma yediremedim galiba. Belki gerçekten gitti ve sonradan ayrıldılar. Belki de hiç gitmedi. Beni tanımak isteyip ilk kez dükkâna geldiğinde, aşağı yukarı her şeyi biliyor olmalıydı ama."

"Orası kesin değil," dedi Mercan, "sizin izinizi arayıp bulmasının ve sizi bulduğu halde yıllarca susmasının, bundan size hiç söz etmemesinin bir nedeni olmalı. Sizin varlığınızdan nasıl haberdar oldu? Bir yerden mi duydu yoksa Murat mı itiraf etti? Bunların hepsi belirsiz. On sene, on sene boyunca bütün bunları bilerek sizi görmeye devam etti. Murat'ı arayıp sormaktan başka çareniz yok gibi geliyor bana."

Murat'ı arayıp bunları sormak? "Kim ne biliyordu Murat," demek? Kapandı sandığım bütün yaralarımı tekrar, teker teker kanatmak? Bu muydu Berrin Hanım'ın istediği?

"Hangi kitabı götürmüştünüz?" diye sordu Mercan. Beni daldığım rüyadan ürkütmeden uyandırmak istercesine, usulca.

"Turgut Uyar'ın, *Kayayı Delen İncir*'ini götürmüştüm. Orada bir şiir vardır:

*Sen ne kadar güzeldin aynalarda hay Allah*
*ben ne kadar önemserdim kendimi hay Allah*
*Gel bağışlayalım birbirimizi*

diye. Çok güzeldir."

"Murat sizi hiç aramadı mı sonra?" diye sordu Laden.

"Kısa bir mektup yazdı sadece."

İkisinin de ikinci bir soru soracak cesareti yoktu.

"Kısa bir mektup yazdı sadece," diye tekrarladım, "Ne kadar sürdüğü değil, hangi yoğunlukta yaşandığıdır bir aşkı aşk yapan diyordu."

"Bu kadar mı?" dedi Laden.

"Bir de bana her zaman minnettar kalacağını söylüyordu. Üç beş satır işte! Her şeyden geriye kalan bu."

Mercan:

"Ama, her şeyden geriye, sadece bu klişe cümlelerin kalması sizi çok kırmıştır, değil mi?"

Mercan'ın bu sözlerine içimden gülümsedim. Oysa ne kadar ciddiydi Mercan!

"Klişe olması değil de, geriye sadece sözcüklerin kalması kırıcı olan. Nasıl ya da hangi cümlede olduklarının bir önemi yok!"

Soran gözlerle yüzüme bakıyordu Mercan.

"Geriye kalan bir hayat da olabilirdi!" diye açıklamaya çalıştım. "Belki bu söylediğim de klişe ama... Hayat sözcüklerin hep bir adım önünde."

Biraz daha, kâh susarak, kâh aşktan, kâh vefadan, kâh şiirden konuşarak oturduk sonra ve Berrin Hanım'a hangi şiiri götürmek gerektiği tartışmasının eşiğinden dönerken, doktorun sözlerini düşündük hep beraber:

"Gidin, gidin ve unutun!"

Tabii ki unutmayacaktık.

# "10 Dakika Ara"

Ayağım yavaş yavaş iyileşiyordu, uykularım düzelmişti, daha doğrusu olağan marazi seviyesine ve durumuna dönmüştü. Mercan sabahları gittiği temizlik işini hepten bırakmış, benimle birlikte her gün dükkâna gelmeye başlamıştı. Ama akşamları garsonluk yapmaya hâlâ devam ediyordu. Laden'in işleri ise çok yoğundu. Erkenden evden çıkıp, akşam dokuza, ona doğru işten çıkıyor, ama yine de her akşam bana uğrayıp bir "merhaba" demeyi ihmal etmiyordu. Mercan'dan söz ederken gözlerine ince bir sis perdesi gelip yerleşiyor, bir parça da buğulanıyordu gözleri. Mercan? Mercan belli belirsiz bir gülümseme ile söz ediyordu Laden'den.

Berrin Hanım? Berrin Hanım için parayı Mercan götürmüştü. Telefon edip hastane masraflarını sormuş ve masrafların tedarik edebildiğim büyük bir kısmını, hastane personeliyle hiç tartışmamayı başararak bırakıp gelmişti. Memlekette kimliksiz oldukları için hastanelere alınmayıp ölüme terk edilen insanların varlığı düşünülünce, Berrin Hanım'ın denizden çıkmış haliyle bir hastane tarafından kabul edilip, tedavi görebilmiş olması bir mucizeydi aslında.

Bir çarsamba günüydü. Berrin Hanım'ı son ziyaretimin üzerinden altı gün geçmişti. Öğleden sonra birdenbire Laden göründü dükkânın kapısında. İşyerinden izin alıp erken çıkmıştı. Burnu, gözleri çeşme gibi akıyordu. "Grip oldum, çok kötüyüm," diyerek montunu çıkarmadan yığıldı kaldı koltuğa, ateşi vardı. Telaşlanmıştım, tıpkı oğlumun, Tunç'un çocukluğunda ateşi çıktığı zamanlardaki kadar telaşlanmıştım:

"Niye doğru eve gitmedin?" diye söylenmeye başlıyordum ki, gözleri kapalı cevap yetiştirdi Laden:

"Siz sabahtan akşama kadar berabersiniz burada, ben de hiç olmazsa bir gün sizinle beraber oturayım diye geldim, n'aapim."

Mercan girdi araya:

"Arabayla mı geldin?"

"Evet, şansım varmış, az ileride bir yer bulup park ettim."

Mercan onun yanına gidip de, "Hadi ben seni eve götüreyim," diyerek omzuna dokununca, birden gözleri açılıverdi Laden'in. Başını yukarıya, Mercan'a kaldırıp gülümsedi:

"Yok, ben de sizinle oturacağım bugün burda!"

"Madem ikiniz de buradasınız, ben gideyim o zaman eve. Yorgunum zaten," diyerek ikisini baş başa bırakma fırsatını aklımca en iyi şekilde değerlendirmeye çalıştım.

"Biriniz hasta, biriniz yorgunsanız, ikiniz de gidin o zaman, taksiye binip gidin, ben arabayı alıp gelirim sonra," dedi Mercan.

Hata yapmıştım galiba. Laden ne bana "Siz gidin," diyebiliyor ne de ikimizin bir arada gitme fikrinden hoşnut kalmışa benziyordu. Düşüncesizliğimi telafi etmeye çalıştım hemen:

"Tamam Laden'ciğim, sen de otur o zaman bizimle, olmazsa biraz erken gidiveririz bugün eve!" diyerek çantamda asprin aramaya başladım ama aspirin kalmamıştı çantamda.

"Ben bir asprin alıp geleyim şuradaki eczaneden," diyerek mantomu almaya hazırlanıyordum ki, Mercan "Ben alırım," diye atıldı.

"Hayır, hayır, ben giderim, zaten alışveriş etmem lazım, hava da almış olurum biraz. Siz bir şey istiyor musunuz dışarıdan?"

"Hayır," dediler ve çantamı alıp çıkmaya hazırlandım.

Çıkmak üzere kapıyı açtığım anda, birkaç gün önceki gelişiyle, tuhaf bir şekilde Mercan'ın canını sıkan kızla burun buruna geldik. Bir an gitmekle kalmak arasında bocaladıysam da, gitmekten vazgeçmekle Mercan'ı kızdırabileceğimi düşünerek kıza başımla hafifçe bir selam verdim ve çıktım. Çok merak ediyordum dükkânda neler olacağını ama çıktım. Kız yine Mercan'a öyle tuhaf tuhaf bakacak mıydı? Mercan nasıl davranacaktı ve asıl önemlisi Laden gördüklerini nasıl yorumlayacaktı? Merak ediyordum etmesine de, yine de dönüşümü ayağım el verdiğince geciktirmeye çalıştım, hatta alışverişin arkasından bir yerde oturup bir kahve bile içtim.

Laden'in Mercan'la hukuku, bizim Mercan'la hukukumuzdan farklıydı. Onlarınki öyle bir hudutlar hukukuydu ki, her an bir hukuksuzluğun baş göstermesi işten bile değildi. Çünkü Mercan hudutlarını yüksek duvarlarla korurken, Laden bizzat kendisini bir hudut çizgisi yerine koyuyor ve orada Mercan'ı bekliyordu. Mercan ise kendi duvarlarından çıkmayı kabul ettiğinde bile, en iyi ihtimalle sadece sıfır noktasındaki buluşmalara açık görünüyordu. İşte o kızın dükkâna girişi ve orada olacaklar, ikisi için bu sıfır noktasındaki bir buluşmayla sonuçlanabilirdi. Ah Süreyya ah! Fantazilerinin sonu yok senin! Bitir kahveni de, bir an önce git bak bakalım sınır boyuna!

Dükkânın kapısını heyecanla açtığımda, önce düşündüklerimin sadece kuruntu olduğunu sandım. Çünkü Laden

bıraktığım yerde, bıraktığım şekilde koltuğa gömülmüş oturuyor, Mercan ise az önce yine o malum müşteri tarafından bozulduğu anlaşılan kitap rafını düzeltiyordu, ama yüzü Laden'e dönüktü. Konuşuyorlardı anlaşılan, kapının açılmasıyla konuşmaları bölünmüştü:

Çantamdan aspirini çıkartırken "Gelen giden oldu mu?" diye sordum, geleni biliyordum ama...

"Ortak bir tanıdığımız çıktı," dedi Laden.

"Kim?"

"Devrim, hani şu Calm Rice'ı alan kız'" diyerek araya girdi Mercan.

"Devrim miydi onun adı?"

"Evet."

Laden Mercan'a döndü:

"Sen nereden tanıyorsun onu?"

"Eskiden," diyerek kitapları düzeltmeye devam etti Mercan.

"Liseden falan mı?"

Sıfır noktasının tam orta yerine düşmüştüm anlaşılan. Mantomu çıkartıp, sesimi çıkartmadan tezgâhın arkasına geçtim.

"Daha da eski," diyerek bana döndü Mercan:

"Süreyya Hanım, defter stoğumuz sıfırlanıyor neredeyse, A4'ler de azalmış. Mal sipariş edecek miyiz?"

"Ederiz," dedim ilgisiz ilgisiz ve "Git bir çay bari koy Süreyya, sen şimdi sadece ve sadece konuşmanın devam etmesini sağlayacak ortamı hazırlamakla yüklümlüsün," diye diye içimden, küçük bölmeye doğru yöneldim. Yanından geçerken masanın üstünde, Laden'in hemen önünde küçük bir kâğıt parçası durduğunu fark ettim. Durdum, elime aldım, tam olarak seçemiyordum ama bir telefon numarasına benziyordu.

"Bu ne?" dedim Laden'e, "ben mi unutmuşum bunu burada?"

"Yok, ortak tanıdık dedik ya, Devrim! O bıraktı giderken. Telefon numarası."

Laden'in tavrına bakılırsa kızla "anormal" bir durum olmamıştı. Çay suyunu koymaya küçük bölmeye geçtim ve kulağım içerideki konuşmalarda, orada elimden geldiğince oyalanmaya çalıştım. Laden devam ediyordu:

"Çok iyi tanımıyorum aslında, uzaktan tanışıyoruz, aynı koridorda kalıyorduk yurtta, şimdi telefon numarasını falan bırakınca şaşırdım. O kadar yakın değildik aslında..."

O telefon numarasının kendisi için değil de, asıl Mercan için bırakıldığını Laden fark etmemişti anlaşılan, aynı saflıkla devam etti:

"Sen üniversite okumuş muydun?"

"Okudum."

Nokta.

Hiçbir şey yapmadan durmuş bekliyordum, şimdi içeriden "Ben biraz dolaşacağım," diyen sesi gelecekti Mercan'ın. Ama hayır, kapı açılmıştı ve bir müşteri gelmişti. Mercan müşteriyle ilgilenecekti.

O öğleden sonra, öyle tuhaf bir şekilde akıp gitti. Aynı çamaşır yıkanan, banyo yapılan, radyodan maç dinlenen ve bütün bu karışımın zihni felç eden etkisiyle boş boş, amaçsız amaçsız evde dolaşılan bir pazar günü gibi. Birimiz oturduk, birimiz kalktık, müşteriler geldi gitti, çay içtik ve akşam eve gitme vaktini bekledik.

Dükkândan hep beraber çıktık. Laden çok kötü üşütmüştü, ateşi vardı, bana gelip bende kalması için ısrar ettim. "Olur," dedi, sadece evine bir gidip, Balthazar'a yiyecek verip geldi. Mercan'ın ise izin günüydü ama o, o akşam evde oturup kitap okuyacağını söyledi.

Laden'den gündüz neler olduğunu bütün detaylarıyla anlatmasını bekliyordum tabii ki. Öyle de oldu.

Devrim dükkândan içeri girdiğinde, Mercan'a "normal"

bir selam verip, kitap rafına doğru yönelmiş. O zaman dükkânın köşesinde oturan Laden'i fark etmiş ve sarılıp öpmüş. Laden "Çok enteresan bir kızdı, tanınırdı okulda, öğrenci derneğinde aktifti, ama selamlaşmaktan öteye giden bir ilişkimiz olmamıştı, belki birkaç kere tuvalette falan havadan sudan konuşmuşuzdur," diyerek özetledi ilişkilerini. O yüzden Devrim'in sarılıp, öpüp, telefon numarası bırakmaya varan bir yakınlık göstermesi biraz abartılı gelmişti Laden'e. Ama bunun ötesinde... Evet, tabii, elbette, Mercan ve Devrim hemen hemen hiç konuşmamışlardı ama Devrim "Görüşürüz," diyerek çıkmıştı dükkândan. Gevşek de olsa sürekliliği olan bir ilişkileri varmış gibi gelmişti Laden'e.

"Bence sıradan bir durum bu!" deyip bitirdi Laden.

"Hayır, bence değil," dedim. "O kızın Mercan'ın üzerinde tuhaf bir baskısı var, Mercan rahatsız... Ayrıca sorulara cevap vermiyor bu konuda!"

"Mercan hangi konudaki sorulara cevap veriyor ki bu konudakilere versin? Zaten bir şey sordurtmuyor bile, nasıl başarıyor bilmiyorum ama bir şekilde ona fazla bir şey soramıyor insan!"

"İyi de Ladenciğim, Mercan bize hep, geçmişi de geleceği de olmayan bir insanmış gibi davrandı bugüne kadar. Bizimle sadece şimdiki zamanda, şu andaki haliyle, şu an olduğu gibi, şu an olduğu kadar ilişkiye girmeyi tercih etti hep. Berrin Hanım hafızasını kaybetti diyorlar, ama Berrin Hanım'ın geçmişi bile Mercan'ın geçmişinden daha açık. Mercan bir hayat tarzından kaçıyor izlenimini veriyor olabilir, ama bence sadece bu kadar değil bu mesele!"

"Süreyya Hanım, Mercan bir yana da şimdi... Berrin Hanım'ı ne yapacağız asıl? Mola aldık almasına ama, benim içim rahat etmiyor."

"Benim de içim rahat değil Laden, ama bir çıkmaza girdim ben. Kaldırabileceğim noktayı aştı olaylar. Gücüm yok!

Hoş, gücüm olsa ne yapabilirim ki? Evini satmış zaten, alıp buraya mı getireyim? Ben de çok yıprandım, doktorun söylediği kurtuluş gibi oldu. Birkaç günlüğüne de olsa, kendimi tekrar iyi hissettim."

"Nasıl hiçbir yakını olmaz anlamıyorum," diye mırıldandı Laden.

"Ben anlıyorum," dedim, "ben de o duruma düşseydim, Berrin Hanım gibi sahipsiz kalabilirdim, öyle değil mi?"

"Öyle demeyin," diye yüzünü buruşturdu Laden, "biz varız ya!"

"Sağolun, ama iki ay önce olsaydı? O zaman kim vardı?"

"Vehbi Bey," diyerek göz kırptı Laden, sonra telaşla ciddileşerek "Canım oğlunuz da var," diye ekledi alelacele.

"Tunç beni pek sık aramaz, aslında sadece beni değil, kimseyi pek aramaz. O da öyle bir çocuk, ne yapalım?" diyerek duygularımı frenlemeye çalışıyordum ki, Laden usta bir manevrayla bana yardım etti:

"Mercan annesini babasını arıyor mu acaba? Ya da onlar Mercan'ı?"

"Zannetmiyorum."

"Ben de zannetmiyorum, evinde telefon bile yok biliyor musunuz? Cebi de yok. Erişmek isteyen nasıl erişecek?

"Bu durumda tek yol kalıyor geriye: Mercan'ın istediği zaman insanlara erişmesi.

Sence arıyor mu kimseyi?"

"Hiç sanmıyorum," diyerek gözlerini kapattı Laden, yüzü kıpkırmızı olmuştu, bitkin görünüyordu. Kendisini daha fazla yormaması için oturma odasına götürüp, bir gecelik verdim eline. Sonra dönüp bir battaniye ile üstünü örttüm ve mutfağa gittim, limonlu bir şehriye çorbası yaptım. Götürüp içirdim Laden'e ve ışığı kapatıp mutfağıma geri döndüm.

Yeni bir kitaba başlama cesareti bulamıyordum günlerdir, eskiden okuduklarımı gözden geçiriyordum hep. Her yıl

okunması gereken kitaplar, her beş yılda bir okunması gereken kitaplar, her on yılda bir okunması gereken kitaplar gibi yıllardır kendi kendime giriştiğim tasniflere yaslanıp, sevdiğim bir kitabı kitaplıktan çekip orta yerinden okumaya başlıyordum. Ya da dergilere göz atıyordum genellikle. Böyle bir sürü kitap birikmişti kaloriferin üzerinde. Yine onlardan birisini alıp okumaya çalıştım, sonra kalkıp kapıyı sessizce açtım ve Laden'e baktım. Ateşi aldığı parasetemollerin etkisiyle biraz düşmüş, uyuyordu. Mercan'ın ışığı ise yanıyordu.

Tekrar masama döndüm, o an huzurluydum ama bu huzur hep böyle devam edip gidecek miydi? Evet: Berrin Hanım işini ne yapacaktım? Ömrünü hastanede geçirmeyecekti ya bu kadın, oradan çıkınca nereye gidecekti? Ya hafızası biraz daha yerine gelince, çıkıp yine dükkâna gelirse ne yapacaktım? Daha doğrusu o ne yapacaktı da, ben nasıl karşılık verecektim? Bu gibi durumlarda bazen yazarak düşünmek daha çok işe yarıyordu, tam kalem kâğıt almak üzere ayağa kalkmıştım ki, Mercan'ın evinde ışığın söndüğünü gördüm. Daha saat on bile olmamıştı, bu saatte uyumazdı ki hiç Mercan!

Az sonra kapı zili çaldı. Tabii, Mercan'dı gelen. Sessizce içeri girdi, oturma odasının kapalı kapısını göstererek "Uyuyor mu Laden?" diye sordu. Evet anlamında başımı salladım. Laden'i sorarken halinde küçük kız kardeşini hiç ciddiye almasa da, fırsatını buldukça kavga çıkarsa da, o birden hastalanıverince üzülen altı yaşındaki haşarı bir oğlan çocuğunun mahzunluğu vardı.

"Mutfakta sizi yalnız görünce gelip bir bakayım dedim. İyi mi Laden?"

"İyi gibi... Ateşi düştü biraz. Girer misin içeri?"

Girdi, mutfağa geçtik, Laden'e seslerimiz gitmesin diye kapıyı kapattım.

Mercan tedirgindi, "Çayınız var mı?" diye sordu. "Ihlamur var hazırda, ama çay demleyelim bi..." diyerek çayı koydum.

"Canın mı sıkkın senin?"

"Yooo hayır," dedi, ama dalgındı, söylemek istediği birşeyler olduğu belliydi. Kestirmeden lafa girdi:

"Ben dün Berrin Hanım'a gittim. Kusura bakmayın size söylemedim..."

Memnun olmuştum aslında, ama kızar gibi yaptım:

"Ohooo... Biriniz Berrin Hanım'ın evine gidiyorsunuz, biriniz hastaneye ziyaretine gidiyorsunuz, nedense bir tek benim haberim olmuyor bunlardan!"

"Kim? Laden mi gitmiş evine?"

"Daha önce gitmiş, beklemiş oralarda ama bir şey çıkmamış. Sen niye gittin hastaneye, ne oldu?"

"Niye gittiğimi tam olarak bilmiyorum, ama galiba şu son anlattıklarınız yüzünden... Çok kötü durumda olmalı o kadın, her şeyiyle ile çok kötü durumda... nasıl desem... çok patetik!"

"Yanına girdin mi? Konuştunuz mu peki?"

"Girdim, konuştuk da..."

"E ne konuştunuz?"

"Benle Berrin Hanım olarak konuştu, sizi hatırlamıyor ama... Belleğinde birçok sey, doktorun da öngördüğü gibi gerçekten yerli yerine oturmaya başlamış... Ama sizi hatırlamıyor."

"Beni mi sordun? Ne diye sordun peki?"

"Onu sizin vasıtanızla tanıdığımı söyledim, yüzüme donuk donuk bakıp, 'Çıkaramadım şimdi,' dedi sadece."

"Sadece bunu mu dedi?"

"Evet, zaten o sırada doktor geldi, beni dışarı çıkardı. Onunla da konuştum biraz. Berrin Hanım, sizin dışınızda kimseyle Elvira olarak konuşmuyormuş."

"Yani bir tek ben mi travma yaratıyor muşum bu kadında?"

"Doktor öyle bir şey söylemedi ama, sizin bir faydanızın olduğunu da sanmıyor. Ha... bir de... oradan çıktıktan sonra Moda taraflarında bir-iki nakliye şirketini aradım. Berrin Hanım'ın nereye taşındığını öğrenebiliriz belki diye... Ama cevap alamadım, şüphelendiler nedense... Kız davası falan sandılar galiba... Her neyse... İsterseniz yarın, dükkândan birlikte deneyelim, siz sorarsınız şirketlere, belki kadın sesi duyunca bilgi verirler. Yani kısacası bence Berrin Hanım'ın nereye taşındığını bulmamız lazım."

"Sonra da taşındığı yer neresiyse, götürüp evine mi yerleştirelim diyorsun?"

"Olabilir..."

"Peki kızıyla ilgili bir şey var mı?"

"Var... Doktor söyledi onu da. Kızı Kanada'da yaşıyormuş. Ama telefon numarası, adresi gibi şeyleri hatırlamıyor Berrin Hanım... Bir ara bir Kanadalı ile evliymiş kızı, ama boşanmışlar birkaç yıl önce. Evlendikten sonra soyadını da hatırlamıyormuş Berrin Hanım. Kızın adı sahiden Ekin, sizin de söylediğiniz gibi. Yeniden eski soyadını aldıysa, Ekin Ataman olarak aramamız lazım. Ha.. Berrin Hanım'ın ilk kocası geçen sene ölmüş. Ankara'da oturuyormuş, adına kayıtlı numara bulamadım rehberde. Bir sürü Ataman var gerçi ama, Enis Ataman yok..."

Hayretler içinde kalmıştım, Mercan'ın yaptıkları, öğrendikleri karşısında nutkum tutulmuştu. Ben filmden elimde Alaska Frigo "on dakika araya" çıkmışken, o tek başına makinist odasına dalmış, filmin sonunun olduğu makaraları arıyordu. Mercan'a kızayım mı, kırılayım mı bilemiyordum.

"Peki," dedim, "nakliye şirketlerini yarın arayalım o zaman."

"Peki, kızını bulsak ilgilenir mi sizce annesiyle?"

"İlgilenir herhalde," dedim. "Neden ilgilenmesin? Bu du-

rumda annen olsa sen ilgilenmez misin?"

Beklemediği anda gelmişti soru ve Mercan gözlerini dahi kaçırmaya fırsat bulamamıştı, hâlâ dimdik gözlerimin içine bakıyordu. O zaman gördüm siyah gözlerinden bir an bir pırıltının geçtiğini ve hemen ardından kopkoyu bir karanlığa gömüldüklerini.

"İlgilenirdim tabii," diye mırıldandı, "haberim olursa tabii," diye de eklemeyi ihmal etmeyerek.

"Haberleşmiyor musunuz?"

"Hayır," dedi Mercan, "görüşmüyorum, konuşmuyorum, haberleşmiyorum."

"Ama haberin olursa ilgileneceksin."

"Bilmiyorum Süreyya Hanım, üstüme gelmeyin. Siz hikâyenizi bize anlattınız, çünkü anlatmanız gerekiyordu. Ama benim niye size birşeyleri anlatmam gerekiyor? Beni böyle, hayatın şu noktasında olduğum gibi kabul etmeniz çok mu zor? Geçmişi bütün detaylarıyla bilmemeniz, geleceğim olmadığı anlamına mı geliyor sizin için? Bu mu sizi rahatsız eden, tedirgin eden? Ben buradayım, varım, yanınızdayım, bu yetmiyor mu size? Vukuatlı nüfus sureti mi istiyorsunuz benden?"

Bunları söylerken sesini hiç yükseltmemişti Mercan, çok sakindi, hatta neredeyse fısıldar gibi konuşuyordu. Tam "Beni yanlış anlıyorsun," diyecektim ki, bunun nasıl bir yalan olduğu dank etti kafama. Utanmıştım kendimden, evet evet utanmıştım, şu normal hallerimden utanmıştım. Ne kadar çabuk unutuyordu insan, "bir kilo patates, bir kilo soğan," ister gibi masum ve sıradanmışcasına, sanki öylesine söylenivermişcesine söylenen, ama esasen insanın ruhunu, hayatını görünmez bir matkapla delmeye çalışan cümleleri: "Daha gençsiniz canım, tekrar evlenirsiniz... Oğlan da erken ayrılmış evden... Yalnızlık bir tek Allah'a mahsus öyle değil mi?" Öyle, öyle! Allah topunuzun cezasını versin!

İyi de ben, bütün bunları söyleme cüretini, bütün bunları bana söyleme hakkını kendinde bulan insanları hiç sevmemiştim ki! Onlar beni hiç sevmemişlerdi ki! Ama ben Mercan'ı seviyordum. Bu yetmez miydi acaba bazı şeyleri sormak için?

O sırada yavaşça mutfak kapısı aralandı. Laden üzerine örttüğüm battaniyeyi sarınmış, bir eli kapının kolunda uykulu gözlerle eşikten bize bakıyordu.

"Sen de mi burdaydın?" dedi Mercan'a uykulu bir sesle. Sonra ikimizin yüzünde dolaştı gözleri tembel tembel, suskunluğumuzun farkına varmıştı.

"Özel bir şey konuşuyorsanız... Ben zaten su içmeye kalkmıştım sadece," dedi özür dilercesine.

"Yo, Berrin Hanım'la ilgili konuşuyorduk. Yalnız sen çok hasta görünüyorsun, gidip yat şimdi, sana yarın anlatırız konuştuklarımızı," dedi Mercan.

Ama Laden, tıpkı öğleden sonraki inadıyla yine yanımızda oturmak istiyordu. Battaniyesini iyice sarınıp bir sandalyeye ilişti. Gözlerini zorlukla açıyordu. Mercan kalktı, sürahiden bir bardak su doldurup Laden'in önüne koydu:

"Hadi suyunu içip yat sen!"

Laden itaat etmeyi öğrenmiş uslu bir çocuk gibi içti suyunu. Sonra birdenbire canlanıvermiş gözleriyle baktı bize:

"Bir bardak da çay verin bari!"

Mercan kalktı, bir bardak da çay koydu Laden'e. Laden'in yanımızda kalmasını uzatmak ve böylece konuştuğumuz konuyu mu dağıtmak istiyor, yoksa onun istediklerini yaparak bir an önce yatağına gitmesini mi sağlamaya çalışıyor anlamamıştım.

Ama ikincisiydi. Mercan, Laden Balthazar'ı beslemesi için Mercan'a anahtarını verip, istemeye istemeye yatağına gittikten hemen sonra, lafı hiç dolandırmadan girdi konuya:

"Siz kendinizi hiç ihanet etmiş gibi hissetiniz mi?"

"Hayır," dedim.

"Hiç kimsenin canını yaktınız mı?"

"Hayır. Ya da tahammüden yakmadım diyeyim."

"Bir şeyi tahammüden yapmamanız, o şeyi yapmadığınız anlamına mı gelir?"

"Hayır ama..."

"Ama cezanızı hafifletir, değil mi?"

"Eğer mutlaka bir suç tanımlamak istiyorsak, evet."

"Ama Berrin Hanım sizin gibi bakmıyor meseleye veya sizin gibi hissetmiyor. Ben sanmıyorum ki, Berrin Hanım için sizin suçunuz sadece kocasıyla bir aşk yaşamanız olsun."

"Evet, öyle olsa her şey daha kolay olacaktı belki de..."

"Bu kadın o kadar yıl boyunca düzenli olarak sizinle görüşmüş. Belki onun da tek bir talebi vardı sizden: Geçmişi olmadan sizinle bir arada olabilmek."

"Ama Mercan, o benim kim olduğumu biliyordu, bense onun kim olduğunu bilmiyordum. Adil bir şey mu? Belki sadece meraktı benimle görüşme sebebi, belki sadece nasıl birisi olduğumu, ne yaptığımı görmek istiyordu. Belki yalnız olduğumu gördükçe de bundan zevk alıyordu."

"Ama size yazdığı mektupta ona kötü davrandığınızı söylüyordu, kaderinizi birleştirmekten söz ediyordu, hatırlamıyor musunuz?"

"Evet ama ben söylenenleri illaki senin anladığın gibi anlamıyorum. İki yaşlı ve yalnız kadın olarak da birleştirebilirdik kaderimizi, kendisine kötü davranmamla da sadece dükkândan kovmamı kastetmiş olabilir."

"Yapmayın Süreyya Hanım, bu kadar şey öğrendikten sonra, onun kim olduğunu, sizin kim olduğunuzu, sizi birleştiren şeyin ne olduğunu öğrendikten sonra bana bunları söylemeyin..."

"Ne yapabilirdim ki Mercan? Sevmek zorunda mıydım Berrin Hanım'ı? Arkadaş olmak zorunda mıydım? Eğer şu-

nu duymak istiyorsan söyleyeyim: Benim için geçmişinden bağımsız hiçbir şey ifade etmiyormuş demek ki Berrin Hanım... Olamaz mı?"

"Yani bazı insanlara sadece bizim için anlamlı bir geçmişleri olunca mı hayatımızda yer açıyoruz?"

"Evet, muhakkak... Yıllar sonra bir çocukluk arkadaşına rastlasan, o her şeyden önce senin çocukluk arkadaşındır, bunu değiştiremezsin. Ama aynı şekilde hiç hoşlanmadığın birisinin sonradan aslında çocukluk arkadaşın olduğunu öğrenmen de birdenbire ondan hoşlanmanı gerektirmez. Bilmiyorum bunlar mıydı konuşmak istediklerin...?"

Sesim sinirli çıkıyordu, cevap vermedi Mercan, ayağa kalktı, pencereden karanlık odasına baktı. Sonra oturdu tekrar, cebinden sigarasını çıkardı, bir tane de bana uzattı. Aldım. İkimizin de sigaralarını yaktı ve yavaş yavaş konuşmaya başladı:

"Dükkâna gelen o kız, Devrim, kim diye sormuştunuz..."

"Evet."

"O bir anlamda *benim* Berrin Hanım'ım. Çocukluk arkadaşım, aynı zamanda ilk aşkım... Aynı zamanda da bana ihanet eden arkadaşım..."

"Tahmin ediyordum sizi bağlayan farklı birşeyler olduğunu..."

"Peki, bunu tahmin ediyordunuz da Berrin Hanım'ı niye anlayamadınız?"

"Sen Devrim'i anlamış mıydın?"

"Hayır... Keşke bir parça anlayabilseydim..."

Sormayacaktım, "Ne oldu," demeyecektim, kendi isterse anlatacaktı.

Kalktım, çayın altını yaktım. Oturma odasına gidip Laden'e baktım. Ateşi yükselmişti yine. Banyoya gittim ve tekrar mutfağa Mercan'ın yanına döndüm. Ona yeterince zaman vermiştim, isterse anlatacaktı.

"Siz 1980 sonbaharından başlamıştınız anlatmaya. Ben de oradan başlayabilirim isterseniz..."

"Nasıl istersen Mercancığım. Bana güvenip anlatmandan mutlu olurum, ama hiçbir şey anlatmasan da benim gözümde aynı Mercan'sın. Değerinden hiçbir şey eksiltmez bu."

"Evet, 1980 sonbaharından başlayabilirim ben de."

"Peki," dedim.

"Siz 1980 sonbaharında Ankara'da nerede oturuyordunuz?"

"Yeşilyurt Sokak'ta."

Gülümsedi Mercan.

"Ben de sizin iki-üç sokak ilerinizdeydim, ama nerede olduğumun farkında değildim. Bir yaşındaydım çünkü. Yok yok... Burası iyi bir başlangıç noktası değil. Sizin hikâyeniz sondan başlamıştı. Benimki de sondan başlamalı belki... Ama hayır, her hikâyenin kendi hayatı var. Sizinki size, benimki bana, Laden'in ki de Laden'e... Berrin Hanım'ın da var bir hikâyesi, onu kim anlatacak?"

Neredeyse kendi kendine konuşuyor gibiydi Mercan. Tekrar kalktım yerimden. Çay bardaklarını kaldırıp yerlerine iki kadeh koydum. Dolaptan bir şişe kırmızı şarap çıkardım, tirbuşonu Mercan'a uzattım.

Mercan şaraplarımızı koyunca "Hepimize," diye kaldırdım kadehimi. Birer yudum aldık şaraplarımızdan ve "Hadi," dedim. Gülümsedi Mercan, anlatacaktı, bildiği yerden başlayacaktı. Her hikâye yolunu bilirdi, onunki de yolunu bulacaktı.

"Biliyor musunuz, ben onbir yaşıma kadar İsveç'te yaşadım," diye başladı Mercan sözlerine.

"Ankara'dan ben üç yaşlarındayken ayrılmışız. Hiç hatırlamıyorum. Nasıl oluyor, nasıl oluyor da insan hayatının üç-dört yılını hiç hatırlamıyor? Bu tuhaf geliyor bana. İlk anıların dört yaşında başlıyor. Onun öncesi yok gibi... Şim-

di Berrin Hanım hayatının dört yılını hatırlamayınca bu büyük bir problem oluyor, ama insanların hepsi birden hayatlarının ilk dört yılını hatırlamayınca bu hiçbir problem yaratmıyor. Oysa hatırlasaydım o yılları, hatırlayabilseydim her şey ne kadar farklı olabilirdi... Nereye gidiyor o dört yıl Süreyya Hanım?"

"Bir yere gitmiyordur herhalde. Sadece birşeyler araya gidip o hatıralara elimizi uzatmamızı önlüyor belki."

"Belki... Dediğim gibi, normal bir insan olarak benim de ilk anılarım dört yaşlarındayken başlıyor. Stockholm'e yakın bir banliyöde oturuyoruz, iki odalı kırmızı bir evde. Annem de babam da öğrenci... Beni bazen annem götürüyor yuvaya, bazen babam. Ama akşamüstü gelip alan hep annem. Babam çalışıyor, okuldan sonra ne iş bulursa yapıyor. O yıllarda mutlu muydum değil miydim pek hatırlamıyorum, ama mutluydum sanıyorum. Beni rahatsız eden şeyler o yıllarda başlamamıştı henüz. Bunlar daha sonra başladı.

Annemle babam –Dilek ve Aydın– okullarını bitirip biraz para kazanmaya başladıklarında, ilk iş büyük bir eve taşındık, ben artık ilkokula başlamıştım. Evde kendi aralarında Türkçe, ama benimle ne kadar doğru, ne kadar yanlış konuştuklarına bile aldırmadan sadece İsveççe konuşuyorlardı. Türkiye benim için, haftada bir aranan bir telefon hattının ucunda uzak bir ülkeydi, aslında bir ülke bile değildi. Aranan anneler ve babalar vardı sadece orada. Benle, torunlarıyla, ancak ezberletilmiş kırık dökük birkaç kelime Türkçe konuşabilen ama yine de bitmez tükenmez bir sevgiyle, bir istekle konuşmaya çalışan bir anneanne, bir babaanne, iki dede. Ve Türkiye, sözü dahi edilmeyen ve asla dönülmeyecek bir ülke...

Birşeylerin eksik olduğunu, birşeylerin hiç yolunda gitmediğini annemle babamın kavga etmeyi bile bırakıp hiç

konuşmamaya başladıkları zaman hissettim. Konuşmuyorlardı birbirleriyle, öyle ki evde ikişer ikişer yaşıyor gibiydik. Ben her biriyle ayrı ayrı yaşıyordum sanki. Ama bir süre sonra bu da değişti ve evde annemle benim iki kişilik, babamın ise tek kişilik hayatı başladı. Babam geç saatlerde eve dönüyor, kendi kendisiyle konuşuyor, kendi kendisiyle kavga ediyordu: Türkçe. Annem o zamanlarda susuyor, beni odama gönderip mutfağa gidiyor ve bir sigara yakıyordu. Evin sessizliğinde, babamın odasından gelen konuşmaları duyuluyordu sadece.

Annemin bir noel ağacıyla eve geldiği akşamdı. İki hafta vardı noele. İnsanlar, şehir ve hatta her tarafı bembeyaz örten kar dahil her şey, herkes, sanki bütün dünya noele hazırlanıyordu. İlk kez noel zamanı bir çam ağacıyla gelmişti annem eve. Çok sevinmiştim. Çeşit çeşit kurabiyleri, çikolataları küçük küçük tabaklara koyup evin her tarafına yerleştirdi. Kendisine kahve, bana kakao yaptı. Mutfak masasının üzerine kırmızı bir örtü serdi, iki mum yaktı. Erken çöken kış karanlığında oturduk huzur içinde, ana oğul gibi, evin içinde o anlaşılmaz dilde birşeyler söyleyen sesi duymadan: Sessizlikte...

Babamı eve getirdiklerinde yaklaşık iki hafta geçmişti bu akşamüstünün ardından... Saçı sakalı birbirine karışmış, üstü başı yırtık pırtık giysiler içinde, sırtına eski bir battaniye almış tanımadığım bir adamı 'babam' diye getirdiler eve. Hatırlamıyordu o iki hafta içersinde nerede olduğunu, ne yaptığını... Babamı polisler getirmişti eve, aynı akşam evden tekrar götürdüler, bu kez polisler değil hastabakıcılar. 'İşi var,' diyordu annem, 'birkaç ay sonra dönecek!'

Babamın evden ayrılışından sonraki o iki ayı tuhaf, çok tuhaf bir şekilde annemle mutlu geçirmiştim. Birlikte tatile bile gitmiştik. Babam uzakta bir şehirde çalışıyordu, telefon da ediyordu her cumartesi. Annemin telefonda alçak sesle ko-

nuşmalarından 'klinik' sözcüğünü ayırt edebiliyordum, eve getirdikleri o saçı sakalı birbirine karışımış adamın babam olduğundan da haberim vardı ve bütün bunlara rağmen babamın uzakta bir şehirde çalışmasından memnundum. Ama on bir yaşındaydım Süreyya Hanım, sadece on bir yaşında...

Ve yine o günlerde ilk kez annem benimle Türkçe konuşmaya başladı. 'Anlamasan da dinle, kulağın alışsın,' diyordu. Güzel görünüyordu annem gözüme, hiç olmadığı kadar güzel. Beni her sabah arabayla okula bırakmasından gurur duyuyordum. Annem ve ben, ikimiz de hayat doluyduk, babamın gidişiyle evimizin üzerinde yıllardır asılı duran o sis aralanmaya başlamıştı, ağırlığımızdan kurtulmuş gibiydik, hafiflemiştik.

Diyeceğim, aynı kaderi paylaşan insanların birlikte yaşamaları her zaman iyi olmuyormuş Süreyya Hanım! Bazen ortak kader, tutsaklık gibi bir şeymiş, annemle babamı birleştiren kader, hep yanlarında taşımaları gereken bir şey değil, ondan bir an önce kurtulmaları gereken bir şeymiş. O zaman anladım bunu, daha doğrusu hissettim!

Babam eve dönmedi bir daha... Taburcu edildiği gün annemin gidip kendisini almasını istemedi. Ve hastaneden çıktıktan sonra bulduğu ilk köprüden aşağı atladı."

Mercan buz gibi bir sesle söylemişti son cümlelerini. Heykel gibi duruyordu, hiç hareket etmeden, gözlerini arkamdaki duvarda asılı takvimden ayırmadan, yüzüme bakmadan.

Sonra aynı soğuk sesle devam etti:

"Adımı, Mercan'ı beğenmiştiniz. Ama o zamanlar Mats Jan'dı benim adım. Sonra Mercan oldu, onbir yıl sonra. Annem değiştirdi. Kolayca, hiçbir şey olmamış gibi, eski ismim hiç olmamış gibi, o ismi hiç taşımamışım gibi. Türkiye'ye dönerken havaalanında yüzüme baktı ve bana 'Mercan,' dedi, 'Mats Jan geride kaldı.'

Ankara'ya taşındık. Anneannem de bize taşındı. Okula başladım. Babam? Onu orada bırakmıştık. Babaannem bunu asla affetmedi, annemi de asla affetmedi. Annem, ben ve anneannem Ankara'da, babamın daha önce hiç yaşamadığı bir şehirde, bütün gözlerden uzak olduğunu sandığımız sessiz bir hayata gömüldük. Sessiz, geçmişsiz ve huzurlu. Bu renksiz ama huzurlu hayat, Devrim hayatıma girinceye kadar devam etti.

Ankara'da okula başladım. Türkçem iyi değildi, ama yavaş yavaş öğreniyordum. Sınıftan bir sürü arkadaşım vardı, ama aynı sırayı paylaştığım, her gün okuldan köşebaşına kadar birlikte yürüdüğüm Devrim, hayatımdaki ilk gerçek arkadaşımdı. Onlara gidiyordum okul çıkışında sık sık. İki çocuk neler yapıyorduk hatırlamıyorum. En çok hatırladığım, bıkmadan usanmadan dinlediğimiz plaklardı.

Devrimlerin evinde her şey bizim evden o kadar farklıydı ki! O evin içine girdiğim an hayatın içine girmişim gibi eşsiz bir duyguya kapılıyordum. Babasına adıyla hitap ediyordu Devrim: Sami diyordu. Ben de Sami diyordum ona. Annesine ise Devrim dahil herkes Belma'nım diyordu. Belma'nım, evin entelektüel hayatının merkeziydi, Sami ise hayat doluydu. Orada konuşuyor, gülüyor, eğleniyor ve bütün bunları yaşadığım için bir suçlu gibi dönüyordum eve. 'Nasıl geçti?' diye soruyordu annem, 'Hiç!' diyordum, 'hiç, öyle!'

Bir gün Sami annemi ve babamı sordu bana. Dilim döndüğünce anlattım, babamın bir trafik kazasında öldüğünü söyledim, öyle biliyordum çünkü. Ama Sami neden İsveç'te büyüdüğümü, neden annemin babamın orada benimle Türkçe konuşmadıklarını, niye oraya gittiklerini sorup duruyordu durmadan. Sonunda Belma'nım içeriye çağırdı onu. Sami de bu soruları bir daha sormadı.

Bir pazar günüydü, annemle sinemaya gitmiştik. Çıkışta taksiyle değil yürüyerek dönmeye karar verdik eve. Kuğulu

Park'tan geçerken uzaktan Devrim'in ve Belma'nım'ın geldiklerini gördüm. 'Devrim,' dedim anneme, 'işte onlar bunlar!'

Annemin donduğunu hissettim yanımda. Onlar da bizi görmüşlerdi, bize doğru geliyorlardı. Ancak Belma'nım da tıpkı annem gibi durakladı birdenbire, o da yerine çakılıp kalmıştı. Biz: ben ve Devrim ise birbirimize doğru yürümeye devam ediyorduk. Karşılıklı donakalan iki kadının arasındaydık şimdi. Bir an ikimiz de dönüp arkamıza baktık. İkisi de duruyorlardı yerlerinde. İlk adımı annem attı galiba. Yanımıza geldiler. İlk elini uzatan da annem oldu:

'Merhaba, ben Mercan'ın annesiyim. Nasılsınız?'

Hiç bu kadar resmî konuştuğunu duymamıştım annemin. Belma'nım da aynı resmiyetle cevap verdi:

'Teşekkür ederim, siz nasılsınız?'

'Sağolun!'

'Çocuklar çok iyi anlaşıyorlar birbirleriyle, biz de Mercan'ı çok seviyoruz.'

Annem başıyla Belma'nım'ı onayladı, ardından 'Hoşçakalın,' diyerek ayrıldık... Annem elimi tuttu. On iki yaşındaydım ve annem elimi tutuyordu. Eli buz gibiydi. Hızlı hızlı yürüyorduk Cinnah Caddesi'nde. Kaçıyor gibiydik. Neden, kimden? Birden çektim elimi annemin elinden. Kendisine gelmiş gibi durdu, yüzüme baktı ve birden yaşlar boşandı gözlerinden. O an nefret ettim kendimden. Annemin benim yüzümden ağladığını hissettim ve kendimden nefret ettim.

Ertesi gün annem beni okula göndermedi, iki gün sonra ise kaydım alındı okuldan. Başka bir okula aktarıldım. Devrim'in olmadığı bir okula. Bir hafta sonra ise bir akşamüstü Belma'nım zilimizi çaldı. İstemeye istemeye de olsa içeriye davet etti annem onu. Salonun kapısını kapattı. Anneannem ve ben, benim odamda oturduk, bekledik.

'Gitme içeri,' dedi anneannem, 'daha fazla üzme anneni artık!'

Gitmedim! Belma'nım'ın kapıdan sessizce çıkışını duydum. Annemin salonun kapısını kapatıp bir süre tek başına oturduğunu duydum. Salondaki ışığın söndüğünü hissettim ve içimden duyulmayan bir hıçkırığın yükseldiğini gördüm, evet gözlerimle gördüm. Tıpkı Munch'un o çığlığı gibi bir hıçkırıktı bu. Kulaklarımı tıkadım ve anneme koştum.

'Geçti,' dedi bana karanlıkta, 'geçti.'

Sonra yine karanlıkta ekledi: 'Devrim'in annesi senin niye okuldan ayrıldığını sormaya gelmiş. Müfredatını beğenmediğimizi söyledim.'

Ertesi gün okuldan erken çıkıp Devrim'i bekledim eski okulumun önünde, yine her zamanki gibi onlara gittik. Devrim, 'Annene söylemezsin olur biter,' diyordu bana. Belma'nım ve Sami de hiçbir şey olmamış gibi davranıyorlardı. Annem Devrim'le görüşmemi yasaklamamıştı, ama ona bir daha Sami ve Belma'nım'dan hiç söz etmedim. Sadece hayalî arkadaşlar uydurdum. 'Can'a ya da Onur'a gidiyordum, Devrimlere değil!'

Devrim on beş yaşına geldiğimizde sevgilim oldu. Ben ona çok âşıktım, o da bana. Belma'nım ve Sami'nin, biz el ele otururken bize bakıp birbirlerine gülümsediklerini görüyordum. Ama bazen, bize bakıp da ardından göz göze geldiklerinde, gözlerinin kaygıyla karışık bir umutsuzlukla dolu olduğunu da görüyordum. Devrim de görüyordu o iki çift gözde bir an, bir kor gibi parlayıp sönen o endişeyi, ama görür görmez başını çeviriyordu.

İkimiz de o bahar onaltı yaşına girmiştik ve ilk kez onaltı yaşımızın yazında Sami'nin ve Belma'nım'ın kitaplarını karıştırmaya başladık. İkisi de çok okuyorlardı, Sami ve Belma'nım için 'Annemlerin kuşağı okumayı bırakmış aslında, bakma bizimkiler hâlâ formdalar,' diyordu Devrim. Annem de okuyordu ama bambaşka şeyler. Daha çok sanat tarihi ya da mimarlıkla ilgili mesleki kitaplar, dergiler ya da az sayı-

da da olsa romanlar giriyordu bizim eve.

O yaz Devrim'le 'On İki Eylül' kuşağından olmamaya karar verdik. Okuyorduk, felsefe okuyorduk, politika okuyorduk, roman okuyorduk, o kitaplıkta elimize ne geçerse okuyorduk, Belma'nım ve Sami'nin gülen ve gurur duyan bakışları üstümüzde okuyorduk. Annem ise odamda bir çığ gibi yükselen kitap yığınına şöyle bir bakıyor ve sonra donuk gözlerle sessiz sedasız odasına dönüyordu.

O yaz sonu bir akşam odama geldi, eline yerdeki kitap yığınından bir kitap alıp, eski bir dostla karşılaşmış gibi tanıdık hareketlerle çevirdi kitabın sayfalarını ve sonra elinden kitabı bırakmadan:

'Biz de babanla böyle şeyler okurduk eskiden, babanı hatırlıyor musun?' dedi, damdan düşer gibi birdenbire!

'Hiç unutmadım ki babamı, tabii hatırlıyorum!'

'O zaman niye hiç sormuyorsun?' dedi küskün küskün.

'Neyi sormuyorum?'

'Babanın nasıl bir insan olduğunu.'

'Sen babanı hiç tanımadın. Babam diye tanıdığın o adam bir hayaletti, bir enkazdı sadece. Baban değildi o!'

'Babam kimdi peki?'

'O tanıdığın adam değildi baban. O bambaşka bir insandı. Devrimlere mi gittin yine bugün?'

Şaşırmıştım. Sanki her şeyi biliyordu annem, sanki her şeyi en baştan beri biliyordu.

'Evet.'

'Hangi okula gideceğinizi düşündünüz mü Devrim'le? Hangi üniversiteye gideceğinizi?'

'O İstanbul'a gitmek istiyor.'

'Sen?'

'Bilmiyorum, ama ben de İstanbul'a gitmek istiyorum galiba.'

'İstersen İsveç'e de gidebilirsin, orada da okuma hakkın var, İsveç vatandaşı olduğun için.'

'Sen ne yapacaksın o zaman?'

Gülümsedi annem, elinden kitabı bıraktı ve 'Ne yapabilirim ki, şimdiki gibi olacak her şey,' diyerek kapıyı sessizce kapatıp, yine gitti yanımdan. O zaman anladım onun her şeyi bildiğini ve yalnızlığını bir kader gibi kabullendiğini.

Siz Berrin Hanım'ın size anlatacak birşeyleri olduğunu ne zaman anlamak istediniz ya da ben annemin bana anlatacak birşeyleri olduğunu ne zaman anlamak istedim? Ne tuhaf değil mi? Dayanamayacağımız acılara karşı ince bir zardan yapılmış, neredeyse şeffaf, görünmez bir filtrenin korumasında yaşıyoruz sanki. Başkalarının hayatında görünce kolayca birbirine ekleyeceğimiz parçaları, kendi hayatımız sözkonusu olunca, o filtreden içeriye almıyoruz. Nankör olan hafıza değil Süreyya Hanım, kalbimiz! Kalbimiz nankör olan!

Üniversite sınavlarının sonuçları belli oldu daha sonra. Devrim İstanbul'da tarih okuyacaktı, ben de Ankara'da felsefe. Hem sevinçli hem hüzünlüydük. Bir yandan birbirimizden ayrılacağımız için üzülüyor, diğer yandan ise bizi bekleyen yeni bir hayatın heyecanını duyuyorduk. Sami ve Belma'nım sınav sonuçlarını aldığımız günün akşamı neşeyle yemekler hazırladılar; rakılar, biralar alındı; kutlama yapacaktık hep birlikte.

Bir ara mutfakta Belma'nım'a yardım ediyordum. Belma'nım benim için yaptığı çerkez tavuğunu tattırırken başını kaldırıp beni ilk kez görüyormuş gibi baktı yüzüme ve Sami'ye döndü:

'O ufak tefek çocuğun bir gün böyle boylu poslu bir delikanlı olup da hepimize yukarıdan bakacağı hiç aklına gelir miydi Sami?'

Sami, 'Yaşlandın sen Belma'nım yaşlandın, şu söyledikle-

rine bak,' diyerek o meşhur kahkahlarından birini atarken sarılıp Belma'nım'ı öptü ve bardakları alarak salona gitti. Belma'nım gelip yavaşça kolumdan tuttu o gidince:

'Mercancığım,' dedi. Hani siz bazen diyorsunuz ya bana 'Mercancığım' diye. İşte aynı öyle. 'Mercancığım, annen de katılmak ister miydi acaba bize bu akşam?'

Cevap bile veremedim önce, o kadar yabancı gelmişti ki Belma'nım'dan anneme ilişkin bir soru duymak.

'Arayıp bir sor istersen,' dedi Belma'nım o yumuşak sesiyle. Annemi aramak ve Devrimlere akşam yemeğine gelip gelmek istemediğini sormak! Çok uzak bir fikirdi bu, ama yine de, 'Olur,' dedim, ne tuhaflık olabilirdi ki bunda? Aslında bu güne kadar böyle bir şeyin gerçekleşmemiş olması tuhaftı.

Annemin sesi, daha doğrusu sessizliği onun da bu davete en az benim kadar şaşırdığını ele veriyordu. Ama kısa bir suskunluğun ardından toparlandı annem:

'Anneannen biraz keyifsiz gibi, ben onu yalnız bırakmayayım. Devrim de bir gün bize gelir, burada da burada kutlarız başarınızı!' deyip telaşla kapattı telefonu.

'Annem gelemeyecek, anneannem keyifsizmiş de biraz,' dedim Belma'nım'a.

'İyi ya,' deyip içini geçirdi Belma'nım, belli belirsiz... Ama yine de benim fark edebileceğim kadar belirgin.

Bu arada Devrim belli etmiyordu, sözünü bile etmiyordu ama, biraz küskündü bana. Çünkü ben Ankara ve ODTÜ kararını aslında son anda vermiştim. Üniversite tercihlerimizi doldurmaya kadar, sanki ikimizin de İstanbul'daki okulları yazacağımız neredeyse kararlaştırılmış bir şey gibiydi, ama ben son anda oyunbozanlık etmiştim.

Akşam hep birlikte yemeğe oturduk, kadehlerimizi kaldırdık, o gece hepimiz sarhoş olacaktık. Sami hepimizden hızlı içiyordu. Bir ara slyat makinasını çıkardı, çocukluğumuzdan itibaren Devrim'le beni bir arada ya da ayrı ayrı

çektiği slaytları göstermeye başladı. Yavaş yavaş büyüyorduk, boylarımız uzuyordu, ifadelerimiz değişiyordu. En son slayt ise sınavdan bir gün önce Eymir gölü kenarında Devrim'le el ele olduğumuz slayttı. Gülüyorduk ikimiz de, ama tarif edilmesi güç birşeyler de vardı yüzlerimizde; bir endişe, bir korku, bir ürkeklik, bir hüzün belki de. Slaytı dondurdu Sami. Bizim o anda gördüğümüzü, belki de o çoktan, daha bu slaytları arka arkaya dizip hazırlarken görmüştü:

'Sizin bu resminiz var ya bu resminiz...'

Dili dolaşıyordu Sami'nin, sarhoş olmuştu. Durdu, rakısından bir yudum aldı ve devam etti:

'İşte sizin bu resminiz... Devrim! Mercan! Bu resim sizin çocukluğunuza vedanızın mührü... İkiniz de iyi bakın bu resme! İyice bakıp, çocukluğunuza vakitlice elveda deyin ve gençliğinizle de iyi geçinmeye bakın.'

Devrim'e döndü Sami:

'Sen kalkıp gidiyorsun!'

Sonra bana döndü:

'Sen de kalıyorsun burada, niye yolluyorsun onu? Niye gitmiyorsun beraber? Kavliniz böyle miydi?'

Belma'nım alçak sesle 'Samiii!' dedi, 'karışma!'

'Bir dakka Belma'nım!'

Tekrar bana döndü Sami:

'Ne olacak zannediyorsun? Onsekiz yaşında pırıl pırıl kız. Oralarda öyle yalnız başına mı geçirecek hayatının en güzel yıllarını? Sen? Senin hiç peşinden gelen olmayacak mı? Bitirdiniz siz arkadaşlığınızı, bitirdiniz. Ama kimin yüzünden oldu? Senin! Oyunbozanlık eden kim? Sen! Baban da böyle yapmıştı zamanında...'

'Samiiii,' diyerek panikle ayağa kalktı Belma'nım. Beti benzi atmıştı.

'Otur Belma'nım otur yerine! Kaç sene saklanacak bu iş daha bu çocuktan?'

'Sami, zamanı mı şimdi?'

'Ne zaman gelecek zamanı? Bu çocuğun da hakkı gerçeği bilmek. Kaç yıl daha böyle kaş-göz edilip kaç-göç yaşanacak? Nerede annen Mercan? Niye gelmedi buraya? Yok mu bir anormallik bunda? Kaç yıldır oğlumuz gibi oldun, merak etmiyor mu hiç annen biz kimiz, neyiz, neyin nesiyiz? Bu kız yavuklun değil mi senin? Hiç tanımak istemiyor mu onu?'

Kalktım masadan. Kolumdan tutmak isteyen Sami'yi, Belma'nım'ı, Devrim'i ittim bir kenara. Robot gibiydim kapıdan çıkarken.

Kendime geldiğimde sokaktaydım, koşuyordum, hiç durmadan nefes nefese koşuyordum. Eve vardığımda Devrim'i ve Belma'nım'ı apartmanın kapısında buldum. Arkamdan arabayla gelmişlerdi.

'N'oolur,' diyordu Belma'nım, 'Mercan, n'oolur bu halde gitme annenin yanına!'

Apartman kapısını anahtarımla açıp ikisinin de yüzüne kapattım kapıyı. Ve ikisini de bir daha görmedim, ta ki o gün Devrim dükkâna gelinceye kadar."

Yorulmuştu Mercan, alnında birikmiş ter damlalarını elinin tersiyle sildi. İnsanüstü bir çabayla konuşmasını sürdürmeye çalışıyordu.

"Ben Laden'e bir bakayım," diye kalktım yerimden. Duyacaklarımdan da korkuyordum ama, daha ziyade niyetim Mercan'ı bir süre kendisiyle baş başa bırakmaktı.

"Oturun. Lütfen!" dedi Mercan, "Bitirmek istiyorum."

Tekrar oturdum yerime. Mercan kesik kesik anlatmaya devam etti:

"Annemi salonda buldum. Yüzümü görür görmez olağanüstü birşeyler olduğunu anlamıştı. Vaktin geldiğini anlamıştı.

'Senden duymak istiyorum,' dedim. Annemin ince, uzun,

güçsüz parmakları sehpanın üzerindeki sigaraya uzandı. Evet, gözlerinde korku vardı, ama daha çok tevekkül vardı.

'Sami mi?' diye sordu.

'Evet.'

'Ne anlattı?'

'Baban gibi dedi bana, babam gibiymişim ben!'

'Başka bir şey söyledi mi?'

'Oyunbozan dedi bana, bilmem gereken bir gerçekten söz etti.'

'Ne gerçeği?'

'Onu sana soruyorum işte şimdi!'

'Bağırma, anneannen uyuyor.'

'Anlatacak mısın anne?'

'Başka yolu var mı Mercan?'

Ağlıyordu. Yıllar sonra tekrar görüyordum ağladığını, Devrimlerle tesadüfen yolda karşılaştığımız o günden sonra ilk defa. Neden kendime hiç sormamıştım, onu babamın ardından bile ağlarken görmediğimi, neden kendime hiç sormamıştım? Ya da neden soramamıştım?

'Babam intihar etti değil mi?'

'Evet.'

'Neden?'

'Hastaydı.'

'Bu kadar mı?'

'Hayır.'

'Ne peki?'

'Yarın konuşalım mı Mercan?'

'Hayır. Şimdi.'

'Bunu sana anlatmam çok zor. Zannediyor musun ki hiç denemedim?'

'Ne zaman denedin?'

'Hep...'

'Yalan söylüyorsun!'

'Bu kadar acımasız olma oğlum. Bana karşı bu kadar acımasız olma! Denedim diyorum sana!'

'Neyi denedin, ne zaman denedin?'

'O gün odana gelmiştim hani, kitaplarına bakmıştım.'

'Ama hemen gittin.'

'Niye gelmedin arkamdan? Niye sormadın? Babam hangi kitapları okurdu diye neden sormadın o gün? Neden ısrar etmedin? Senin niye hiç arkadaşın yok, neden demedin? Neden nerede olduğunu hiç sormadığımı öğrenmek istemedin?'

'Mesele bu değil ki!'

'Hayır efendim, mesele bu! Ama bu gece bu dahil hiçbir şey konuşmak istemiyorum. Yarın anneannen evde kalsın, biz gidip bir yerde oturup konuşuruz. Başka da diyebileceğim hiçbir şey yok bugün!'

Ve kalkıp odasına gitti annem. Odasının kapısını kilitledi ve ev yine hiçbir şey olmamış, biraz önce olanlar hiç yaşanmamış gibi her zamanki sessizliğine gömüldü.

O gece hiç uyumadım, salonda oturdum, o noel gecesini düşündüm ve annemi bekledim.

Sabah anneannem uyandı önce, beni öylece salonda oturur halde bulunca endişelendi biraz. Kalkıp yanaklarından öptüm, bir şeyim olmadığını, eve geç geldiğimi ve kanepede uyuyakaldığımı söyledim, annemi bekliyordum. Anneannemle uzun uzun kahvaltı ettik. Annem hâlâ çıkmıyordu odasından. 'Yorgun,' dedi anneannem, 'bırakalım uyusun.'

Saat on gibi yanımıza geldi annem. Giyinmiş ve hafif bir makyaj yapmıştı. Kahvaltı etmeyecekti, alışverişe gidecektik beraber, böyle söyledi anneanneme. Çıktık. Gergindik. Mahkemeye gidiyor gibi hissediyorduk kendimizi. Tunalı'dan aşağı doğru yürüyüp bir kafeye girdik.

'Öğrenmek istediğin bir şey varsa sor, yoksa ben bildiğim gibi anlatayım,' dedi annem. Ne kadar kararlı görünüyordu, dimdikti başı.

'Sen bildiğin gibi anlat,' dedim, hıncım yatışmıştı, merhamet duyuyordum ona karşı.

'Peki,' dedi ve anlatmaya başladı:

'Biz babanla ikimiz de İTÜ'de öğrenciydik, o benden iki sınıf büyüktü, ama onu tanıdığımda okulla ilişkisi neredeyse kesilmişti artık. Sana, baban çok yakışıklıydı, çok başkaydı, çok güzel konuşurdu, herkesin gözü onun üstündeydi desem, delirdim zannedersin değil mi? Öyleydi ama. Hayrandım ona, aşk değildi belki ama hayrandım. İkimiz de devrimciydik. Şaşırma oğlum, bakma yüzüme öyle! Sami'ye ve Belma'ya nasıl inandıysan bana da inan! Evet tanıyoruz birbirimizi. Çok eskiden... Şimdi hiç yaşanmamış gibi görünen, hiç yaşanmamış gibi yaptığımız zamanlardan tanıyorum ikisini de. Hepimiz aynı gruptandık. Hepimiz mimarlık öğrencisiydik, o yüzden de sık sık bir araya gelirdik. Biz Belma ile pek yakın değildik, ama babanla Sami iyi tanırlardı birbirlerini. Ne demişti sana Sami dün?'

'Babam gibi olduğumu söyledi.'

'Evet, benziyorsun. İnatçısın, sivri dillisin. Başka ne dedi Sami?'

'Oyunbozan olduğumu söyledi, babam gibi.'

'Saçmalamış Sami. Abartır o her şeyi. Neyse... Baban tanınırdı, bilinirdi ama ben daha sıradandım hareket içerisinde. Ben onu tanırdım, o ise bana uzak bir selam verirdi karşılaştığımızda. Ama hep bir yakınlığı olduğunu, söze dökmese de bir yakınlığı olduğunu bilirdim bana karşı.

Bir gün –bir akşamüstüydü galiba– Beşiktaş'ta bir korsan mitinge gitmiştik. O mitingin ardından okulda buluştuk hep birlikte. Eylemlerden sonra buluşup değerlendirme yapardık o zamanlar.'

Burada durdu annem, gözleri uzaklara daldı. Hafifçe gülümsüyordu, uzakta, kimsenin görmediği bir yerde, birdenbire görüp tanıyıverdiği bir yüze bakarak gülümser gibiydi.

Sonra utangaç bir ifadeyle bana, içinde yaşadığımız ana döndü tekrar:

'Bunları bugüne kadar sana anlatmadığım, anlatamadığım için o kadar üzülüyordum ki! Sami'ye teşekkür etmek geliyor nerdeyse içimden. Saklamanın ne yararı oldu? Ama eğer birşeyleri sakladıysam bu seni korumak içindi, gerçeğin üstünü örtmek için değil!'

'Gerçeği anlatacak mısın anne?'

'Anlatıyorum işte. Daha çok zamanımız var.'

'Doğru ya, bu kadar yıl bekledikten sonra acelem ne!' diye cevap verdim. Sesimdeki acımasızlığı saklayamıyordum, hatta saklamak bir yana, bizzat vurgulamak için özel bir çaba harcıyordum sanki. İçimde yükselen 'cezalandırma', 'bedel ödetme' isteğinin önüne geçemiyordum. Ama annem sanki yıllar yılı bu ana hazırlanmış gibi sessizce, önceden seyrettiği ve sevdigi bir filmi seyreder gibi, gülümseyerek bana bakıyordu.

'Birer kahve daha söyleyelim mi?'

'Ben istemiyorum kahve mahve!'

'Tamam... devam ediyorum. O mitingin arkasından baban bana yaklaşıp herkesin içinde 'bir dakika gelir misin?' dedi. Diğerlerinin merak dolu bakışları altında yerimden kalktım. Zannetmiştim ki bana gizli bir görev verecek. Konuşmadan çıktık odadan.'

'Şuradan bir dolmuşa binip Boğaz'a gidelim mi?'

'Niye, ne işimiz var orada?'

'Fazla soru sormayın Dilek Hanım!' dedi bana ve yola çıktık. Sonrası çorap söküğü gibi geldi. Birkaç ay sonra 'Evlenelim,' dedi.

'Nasıl? Doğru dürüst tanımadan mı evlendin onla?'

'Ben tanıyordum onu. Sana bunu anlatmak çok zor. Bazı olağanüstü durumlar var hayatta, çok özel durumlar. O durumlar kendi değerlerini, kendi kriterlerini yerleştiriyor in-

sanın hayatına. Tabii normal değil bu, ama bir şekilde o koşullarda başka türlü olamazmış gibi geliyor insana.'

'Hemen evlendiniz mi?'

'Evlendik. Ailelerimize bile haber vermedik. Baban sevdiğini söylüyordu beni. Uzaktan...'

'Uzaktan?'

'Canım işte o zamanlar, o koşullarda daha yakından olmuyordu.'

'Anne, ne diyorsun sen? Bu anlattıkların yetmişli yılların sonları. Bana önce devrimciydik diyorsun, sonra da kalkıp uzaktan aşktan bahsediyorsun. Neyse... Uzak, yakın... Sonra ne oldu?'

'Sonra sen oldun. Biliyorsun, Devrim'le aranızda birkaç gün var. Ve de birkaç blok... Yani Sami ve Belma birkaç blok ötemizde oturuyorlardı. Onlar mezun olmuşlardı zamanında. Evlendiler ve çalışmaya başladılar, zaten hareketle ilişkileri her zaman biraz daha farklıydı bizden, daha mesafeliydi. Benim de mesafeliydi ama bu benim bilinçli koyduğum bir mesafe değildi, daha çok kişiliğimden kaynaklanan bir mesafeydi. İnançlı değildim ben, yapılanları doğru bulduğum için oradaydım. Ama baban çok farklıydı, o her şeyi ile harekete aitti sanki. Belki de ben, onun bilmeden aradığı dengeydim o şartlar altında.

Sen doğunca anneannen bize gelip sana bakmak istedi. Böylece okulu bırakmış olmayacaktım. Ama bu imkânsızdı. Çünkü oturduğumuz evi kiralarken bile gerçek isimlerimizle kiralamamıştık. Komşularımız bizi işinde gücünde insanlar olarak tanıyorlardı, ikili bir hayat sürdüyorduk. Ben o zaman mecburen, sana bakmak için okulu tamamen bıraktım. Çok huzursuzdum. Sami ve Belma ile fazla görüşmüyorduk ama onların hayatlarının giderek rayına girmesi, bizim hayatımızın ise giderek rayından çıkması beni çaresizliğe sürüklüyordu.

1980 yazındaydık, babanın evden günlerce uzak kaldığı günlerdi ve ben doğum sonrası kapıldığım umutsuzluktan kurtulamıyordum bir türlü. Biliyor musun, meğer öyle bir depresyon türü varmış, yıllar sonra öğrendim bunu da. O halimin de etkisiyle her şeyden kaçıp kurtulmaya, o yaz İstanbul'da kalmamaya, Ankara'ya ailemin yanına gitmeye karar verdim. Bu yüzden babanla kavga ettik ve ben seni yanıma alıp evi terk ettim. O yaz iki kez ziyarete geldi bizi baban. İlk kez o zaman anneannen ve o zamanlar hayatta olan dedenle tanıştılar. Bizimkiler babanı çok sevmişlerdi, eğer okulumu da bitirirsem, her şey yoluna girecek gibi görünüyordu aile cephesinde. Hatta babanı okulu bitirdi sandıkları için askere gitmeye ve dönüşte Ankara'da iş aramaya ikna etmeye çalışıyorlardı. Bense bütün bunları hiç dahil olmadığım bir film gibi seyrediyordum. Çıkmaza girmek, elinin ayağının bağlanması, basiretinin bağlanması... Ya da hepsi birden... Bir uzay aracından ait olmadığım bir hayata fırlatılıp atılmış gibiydim. Evde oturmak, günlerce evden çıkmamak ve günlerce, gecelerce uyumak istiyordum. Her şey; İstanbul'a dönmek, sen, baban, ailem, Ankara, her şey ama her şey, hayattaki her türlü ihtimal gücümün üstündeydi. İşte biz bu haldeyken yakalandık 12 Eylül'e Mercan!. Korkunçtu.

'Anlıyorum,' diyerek katılmak istedim annemin acısına.

'An-layamazsın,' dedi bana üzerine basa basa.

Bunları anlatırken bambaşka bir insan olmuştu sanki annem. O güleç olmasa da güleryüzlü, ezik olmasa da çekingen, uzak olmasa da mesafeli kadın gitmiş, yerine ne kadar bastırmak isterse istesin, gözlerinden acı ve isyan fışkıran güçlü bir kadın gelmişti.

'Baban zamanında evden çıkıp kaçmayı başarmıştı. Bize de çıkmadan bütün gece telefonla ulaşmaya çalışmıştı ama biz yazlığa, Didim'e gitmiştik bir gün önce. Yola çıkarken arayıp bulamamış, Didim'den arayıp geldiğimizi söylerim

diye düşünmüştüm, haberi yoktu yola çıkacağımızdan. 12 Eylül sabahı Didim'deydik yani. Darbeyi duyunca yine boşuna uğraştım ona ulaşmaya. Yazlıkta telefon yoktu. İstanbul'daki evin telefonu cevap vermiyordu. Samilere ulaşmaya çalıştım, onların da telefonu cevap vermiyordu. Bildiğim bütün numaraları –ve nedense pek azı aklımdaydı– aradım. Kimseye ulaşamıyordum. Sonunda birkaç hafta sonra seni Didim'de anneannene bırakıp Ankara'ya gitmeye karar verdim. Şimdi bunun ne kadar aptalca olduğunu biliyorum ama yapılacak başka bir şey yoktu. Eğer yakalanmadıysa babanın bana ulaşabileceği tek yer Ankara'ydı. Annenannenlerin hiçbir şeyden haberleri yoktu. Onların bütün "kal" ısrarlarına rağmen, İstanbul'a gidip kayıt yaptıracağım bahanesiyle yola çıkıp Ankara'ya geldim. Gelişimin akşamı ise Emniyet'e götürüldüm.

Baban ruh sağlığımın ne halde olduğunu, ne kadar berbat bir durumda olduğumu biliyordu, her şeyin birbirine pamuk ipliği ile bağlı olduğunun da farkındaydı. Bana doğrudan söylenmemiş ya da anlatılmamış olsa da, birlikte yaşadığımız için birçok örgütsel bağlantıyı da biliyordum ya da tahmin ediyordum. Eve girip çıkanları, onun görüştüklerini, kimlerin birbiriyle tanıştığını biliyordum. Sana Emniyet'te yaşadıklarımı anlatmayacağım ama söylemek istediğim, orada zaten bilindiğini bildiğim resmî şeyler dışında hiçbir şey anlatmadığım. Söylediğim şeyler oda kayıtlarında ya da öğrenci derneğinin kayıtlarında bulunabilecek şeylerdi. Ama baban öyle düşünmemiş. Yakalandığımı haber alır almaz gidip teslim olmuş ve benim anlattığımı sandığı bağlantıları o İstanbul'da kendiliğinden, gönül rızasıyla anlatmış. Gönül rızası... Bir tür işbirliği dediler sonradan. Dayanamayacağımı düşünmüş! Haksız da değildi, öyle şeyler oldu ki o zaman... Hatta seni de benimle birlikte götürdüklerini duymuş. Biraz da o yüzden dayanamam diye düşünmüş.

İkimiz de içeride onsekizer ay kadar yatarak tahliye olduk. O İstanbul'da, ben Ankara'da. Ondan sonra kalamadık buralarda artık. Dedikodular almış yürümüştü, baştan beri polis olduğumuz bile söyleniyordu. Ben... ben ne yapacağımı bilmiyordum. Hiçbir şey bana aitmiş gibi gelmiyordu ki! Ama bu yabancılığın ortasında bir seçime zorlanıyordum. Bunun farkında da değildim üstelik. İstemediğim bir kader birliği, gönül borcu, babanın giderek çöküşü... İşte her şey böyle çıkmaza girmişken, yurtdışına gitmek en iyi çözüm gibi gelmişti herkese. Ben de boyun eğdim bu karara.

Böylece İsveç'te yeni bir hayata başladık. Ben toparlanmıştım. Babanla birlikteydik ama hayatımızda aslolan senin varlığındı. Babanla yan yana yaşarken, hayatımda İstanbul'da evlendiğim adam değil de bambaşka bir insan varmış gibi geliyordu. Yani her şey değişmişti ve elimizde, birbirimizden, sevebileceğimiz yepyeni, bambaşka insanlar yaratmak dışında hiçbir çare yoktu. Keşke ortak bir suçumuz, ortak bir sırrımız olsaydı da, onun etrafında birbirimize katlanabilmeyi öğrenebilseydik. Ama biz sustuk. Susarak, suskunluğun üzerine yeni bir hayat inşa etmek istedik. Susmayı tek çare zannettik. Başka bir hayatın içinde, başka bir yerde, geçmişimiz olmadan, hafızalarımızı sıfırlayarak, her gün birbirimize kendimizi baştan yaratabileceğimizi kanıtlamaya çalıştık. Kanıtladık da! Öyle zannettik en azından. Ama sonrasını biliyorsun."

Mercan ayağa kalktı. Pencereden dışarı baktı. Sonra gülümseyerek bana döndü:

"Öğrenmek istediğiniz başka bir şey var mı?"

"İlişkiniz nasıl oldu annenle sonrasında, öğrenciliğinde beraber oturdunuz değil mi?"

"Hayır, pek sayılmaz. Bu konuşmadan birkaç ay sonra evleneceğini söyledi annem. Zaten birkaç yıldır birlikte olduğu birisi varmış. İşin tuhafı Süreyya Hanım, benimle ikinci

bir konuşma yaptı bu haberi verdikten sonra. Yine aynı kafeye gittik ve bana gerçeğin her zaman işe yaramadığını, gerçeğin mutluluğun tek yolu olmadığını anlattı uzun uzun. Bana vermek istediği mesaj çok basitti aslında: Evleneceği adamın bana anlattıklarından haberi olmadığı ve bu konuda benim de hiçbir şey söylememem gerektiği. Ne yapabilirdim ki? En kötüsü de, saklamak istediği şeyleri anlatsa bile, o evleneceği adamın bunların önemini kavrayamayacağının farkında olmasıydı. Birincisinde yani babamla birlikteyken, hafızayı bilerek yoksaymayı seçmişti ama tanıklıklar bunu önlemişti. İşte bu yüzden bu sefer tanık istemiyordu, çünkü galiba hafıza, ancak tanıklıklar yok edilirse, tekrar kendisini biçimlendirecek sahte özgürlüğü elde edebiliyor. Siz de Berrin Hanım'ın tanıklığının gölgesinde aynı şeyi yapamazdınız."

"Sen de Devrim'le yapamazdın."

"Doğru ama Devrim'in ihanetiyle de yapamazdım."

"İhanet değil ki onun yaptığı... Belli ki seni üzmek istememiş."

"Nasıl değil? Bir insan, hayatın bir noktasında, sizin hayatınızın neden başka türlü değil de, öyle olduğunu sizden daha iyi biliyor ve bu konuda ağzını açıp tek bir söz söylemiyor. Üstelik de âşık olduğunuz insan!"

"Nereden biliyorsun onun bildiğini?"

"Yazdı çünkü bana. Daha sonra hepsi teker teker yazdılar: Devrim, Sami, Belma'nım... Hepsini affettim ama unutmadım, unutamadım."

"Annen nasıl şimdi?"

"Mutlu. O adam, onun iki çocuğu, şehir dışındaki bahçeli evleri, iyi işleyen bir mimarlık bürosu ve yanında tarihsiz ve tanıksız bir hafıza! Klişe ama gerçek!"

Sözlerini bitirdikten sonra, bir şey söylememe fırsat vermeden ayağa kalktı Mercan:

"Hadi ben gideyim artık... Siz de Laden'e bakın bir, ateşi düşmüş mü?"

O halde çıkıp gitmesine gönlüm razı değildi. "Otur biraz daha," dedim. Ama biliyordum ki bu durumlarda ha Mercan'a söylemişsin ha taşa! Çaresiz yerimden kalktım, istediği gibi Laden'in ateşine baktım, yüksekti Laden'in ateşi. Kapının önünde bekleyen Mercan'a gittim.

"Yüksek," dedim.

"Sabaha düşmezse hastaneye götürelim," dedi ve sessizce çıkıp gitti.

Mercan'ın ışığı o gece tek başına sabaha kadar sönmedi.

* * *

Sabah kalktığımda Laden hâlâ uyuyordu. Ateşine baktım. Otuzdokuzdu hâlâ. Belli belirsiz gözlerini açtı Laden. "Merak etmeyin, hastalandığımda ateşim hep çıkar benim," dedi bitkin bir sesle ve tekrar daldı. "Böyle olmayacak bu," dedim kendi kendime. Bir doktora gitmemiz şarttı artık.

"Laden'ciğim, ben taksi çağırıyorum, hadi giyin yavaş yavaş," diyerek tekrar dokundum omzuna. Bu kez daha enerjik çıktı sesi:

"Hayır, hayır... Kesinlikle... Gerçekten... Akşama iyileşirim ben," diyerek yine kapattı gözlerini.

Mutfak penceresine gittim, Mercan'ın ışığı sönmüştü. Erkenden dükkâna gitmiş olabilir diyerek dükkânı aradım. Telefonu açan olmadı.

Tekrar mutfağa gittim, Laden için kahvaltı hazırlamaya başlamıştım ki kapı zili çaldı.

Mercan'dı gelen:

"Taze ekmek getirdim size. Bu da Laden'in anahtarı. Ben dükkâna gidiyorum. Gelirken birşeyler getireyim mi?"

Laden'e tavuk suyuna bir çorba yapmak istiyordum. Buz-

dolabı ise neredeyse boştu. Ama akşamı, Mercan'ın dönüşünü beklemek geç olurdu.

"Ben yaparım alışverişi," dedim.

"Şey..." dedi Mercan, "Berrin Hanım? Arayacaktık ya bugün..."

"Sen hastaneye mi gitmek istiyorsun?"

"Evet," dedi Mercan.

"Git o zaman Mercan, benden de selam söyle!"

"Sadece o değil, eşyaların nereye gittiğini de..."

Bakışları yumuşaktı Mercan'ın. Olağandışı bir ışık vardı gözlerinde. Soğuk bir kış günü, akşam güneşinde, siyah kadifelere düşen ışık kadar yumuşak ve aynı zamanda uzak bir ışık. Kahvaltı edip etmediğini sordum.

"Poğaca alırım Beşiktaş'tan. Laden iyi mi biraz?"

"Aynı, ama doktora gitmek istemiyor."

"Bilmiyorum ki! Siz ne diyorsunuz?"

"Bence gitmemiz lazım. Ateşi olmasa neyse diyeceğim ama..."

"Öğlene kadar bekleyin isterseniz. Olmazsa öğlen götürüsünüz doktora. Ben gideyim şimdi, eğer çıkarsanız beni arayın," deyip merdivenlere yöneldi.

"Şu nakliye şirketlerinin telefon numaraları yanında mı?" diye seslendim arkasından.

"Hayır, rehberden bakmıştım. Ama dükkândan arayıp söylerim size," dedi heyecanla. Tam merdivenlerde gözden kaybolmuştu ki, sesi geldi aşağıdan:

"Ha... Laden'e söyler misiniz, Balthazar'ı iyice besledim!"

Laden'e ancak bir iki lokma bir şey yedirebildim ve ıhlamur içirdim. Telefon bir saat sonra çaldı. Mercan Moda civarında, dört tane nakliye şirketinin telefon numaralarını verdi. Kafam karmakarışık halde numaralara bakıyordum. Eşyaları bulunca ne olacaktı ki? Berrin Hanım'ı sahildeki evine götürüp yerleştirince bitecek miydi her şey? Ne ola-

cak, arkasından her ay bir top da teksir kâğıdı yollarsın Süreyya!

Kalkıp giyindim. Önce alışverişe gidecektim. Tavuk alıp Laden'e bir şehriye çorbası yapacaktım. Gazete alacaktım, bir iki dergi de alırdım belki... Kahve bitmişti, çamaşır deterjanı da almak lazımdı. Onun için de markete gitmek lazımdı. Yani Berrin Hanım, sizden önce yapacak çok işim var benim. Önce çamaşır deterjanı sonra siz!

Laden'e "Biraz çıkıyorum ben alışveriş için. Yarım saat sonra gelirim," diyerek evden çıktım.

Markete gitmeden önce sahile indim. Oturup bir sigara içmek istiyordu canım, ama yanımda sigara yoktu. Sahildeki banklar da ıslaktı zaten. Hâlâ doğru dürüst yürüyemiyordum, sokakta yürürken evdekinden daha çok zorlanıyordum. Sağ bacağımı dümdüz atıyordum, bazen savaştan takma bacakla dönen bir askere benzetiyordum kendimi. Takma bacak, takma hayat!

Gerisin geriye dönüp çarşıya girdim. Küçük bir marketten istediklerimi alıp eve döndüm. Telefonu mutfağa götürdüm ve masama, yani Berrin Hanım'ın hayatını yönlendireceğim makamıma oturdum. Bir kaybetmişlikte mutlaka bir kazanmak duygusu bulmak, ezikliğin tesellisini bu yanlış üstünlük duygusunda aramak böyle bir şey olmalıydı. İlk numarayı çevirmek üzereyken durdum ve bir sigara yaktım. Berrin Hanım da belki böyle, benim şu anda hissetiklerimi hissetmişti, böyle hissedip "Ben sizin kurtarıcınızdım," yazmıştı ilk mektubunda. Dudaklarını büze büze o dükkâna girerken o da tıpkı böyle, benim şu anda düşündüğüm gibi düşünüyordu: Ben senin hakkında, senin bilmediğin bir şey biliyorum ve sırf bu nedenle de olsa senden üstünüm.

Oysa ne kadarını biliyordu acaba ya da Murat onun ne kadarını bilmesine izin vermişti? Ben yıllar yılı, karısı yanına giden bir Murat yalanıyla yaşarken, daha doğrusu yaşa-

mak isterken, Berrin Hanım hangi yalanla yaşamıştı acaba? Belki de o her şeyi en baştan beri biliyordu. Beni niye bulmuştu? Nasıl bulmuştu? Tesadüf müydü? Bütün bu sorulara, Berrin Hanım'ın eşyalarının hangi sahil kasabasına gittiğini öğrenerek bir cevap bulmak mümkün müydü?

Kolay oldu öğrenmem. Berrin Hanım'ın evinin yakınlarında bulunan nakliye şirketlerinden, aradığım üçüncü nakliye şirketindeki, üçüncü aktarmada karşıma çıkan yetkiliye hiç tereddüt etmeden doğruyu söyledim: "Bir hafıza kaybı oldu da!" Adam fazla sorup soruşturmadan, beni yormadan, "Geçmiş olsun," deyip istediğim bilgileri verdi.

Alanya yakınlarında bir siteye taşınmıştı Berrin Hanım. Eşyalar eve konmuş, anahtar da Berrin Hanım'ın talimatına uygun olarak alt kattaki komşuya bırakılmıştı. Telefonu yoktu komşunun, adı da yoktu ama adresini verebilirlerdi tabii ki! Adresi yazdım. Laden'e koşup haberi verdikten sonra Mercan'ı aradım. Ne yapacaktık?

"Bilmiyorum," dedi Mercan, "ben hastanede bir duruma bakayım da önce," diyerek kapattı telefonu. Ne durumuna bakacaktı ki hastanede? Berrin Hanım bir mucizeyle ayağa kalkıp, kırmızı mantosunu giyip "Hoşgeldiniiiiiiz," diye ziyaretçileri kabul etmeye mi başlamış olacaktı?

Ama bu mucize gercekleşmese de, başka bir mucize gerçekleşti o gün.

Tam tavuk suyuna şehriyeleri koyuyordum ki, Laden'in antreye bıraktığı sırt çantasından cep telefonunun sesi geldi. Kalkıp kapatmayı düşündüm önce, ama o meretlerin neresine basılıp da susturulacağını bile bilmiyordum. Okuma yazma bilmeyip de elindeki gazetenin resimlerine bakan bir insanın çaresizliği ile çantanın başında durup telefonun susmasını bekledim. Sonra çantayı alıp Laden'e gittim. Uyuyordu, önemli bir haber olabilir miydi? "Olsa da beklesin," diyerek yine çantayla mutfağa dönüp, çantayı telefon

bir daha çalarsa duyulmaması için mutfak dolaplarından birine koyup dolabı kapattım.

Tekrar döndüm yemeğime. Çorba pişince bir kâseye koyup, tepsiyle Laden'e götürdüm. Terlemişti Laden. Temiz bir tişört verdim, kalkıp üstünü değiştirdi, sonra tekrar oturdu yatağa. Ateşi düşmüştü biraz. Yüzü gülüyordu.

"Telefonun çaldı ama açmadım," dedim.

"Önemli bir şey değildir," deyip iştahla çorbasını içmeye koyuldu Laden.

Az sonra tuvalete kalktığında telefonuna bakmak isteyince sırt çantasını dolaptan getirdim.

"Bilinmeyen bir numaradan," deyip telefon elinde yatağına giderken tekrar çaldı telefon.

Daha telefonu açar açmaz bir hayret ifadesi oluşmuştu Laden'in yüzünde, heyecanla, "Evet," diyordu, "evet, benim! Numaramı verdiniz mi? Ha, çok iyi..."

Susmuştu Laden, bu kez hayret ve sevinç karışımı bir ifadeyle karşı tarafı dinliyordu.

"Size bir numara bıraktı mı peki? Ne zaman, dün akşam mı? Tamam çok teşekkür ederiz. Tamam, tekrar arayın siz bir şey duyarsanız. Siz bu numaradasınız değil mi, biz de sizi arayabiliriz yani? Oldu, çok teşekkürler, iyi günler!"

Laden fırladı yerinden:

"Berrin Hanım'ın kızı gelmiş Süreyya Hanım! Kızı gelmiş," diyerek sarıldı boynuma.

"Annesini telefonla arayıp arayıp bulamayınca, eve bir tanıdıklarını yollamış. Kapıcı annesinin taşındığını söyleyince kalkıp gelmiş Kanada'dan! Allahtan kapıcının aklına benim numarayı vermek gelmiş, annenizi arayıp sordular oldu diye. Galiba o beni az önce arayan bilinmeyen numara da Berrin Hanım'ın kızı!"

İçim boşalmış gibiydi, gözyaşlarımı tutamıyordum, günlerdir taş gibi olmuş vucudum çözülüvermişti sanki. Sarsıla-

rak ağlıyordum Laden'in kollarında. Yavrucak elinden geldiğince beni teselli etmeye çalışıyordu, "Bakın her şey düzelecek, göreceksiniz her şey çok iyi olacak," diyordu durmadan. Bu beylik sözler bu çocuğun ağzından çıkınca insanı sinirlendirmiyor, aksine eski masumiyetlerine geri dönüyorlardı. Hatta insanın bu sözlere inanası bile geliyordu, ama bundan sonra ne düzelecekti, ne iyi olacakı ki? Peşinden koştuğum bir yalanın hayatımı işgalini geri döndürebilecek miydi Berrin Hanım'ın kızı? Berrin Hanım o kahrolası hastaneden çıkıp evine gidince bitecek miydi çaresizliğim? Hayatı anlatmak ne kadar zordu, elinde bir sırıkla ipin üzerinde yürüyen cambazın neler yaşadığını bilmek ne kadar zordu. Sonunda, her şey bittiğinde, onu alkışlamaktan başka yapabilecek bir şeyimiz var mıydı? Düşmeyeni alkışlamaktan ibaret bir hayat güzel olabilir miydi, her şey böyle daha iyi olabilir miydi? Biz o ipten çoktan düşmüştük. Berrin Hanım'la el ele düşmüştük, beğensek de beğenmesek de! Hiçbir filmi geri sarma imkânı tanımıyordu hayat!

"Hadi Laden, arayalım şu numarayı," dedim sonunda. Zar zor çıkıyordu sesim. Zaten Laden de elinde telefon, bir şey dememi bekliyor gibiydi, "Numara 216 ile başlıyor, ev, karşıda," dedi çeviriken, "inşallah evdedirler."

Kimse cevap vermiyordu telefona. Bekleyecektik. Mercan'a haber verdik, sonra kapıcı çocuğu arayıp Berrin Hanım'ın yattığı hastaneyi kızına söylemesini istedik ve o gün, o geçmek bilmeyen saatler boyunca, akşama kadar sadece telefon bekledik. Ama sonra olaylar ve zaman hızlandırılmış bir film gibi akıp gitti.

* * *

Mercan dükkânı erken kapatıp hastaneye gitmişti. Berrin Hanım'a kızının geldiğini söylemiş ve kaldığı arkadaşının telefonunu vermişti. Berrin Hanım bunları duyar duymaz

derin bir uykudan uyanmış gibi yerinde doğrulmaya çalışıp Mercan'a, onu hayatında ilk kez görüyor gibi bakmış ve "Sen kimsin çocuğum?" demişti.

"'İnanın, ben de bu soruyu kendime her gün soruyorum Berrin Hanım,' diyecektim ama cesaret edemedim. 'Beni Süreyya Hanım, yolladı,' diyebildim sadece. Bu defa, geçen seferlerden farklı olarak, 'Kendisi niye gelmiyor artık?' dedi. Küskündü sesi, 'O da gelecek, ama bakın kızınız sizi aramış,' diyerek meseleyi sizden uzaklaştırmaya çalıştım."

"O mimarın yanında çalışıyor hâlâ değil mi?" demişti Berrin Hanım. "Esin'di kadının adı... Ama ben onu ölmüş diye duymuştum, hâlâ ne yapıyor Süreyya orada?"

"Kızınız gelmiş Kanada'dan, sizi arıyormuş..."

"Aman! Her yıl gelir o bu zamanlar! Bana mı gelmiş sanki?"

"Evet, size gelmiş. Telefonlarınız cevap vermeyince, bir de taşındığınızı duyunca merak etmiş."

"Söylediniz mi benim burada olduğumu?"

"Bilmiyorum, söyleyeceklerdi ama bulamadılar daha kendisini..."

Elini "çok gördük biz bunları, boşver," der gibi sallayarak "Hıh," demişti Berrin Hanım ve sözcükleri teker teker vurgulayarak:

"Bak oğlum, isteyen arar bulur. Bulamıyorum diyene, vaktim yok diyene, unuttum diyene, sen sen ol, sakın inanma!" diyerek battaniyeyi başının üstüne çekivermişti.

"Nasıl görünüyordu Berrin Hanım?" dedim.

Mercan biraz durakladıktan sonra gülümsedi:

"Pek iyi görünmüyordu, ama söylediği şeylere bakılırsa aklı bayağı başında gibi geldi bana."

"Baksana Esin'in adını bile hatırlıyor artık! Kadın bir tek beni karanlıklarından bulup çıkartamadı!"

"Peki, kızıyla karşılaşmanız nasıl oldu? İyice anlatsana

bir şunu!" dedi Laden sabırsız sabırsız. Sesi hastalığına rağmen gayet canlı çıkıyordu.

"Ben tam odadan çıkmak üzereyken o geldi, doktorla birlikte geldiler. Berrin Hanım battaniyenin altındayken... Ben ne diyeceğimi, durumu nasıl açıklayacağımı ve kendimi nasıl tanıtacağımı bilemedim tabii. Gözlerimle battaniyeyi işaret edip, uyuyor gibi bir işaret yaptım galiba."

Mercan bunları gülümseyerek anlatıyordu o akşam mutfak masasında. Berrin Hanım'ın kızını, Ekin'i bekliyorduk hep birlikte.

"Sonra da çıktın tabii odadan," dedi Laden. "İşin en heyecanlı kısmında orada değildin yani."

"Çıktım tabii," dedi Mercan. "Neresinden baksan özel bir karşılaşma. Hem öyle bir durumda benim kim olduğumu açıklamak süfli bir şey olacaktı. Ama hastanenin önünde bekledim yine de!"

Araya girdim. Ne anlatmıştı Mercan, buraya gelmesi için ne söylemişti Berrin Hanım'ın kızına?

"Mercan, ne anlattın Ekin'e?"

"Benim bir şey anlatmama gerek kalmadı, doktor anlatmış zaten içeride. Sizin annesinin bir arkadaşı olduğunuzu söylemiş. Hastane masraflarını sizin karşıladığınızdan da söz etmiş. Bir saat kadar bekledim kapının önünde, aslında buraya gelmek isteyip istemeyeceğinden hiç emin değildim. Orada neden beklediğimi de tam olarak bilmiyorum. Ne diyeceğimden ne anlatacağımdan da hiç emin değildim. Ama..."

Bana döndü Mercan, gözleri dolmuştu sanki. Kabuğundan sıyrılır gibi bakıyordu yüzüme:

"Sizin için Süreyya Hanım, belki sizin için birşeyler aydınlığa kavuşur diye düşündüm."

Doğru düşünmüştü Mercan. Ekin adını duyduğumdan beri benim de içimde bir umut belirmişti. Berrin Hanım'ı hiçbir zaman anlayamayacağım ihtimalinin korkunçluğu-

nun yerini, küçük de olsa bir umut almıştı. Nerede, ne zaman, nasıl çıkmıştım ben karşısına? Ve neden, neden yapmıştı bunları? İntikam? Yıllarca hazırlanmış, prova edilmiş bir intikam mıydı peşinde olduğu şey?

Mercan anlatmaya devam etti:

"Ben hiçbir şey demeden, o 'Annemin arkadaşı olan, ona bu kadar yardım eden insanı tanımak isterim,' dedi. Ben de adresi verip buraya davet ettim. Yanlış bir şey yapmadım değil mi? Yoksa dışarıda mı görüşmek isterdiniz?"

"Hayır, hayır, iyi etmişsin. Çocuklar, ben biraz kendime çeki düzen vereyim," deyip kalktım masadan.

Ekin'in karşısına evde giydiğim bu eski elbiseyle çıkmak istemiyordum. Sanki annesine beni böyle anlatmasından korkuyordum. İkisini mutfakta yalnız bırakıp yatak odasına gittim. Yine yeşil elbisem en güzel elbisem gibi göründü gözüme. Biraz makyaj da yapacaktım. Bu terlikleri de çıkartmalıydım. Bunları yapıyordum yapmasına ama, aslında "Ekin'e" neler anlatacağımı ya da da neleri anlatmayacağımı düşünmemiz gerekmez miydi şimdi? Evet, ama zaten, tam da bunları düşünmek için yapıyordum bunları. Yalnız başına düşünmek için tabii ki, ondan yapıyordum. Berrin Hanım'ın kızını, beni şu son birkaç haftadır ayakta tutan, Laden ve Mercan'ın da yardımıyla birbirimizle sözleşmeden sahneye koyduğumuz, hayatın kurulmuş, oyunlaştırılmış hali dışında tutmak istiyor, onu bu bu gel-git oyununun dışındaki bir gerçek olarak görmek istiyordum. Onun hiçbir şeyden haberi yoktu, o masumdu. Apaçık şu düşünceler belirdi zihnimde: Bizi kötülüklere karşı koruyan ya cehaletti ya da masumiyet! Bunların, vicdan olmadan hiçbir hükmü yok Süreyya! Bırak şimdi bunları, ne diyeceksin sen Ekin'e? Berrin Hanım'ın Mercan'a sorduğu gibi: "Kimsin sen Süreyya, kim?"

Laden mutfaktan "Çay suyu koyayım mı?" diye sordu. "Koy," dedim ve elbisenin fermuarını çektim. Saçlarımı ye-

şil bir tokayla topladım. Sonra salıp, tarayıp tekrar topladım. Rujumu sürdüm. Düz bir ayakkabım olacaktı, tabanlıklar ona olurdu. "Onları da giydim mi hazırım demektir" diye düşünerek ayakkabılığa doğru gidiyordum ki, zilin sesi duyuldu. Terliklerimi değiştirememiştim. Kapının otomatına basıp düz ayakkabılarımı aramaya başladım. Ama bulamıyordum, merdivenlerdeki ayak sesleri giderek yaklaşıyordu. Geç kalmıştım. Bir an bekledim ve açtım kapıyı!

Karşımda ince hüzünlü yüzü, kül rengi gözleri ve kısacık kesilmiş saçlarıyla Ekin duruyordu. Ama... Tam "Buyrun," deyip kapıdan içeri davet etmiştim ki, o hüzünlü, durağan yüzün ince çizgileri birden hareketleniverdi. Ani, saklayamayacağı kadar güçlü bir hayret ifadesi belirmişti yüzünde. Bazı çizgiler, bazı yüzler vardır ki, o yüzler o çizgiler olağandışı ruhsal dalgalanmaları diğer yüzlere göre çok daha belirgin gösterirler, işte böyle bir yüzdü Ekin'in yüzü. Berrin Hanım'ın maskesiz yüzü. Tekrar "Buyrun," dedim. "Merhaba," dedi. Mantosunu aldım, ayakkabılarını sildi, çıkartmamasını söyledim, "Yooo, çok çamurlu," diyerek çıkarttı. Bütün bunları yaparken kontrol edemediği heyecanlı bakışları hep üzerimdeydi.

Oturma odasına davet ettim Ekin'i. Mutfak, ilk kez eve gelen bir ziyaretçi için uygun bir yer değildi, üstelik orası bana aitti, hayatımın mahrem noktasıydı sanki. Tam karşılıklı oturmuştuk ki Mercan göründü oturma odasının kapısında, kısaca merhabalaştılar Ekin'le.

"Biz gidelim Süreyya Hanım."

Laden de belirmişti Marcan'ın arkasında. Mercan'ın kendisini de kapsayan "gidelim" fikrinden hiç hoşlanmadığı yüzünden apaçık okunuyordu: "Çorba," diyordu Mercan'a arkasından, "Çorba yapmıştı bana Süreyya Hanım!" Mercan çocuğunu tatlı tatlı kandırmak isteyen bir anne gibi gülümseyerek döndü Laden'e:

"Çorbayı da alırız o zaman yanımıza!"

"Tamam o zaman," dedi Laden içini çekerek ve montunu giydi. Çıkmadan:

"Eşyalarımı bırakıyorum," diye seslendi tekrar oturma odasına başını uzatarak. Bu gece buraya dönmek ve neler konuştuğumuzu duymak için açık kapı bırakmak istiyordu. Sonunda çorba tenceresini de alarak gittiler. Kimin ışığı yanacaktı şimdi karşı çatıkatlarında? Sen şimdi misafirinle ilgilen Süreyya!

Ekin'le karşılıklı susuyorduk. Yüzümü inceliyordu, incelerken gözlerinden gümüş renkli bakışlar geçiyordu, hiç saklamaya gizlemeye çalışmadan bakıyordu yüzüme.

"Bir şey içer misiniz?" diye ayağa kalkmaya davrandığımda, çekingen bir sesle konuştu Ekin. İçinde sözcüklerin sağa sola uçuştuğu, ama yine de sakinliği ve berraklığı ile havada çakılı kalıveren hoş bir sesi vardı:

"Sizi tanıyorum ben. Bugün hastanede adınızı duyduğumda şüphelendim, ama yine de "Belki," dedim, "belki bir isim benzerliğidir, belki de annemin gerçekten de Süreyya adında başka bir tanıdığı vardır." Ama siz, siz o Süreyya'sınız. Bir kez görmüştüm sizi. Çocukken. Ama yüzünüz, gözleriniz hafızamda o kadar canlı kalmış ki!"

"Nasıl?" diyebildim sadece: Külçe gibi bir "nasıl?" Ve kalkmak üzere olduğum koltuğa geri çöktüm.

"Sirkeci," dedi, "1980.'

Şimdi düşünüyorum da, Ekin'in o iki anahtar kelimeyi seçmesi ne kadar da isabetliymiş! O sadece bu iki kelimeyi kullanarak onu hayatıma, hayatlarımıza bağlayan o ince çizgide kalmayı, ne annesinin ne de benim, bilinmeyen ve zamanla marazileşen dünyalarımızda bir yer talep etmemeyi başarmıştı, böylece de zor bir konuşmanın, bazen hiç geçilmeyeceğini sandığımız o zor eşiğinden kolayca atlamıştık.

Yine sakin bir ifadeyle devam etti Ekin. Bu kez meseleye, ihtiyatla, konunun etrafından dolaşarak yaklaşıyordu:

"Saçlarınız beyazlaşmış, biraz da duruşunuz değişmiş sanki."

Gülümsedim:

"Yirmibeş sene oluyor."

"İfadeniz de aynı."

"Ben sizi görmemiştim orada."

"Göremezdiniz tabii, neredeyse saklanmıştık. Üstelik o kadar dünyanın dışında gibiydiniz ki! Annemle arkanızda bir köşeden, bir sütunun arkasından izliyorduk sizi."

Bir an durakladı, dilinin ucuna gelenleri söylemeden önce tartar gibiydi. Sonra kararlı bir sesle devam etti:

"Murat da görmüştü bizi. Annem görmediğini iddia etti ama hep. Size sarılmıştı Murat. O an, o bir an, onunla göz göze geldiğimizden o kadar eminim ki!"

"Kaç yaşındaydınız o zaman?"

"Onbir."

Düşündü bir an, görünmeyen bir hesap yapar gibi parmaklarına baktı ve, "Evet, onbir yaşındaydım," dedi ve sustu, gözlerini kapattı, yorgundu. Erken büyümüş bir çocuğun ifadesi vardı yüzünde, hiç istemeden büyümüş bir çocuğun ifadesi.

Birkaç saniye böyle oturduktan sonra, gözlerini açmadan sordu Ekin, nefesini tutmuştu sanki, duyacaklarından korkar gibiydi:

"Tekrar nasıl buldu sizi? Neler oldu?"

Bir an tereddüt ettim, duyacaklarından korkup gözlerini kapatan, güçlü mü yoksa daha çok kırılgan mı olduğunu anlayamadığım bu genç kadını anlatacaklarımla yaralamaktan korkuyordum. Biliyordum, bir şey anlatmak zorundaydım. Ama neyi anlatacağıma, daha doğrusu neyi anlatmayacağıma hemen o an karar vermem lazımdı.

Sonunda, Berrin Hanım'ın evinde ilk gece karşılaştıklarımızı, plak olayını ve bana ilişkin hafıza kaybını anlatmayıp, sadece resmî olarak on yıldır tanıştığımızı, kısaca bana yazdığı mektubu ve gazete haberini anlatmaya karar verdim ve anlattım. Hiç sesini çıkartmadan dinledi, anlattıklarım bitince ayağa kalktı, ellerini kot pantolonun ceplerine soktu, yüzü mahçuptu. Bir an gideceğini zannedip telaşlandım.

"Çay içer misiniz? Ya da bir kadeh şarap?"

"Siz de içerseniz bir kadeh şarap alırım."

Şarap şişesini getirdim, kadehlerle birlikte aramızdaki sehpaya yerleştirdim.

"Sağlığınıza," diyerek kadehimi kaldırdım. Kendisini annesi yüzünden suçlu hissetmemesi için elimden geleni yapıyordum.

"Süreyya Hanım," dedi Ekin. "On yıldır tanıştığınızı söylediniz annemle, sizi nasıl bulduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır, dükkâna ilk gelişini bile hatırlamıyorum aslında. On yıl diyorum ama tahminen diyorum. Oniki yıl da olabilir dokuz yıl da... İnsan yaşlandıkça zaman da hızlanıyor sanki, yılların başlayışı da bitişi de muğlaklaşıyor. Sizce nasıl bulmuş olabilir? Yani bir tahmininiz var mı?"

Ekin düşünceli düşünceli salladı başını ve "Galiba," dedi, "galiba sizi o zamandan beri bir daha hiç gözden kaybetmedi o."

"Ne zamandan beri?"

"O geceden beri," deyip tekrar kapattı gözlerini, "Murat'tan ayrıldıktan sonra, sizi takip ettik biz o gece. Farkına bile varmadınız."

"Nasıl?"

"Ankara'ya kadar... Çok ürkütücü geliyor insana değil mi?

"Evet, ne diyebilirim ki?"

"Size o kadar çok 'Her şeyi bilseydiniz, eğer her şeyi bil-

seydiniz, belki onu anlayabilirdiniz,' demek isterdim ki! Ama görüyorsunuz, diyemiyorum."

"Belki anlayabilirdim," dedim kendimi zorlayarak, mırıldanarak da "eğer bilebilseydim," diye ekledim. Ama ne sesimin ne sözlerimin hiçbir inandırıcılığı olmadığını biliyordum. Tek istediğim şey Ekin'in bildiklerini anlatması, beni günlerdir içimi, kalbimi, zihnimi, hayatımı kemiren o bilinmezliklerle yalnız bırakıp gitmemesiydi. Cesaretimi topladım:

"Belki baştan anlatırsanız..."

İçini çekti Ekin, acı acı gülümsedi ve kadehinden bir yudum aldıktan sonra ağır ağır konuşmaya başladı:

"Hiçbir şey eskisi gibi değildi ki! Sonra bir daha da hiç eskisi gibi olmadı. O zaman sevdiğimiz, şu ya da bu şekilde hayatımızda varolan hemen herkes ya kaçıyordu ya da içerideydi. Babam, arkadaşları... Murat, arkadaşları...

Murat gider gitmez annemle birlikte Ankara'daki evimizden taşınmıştık, İstanbul'da annemin halasında kalıyorduk. Annem okula gitmiyordu, ben okula gitmiyordum, hiç kimse hiçbir yere gitmiyordu. Günlerce halamın evinde, dışarıya adımımızı bile atmadan oturduk, ta ki Murat arayıp da, yurtdışına çıkmaktan başka çaresi olmadığını söyleyinceye kadar.

Murat'ın Ankara'da olduğunu biliyorduk. Ancak yurtdışına çıkışının Sirkeci'den olacağını tahmin ediyordu annem. O zamanlar tabii ki, neden elimizde küçük bir bavul, her akşam Sirkeci Garı'na gidip dolaştığımızı, orada beklediğimizi tam olarak bilmiyordum, bir oyun gibi geliyordu bana her şey. Hava kararınca bana "Hadi, gidiyoruz," diyordu annem. İki tane peruğu vardı büyük halanın, annem bir akşam birisini, bir akşam diğerini takıyor, bazen peruğun üstüne bir başörtüsü bağlıyor, bazen de yine halanın eski bir kürkünü giyiniyordu evden çıkarken. Kavga ediyorlardı halayla, "Şu çocuğu bari süründürme oralarda böyle her ak-

şam, her akşam," diyordu hala. Dedim ya, en başlarda oyun gibi geliyordu her şey ama sonradan düşününce... Aslında delirmiş gibiydi annem. Bir akşam beni perondaki banklardan birisine oturtup, biraz sonra geleceğini söyledi ve kayboldu. Birisini Murat'a benzetmişti sanıyorum. Murat sandığı adamı arkasından giderken gözden kaybetmiş ve beni orada, o bankta unutup iki saat o adamı aramıştı. Sonra da iki saat yokolduğunu çok iyi bilmeme rağmen, inatla, beni orada sadece ama sadece onbeş dakika yalnız bıraktığını söyledi. O kadar emindi ki bundan, ısrar etmenin hiçbir faydası yoktu.

Sizinle karşılaştığımız akşam, oraya gidip beklediğimiz kaçıncı akşamdı tam olarak bilmiyorum, ama o kadar uzun geliyordu ki artık o akşamlar... Sanki yıllardır her akşam oraya gidiyorduk. Onuncu akşam falan olabilir: O akşam annem sarı, dalgalı, kısa peruğu takmış ve halanın eski kürkünü giymişti. Makyaj yapmıyordu artık. O kadar yaşlı görünüyordu ki o haliye. Güzel yüzü çökmüştü, gözlerinin altında morluklar vardı, annem değil de anneannem gibi görünüyordu gözüme. O zaman; öyle yaşlı göründüğü zamanlarda, elini tutmak istemiyordum.

Her akşam gidiyorduk Sirkeci'ye. O yaşlardaki bir çocuk nasıl şiddetle susarsa, nasıl şiddetle yorulursa, ben de öyle yorulmuştum. Sonradan, yıllar sonra, cesaret edip anneme, neden beni oraya hep yanında götürdüğünü sorduğumda, çocuklu bir kadının her zaman yalnız bir kadından daha az dikkat çekeceğini, daha tehlikesiz görüneceğini söylemişti bana. Haksızlık etmek istemiyorum ama bencildi annem. Belki de bir aşk bir insanı ne kadar bencilleştirebilirse o kadar bencildi, ama nedeni ne olursa olsun şurası kesindi: Annem dünyanın merkezine tek, bir tek kişiyi, Murat'ı koyacak kadar bencildi. Çok zordu bunu anlamak, çünkü ben onun çocuğuydum ve benim babamı kimse istasyonlarda

beklemiyordu. Babam çoktan Mamak'taydı. Murat'tan o günlerde nefret ettim. Ve de annemden! Hiçbir zaman iyileşmeyen, hiçbir zaman şifa bulmayan bir nefretle nefret ettim ondan. Beni bırakıp gitmeye hazırlandığını öğrendiğimde değil de, çok öncesinde, o soğuk gar gecesinde beni o bankta unuttuğunu idrak ettiğimde nefret ettim. Onbir yaşındaki bir çocuğun nefretinin şiddetiyle! Ve bu nefreti hiç unutmadan, unutamadan! Dünyanın öbür ucuna kaçtım ama nereye gidersem gideyim, yanımda hep, unutmaya çalıştığım, hiçbir zaman birlikte yaşamaya alışmadığım bu nefret vardı. Ve suçluluk... Bu nefretten kendimi sorumlu tutmaktan hiç kurtulamadım ve annem ne yazık ki bunu hep bildi.

O akşam annemle gardan içeri girerken yine kimliklerimizi kontrol ettiler. Tam kapıdan girmiş, kalabalığa karışmak üzereyken elimi bıraktı annem. O an Murat'ı ve sizi görmüştü sanıyorum, "Ne oldu?" diye sordum, "sus," dedi.

Annemin bıraktığı elini tekrar tuttum ve bir kenara çekilip izlemeye başladık. Murat'ın yüzünü ben de seçmiştim kalabalıkta. Eğer sokakta tanıdık birisini görürsem, yanına gitmememi, konuşmamı sıkı sıkıya tembihlemişti annem. O yüzden hiç tepki göstermeden durdum yerimde. Sevinmiştim de. Çünkü Murat'ı bulursak, evimize döneceğimizi sanıyordum.

Murat bizi görmemişti, kalabalık bir köşede duruyordunuz ikiniz. Bir süre konuştunuz, siz ayrılırken, Murat sizi öperken Murat'la göz göze geldik. Benden anneme kaydı Murat'ın gözleri ve ona bir an bakıp sizi bıraktı. Bir kitap verdi size, sonra da hızla uzaklaştı sizden. Hayatım boyunca cevaplayamadığım sorulardan birisidir annemin orada neden Murat'ın peşinden gitmediği. Gururu muydu yoksa izlendiğinden mi korkuyordu? Hiç bilemedim, bu soruyu ne zaman sorsam önce bağırmaya sonra da ağlamaya başlardı annem.

Siz, Murat gittikten sonra felç olmuş gibi orada elinizde çantanız ve o kitapla bir süre daha beklediniz. Ardından elinizdeki kitabı açtınız, içine baktınız, sanki gülümsediniz ve sonra ağır adımlarla gardan çıktınız. Biz de geldik arkanızdan. "Nereye gidiyoruz?" diyordum anneme, elini dudaklarına götürüp, "Sus!" diyordu bana, "sus, önümüzdeki kadını sakın gözden kaybetme!"

Karanlıktı, soğuktu ve siz önümüzden ağır ağır yürüyordunuz. Vapur iskelesinde biraz arkanızda bekledik. Aynı vapura bindik, ancak vapura binerken sizi gözden kaybettik. Yol boyunca hiç konuşmadı annem benimle, sorduğum soruları ise hiç duymuyor gibiydi. Vapur Haydarpaşa'ya yaklaşmaya başlarken fırladı yerinden. Vapurdan ilk inenler arasındaydık. İskelede bir köşeye çekilip inmenizi bekledik. Siz bu kez hızlı adımlarla Haydarpaşa'ya girip bilet gişesine doğru gittiniz. Arkanızda sıraya girip, sizin gibi biz de Ankara bileti aldık. Ve trende bütün gece sizin çaprazınızdaki koltuklarda oturduk. Siz elinizde kitabınız hep dışarı bakıyordunuz.

Sonra uyumuşum. Hâlâ unutamadığım çok derin, çok güzel bir uykuydu. Belki de çocuk aklımla anlamıştım her şeyin bittiğini, belki de gezilerinin son bulduğunu sezmiştim ve huzur içinde uyumuştum.

Sabah annem uyandırdığında zor kalkmıştım. Trenden indikten sonra yine sizi izledik, arkanızdaki taksiye bindik. Siz evinizin önünde indiniz ve apartman kapısında kayboldunuz. Biz ise taksiyle yolumuza devam ettik.

Siz bizim hayatımıza sadece bir geceliğine girip çıkmıştınız, yani ben öyle sanmıştım, evinizin kapısında kaybolduğunuzda öyle sanmıştım. Hatta annem sokağınızın ve evinizin numarasını tren biletinin bir köşesine yazarken bile öyle sanmıştım. Sonra... Birkaç gün sonra, bir otobüse binip İstanbul'a dönerken bile, tekrar Ankara'daki talan edilmiş evimize döneceğimizi ve bir daha o tuhaf gar gezilerine çık-

mayacağımızı sanmıştım. Gerçekten de bir daha çıkmadık o gezilere. Ama ondan sonra ne Ankara'daki evimize bir daha dönebildik ne de –şimdi çok daha iyi anlıyorum ki– sizi hayatımızdan çıkarabildik.

Durdu Ekin. Yorulmuştu. Koltuğun yanına, yere bıraktığı çantasından bir mendil çıkartıp burnunu sildi.

"Ben de üşütmüşüm," dedi gülümseyerek ve yumuşak bir sesle sordu:

"Siz niye gitmediniz o zaman Murat'la birlikte?"

"Evliydim," dedim, "bir çocuğum vardı."

"Murat istemiş miydi gelmenizi?"

Doğru ya, istemiş miydi Murat?

"Belki sonra gelirsin demişti."

Zayıf çıkıyordu sesim.

"Anneniz niye gitmedi, sonuç olarak Murat'ın karısı annenizdi."

Acı acı güldü Ekin:

"İstemedi mi sanıyorsunuz? İstedi ve hatta ciddi ciddi denedi gitmeyi. Her şey hazırdı, büyük halaya bırakacaktı beni. Kafasında her şeyi planlamış, her şeyi ayarlamıştı. Ama Murat sizi sevdiğini ve sizin geleceğinizi söyledi ona. Son anda!"

Beynimden vurulmuşa dönmüştüm, gerçek bir tokat gibi yüzüme patlamıştı sanki. Berrin Hanım'ın mektubundaki sözleri; ancak şimdi anlamını bulan, o kargacık burgacık sözleri zihnimde dönüyordu durmadan: "Beni hep ittiniz, arkadaşınız kabul etmediniz, halbuki ben sizin kurtarıcınızdım Süreyya Hanım."

Berrin Hanım biliyordu, benim neyi bilip neyi bilmediğimi biliyordu: Neye inandığımı, neye inanmak istediğimi ta en baştan beri biliyordu ve bu, işte sırf bu nedenle hayatımda hak sahibi olmak istiyordu, önce arkadaşım olarak, sonra da ellerime cenazesini bırakarak!

Çöken omuzlarımı dikleştirip başımı kaldırdım.

"Anneniz benim Murat'ın yanında olduğuma inandı mı?"

"Hayır," dedi Ekin. "Belki en başlarda, bir süre için inanmıştı. Ama daha sonra Murat'ın arkadaşlarından sorup öğrendi her şeyi. Evlendiğini, çocukları olduğunu... Sonra... Bir şey daha var: Bunu haladan öğrendim. Annem büyük ihtimalle sizin Ankara'daki evinize gitmiş bir kere."

"Beni görmek için mi?"

"Bilmiyoruz. Hala da tam olarak bilmiyordu. Sadece Ankara'dan dönüşünde halaya sizin eşinizden ayrılıp, İstanbul'a taşındığınızı söylemiş. Büyük ihtimalle izinizi o zaman buldu tekrar."

"Peki, siz bilmiyor muydunuz bunları?"

"Herkesin bildiği bu basit gerçekleri bir tek ben bilmiyordum maalesef, ben annenizin Murat'ın yanında olduğuna inanmıştım, beş yıl öncesine kadar," diyerek üç günlük Oslo kâbusunu anlattım Ekin'e. "Çok üzüldüm gerçekten," diyebildi Ekin. "Ben de Ekin," dedim, sadece bunu diyebildim.

Ekin önce başını öne eğdi, sonra hüzünlü gözlerini yüzümde gezdirdi:

"Affedersiniz, eğer sakıncası yoksa size özel bir şey sorabilir miyim? Tabii cevap vermek istemeyebilirsiniz..."

"Buyrun!"

"Demin, "Evliydim, bir çocuğum vardı," dediniz ama hemen sonra ayrılmışsınız eşinizden.."

"Evet, sonuç olarak öyle oldu."

"Peki, Murat nedeniyle mi?"

"Bilmiyorum, inanın bilmiyorum."

"Kusura bakmayın," dedi Ekin. "Sizi sorguya çekmek ya da üzmek değildi niyetim..."

Sustuk bir süre.

"Bir sigaranızı alabilir miyim?"

"Tabii, buyrun," diyerek paketi uzattım. Sigarayı yakarken annesinin ellerine benzeyen ince ve zayıf elleri belli belirsiz titriyordu.

"Neyi öğrenmek istiyorsunuz?" diye sordum, sesimin yumuşak çıkmasına özen göstererek.

"Yanlış anlamayın. Annem, Murat, siz, eşiniz, çocuğunuz, ben..."

"Evet?"

Kopuk kopuk konuşuyordu Ekin.

"Hepimizin kaderi... O gece, sizi izlediğimiz o gece... Hepimiz sadece tarihin talihsiz bir kesitinde... birbirimizden habersiz bir araya geldik... Ama sizi izlediğimiz o geceden sonra herkes yalnız, tek başına, kendi kaderiyle baş başa kalıverdi. Bu bana hep nasıl göründü biliyor musunuz? Sanki görünmez bir el kaderlerimizi bir torbaya doldurdu, karıştırdı ve sonra içindekileri gökyüzüne doğru saçıverdi. Annem, ben, Murat... Herkes bir yana dağıldı, herkes payını aldı, ama ben sizin payınıza hangi bedelin düştüğünü hep bilmek istedim. Az önce de söylemeye çalıştığım gibi: Siz benim hayatımda hep vardınız ve buna rağmen hep bir bilinmeyen olarak kaldınız. Böyle düşünürseniz belki sadece beni değil, annemi de anlayabilirsiniz."

"Evet, beni tanımak istemesini belki anlayabilirdim. Ama..." diye mırıldandım.

"Tabii haklısınız... Bunlar annemin yaptığının bir özrü olamaz. Ama çok zor zamanlar geçirdi."

"Eğer benim payıma düşen bedele cevap olacaksa: Ben de zor zamanlar geçirdim. Peki siz anlayabildiniz mi annenizi?"

"Bilmiyorum," dedi ve "belki ben hiçbir zaman onun kadar kimseye âşık olmadım," diyerek ayağa kalktı Ekin. Tedirgindi. Gitmek ister gibiydi.

"Vaktiniz varsa oturun biraz daha, benim de size sormak istediğim bir şey var."

Tekrar koltuğa oturdu Ekin, "Buyrun," derken sesinde, gözlerinde derin bir içtenlik vardı.

"Berrin Hanım, anneniz," dedim, "bana mektubunda intihar edeceğini yazmıştı. Sonra biliyorsunuz bu vapur olayı oldu. Sizce bu sadece bir kaza mı, yoksa?"

Susuyordu Ekin. Bir elini şakağına dayamış susuyordu. Burnunu cekti ve yüzüme bakmadan:

"Bu soruyu sormanızı bekliyordum," dedi, sonra yüzüme baktı:

"Mektup hâlâ sizde mi, saklamış mıydınız?"

"Evet, burada! Okumak mı istiyorsunuz?"

"Evet, mümkünse..."

Kalktım, çantamdan Berrin Hanım'ın ilk mektubunu getirip Ekin'e uzattım. Ve Ekin mektubu okurken fark ettim ki gözlerinden yaşlar süzülüyor.

"Sakın şimdi ağlamaya başlama Süreyya sakın!" diyerek yerimden kalktım, yanına gittim, yüzüne eğildim ve ruhumun karanlıklarından yükselen bütün sesleri bertaraf etmeyi başararak "Muhakkak ki bir kazaydı," dedim, "intihar etmek isteseydi mutlaka başka bir yolunu bulurdu."

Ekin kapıdan çıkarken annesini birkaç gün içerisinde hastaneden çıkartacağını, evine götürüp yerleştireceğini, hastane masraflarını banka hesabıma gönderebileceğini ve... eğer bir gün, evet, eğer bir gün bütün bunları sorabilirse bana da mutlaka anlatacağına söz verip gitti. Onu bir daha görmeyecektim. Kapıdan yolcu ettim ve doğru kitaplığa gittim. Hâlâ Berrin Hanım'ın uygun gördüğü düzendeydi, ama bu sefer neyi arayacağımdan ya da neyi bulamayacağımdan çok emindim. Tek tek baktım kitaplara.

Kitaplığımda *Günlerin Köpüğü* yoktu artık!

Oturdum, mutfakta bir sigara içtim, kafamda çalan "Sonbahar Rüzgârları"nı dinledim. Sonra mutfak penceresinden çatıkatlarına baktım. Sadece birisinin, Laden'in ışığı yanı-

yordu, bütün bitkinliğime rağmen telefona gittim, Laden'in numarasını çevirdim. Az sonra ikisi de mutfak masasında oturmuşlar, büyük bir merakla onlara Ekin'le konuştuklarımızı anlatmamı bekliyorlardı.

# Işıkların Yanmasını Beklerken

Ve şimdi, havanın kışa dönmeye başladığı soğuk bir sonbahar gecesinde, toprağa sicim gibi inen, çok güzel bir yağmurun ardından mutfak masamda otururken o kışı, beni anılarımdan koparıp, adım adım istemediğim bir gerçeğe doğru taşıyan o kışı, o aralık ayının karlı gecelerini, karanlık hastane koridorlarını, Laden'i, Ekin'i, Mercan'ı ve en çok da Berrin Hanım'ı düşünüyorum. Ekin'in annesini hastaneden çıkarışını, otobüsle yerleşmek istediği sahil kasabasına götürüşünü, eve yerleşmelerini gözümün önünde canlandırmaya çalışıyorum. Gittiklerinin ertesi sabahı, "Annem sizi arayıp sağ salim geldiğimizi haber vermemi istedi," diyen Ekin'in telefondaki huzursuz sesi geliyor aklıma.

Bazen, böyle gecelerde, bir gün hiç beklemediğim bir saatte, aniden telefonun çalmasından ve Berrrin Hanım'ın sesini duyacağımdan korkuyorum. Bana bir daha kimsenin eline geçmeyen fotoğraflarını soracağından, "Fotoğraflarımı geri verin Süreyya Hanım," diye bağıracağından korkuyorum. Ama hemen ardından "Keşke," diyorum, "keşke bir

gün beni arasa, arayabilse ve ben de telefonu kapatmadan onu dinleyebilsem!"

Desem ki: "Aaa Berrin Hanım, ne zamandır sesiniz, soluğunuz çıkmıyordu. Nasılsınız? İyiyim, iyiyim, ben de iyiyim. Bir dakika bekler misiniz? Yemek yapıyordum da bir altını kısıp hemen geliyorum!"

Sonra desem ki:

"Berrin Hanım ne zamandır aklımda: Mesela şiirleriniz ne oldu diye sorsaydım size? Yalnız mısınız diye sorsaydım? Niye yalnızsınız diye sorsaydım? Günlerinizi nasıl geçiriyorsunuz diye sorsaydım? Ya da ben de yalnızım diyebilseydim, bütün günlerim birbirine benziyor diyebilseydim, Esin'i çok özlüyorum diyebilseydim, oğlum bana bir yabancı gibi davranıyor diyebilseydim, ben evimden dahi ayrılmadan bir aşkın hayalinin peşinden yıllarca koştum diyebilseydim, siz yine de bana o mektubu yazar mıydınız?"

Sonra:

"Benimle kimse sizin kadar yürekten ilgilenmedi Berrin Hanım, hadi gelin her şeyi unutalım!"

diyebilsem!

Kalkıyorum, bir çay koyuyorum, tekrar yerime oturuyorum, Çatıkatı Âşıkları'nın sinemadan dönmelerini, pencerelerde ışıkların yanmasını bekliyorum. İşte böyle zamanlarda ayağımda, o yorgunluk kırığından kalan hafif bir sızı başlıyor, "Ne tuhaf diyorum," kendi kendime, "insanın unutmadığı, unutamadığı, affedemediği bir tarafı hep kalıyor!"

*9 Nisan 2008, Frankfurt*



Yolları Arnavutköy'de bir çatıkatında kesişen üç kişi:
Süreyya, Laden, Mercan. Üç farklı geçmiş,
üç farklı bellek... Süreyya, şu yaşlılık günlerinde,
tam gönlüne göre iki kiracı bulur çatıkatındaki
iki dairesine: Güleryüzlü, şefkatli, sıcak kişiliğiyle
"Güneyli Bayan" Laden ile soğuk, mesafeli, kapalı
yapısıyla "Niteliksiz Adam" Mercan.
Üçlü, kâh Süreyya'nın kitap-kırtasiye dükkânında,
kâh evinde bir araya gelmeye başlar.
Bazen iyi demlenmiş bir çay, bazen bir kadeh şarap,
bazen Boğaz'ın esintisi, ama hep sırlar,
hep bilinmeyenin gölgesi eşlik eder onlara. Süreyya'nın
kâbusu haline gelen Berrin Hanım'ın esrarını çözmek
zorundadırlar. Bu uğurda içine girdikleri labirentte
Berrin Hanım'ın gölgesini kovalarken, kendi tarihlerini,
yaşa(ya)madıkları aşklarını, yüzleşmelerini,
günahlarını yavaş yavaş bize de fısıldayıverirler.

iletişim

ISBN-13: 978-975-05-0623-9

KDV'DEN MUAFTIR